

**002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1285**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ. ΜΑΚΡΥΝΑΙΟΥ

ΣΤ 63

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ
(Επιδιωρυθμένη)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΣΙΔΕΡΗ

46 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — ΜΕΓΑΡΟΝ ΑΡΣΑΚΕΙΟΥ

1915

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΚΑΣ
ΣΤ2Α
1285

Αριθ. } Ηρωτ. 10376
Διεκπ. 8498

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ιουλίου 1905.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Ἀλέξανδρον Μακρυνάζον.

"Ἐχοντες ὑπ' ὅψιν τὸν Νόμον ,ΒΤΓ' τῆς 12 Ιουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Β. Διάταγμα τῆς 28 Οκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρύξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς στοιχ. ἐκπαίδευσεως καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν δι τὴν ἐγκρίνομεν τὸ ὑφ' ὑμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθὲν ,Ἀναγνωσματάριον δπως εἰσαχθῆ ἐπὶ πενταετίᾳ 1905 — 1910 ὁς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τὸν μαθητὰς τῆς Γ' τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυνηργήτων καὶ ἰδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δὲ δπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου κατὰ παγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγραφομένας παρατηρήσεις.

**Ο Υπουργός:*

Α. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

Στέφ. Μ. Παρίσης

γνήσια ἀντίτυπα φέροντοι τὴν κάτιῳ ὑπογραφὴν τοῦ συγγρατέα καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

ΤΥΠΟΙΣ "ΑΥΓΗΣ", ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑΡΙΟΝ

Ι. Ἐωθινὴ προσευχὴ.

Δός μου χεῖλη νὰ σὲ ψάλω,
Δός μου ἄσμα νὰ σ' ὑμνήσω,
Δός πνοὴν νὰ σ' εὐλογήσω,
Τοῦ παντὸς δημιουργέ.

Σέ, εἰς οὗ ἐν μόνον νεῦμα
Διεχύθῃ ἡ σκοτία
Κ' ἥλθε πάλιν ἡ πρωΐα
Κ' ἔλαμψαν χρυσαῖ αὐγαῖ.

Εἰς ζωὴν τὸν κόσμον πάλιν
Ἄφυνίζει ἡ πνοή σου
Καὶ ἐγείρονται ἔξισου
"Ανθη χλόη καὶ πιηνά.

Κ' εἶν' ἡ ἐγερσίς των ὕμνος
Εἰς τὸν θεῖόν των Πατέρα,
Κ' εἶν' ἡ νέα των ἡμέρα
Νέον, Πλάστα ὥσαννά.

"Ας φανῇ, Θεέ, τὸ φῶς σου
Κ' ἡμᾶς, μικρὰ παιδία,
"Ας ἐγείρῃ ἡ πρωΐα
Τὸν κοιμώμενόν μας νοῦν.

Καὶ ἡ ἐγερσίς μας ἄσμα
Διαρκὲς πρὸς σὲ θὰ στείλῃ
Καὶ τὰ νεαρά μας χείλη
Διαρκῶς νὰ σὲ ὑμνοῦν.

"Αγγελος Βλάχος.

2. Η τέλεια επισκεψη στον κοράσιο.

Ἐν παιδιφῷ χειμῶνος, δύο δεκαετής κοράσια χωρικῶν γῆθέλησαν Σάββατόν τι νὰ ἐπισκεψθῶσι τοὺς συγγενεῖς των, κατοικοῦντας ἐν γειτονικῷ χωρίῳ, καὶ νὰ ἐπιστρέψωσι τὴν Κυριακήν.

Μετὰ πολλὰς παρακλήσεις ἔλαβον τὴν ἀδειαν παρὰ τῶν γονέων των καὶ ἐξεινῆσαν περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου πρὸς τὸ χωρίον. Ἡ ἡμέρα ἦτο ψυχρὰ καὶ μετ' ὀλίγον γιφάδες χιόνος ἤρχισαν νὰ πίπτωσιν. Ὁτε δὲ τὰ κοράσια εὑρίσκοντο εἰς τὸ μέσον τοῦ δρόμου καὶ ἐντὸς τοῦ δάσους τοῦ χωρίου, αἱ γιφάδες τῆς χιόνος ἤρχισαν νὰ πίπτωσι πυκνότεραι.

Τὰ πάντα τότε ἤρχισαν νὰ σκεπάζωνται ὑπὸ τῆς χιόνος. Ἐφύσα δὲ καὶ ἀνεμος σφοδρὸς καὶ ἐγίνοντο καὶ ἀνεμοστρόβιλοι τόσον φοβεροί, ὥστε τὰ κοράσια δὲν διέκρινον πλέον τὸν δρόμον, καὶ δὲν ἠδύναντο, οὔτε νὰ προχωρήσωσιν, οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσι. Τότε ἡγαγκάσθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς μικράν τινα καλύβην, ἡ δποίᾳ ἐσχηματίζετο ἐκ μικρῶν δένδρων, ἀνωθεν τῶν δποίων ἐπεκάθητο ὡς στέγη παχὺ στρώμα χιόνος. Ἐκεῖ δὲ νὰ μείνωσιν ἔως ὅτου παρέλθῃ τὸ κακόν.

Πρὶν δύμας εἰσέλθωσιν εἰς τὴν χιονοσκεπή καλύβην, ἐκρέμασαν τὰ χρωματιστὰ μανδήλια τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τυνος ηλάδου· διότι ἐσκέφθησαν, δτι, ἀν τις διήρχετο ἀπ' ἐκεῖ καὶ ἔβλεπε τὰ μανδήλια, θὰ ὑπώπτευε τι καὶ θὰ ἔτρεχε νὰ βοηθήσῃ αὐτά. Ἐκεῖ λοιπὸν τὰ δυστυχῆ κοράσια ἔμειναν ἐνηγκαλισμένα καὶ ἔτρεμον ἐκ τοῦ ψύχους.

Ἡ νὺξ ἐπῆλθεν· ἡ χιὼν ἔπιπτε πυκνοτέρα καὶ οἱ χιονοστρόβιλοι ἐγίνοντο φοβερώτεροι, ὥστε ἡ εἰσοδος τῆς καλύβης, ἤρχισε νὰ κλείηται ὑπὸ τῆς χιόνος. Φόβος μέγας τότε εἶχε καταλάβει αὐτά, διότι ζῶντα εἶχον ταφῇ σχεδὸν εἰς τὴν χιόνα. Ἄλλ' ὁ πανάγαθος Θεὸς προστατεύει τὰ ἀθῆρα πλάσματα Αὕτου καὶ ἀπὸ τὰ ἄγρια θηρία καὶ ἀπὸ τὸ ψύχος. Γέλος, ἀφοῦ προσηγκήθησαν, ἐκοιμήθησαν ἐνηγκαλισμένα.

Οι γονεῖς τῶν κορασίων ἐκομήθησαν ἡσύχως, διότι ἐνδυσαν, δτι τὰ τέκνα των εἶχον φθάσει εἰς τοὺς συγγενεῖς των. "Οταν ὅμως τὴν ἄλλην ἡμέραν δὲν ἐπέστρεψαν τὰ κοράσια πρὸ μεσημβρίας, ὡς εἶχον ὑποσχεθῆ, ἔστειλαν ἄγθρωπον εἰς τὸ χωρίον, διὰ νὰ μάθωσι τί συμβαίνει." Ότε δὲ οὗτος ἐπέστρεψε καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς, δτι τὰ κοράσια δὲν μετέβησαν εἰς τοὺς συγγενεῖς των, ἐστενοχωρήθησαν πολύ, διότι ὑπέθεσαν, δτι ταῦτα κατεχώσθησαν ὑπὸ τῆς χιόνος. Ἀμέσως λοιπὸν ἐκάλεσαν ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ, λαβόντες πτύα, ἐτρέξαν εἰς τὸ δάσος διὰ ἀνεύρωσι τὰ κοράσια.

"Ἐνῷ οὗτοι ἀνεζήτουν ἐκεῖ τὰ κοράσια, εἰδον τὰ μανδήλια κρεμάμενα, ἀνεγνώρισαν αὐτὰ καὶ ἐνόησαν, δτι ἐκεῖ που πλησίον θὰ ἦσαν καὶ τὰ κοράσια. "Ἐτρεξαν λοιπὸν πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ ἥρχισαν νὰ φωνάζωσι δυνατά. Τὰ κοράσια ἤκουσαν τὰς φωνὰς καὶ ἥρχισαν νὰ φωνάζωσι καὶ αὐτὰ ἐκ τῆς σκοτεινῆς καλύβης καὶ προσεπάθουν νὰ ἔξελθωσιν. Ἄλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, διότι ἡ χιὼν ἦτο πόλλῃ καὶ ἡ εἰσοδος τῆς καλύβης εἶχε κλεισθῆ τελείως ὑπὸ τῆς χιόνος. Τότε οἱ ἄνδρες ἀπεμάκρυναν τὴν χιόνα διὰ τῶν πτύων καὶ εῦρον τὰ δύο κοράσια, τρέμοντα ἐκ τοῦ φύχους καὶ τοῦ φόβου. «Δόξα τῷ Θεῷ!», εἶπον τότε ὅλοι μὲ μίαν φωνήν. «Ο Θεὸς προστατεύει πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὰ πλάσματα του. Διὰ τοῦτο ἀς δοξολογῶμεν Αὐτὸν καὶ ἀς εὐγνωμονῶμεν Αὐτόν, τέκνα μου». Οἱ δὲ γονεῖς, κλαίοντες ἐκ τῆς χαρᾶς, ἔλαβον εἰς τὰς ἀγκάλας τὰ κοράσιά των καὶ μετέβησαν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἵπου γύχαρίστησαν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν τέκνων των.

«Ο Θεὸς μᾶς προστατεύει πανταχοῦ».

—
«Ο Θεὸς πανταχοῦ παρὸν μεριμνᾷ ὑπὲρ ἡμῶν».

3. Θεοῦ παρουσία.

Θεὸς ὑπάρχ⁷ εἰς οὐρανοὺς
προστάτης τῶν ἀνθρώπων
καὶ ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς
τὸν βλέπ⁷ εἰς πάντα τόπον.

Τὸν βλέπ⁷ εἰς τὸν οὐρανιὸν
φωστῆρα τῆς ἡμέρας
καὶ εἰς τὸ φῶς τὸ δάνειον
τῆς νυκτοφόρου σφαιρᾶς.

Τὸν βλέπει, ὅταν καταιγίς
σωρεύῃ μαῦρα νέφη
κι' ὅταν παρήγορος τῆς γῆς
γαλήνη ἐπιστρέψῃ.

Τὸν βλέπει εἰς τὸν ἥμερον
παλιὸν τῆς εὐτυχίας,
ἀλλὰ κ' εἰς τὴν ἐφήμερον
ὅδύνην τῆς καρδίας.

Εἰς τούρανοῦ τὸν πάπυρον
ἡ δόξα Του ἐγράφη
καὶ τὸν ὑμνεῖ τὸ ἄπειρον.
καὶ ἡ ζωὴ κ' οἱ τάφοι.

Τὸ κράτος Του δοξάζοντα
τὸν τρέμουσι τὰ ὅντα,
τὸ πᾶν ἔξουσιάζοντα
καὶ πανταχοῦ παρόντα.

I. Τέ ἔκαμεν εἰς καλὸς ἐργάτης καὶ χριστιανός.

Ἐργάτης τις τίμιος ἀνέλαβεν ἐργασίαν εἰς χαλκεῖόν τι, ἐν τῷ δποίῳ μέχρι τῆς ἑσπέρας ἐγίνετο τάκτικὴ ἐργασία. Τοῦτο ηὐχαρίστει αὐτόν, διότι ἡτο πολὺ ἐργατικὸς καὶ μετὰ προθυμίας εἰργάζετο. Ὁταν δύμως ἥλθεν ἡ Κυριακή, ἡ ἐργασία ἐν τῷ χαλκείῳ δὲν ἔπαυσε. Τοῦτο δυσηρέστησεν αὐτὸν πολύ, διότι ἐπεδύμει νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ νὰ ἀκούσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν. Ἀλλ' ὁ ἐργοστασιάρχης, ὁ δποῖος ἥθελε πάντοτε νὰ ὠφελῆται ἐκ τῆς ἐργασίας του, εἶχε διατάξει νὰ μὴ παύῃ αὐτὴ καὶ κατὰ τὰς Κυριακάς.

Ἐπ' ὅλιγον χρόνον ὁ ἐργάτης οὗτος ὑπέμενε τοῦτο, διότι δὲν ἥθελεν νὰ δυσηρεστήσῃ τὸν ἐργοστασιάρχην. Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ πηγαίνῃ πάλιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν Κυριακὴν ἐστενοχωρεῖτο πολύ. Διὰ τοῦτο ἡμέραν τινὰ ἔλαβε τὸ θάρρος καὶ ἐπισκεφθεὶς κατ' οἶκον τὸν ἐργοστασιάρχην τῷ εἶπε. «Κύριε, στενοχωροῦμαι πολύ, ὅταν τὴν Κυριακὴν δὲν μεταβαίνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν· δὲν δύναμαι πλέον νὰ ζῷ, ἀν δὲν ἀκούω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ὁταν τὴν Κυριακὴν ἐργάζωμαι, καθ' ὅλην τὴν ἑβδομάδα μοῦ φαίνεται, ὅτι μοῦ λείπει κάπι τι σπουδαῖον. Διὰ τοῦτο σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀφήσητε ἐλεύθερον τὴν Κυριακήν».

«Οχι, ἀπήντησεν ὁ ἐργοστασιάρχης, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, διότι θὰ ἔχῃς τὴν ἐποπτείαν ἐν τῷ ἐργοστασίῳ. Ἀλλ' ἔκτὸς τούτου, ἐὰν εἰς ἥθελε παύσει νὰ ἐργάζηται κατὰ τὴν Κυριακήν, ἵσως νὰ κάμωσι τοῦτο καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι καὶ τότε ἡ ἐργασία θὰ παύσῃ».

«Μάλιστα», εἶπεν ὁ ἐργάτης, ἀλλὰ στενοχωροῦμαι, ὅταν δὲν ἀκούω τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· τοῦτο δὲ δὲν δύναμαι νὰ ὑποφέρω. Γνωρίζετε ὅτι ὀκνηρὸς δὲν εἰμαι καὶ ὅτι τὴν ζημίαν σας δὲν θέλω. Ἀλλ' αὐτό, τὸ δποῖον θέλετε νὰ μοῦ ἐ-

πιβάλλετε δὲν εἶναι ὁρθόν. Καὶ τότε διατί εἶμαι χριστιανός,
ἀφοῦ δὲν ἔχω τὴν Κυριακὴν ἐλευθέραν;»

Διὰ τοὺς λόγους τούτους ἔξεπλάγη ὁ ἐργοστασιάρχης
καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ εἴπῃ τι. «Οταν ὅμως παρετήρησε κατὰ
πρόσωπον τὸν τίμιον ἐργάτην, τότε μετὰ μικρὰν σκέψιν
εἶπε. «Λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε ἐπιτρέπω εἰς σὲ νὰ πηγαίνῃς εἰς
τὴν ἐκκλησίαν· ἀλλὰ συγχρόνως ἀπαιτῶ παρὰ σοῦ, δπως,
ὅταν ὑπάρχῃ πολλὴ ἐργασία, ἐργάζησαι καὶ τὴν Κυριακήν.»

Τοῦτο καθὼς ἦτο ἐπόμενον, ηὐχαρίστησε πολὺ τὸν ἐργά-
την. Καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακήν, ἐνδυθεὶς τὴν ἑορτάσιμον
αὐτοῦ ἐνδυμασίαν, μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν λίαν ηὐχα-
ριστημένος. Τοιαύτην εὐχαρίστησιν ἐπὶ πολλὰς ἐβδομάδας
δὲν εἶχεν αἰσθανθῆ ὁ τίμιος ἐργάτης καὶ καλὸς χριστιανός.
«Η ἀρδόσις τῆς θείας λειτουργίας καὶ τοῦ κηρύγματος εἶχον
κάμει αὐτὸν πολὺ φαιδρόν.

«Ηδη ἡ ἐβδομάδας παρῆλθε καὶ ἥλθεν ἡ Κυριακή, ὅτε ὁ
ἐργοστασιάρχης εἶπε· «Σήμερον ὑπάρχει πολλὴ ἐργασία καὶ
διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μείνῃς ἐν τῷ ἐργοστασίῳ». «Καλῶς»,
ἀπήντησεν ὁ ἐργάτης, ἀφοῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ἄλλως νὰ
γίνῃ». Τὴν ἐπομένην Κυριακήν ὁ ἐργοστασιάρχης ἐπανέ-
λαβε τὰ αὐτά· τὴν μεθεπομένην πάλιν τὰ αὐτά.

‘Αλλ’ ὅτε ἐτελείωσε καὶ ἡ ἐβδομάδας αὗτη, ὁ ἐργάτης με-
τέβη, διὰ νὰ λάβῃ τὸν μισθόν του ἔξ 21 δραχμῶν. «Οτε
δὲ ἐλάμβανε ταύτας εἶπε. «Κύριε μου ἐδώκατε περισσότερα
ἀπὸ δὲ τι ἔχω νὰ λάβω καὶ συγχρόνως ἀφῆκε κατὰ μέρος
τρεις δραχμάς; «Διατί;» ἡρώτησε τότε ὁ ἐργοστασιάρχης·
«ὅτι, διότι τὴν Κυριακὴν δὲν θὰ λαμβάνω πλέον μισθόν.
«Η Κυριακὴ δὲν εἶναι προωρισμένη διὰ χρηματικὴν ὀφέ-
λειαν. Εὰν δὲ θὰ ἐργάζωμαι τὴν Κυριακήν, τοῦτο θὰ κά-
μω χάριν ὑμῶν, ἀλλὰ χρήματα δέγι θὰ λαμβάνω».

Διὰ ταῦτα ἔξεπλάγη ὁ ἐργοστασιάρχης καὶ ἀπὸ τῆς
μιμέρας ἐκείνης διέταξε νὰ μένῃ κλειστὸν τὸ χαλκεῖόν του
ἡν Κυριακήν, καὶ δὲν ἤκούετο πλέον ὁ κρότος τοῦ ἄκ-
ονος καὶ τῆς σφύρας.

«Μηδόθητι τὴν ἡμέραν τῶν Σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν· ἐξ
μέρας ἐργᾶ καὶ σποήσεις πάντα τὰ ἔργα σου, τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ
βδόμη Σαββάτα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου».

5. Σαββατόνδραδον.

.....

Γλυκεὶλα 'ναι ἀπόψε ἥ βραδὺ κ' ἥ φύσις ἡσυχάζει.

Κανένα ἵχο δὲν ἀκοῦς, μηδὲ βοσκοῦ φλογέρα,
μηδὲ κελάδημα πουλιοῦ ἥ βέλασμα προβάτου·

μηδὲ 'ς τὰ φύλλα δὲν ἀκοῦς τὸ χάϊδεμμα τοῦ ἀγέρα.

Μόλις 'ς τὴν τριανταφυλλὰ τὴν μυριοανθισμένη
τὰ δροσερὰ τριαντάφυλλα σειοῦνται ἀγάλι' ἀγάλι,
'σὰν τὸ στηθάκι τοῦ παιδιοῦ, π' ἀνεβοκατεβαίνει,
ὅταν κοιμᾶται ξέννοιαστο 'ς τὴ μητρικὴ ἀγκάλη.

'Απανεμιὰ καὶ σιωπὴ βαθειά .. Νὰ—τί καμπάνα
ηχολογεῖ ἀπὸ μακρὰ 'ς τὸν ἡσυχοῦ ἀέρα;

Μήπως γλὰ θάνατο κτυπᾷ ἥ γλὰ χαρὰ σημαίνει;

'Απόψε σαββατόβραδο κι' ἀπὸ τὴν ἐκκλησία
σημαίνει γλὰ τὴν αὐριανὴν ἡμέραν ἥ καμπάνα.

'Ω χωρικοί, σπογγίσατε ἀπὸ τὸ μέτωπό σας
τὸν ἴδρωτα, 'ποῦ ἀγλασεν ἐξ ἡμερῶν σας κόπος.

Αὔριο εἶναι Κυριακή, χαρᾶς κι' ἀγάπης 'μέρα.

Εὐτυχισμένοι χωρικοί, πλαγιάστε, κοιμηθῆτε
καὶ θάλθουν ὅνειρα γλυκὰ 'ς τὸν ἡσυχό σας ὕπνο
καὶ αὔριο πρωὶ πρωὶ καλόκαιροι, ἀθῷοι,
μὲ τὴ γυναικα 'ς τὸ πλευρό, τὸ τέκνο 'ς τὴν ἀγκάλη,
πηγαίνετε 'ς τὴν ἐκκλησιά, γλὰ νὰ λειτουργηθῆτε.

.....

Δ. Βικέντιας.

6. Τέ οὐπεσχέθη ὁ μακρός Γεώργιος εἰς τοὺς γονεῖς του καὶ πῶς ἔδειξε τὴν ἀγάπην του πρὸς αὐτούς.

Ο πατήρ του Γεωργίου ἦτο ναυτικός. Ἐταξίδευεν εἰς μακρινὰ μέρη μὲ τὸ πλοιόν του, διὰ νὰ κερδίζῃ χρήματα, ὅπως συντηρῇ τὴν οἰκογένειάν του.

Μίαν ἡμέραν, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ταξίδεύσῃ καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὸ ταξίδιον ἥσαν ἔτοιμα, ὁ Γεώργιος μετὰ τῆς μητρός του συνώδευσε τὸν πατέρα του μέχρι τῆς προκυμαίας· ἐκεῖ διατήρη ἐνηγκαλίσθη τὸν Γεώργιον, ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε «τέκνον μου, νὰ ὑπακούῃς εἰς τὴν μητέρα σου καὶ νὰ φοιτᾶς τακτικῶς εἰς τὸ σχολεῖον». Ἐπειτα εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖον, ἥπλωσε τὰ ίστια καὶ ἤρχισε νὰ διευθύνῃ τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἀγοικτὴν θάλασσαν. Τὸ πλοῖον ἐταλαντεύετο ὑπὸ τῶν κυμάτων, τὰ ὅποια ὕψωνεν ὁ πνέων ἀνεμος, ἀλλ’ ὁ γέρων ναυτικὸς διηγύθυνεν αὐτὸν μετὰ πολλῆς δεξιότητος.

Ο Γεώργιος παρετήρει ἀπὸ τῆς παραλίας μετὰ πολλῆς λύπης τὸ πλοῖον, τὸ ὅποιον ἤρχισε νὰ ἀπομακρύνηται εἰς τὴν ἀγοικτὸν πέλαγος μὲ τὰ ὑπλωμένα ίστια του. Μετὰ ταῦτα δὲ στραφεὶς πρὸς τὴν μητέρα του εἶπε μὲ δακρυσμένους διφθαλμούς· «Ο πατήρ μου ταξίδεύει πολὺ μακρὰν καὶ κινδυνεύει, διὰ νὰ κερδίζῃ χρήματα, ὅπως μᾶς συντηρῇ. Ἄλλα δύον μακρὰν καὶ ἐν ὑπάγῃ, ἐγὼ δὲν θὰ τὸν λησμονήσω ποτέ· θὰ ἔχω αὐτὸν πάντοτε εἰς τὸν νοῦν μου. Καὶ, διὰ νὰ ἀποδείξω πόσον ἀγαπῶ αὐτόν, θὰ μάθω γράμματα καὶ θὰ γίνω καλὸς ἀνθρωπος. Ἐπειτα θὰ φροντίζω νὰ κερδίζω ἀρκετὰ χρήματα καὶ δὲν θὰ ἀφίνω αὐτὸν νὰ ταξίδεύῃ μακρὰν καὶ νὰ κινδυνεύῃ τὴν ζωὴν του. Ἐγὼ πλέον θὰ φροντίζω δι’ ὅλα τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς τὴν οἰκίαν μας, σὺ δὲ καὶ διατήρη μου θὰ ἀναπάνησθε». Καὶ πράγματι μετά τινα ἔτηρό Γεώργιος ἔξετέλεσεν, ὅσα ὑπεσχέθη.

«Ἀγάπα τοὺς γονεῖς σου».

7. ΙΙΙῶς ἐφέρθησαν δύο γείτονες πρὸς τὸν κακὸν
γείτονά των.

Ἐν τινὶ χωρίῳ δύο εὐσεβεῖς οἰκογένειαι κατώκουν δεξιὰ
καὶ ἀριστερὰ τῆς οἰκίας ἀνθρώπου κακοῦ. Οὗτος πάντοτε,
ὅσακις ἥδυνατο, ἔθλαπτε τὰ πράγματα τῶν γειτόνων του καὶ
προσέβαλλεν αὐτούς.

Ἡμέραν τινά, ὁ κακὸς γείτων μετέφερεν ἐκ τοῦ ἀγροῦ εἰς
τὴν οἰκίαν του χόρτον βροχήν. Ὁτε μετέφερε τὸ πρῶτον φορ-
τίον, ἀφῆκεν αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀχυρῶνός του καὶ ἐπέ-
στρεψε ταχέως εἰς τὸν ἀγρόν, διὰ νὰ μεταφέρῃ καὶ ἄλλον.
Ἐσπευδε δὲ νὰ μεταφέρῃ ὅλον τὸν χόρτον, διότι ὁ καιρὸς
ἥπειλε βροχήν, οἱ δὲ οἰκεῖοί του ἦσαν ὅλοι εἰς τὸν ἀγρόν, συλ-
λέγοντες τὸν χόρτον. Ὁτε οὗτος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του,
δευτέραν φοράν, ἥρχισαν νὰ πίπτωσι μεγάλαι σιαγόνες βροχῆς.
Τοῦτο ἐστενοχώρησεν αὐτόν, διότι ἐγνώριζεν ἀσφαλῶς, ὅτι ὁ
χόρτος του ἥθελε καταστραφῆ, καὶ ἐσπευδε νὰ φθάσῃ ταχέως.
Ἄλλα, δταν ἐψθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐξεπλάγη ὅλος ὁ
χόρτος του ἥτο εἰς τὴν ἀποθήκην! Εἶχον μεταφέρει αὐτὸν οἱ
δύο γείτονές του, διὰ νὰ μὴ καταστραφῆ ἀπὸ τὴν βροχήν!
Ἡ τοιαύτη πρᾶξις τῶν γειτόνων του τόσον συνεκίνησεν αὐτόν,
ὡστε δὲν ἥδυνατο γὰρ προφέρῃ λέξιν καὶ νὰ ζητήσῃ συγχώ-
ρησιν διὰ τὴν προτέραν διαγωγήν του. Ἄλλα ἔτεινεν τὰς
χεῖρας πρὸς τοὺς γείτονάς του, οἱ δποῖοι τὸν συνεχώρησαν, καὶ
ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐγένετο ὁ καλύτερος φίλος αὐτῶν.

«Εὔεργετεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς».

«Καλὸς γείτων εἶναι μυστικός».

8. Τὰ παραγγέλματα τοῦ Σωτῆρος.

«Πτωχοὺς ἔλεεῖτε καὶ βοηθεῖτε»

ἡμᾶς συνεβούλευσεν ὁ Χριστός·

«ἄγαπη καὶ ἔλεος ἀπαιτεῖται,

»δι᾽ ἔργων δοξάζεται ὁ Θεός!

» Ἐγθροὺς ἀγαπᾶται καὶ συγχωρεῖται,
» καλὸν χορηγοῦντες ἀντὶ κακοῦ,
» ἐγθροὺς μὴ μισεῖτε, ἀλλ᾽ εὐλογεῖτε»,
παρήγγειλας, Σδερ, ἐκ τοῦ σταυροῦ.

Τοῦ θείου Σωτῆρος ὃς μιμηθῶμεν
τὰ ἔργα καὶ ἀπασαν τὴν ζωὴν
καὶ τότε ἐξ ὑψους θὰ προσδοκῶμεν
εὐδαιμονα βίον. Ἀμήν ! Ἀμήν !

A. Μελάς.

9. Ηῶς ἐφέροντο οἱ Σπαρτιᾶται πρὸς τοὺς γέροντας.

Οἱ ἀρχαῖοι Σπαρτιᾶται ἐδίδασκον τοὺς νέους ἀπὸ τῆς μικρᾶς ηλικίας νὰ σέβωνται τοὺς γέροντας. Οἱ παῖδες καὶ οἱ νεανίαι ὅφειλον μετὰ σεβασμοῦ νὰ χαιρετίζωσι τοὺς γέροντας νὰ σηκώνωνται ἐκ τοῦ καθίσματός των πρὸ τῶν γερόντων καὶ εἰς πάσαν ἐρώτησιν προθύμως νὰ ἀπαντῶσιν. Οσάκις δὲ εὑρίσκοντο μεταξὺ μεγαλυτέρων, δὲν ἐπετρέπετο νὰ διμιλῶσιν, ἐὰν δὲν ἡρωτῶντο.

Μίαν φορὰν μετέβησαν εἰς Ἀθήνας δύο πρέσβεις τῆς Σπάρτης καὶ παρερεύθησαν εἰς τὸ θέατρον. Όταν δλαι αἱ θέσεις εἶχον καταληφθῆ, εἰσῆλθε γέρων τις Ἀθηναῖος. Οὗτος ἐπὶ πολλὴν ὕραν ἀνεζήτει θέσιν, ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐκ τῶν νέων ἢ ἐκ τῶν μεγαλυτέρων παρεχώρει εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του. Ἐπὶ τέλους ἐφθασε καὶ πλησίον τῶν δύο Σπαρτιατῶν. Οὗτοι ἀμέσως, μόλις εἶδον τὸν γέροντα, ἐσηκώθησαν καὶ παρενάλεσαν αὐτὸν νὰ καθήσῃ εἰς τὴν θέσιν. Τοῦτο ἰδόντες οἱ Ἀθηναῖοι ηὔχαριστήθησαν καὶ ἐπήγνεσαν τὴν πρᾶξιν τῶν Σπαρτιατῶν. Ο γέρων διμως εἶπεν· «Οἱ Ἀθηναῖοι γνωρίζουσι μόνον τί εἰναι καλὸν καὶ ὡραῖον, ἀλλ᾽ οἱ Σπαρτιᾶται γνωρίζουσι καὶ νὰ κάμνωσιν αὐτό».

«Τιμᾶτε τὸ γῆρας».

«Πρεσβύτερον σέβου».

10. ΠΙῶς ἀνταμείθει ὁ Θεὸς τὴν ἀδελφεικὴν ἀγάπην.

Εἰς ἐν χωρίον ἔζων δύο ἀδελφοὶ πολὺ ἡγαπημένοι. Ὁ εἷς ἐκ τούτων ἦτο ἄγγαρος καὶ εἶχε πέντε τέκνα, δὲ ἕτερος ἦτο ἄγαμος. Οἱ ἀδελφοὶ οὗτοι εἶχον οὐληρονομήσει παρὰ τοῦ πατρός των ἀγρόν τινα, τὸν δποῖον ἐκαλλιέργουν μαζί. Ὅτε ἤλθεν δὲ καιρὸς τοῦ θερισμοῦ, ἐθέρισαν τὸν σῖτον καὶ, δέσαντες αὐτὸν εἰς δεμάτια, μετέφερον αὐτὰ εἰς τὸ ἀλώνιον των. Ἔκει

ἔμοιρασαν αὐτὰ ἐξ ἵσου καὶ ἔκαμεν ἔκαστος τὴν θυμωνιάν του. Κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην δὲ ἄγαμος ἀδελφὸς ἐσκέφθη καὶ εἰπε καθ' ἑαυτόν.

«Ο ἀδελφός μου ἔχει σύζυγον καὶ τέκνα νὰ συντηρήσῃ. Ἐπομένως ἔχει περισσοτέρας ἀνάγκας ἀπὸ ἐμέ, δὲ δποῖος εἴμαι ἄγαμος. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον τὰ μερίδιά μας νὰ εἶναι ἵσα. Δίκαιον εἶναι τὸ ἴδιον του μερίδιον νὰ εἶναι μεγαλύτερον». Καὶ ἀμέσως μετέβη εἰς τὸ ἀλώνιον καὶ μετέφερε μερικὰ δεμάτια του εἰς τὴν θυμωνιάν του ἀδελφοῦ του.

‘Αλλὰ κατὰ τὴν ἴδιαν νύκτα καὶ ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς εἶπε πρὸς τὴν σύζυγόν του «Ο ἀδελφός μου εἶναι ἄγαμος καὶ δὲν ἔχει κανένα νὰ τὸν βοηθῇ εἰς τὸ ἔργον του, ἐνῷ ήμεῖς ἔχομεν τὰ τέκνα μας. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι δίκαιον νὰ μοιρασθῶμεν ἐξ ἕσου τὰ δεμάτια. Θὰ μεταβῶ νὰ μεταφέρω κρυφίως μερικὰ δεμάτια μας εἰς τὰ ἴδια του. Αὐτὸς δὲν θὰ ἐννοήσῃ τοῦτο καὶ ἐπομένως θὰ τὰ δεχθῇ». Καὶ ταῦτα εἶπὼν ἐσηκώθη καὶ ἔκαμεν καθὼς εἶπεν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν μετέβη καθεὶς χωριστὰ εἰς τὸ ἀλώγιον καὶ μὲ ἀπορίαν εἰδεν, ὅτι αἱ θυμωνιαὶ ἦσαν ἵσαι· οὔτε ὁ εἰς, οὔτε ὁ ἄλλος γῆδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί συνέβη. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐπανέλαβον ἐπὶ τρεῖς ἀκόμη νύκτας, ἀλλὰ τὴν πρωῖαν αἱ θυμωνιαὶ εὑρίσκοντο ἵσαι! Τὴν τετάρτην δμως νύκτα συνηγντίθησαν οἱ δύο ἀδελφοί, μεταφέροντες τὰ δεμάτια των ὁ εἰς εἰς τὴν θυμωνιὰν τοῦ ἄλλου· τότε ἐννοήσαντες τί συνέβαινεν, ἐνγγκαλισθησαν καὶ ἐφιλήθησαν.

‘Ο Θεὸς γὺλόγησε τοὺς καλοὺς αὐτοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἔκαμεν εὐτυχεῖς.

11. Οἱ πτωχοί.

Σὲ μιὰ γωνὶὰ περαστική
γέρος πτωχὸς ἔχει καθίσει.
Κόσμος πολὺς περνᾷ πὸ κεῖ
καὶ ἵσως θὰ τὸν ἐλεήσῃ
καμμιὰ ψυχὴ ποῦ ἔχει μάθει
νὰ συμπονῇ τὰ ἔνα πάθη.

Σὲ λίγο, ὅλος προσοχὴ
ἔφερ· ἐκεῖ τὰ βήματά του
κι’ ἄλλος πτωχὸς—τὸν δυστυχῆ!
μὲ ὅλη τὴν νεότητά του
ἔχει ’ς τὸ φῶς του μαύρη σκέπη·
εἶναι τυφλός, τυφλός...δὲν βλέπει!

”Αχ ! τί ζευγάρι θλιβὲρο !
τὰ νιᾶτα τὰ δυστυχισμένα
κι ’ ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
τὰ γηρατειὰ τὰ μαραμμένα
βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνάει
νὰ ζητιανεύουν πλάϊ, πλάϊ.

”Ομως καθεὶς τὰ γηρατειὰ
τὰ χλονοσκέπαστα λυπᾶται,
’ς τὸ γέρο δίχνουν μιὰ ’μματιὰ
καὶ τὸν ἔλεοντες οἵ διαβάται
μὰ οὕτε ἔνας τους δὲν δίνει
καὶ ’ς τὸν τυφλὸν ἐλεημοσύνη.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδιὰ
ἀνασηκώνεται νὰ πάγη.
”Αχ ! θὰ περάσῃ τὴ βραδιὰ
καὶ σήμερα χωρὶς νὰ φάγη . . .
— Γι’ αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί τοὺς νοιάζει !
καὶ δ τυφλὸς ἀναστενάζει ! . . .

Μὰ ἔξαφνα κάποιος ζητᾶ
μέσ’ ’ς τὴν παλάμη του νὰ δώσῃ
χρήματα λίγα κι’ ἀρκετὰ
ἔνα ψωμὶ γιὰ νὰ πληρώσῃ.
— « Σοῦ εὔχεται ἡ φτωχὴ καρδιά μου
τιμὲς καὶ δόξες, ἀρχοντά μου

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδή,
τυφλὸς ’ποῦ ἦτο, δὲν ’μποροῦσε
μὲ δάκρυα χαρᾶς νὰ ἴδῃ
πῶς σπλαγχνικὰ τὸν ἐλεοῦσε
δ γέρος, ἐλεῶντας πάλι,
καθὼς τὸν ἐλεῆσαν ἄλλει.

Γ. Δροδίνης.

12. Ποῦ εἶναι τὰ μέσα τῆς συγκοινωγέας.

Αἱ διάφοροι δόδοι, (ἀτραποί, βαταί, ἀμαξῖτοί) χρησιμεύουσι διὰ νὰ συγκοινωνῶσιν οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων πόλεων καὶ χωρίων πρὸς ἄλληλους. Μεταβαίνουσι δὲ οὗτοι ἀπὸ τῆς μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἄλλην ἢ εἰς τὸ χωρίον πεζῇ ἢ διὰ ζώων ἢ κάρη, λεωφορείων, ποδηλάτων, αὐτοκινήτων, τροχιόδρομων καὶ σιδηροδρόμων· ὅλα ταῦτα λέγονται μέσα συγκοινωνίας.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας χρησιμεύουσιν εἰς ἡμᾶς, ὥχι μόνον, διὰ νὰ μεταβαίνωμεν εὐκόλως ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταφέρωμεν τὰ διάφορα προϊόντα μας καὶ τὰ ἐμπορεύματα εἰς διαφόρους χώρας. Τὰ κάρρα, τὰ λεωφορεῖα, αἱ ἀμαξῖαι, τὰ ποδήλατα καὶ τὰ αὐτοκίνητα ἔχουσιν ἀνάγκην ἀμαξιτῶν δόδων, διότι ἄλλως εἶναι ἄχρηστα. Οἱ σιδηρόδρομοι καὶ οἱ τροχιόδρομοι βαίνουσιν ἐπὶ σιδηρῶν ράβδων, αἱ ὅποιαι εἶναι τοποθετημέναι παραλλήλως, εἰς μικρὰν ἀπὸ ἄλληλων ἀπόστασιν, καὶ εἰς δόδον ἐπίτηδες δι' αὐτοὺς κατασκευασθείσας.

Αἱ ἀμαξαι, τὰ κάρρα, τὰ λεωφορεῖα καὶ μερικοὶ τῶν τροχιοδρόμων σύρονται ὑπὸ ἵππων ἢ ἡμιόνων. Τὰ ποδήλατα κινοῦνται διὰ τῶν ποδῶν τοῦ ἀναβάτου, τὰ δὲ αὐτοκίνητα, μερικοὶ τῶν τροχιοδρόμων καὶ οἱ σιδηρόδρομοι κινοῦνται δι' ἀτμοῦ ἢ ἡλεκτρισμοῦ. Οἱ σιδηρόδρομοι καὶ τινες τῶν τροχιοδρόμων ἀποτελοῦνται ἀπὸ σειρὰν ἀμαξῶν καὶ τῆς ἀτμαμάξης. "Ολη δὲ ἡ σειρὰ τῶν ἀμαξῶν τοῦ σιδηροδρόμου λέγεται ἀμαξοστοιχία. Ἐκ τῶν ἀμαξῶν τοῦ σιδηροδρόμου τινὲς χρησιμεύουσι διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀνθρώπων καὶ λέγονται ἀμαξαι τῶν ἐπιβα-

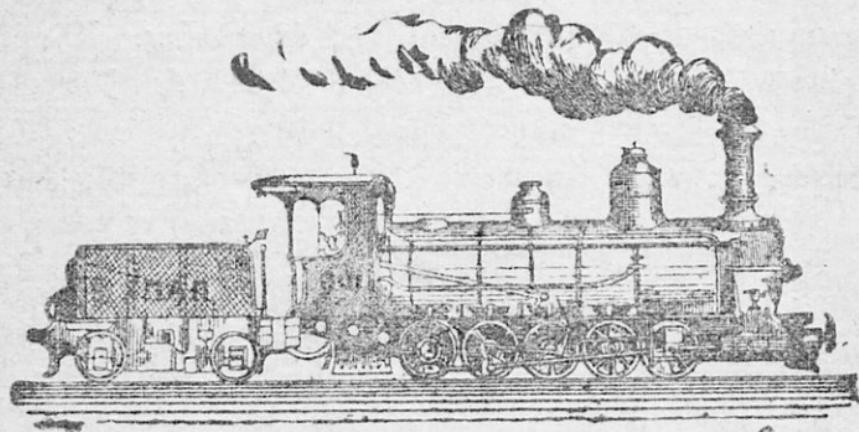
τῶν· τινὲς δὲ διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων καὶ ζώων καὶ λέγονται φορτηγαί.

Εἴπομεν ἀνωτέρω, ὅτι οἱ σιδηρόδρομοι, τὰ αὐτοκίνητα καὶ τινες τῶν τροχιοδρόμων κινοῦνται δι' ἀτμοῦ. Ὁ ἀτμὸς παράγεται ἐξ ὕδατος, βράζοντος διὰ πυρὸς εἰς μεγάλην θερμοκρασίαν, ἐντὸς μεγάλου δυνατοῦ λέβητος, κεκλεισμένου καλῶς πανταχόθεν καὶ ἔχοντος μίαν μόνην μικρὰν ὁπήν. Τὸ βράζον ὕδωρ μεταβάλλεται εἰς ἀτμόν, δ ὁποῖος ἔχει τὴν ἴδιότητα νὰ κατα-

'Αναγνωσματάριον Γ' τάξεως A. Μακρυνναίου

2

λαμβάνη πολὺ μεγαλύτερον ὅγκον ἢ ὅσον εἶχεν, ὅταν ἦτο ὕδωρ. Διὰ τοῦτο στενοχωρεῖται καὶ ζητεῖ νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ λέβητος· ἀν δὲ δὲν εὑρῇ ἔξοδον, διαρρηγνύει τὸν λέβητα μετὰ μεγάλου πρότου. Τὴν δύναμιν λοιπὸν ταύτην τοῦ ἀτμοῦ ἔχρησιμοποίη-

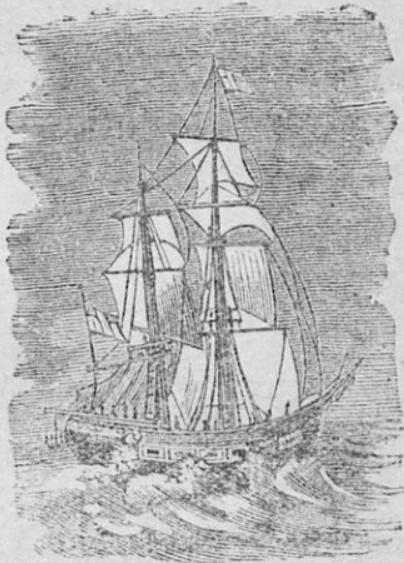
σαν διάφοροι φυσικοὶ καὶ πρῶτος ὁ Γάλλος Διονύσιος Πιπίνος κατὰ τὸ ἔτος 1700 σχεδὸν. Μετὰ ταῦτα τὸ 1807 ἔχρησιμο-ποίησεν αὐτὴν ὁ Ἀμερικανὸς Φούλτων διὰ τὴν κίνησιν τῶν

πλοίων. Τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ μετεχειρίζονται σήμερον διὰ νὰ ἐργάζωνται διάφορα ἔργοστάσια, οἷον δαλοποιεῖα βαφεῖα, μύλοι, ἐλαιοτριβεῖα καὶ ἄλλα.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω μέσων, τῆς κατὰ Ἑγρὰν συγκοινωνίας ὑπάρχουσι καὶ πολλὰ ἄλλα τῆς κατὰ θάλασσαν συγκοινωνίας. Η θάλασσα, οἱ πλωτοὶ ποταμοὶ καὶ αἱ διώρυχες χρησιμεύουσιν, διὰ νὰ συγκοινωνῶσιν οἱ ἀνθρωποι καὶ μεταφέρωσιν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον τὰ διάφορα προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα. Μέσα δὲ τῆς τοιαύτης συγκοινωνίας εἰναι οἱ λέμβοι, οἱ ἐποίοι κινοῦνται διὰ κωπῶν ἢ μικρῶν ιστίων. Οἱ λέμβοι χρησιμεύουσιν πρὸς

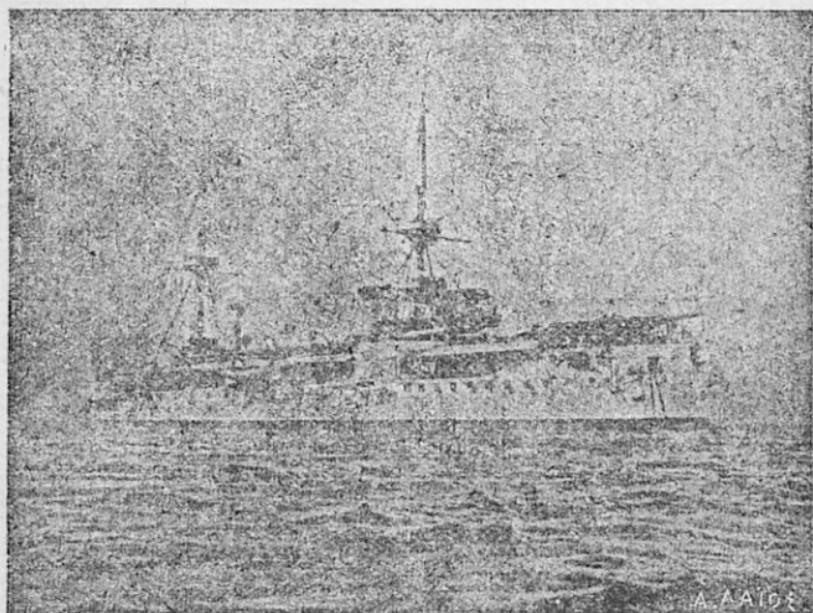
μεταφορὰν τῶν ἐπιβιτῶν καὶ τῶν ἀποσκευῶν αὐτῶν εἰς τὰ πλαῖσι,
τὰ δόποια πρόκειται νὰ ἀπο-
πλεύσωσιν, ἢ ἐκ τῶν πλοίων
εἰς τὴν πάραλιαν ἢ ἀπὸ τό-
που εἰς τόπον οὐχὶ μακρὰν
κείμενον. Αἱ φορτηγῖδες
(μασῆναι), αἱ δόποιαι εἶναι
μεγάλοι λέμβοι καὶ χρησι-
μεύουσι διὰ τὴν μεταφορὰν
τῶν ἐμπορευμάτων ἢ ζῷων
ἐκ τῆς παραλίας εἰς τὰ
πλαῖσι ἢ τούναντίον. Τὰ
ἄλιεντικὰ πλοιάρια, τὰ
ὅποια χρησιμεύουσι διὰ τὴν

ἄλιείαν καὶ μεταφορὰν τῶν ἴχθύων εἰς διαφόρους λιμένας.
Τὰ ιστοφόρα πλοῖα, τὰ δόποια κινοῦνται διὰ τῶν ίστίων
ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ χρησιμεύουσι διὰ τὴν μεταφορὰν ἀν-
θρώπων ἢ ἐμπορευμάτων ἀπὸ λιμένος εἰς λιμένα. Τὰ ἀτ-
μόπλοια, τὰ δόποια κινοῦνται δι' ἀτμοῦ, ὅπως οἱ σιδηρόδρο-
μοι, καὶ μεταφέρουσιν ἐμπορεύματα καὶ ἀνθρώπους ἀπὸ λιμένος
εἰς λιμένα καὶ μακρυνὰ μέρη. Τὰ τοιαῦτα ἀτμόπλοια λέγονται
ἐμπορικὰ πρὸς διάκρισιν τῶν ἄλλων ἀτμοπλοίων, τὰ δόποια
χρησιμεύουσι διὰ τὸν πόλεμον, καὶ λέγονται πολειμικά. Τὰ
πολειμικὰ ἀτμόπλοια εἶναι πολλάκις περιβεβλημένα μὲ πλάκα
σιδηρᾶν, ἢ δόποια δονομάζεται θώραξ. Οἱ σιδηροῦς θώραξ χρη-
σιμεύει, ἵνα προφυλάξσῃ τὸ πλοῖον ἀπὸ τὰς σφαίρας τῶν ἔχθρων
τηλεοβόλων. Τὰ τοιαῦτα πολειμικὰ πλοῖα λέγονται θω-
ρακοφόρα ἢ θωρηκτά.

Οἱ διευθύνων τὰ ἀτμόπλοιαν λέγεται πλοίαρχος καὶ ἔχει
ὑπὸ τὰς διαταγάς του τὸν ὑποπλοίαρχον, τὸν μηχανικόν, τοὺς
θερμαστάς, τὸν πηδαλιούχον καὶ τοὺς ναύτας. Οἱ ὑποπλοίαρχ-

χος ἀντικαθιστά πολλάκις τὸν πλοιάρχον. Οἱ μηχανικὸς ἴσται ται παρὰ τὴν ἀτμομηχανήν, πανονίζει τὴν δύναμιν τοῦ ἀτμοῦ καὶ φροντίζει περὶ τῆς πανονικῆς λειτουργίας τῆς ἀτμομηχανῆς. Οἱ θερμασταὶ βοηθοῦσι τὸν μηχανικόν, φροντίζουσι περὶ τῆς παθαριότητος τῆς μηχανῆς, καὶ βίπτουσι γαιάνθρακας εἰς τὴν πυρὰν τῆς ἀτμομηχανῆς. Οἱ πηδαλιοῦχος πρατεῖ καὶ στρέψει τὸ πηδάλιον κατὰ τὰς δόνηγίας τοῦ πλοιάρχου καὶ οἱ γαῦται ὑπηρετοῦσιν ἐν τῷ πλοίῳ. Οἱ γαῦται ἐκτελοῦσι διαφόρους

Α. ΛΑΙΟΣ

ἔργασίας, λύουσι καὶ δένουσι τὰ σχοινία καὶ τὰ ίστια, ἀνασύρουσιν ἐκ τῆς θαλάσσης ἢ βίπτουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἄγκυραν, φορτώνουσι καὶ ἐκφορτώνουσι τὸ πλοῖον, παθαρίζουσιν αὐτό, βάφουσιν αὐτὸν καὶ ἄλλας χρησίμους ἔργασίας νάμνουσιν. Οἱ δὲ ναυτόπαικτες, ὁ ὅποιος ἀγαθεύει πολὺ ταχέως καὶ εἰς τὸ ὑψηλέστερον μέρος τοῦ ίστοῦ, λύει καὶ δένει τὸ ίστιον.

Οἱ ναυτικοί, ἵνα δόνηγῶσιν ἀσφαλῶς τὸ πλοῖον, μεταχειρίζονται τὴν πυξίδα. ἡ ὅποια εἶναι βελόνη μαγνητισμένη καὶ ἡ

ὅποια πάντοτε στρέφεται πρὸς βορρᾶν. Ἡ πατρίς μας Ἑλλὰς περιβρέχεται ἀπὸ τριῶν μερῶν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. Διὰ τοῦτο πλεῖστοι Ἕλληνες εἶναι ναυτικοὶ καὶ ἔχουσι πολλὰ πλοῖα, διὰ τῶν δοπίων μεταφέρουσι εἰς ξένους τόπους τὰ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος μας, οἷον, τὴν σταφίδα, τὸν οἶνον, τὰ σῦκα, τὰ λεμόνια, τὰ πορτοκάλλια, τὸ ἔλαιον καὶ ἄλλα. Ἐκ τῶν ξένων δὲ τόπων μεταφέρουσι πολλὰ χρήσιμα πράγματα, τὰ δοποῖα δὲν παράγει ἡ πατρίς μας, οἷον ζάνχαριν, καφέν, σρυζαν, γαιάνθρακας καὶ ἄλλα. Οἱ Ἕλληνες διακρίνονται διὰ τὴν ναυτικήν των ἵκανότητα καὶ διὰ τοῦτο πολλὰ ξένα πλοῖα προσλαμβάνουσιν Ἕλληνας ναύτας καὶ πηδαλιούχους.

13. Η προσευχὴ ἐνθυρρύνει καὶ σῷζει τοὺς εὐσεβεῖς.

Πλοῖόν τι ἴστιοφύρον ἔταξίδευεν εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν. Αἴφνης κατὰ τὸν πλοῦν ἔγινε μεγάλη τρικυμία, ἡ δοποῖα διήρκεσεν ἐπὶ πέντε ὥρας. Ἡ τρικυμία ἦτο τόσον μεγάλη, ὡστε τὰ κύματα ἔρριπτον τὸ πλοῖον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Ὁ δυνατὸς δὲ ἄνεμος περιετύλιξε τὰ σχοινία τοῦ μεσαίου ἴστου καὶ διαποντισμὸς τοῦ πλοίου ἦτο πλέον βέβαιος. Ὄλοι τότε καὶ διπλοίαρχος καὶ οἱ ναῦται καὶ οἱ ἐπιβάται περιέμενον τὸν θάνατον διότι οὐδεὶς ἐτόλμα, ἔγεικα τοῦ δυνατοῦ ἀνέμου, νὰ ἀγαθῇ εἰς τὸν ἴστον καὶ διορθώσῃ τὰ σχοινία. Ὁ πλοίαρχος διέταξε τὸν ναυτόπαιδα νὰ κάμη τὴν ἐπικίνδυνον αὐτὴν ἐργασίαν. Ὁ ναυτόπαιος ἦτο μόλις δεκατριῶν ἐτῶν, παῖς μονογενῆς πτωχῆς χήρας, ἡ δοποῖα ἡγαγκάσθη νὰ κάμη αὐτὸν ναυτικὸν, διὰ νὰ ἔξουκονομῇ τὸν ἄρτον του.

Ο ναυτόπαιος, μόλις ἤκουσε τὴν διαταγὴν, ἀφήρεσε τὸν ναυτικὸν κοῦκόν του, ἐκύτταξε τὸν ἴστον, παρετήρησε γύρω του καὶ εἶδε τὰ ἀφρίζοντα κύματα, τὰ δοποῖα εἰχον πλημμυρήσει τὸ κατάστρωμα. Ἐπειτα ἐσιώπησεν ἐπὶ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας

καὶ εἶπεν· «Ἐρχομαι ἀμέσως.» καὶ ἔτρεξεν εἰς τὸν θάλαμον, ἐν τῷ ὅποιῳ ἦτο τὸ εἰκονοστάσιον. Μετά τινα λεπτὰ τῆς ὥρας ἀνέβη πάλιν εἰς τὸ κατάστρωμα καὶ ἤρχισε νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὸν ίστὸν εὐκίνητος καὶ θαρραλέος.

Ἐπιβάτης τις, δὲ ὁ ὅποιος παρετίρει μὲ προσοχὴν τὸν παιδα, εἶπε τότε πρὸς τὸν πλοίαρχον· «Διατί ἔστειλας τὸ μικρὸν αὐτὸν παιδίον ἐπάνω; δὲν θὰ καταβῇ ζωντανόν.»

«Οἱ μικροί κρατοῦνται καλύτερον ἀπὸ τοὺς μεγάλους»,

ἀπήγνησεν ὁ πλοίαρχος, «καὶ ἀναβαίνουσι καθὼς αἱ γαλαῖ.»

Ο ἐπιβάτης παρετίρησε καὶ πάλιν τὸ παιδίον μὲ τρέμουσαν καρδίαν καὶ εἶδεν αὐτὸν νὰ διορθώνῃ τὰ σχοινία. Ἡ τρικυμία ἐξηκολούθει, τὰ μεγάλα κύματα, τὰ ὅποια ἐσγκώνοντο ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, ἔκλινον τὸ πλοῖον δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἀλλὰ τὸ παιδίον ἔμενεν ἀκλόνητον. Εἰργάζετο μέχρις ὅτου διώρθωσε τὰ σχοινία καὶ ἔσωσε τὸ πλοῖον ἀπὸ τὸν τρομερὸν κίνδυνον.

Μετὰ ἐν τέταρτον κατέβη εὔθυμον, φαιδρὸν καὶ γελῶν.

Τότε ὁ ἐπιβάτης ἐφώναξε «Δέξα τῷ Θεῷ», καὶ ἡ παρδία

···ου ἔπαινε νὰ κτυπᾷ ἐκ τοῦ φόβου. "Επειτα ἐπλησίασε τὸ παιδίον καὶ εἶπεν· «Ἐφοβήθης παιδίον μου, ὅταν σὲ διέταξεν ὁ πλοίαρχος νὰ ἀναβῆς εἰς τὸν ίστόν;». «Κατ' ἀρχὰς ναί», ἀπήγνητησε τὸ παιδίον. «Καὶ δὲν ἦτο νὰ φοβηθῇ κανείς;». «Διὰ τοῦτο κατέβης εἰς τὸν θάλαμον;», ἐπανέλαβεν ὁ ἐπιβάτης. «Οχι· κατέβην, διὰ νὰ κάμω τὴν προσευχήν μου: διότι ἐσκέφθην, ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ κατέβαινον ζῶν. Τότε δὲ μοῦ παρῆλθε καὶ ὁ φόβος. Ἡ μήτηρ μου», ἐξηκολούθησεν ὁ παῖς, «ὅταν ἀγεχώρησα, μοῦ εἶπε νὰ προσεύχωμαι πάντοτε εἰς τὸν Θεόν, διὰ νὰ μὲ προφυλάττῃ ἀπὸ τοὺς κινδύνους. Τοῦτο κάμνω πάντοτε· καὶ τώρα εἰς τὴν προσευχὴν χρεωστῶ τὴν σωτηρίαν μου».

14. "ΙΙλπεζεν ἡ Φυγή μου ἐπε τὸν Κύριον

Εἰς τὴν πολυευσπλαγχνίαν
τοῦ Θεοῦ ἐπιηρεισμένος
πᾶσαν θλῖψιν καὶ πικρίαν
ἀποδέχομαι ἀσμένως.
Κ' αἰφνιδίως ἀν σεισθῶσι
τὰ θεμέλια τοῦ κόσμου.
δὲν φοβοῦμαι, δὲν τρομάζω·
Μὲ φυλάττει ὁ Θεός μου·
Πνέει ἀνεμος βιαίως.
λαῖλαφ μαίνεται ἀγρία,
νεύει ὁ Θεός κ' εὐθέως
ηρεμοῦσι τὰ στοιχεῖα.
.....
.....

"Αμετρος ἡ ἀγαθότης,
ἄμετρος ἡ δύναμις του!
διὰ τοῦτο ἔχω θάρρος
εἰς τὴν χάριν τοῦ 'Υψίστου.

15. Διατέ ή ζηλοτυπία εῖναι κακόν.

Ο Κωνσταντίνος εἶχε τὸ ἐλάττωμα τῆς ζηλοτυπίας. "Αν γὰ μήτηρ του κατὰ τύχην ἔθωπεν τὴν μικρὰν ἀδελφήν του περισσότερον αὐτοῦ, ἔκαμνε πολλὰς ἀταξίας. Οσάκις δὲ εὗρισκεν εὐ-
καρίαν, ἐκτύπει τὴν ἀδελφήν του δι' ἀσύμμαντον αἰτίαν καὶ
ὕβριζεν αὐτήν.

Ἡμέραν τινὰ μετέβη κατὰ παραγγελίαν τῆς μητρός του εἰς
μίαν γειτόνισσάν του δι' ἔργασίαν. Ἡ γειτόνισσα ἦτο γραία
κυρία, ἡ δούλια εἶχεν ἕνα ώραῖον μικρὸν πίθηκον. "Οτε δὲ Κων-
σταντίνος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γειτογίσσης, αὕτη ἔθωπεν
τὸν μικρὸν αὐτῆς πίθηκον, τὸν δποῖον ἥγάπα πολὺ. Ἡ γραία
ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τὸν Κωνσταντίνον, διότι ἥγάπα τὰ μικρὰ
παιδία, καὶ ἐκάθισεν αὐτὸν ἐπὶ τινος καθίσματος. "Επειτα ἔφερε
καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ώραῖόν τι γλύκισμα. Ο Κωνσταντίνος
ἥρχισε νὰ τρώγῃ αὐτό, χωρὶς νὰ παρατηρῇ καὶ τὸν πίθηκον,
δ δποῖος ἔκαμνε διαφόρους μορφασμούς καὶ ἐδείκνυε τοὺς
δδέντας του.

Αἴφνης δ πίθηκος ἐπήδησεν εἰς τοὺς ὄμοις τοῦ Κωνσταντίνου
καὶ, συλλαβόν αὐτὸν ἀπὸ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς του, ἥρχισε
νὰ τινάσσῃ αὐτήν. Τὸ δυστυχές παιδίον ἥρχισε τότε νὰ φωνάζῃ
καὶ ἔπεσεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς γραίας, ἡ δούλια μετὰ πολὺν
κόπου κατώρθωσε νὰ ἀπομακρύνῃ τὸν πίθηκον. Μετὰ ταῦτα
εἶπεν εἰς τὴν γραίαν: «Διατέ, κυρία, δ πίθηκός σας ἥθελησε νὰ
μὲ βλέψῃ, ἀφοῦ ἐγὼ ποτὲ δὲν ἔβλαψα αὐτόν;».

«Α! τέκνον μου», ἀπήντησεν ἡ κυρία, «οἱ πίθηκοι εἶναι
ζηλότυποι. Δὲν παρετίρησχς τοὺς μορφασμούς, τοὺς δποῖους
σου ἔκαμνεν, δταν ἔτρωγες τὸ γλύκισμα; Ο πίθηκος δὲν θέλει
νὰ ἀγκαπῶ ἄλλον, παρὰ μόνον αὐτόν» διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἄλλος

ἀγαπᾶ αὐτόν, παρὰ μόνον ἐγώ, ἡ δποία συγχωρῶ τὰ σφάλματά του, διότι εἶναι ζῷον καὶ δὲν αἰσθάνεται τί κάμνει».

‘Ο Κωνσταντῖνος ἔκυψε τὴν κεφαλήν, ἀκούσας ταῦτα, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του σκεπτικός. Ἐκεῖ εὗρε τὴν μητέρα του, ἡ δποία ἐκράτει ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς τὴν ἀδελφήν του καὶ ἐθώπευεν αὐτήν. Τότε ἔτρεξεν ἀμέσως ἐφίλησε τὴν ἀδελφήν του καὶ, ἐναγκαλισθεὶς τὴν μητέρα του, εἶπεν·

«Μητέρ μου, δὲν θέλω πλέον νὰ δμοιάζω μὲ τὸν κακὸν πίθηκον τῆς γειτονίσσης μας. Δὲν θέλω πλέον νὰ εἴμαι ζηλότυπος οὔτε πρὸς τὴν ἀδελφήν μου, οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, διότι ἡ ζηλοτυπία κάμγει τὸν ἀνθρωπὸν κακόν».

16. Η γαλῆ.

‘Η γαλῆ εἶναι ζῷον θηλαστικὸν καὶ ἀρπακτικόν. Η κεφαλὴ αὐτῆς εἶναι στρογγύλη, τὸ δύγχος μικρὸν καὶ ὑγρόν, οἱ ὅδόντες δξεῖς καὶ ἡ γλῶσσα χονδρά, σαρκώδης μὲ μικρὰς καὶ σκληρὰς ἀκάνθας πρὸς τὰ δόισω διευθυνομένας καὶ δ μύσταξ μικρὸς μὲ δλίγας τρίχας, 15 περίπου. Οἱ δφθαλμοὶ τῆς εἶναι μεγάλοι καὶ λοξοὶ καὶ ἔχουσι χρῶμα κιτρινοπράσινον καὶ σπινθηροβιολοῦσιν. Αἱ δφρύες εἶναι ἐσκεπασμέναι μὲ δλίγας τρίχας καὶ τὰ δτα τριγωνικὰ καὶ δρυια. Ο τράχηλος τῆς εἶναι μικρὸς καὶ ἰσχυρὸς καὶ κατάλληλος, δπως μεταφέρῃ καὶ μεγαλύτερα αὐτῆς ζῷα. Ο κορμός τῆς εἶναι εὔστροφος καὶ δχι παχὺς καὶ τελειώνει εἰς τὴν οὐράν, ἡ δποία εἶναι μακρὰ καὶ εὐκίνητος. Οἱ πόδες τῆς εἶναι μέτριοι καὶ οἱ μὲν ἐμπρόσθιοι ἔχουσιν ἀνὰ πέντε δακτύλους, οἱ δὲ δόισθιοι ἀνὰ τέσσαρας μὲ δνυχας ἰσχυρούς, δξεῖς, καὶ γαμψούς. Η γαλῆ τοὺς δνυχας ἔχει κεκρυμμένους ἐντὸς πτυχῆς δέρματος καὶ προβάλλει αὐτοὺς μόνον, ὅταν θέλῃ νὰ ἀρπάσῃ τι ἢ νὰ ἐπιτεθῇ κατά τινος. Βαδίζουσα δὲ πατεῖ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἐλα-

φρῶς καὶ ἀθιρύβως, διὸ καὶ δακτυλόβαμον ξῶν λέγεται. Τὸ σῶμά της καλύπτεται ὑπὸ μαλακῶν καὶ πυκνῶν τριχῶν, αἵτινες ἔχουσι συγήθως χρῶμα μαῦρον, ξανθόν, φαιόν, λευκὸν ἢ ποικίλον.

Ἡ γαλῆ βλέπει καλῶς καὶ ίδίως τὴν νύκτα καὶ ἀκούει ἔξαιρετα. Αὕτη ἀποφεύγει τὸ ὕδωρ, ἀποστρέφεται τὰ ψυχρὰ καὶ σκληρά, καὶ ἀγαπᾷ τὰ θερμὰ καὶ μαλακά. Διὰ τοῦτο μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν ἀναβαίνει εἰς τὰς κλίνας καὶ κατακλίνεται ἐπὶ τῶν στρωμάτων. Αἰσθάνεται μεγάλην εὐχαρίστησιν, ὅταν θωπεύηται, καὶ μορμυρίζει, μέγαν δὲ πόνον, ὅταν πιέζηται, ἔστω καὶ δλίγον ἡ οὐρά της.

Βαδίζει ἐπὶ λεπτοτάτων δάβδων ἀφόβως καὶ ἀσφαλῶς. Βαδίζει εὐχαριστότερον εἰς τὰς ἄκρας τῶν ὁροφῶν τῶν οἰκιῶν, παρὰ εἰς τοὺς πλατεῖς δρόμους. Ἀναβαίνει μὲ μεγάλην εὐκολίαν εἰς τοὺς τοίχους, τὰ δένδρα καὶ τοὺς στύλους. Κολυμβᾷ ἔξαιρετα, ὅταν ῥιφθῇ εἰς τὸ ὕδωρ. Ἰσταται ἀφοβος εἰς τοὺς λεπτοὺς κλώνας τῶν δένδρων, καὶ ὅταν ἀκόμη οὗτοι σείωνται ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου. Καταπίπτει ὁρθία καὶ ἴσταται εἰς τοὺς πόδας της, ἀπὸ οἰονδήποτε ὑψος καὶ ἀν καταρημνισθῇ. Ἀντέχει εἰς τοὺς πόνους καὶ δυσκόλως φονεύεται. Διακρίνει τοὺς οἰκείους ἀπὸ τοὺς ξένους, ἐκ τῆς φωνῆς καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων τῆς ἐνδυμασίας. Γνωρίζει καλῶς πότε εἶναι μεσημβρία καὶ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὥραν ταύτην προσέρχεται ὑπὸ τὴν τράπεζαν, ὅπου καὶ ἀν εὑρίσκηται. Εὐχαριστεῖται εἰς τὰς εὐθοδίας καὶ ἀποστρέφεται τὰς δυσωδίας καὶ ἀκαθαρσίας. Καθαρίζει ἐπιμελῶς καὶ πάντοτε τὸ σῶμά της διὰ τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν της καὶ ἀπομακρύνει τὴν ὑγρασίαν. Μετὰ τὸ φαγητὸν νίπτει διὰ τῶν ποδῶν τὸ πρόσωπον καὶ ἀποβάλλει πᾶν ἵχνος τροφῆς ἀπὸ τοὺς ὄνυχάς της. Ἐὰν δέ που ἐπανθῇ τὸ δέρμα της, δὲν ὑποφέρει οὔδε ἐπὶ μίαν στιγμὴν

τὴν ἀκαθαρσίαν, ἀλλὰ λείχει καὶ πλύνει αὐτὸ διὰ τῆς γλώσσης τῆς.

‘Η γαλῆ εὐχαριστεῖται νὰ εἶναι ἔλευθέρα καὶ νὰ πηγαίνῃ, διόπου θέλει. Εὐχαριστεῖται νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὰ διάφορα δωμάτια τῆς οἰκίας, τὰ ὑπόγεια, νὰ κάθηται εἰς τὰ παράθυρα καὶ τὰς στέγας καὶ νὰ περιπατῇ νύκτα καὶ ήμέραν. Ἐὰν ἡ γαλῆ εἶναι περιωρισμένη, δὲν ξῆ πολύ, οὔτε ποντικοὺς κυνηγεῖ.

‘Η θήλεια γαλῆ εἶναι πολὺ φιλόστοργος. Πρὸ τὴ γεννήση εὑρίσκει διὰ τὰ μικρά της φωλεὰν θεομήν, μαλακήν καὶ ἀσφαλῆ. Ἔπειτα, ἅμα γεννήσῃ αὐτά, θηλάζει, καθαρίζει, διασκεδάζει, περιποιεῖται καὶ προφυλάσσει αὐτὰ μὲ πολλὴν στοργήν. Ὁταν δὲ ἐννοήσῃ, διότι δὲν εἶναι πλέον ἀσφαλῆ εἰς τὴν φωλεὰν ἐκείνην, λαμβάνει αὐτὰ ἐκ τοῦ τραχήλου διὰ τοῦ στόματός της καὶ μεταφέρει εἰς ἀσφαλέστερον τόπον. Ἐὰν κύων τις ἡ ἄρρεν γαλῆ μεταβῇ εἰς τὴν φωλεάν της καὶ θελήσῃ νὰ βλάψῃ τὰ μικρά της, τότε ἀμέσως ὁριᾶ ἐναντίον του καὶ μάχεται μὲ μεγάλην λύσσαν μέχρι θανάτου. Ὁταν ἀφαιρέσωσι κανὲν τέκνον της κρυφίως, τρέχει εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκίας καὶ ἀναζητεῖ αὐτό, νιαουρίζουσα πενθίμως. Ἡ γαλῆ, ὅταν τὰ μικρά της ἀνοίξωσι τοὺς ὄφθαλμούς των, διασκεδάζει αὐτὰ διὰ τῆς οὐρᾶς της, τὴν διόπαν ταῦτα προσπαθοῦσι νὰ συλλάβωσιν. Ὁταν δὲ μεγαλώσωσιν ὅλιγον, φέρει εἰς αὐτὰ τεμάχια πανίου ἡ ἄλλα μικρὰ καὶ εὐκίνητα πράγματα ἢ πτηνὸν ἢ ποντικὸν καὶ διδάσκει αὐτά, πᾶς νὰ συλλαμβάνωσι τὴν τροφήν των.

‘Ἡ γαλῆ εἶναι ἀπιστος καὶ ἀγνώμων. Γνωρίζει τὸν κύριόν της, ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷ αὐτόν, διόπου ὁ κύων. Πολλάκις ὑψώνει τὸν πόδα καὶ κατασγίζει τὰς χεῖρας ἢ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου της, καὶ ὅταν ὅλιγον πιεσμῇ ὑπ’ αὐτοῦ. Εἶναι πονηρὰ καὶ πανοῦργος. Ὁταν θέλῃ νὰ ὀρπάσῃ τι καὶ εἶναι ἀν-

θρωποι παρόντες, κάθηται ἥσυχος καὶ προσποιεῖται, διὰ προσέχει ἀλλαχοῦ, μέχρις δτου εὔρῃ εὐκαιρίαν κατάλληλον καὶ τὸ ἀρπάση. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἀρπάση, προσποιεῖται ἔπειτα τὴν ἀθήναν καὶ ἄκανον. Εἶναι κλέπτια καὶ ἀπατεών. Ἀρπάζει τὸ φαγητὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἀποσκεπάζει πολλάκις τὸν λέβητα καὶ ἀρπάζει ἀπ' αὐτοῦ τὸ βράζον κρέας καὶ καταδιώκει τὰ πτηνὰ τῶν κλωβίων. Εἶναι φίλερις καὶ ζηλότυπος. Πάντοτε φιλονικεῖ καὶ διαπληκτίζεται μὲ τὰς γαλᾶς τῆς γειτονίας, ἴδιως κατὰ τὰς νύκτας, ἐπάνω εἰς τὰ κεραμίδια. Αἱ ἄρρενες γαλαῖ πολλάκις πνίγουσι καὶ τρώγουσι τὰ μικρὰ τῆς θηλείας.

Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ πολλαὶ γαλαῖ, αἱ ὁποῖαι ἀγαπῶσι τοὺς πυρίους των, προστρέβονται ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων αὐτῶν, κολακεύουσιν αὐτοὺς καὶ ἐνίστε τοὺς συνοδεύουσιν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ εἰς τοὺς κήπους. Αὗται ἀγαπῶσι τοὺς πύνας καὶ τὰ πτηνά, μετὰ τῶν ὁποίων συζῶσι, βοηθοῦσι καὶ ὑπερασπίζουσιν αὐτά.

Ἡ γαλῆ τρώγει σχεδὸν ὅλα τὰ φαγητά, τὰ ὁποῖα τρώγει καὶ ὁ ἀνθρωπος. Εὐχαριστεῖται ὅμως πολὺ νὰ τρώγῃ ποντικούς, πτηνὰ καὶ ἰχθῦς. Ἡ γαλῆ ζῇ 10—15 ἔτη καὶ γεννᾷ δίς τοῦ ἔτους, κατὰ Μάρτιον καὶ Ἰούνιον, πέντε ἡμέρας ἔξ τυφλὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα μόλις τὴν ἐνάτην ἡμέραν ἀνοίγουσι τοὺς ὀφθαλμούς των.

Ἡ γαλῆ, ὅταν πρόκειται νὰ ἀποθάνῃ, ζητεῖ καὶ εὑρίσκει μέρος ἀπόκρυφον καὶ ἐκεῖ ἀποθνήσκει.

Ἡ γαλῆ εἶναι ἐν τῶν χρησιμωτάτων οἰκιακῶν ζώων. Ἄφανίζει τοὺς ποντικούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολὺ καταστρεπτικοὶ εἰς τὰς οἰκίας. Συλλαμβάνει σαύρας, ὄφεις, ἀκρίδας καὶ ἄλλα ἔντομα ὀχληρὰ καὶ βλαβερὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ δέομα της ἔχει ἀξίαν, διότι δι' αὐτοῦ κατασκευάζουσι μηλωτάς, αἱ ὁποῖαι διακρίνονται διὰ τὴν ἐλαφρότητα,

στερεότητα καὶ θερμότητα αὐτῶν. Ἡ γαλῆ οὖτις δὸλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Υπάρχουσι καὶ ἄγριαι γαλαῖ, αἱ δύοις καλοῦνται αἴλουροι. Τούτων τὸ δέρμα εἶναι πολυτιμότερον καὶ περιζήτητον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν μηλωτῶν.

17. Πώς ὁ μικρὸς Δημήτριος ἔδειξε τὴν εὐγνωμοσύνην του εἰς τὸν γέροντα Πέτρον.

Ο Δημήτριος ἦτο καλὸς μαθητής. Ηλησίον τῆς οἰκίας του κατέφει εἰς μικράν τινα οἰκίαν γέρων τις, ὁ δύοις ὀνομάζετο Πέτρος. Ο γέρων Πέτρος εἶχεν ὑπηρετήσει ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὡς στρατιώτης καὶ κατόπιν εἶχε διορισθῆ ἀλητὴρ τῆς δημαρχίας. Ο Πέτρος ἤγάπα πολὺ τὸν μικρὸν Δημήτριον καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὰς ὥρας, κατὰ τὰς δύοις δὲν εἶχεν ἔργασίαν, ἐκάθητο συνήθισις ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας του, ἐκάλει τὸν Δημήτριον καὶ διηγεῖτο εἰς αὐτὸν διαφόρους ἴστορίας.

Μίαν διμέραν δὲ γέρων Πέτρος δὲν ἔξηλθε, διὰ νὰ καθίσῃ κατὰ τὴν συνήθειάν του, ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας. Τοῦτο παρατηρήσας ὁ Δημήτριος, ἐστενοχωρήθη καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὸ παράθυρον τῆς οἰκίας τοῦ Πέτρου, διὰ νὰ ἵδῃ τὶ συμβαίνει. Ἐκεὶ εἶδε τὸν γέροντα φίλον του καθήμενον πλησίον τῆς έστιας πολὺ λυπημένον καὶ ἀγαστενάζοντα.

Ο γέρων Πέτρος εἶχεν εἰς τὸν πόδα του μίαν παλαιὰν πληγήν, ἀφ' ὅτου ἦτο στρατιώτης, ἡ δύοια κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶχεν ἀνοίξει καὶ ἐπόνει πολὺ.

Τότε δὲ μικρὸς Δημήτριος εἰσῆλθεν ἡσύχως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πέτρου καὶ εἶπε. «Σεβαστὲ Πέτρε, σὺ πολλάκις μὲ διεσκέδαζες, ὅτε ἦσο διγιής, διηγούμενος πρὸς ἐμὲ διαφόρους ἴστορίας. Θέλεις λοιπὸν τώρα νὰ προσπαθήσω καὶ ἐγὼ νὰ σὲ διασκεδάσω διλίγον;» Καὶ ἀμέσως, χωρὶς νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀπάντησιν τοῦ γέ-

ροντος, ἔτρεξε καὶ ἔφερεν ἐκ τῆς οἰκίας του ἐν μικρὸν ὥραιον
βιβλίον καὶ ἤρχισε νὰ ἀναγινώσκῃ μὲ φωνὴν εὐδιάκριτον.

‘Ο γέρων Πέτρος ηύχαριστήθη πολὺ ἐκ τῆς διαγωγῆς ταύτης τοῦ Δημητρίου καὶ λησμονήσας τοὺς πόνους τῆς πληγῆς του, ἤρχισε νὰ γελᾷ. “Ἐπειτα δὲ ἔλαβε τὸν μικρὸν Δημήτριον εἰς τὰς ἀγνάλας του, ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ εἶπε· «Σύ, παιδίον μου, εἶται πολὺ καλόν. Σὺ θὰ γίνης μίαν ἡμέραν καλὸς ἀνθρωπός. Σὲ εὐχαριστῶ δὲ πολύ, ἐπειδὴ ἦλθες εἰς τὴν πτωχικὴν σκιάν μου, διὰ νὰ μὲ διασκεδάσῃς».

Μετὰ ταῦτα ὁ Δημήτριος ἐφίλησε τὴν χεῖρα τοῦ γέροντος φίλου του καὶ μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του πλήρης χαρᾶς, διέτι
γίδυνγίθη γὰ εὐχαριστήσῃ τὸν φίλον του.

«"Εστε εὑγνώμονες».

48. Λέων καὶ ποντεκὸς εὐγγύρων.

Συνέλαβεν δὲ λέων
εἰς δάσος ποντικὸν
καὶ ἐκεῖνος εἶπε κλαίων
καὶ βλέπων τὸ κακὸν
«ὦ λέον, ἀν μὲν ἀφήσῃς
δὲν θὰ μετανοήσῃς
τὸ ζῆν πρὸιν τελειώσω,
τὴν χάριν θὲν ἀποδώσω». Ακούσας δὲ παρακληθεὶς
ἐγέλασε καὶ λυπηθεὶς
ἀπέλυσεν τὸν ποντικὸν
ἀντίδοσιν μὴ προσδοκῶν.

Ἐπὸ χειρῶν δολίων
καιρόν τινα ληφθεὶς
δὲ λέων μὲ σχοινίου
ἔστεναῖς δεθεὶς.
Ο ποντικὸς τοὺς θρήνους
τοῦ λέοντος ἐκείνους
Ἄκουσας, τρέχει, φθάνει,
ἀρχίζει γὰ δαγκάνη,
καὶ κόπτει τὸ σχοινίον
καὶ σφέει τὸ θηρίον

*Ο μέγας καὶ περιφανῆς μὴ ἀναπόδοτον φρονήσεις
τὴν ἀγαθοεργίαν*

**Η τύχη τρέχει ως τροχός, τὴν ἀποδίδει ὁ πτωχὸς πολλάκις διπλασιά.*

Αρεξ. Κατακούηνός.

19. ΗΕΦΑΣ ή μικρός ἈΝΤΩΝΙΟΣ ἔσωσε μικράν κόρην.

Ο μικρός Ἀντώνιος ήτο σίδης ἀμπελοφύλακος καὶ κατώκει μακρὰν τῆς πόλεως. Ἐκάστην πρωΐαν μετέβαινεν εἰς τὴν πόλιν, διὰ γὰρ φοιτᾷ εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐπέστρεψε τὴν ἑσπέραν εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἐσπέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος τόσον πυκνὴ δμήχλη εἶχε σκεπάσει τὴν γῆν, ὥστε δὲ Ἀντώνιος μετὰ πολὺν κόπου ἡδυνήθη νὰ εὕρῃ τὴν στενὴν δδόν, ἢ δποίᾳ ἔφερεν εἰς τὴν κατοικίαν του. Ἐνῷ δμως περιεπάτει προσεκτικῶς, ἔνεκα τῆς πυκνῆς δμήχλης, ἥκουσε κλαυθμοὺς εἰς τινα ἀγρὸν πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς δδοῦ. Τότε ἐστάθη καὶ παρετίρησε μετὰ προσοχῆς, ἀλλὰ δὲν ἡδυνήθη νὰ διακρίνῃ τίποτε, ἔνεκα τῆς δμήχλης. Διὰ τοῦτο ἐφοβήθη καὶ ἥθέλησε νὰ τρέξῃ, ἀλλά, σκεψθεὶς γενναιότερον, ἐστάθη καὶ εἶπεν «Οχι, δὲν φεύγω· Ἰσως νὰ εἶγαι κανεὶς ἔκει, ὃ δποῖος διοφέρει καὶ φωνάζει. Ἰσως δυνηθῶ νὰ βοηθήσω αὐτόν· ἀξ διπάγω, διὰ νὰ ἴδω».

Ἡ σκέψις αὗτη, τοῦ νὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὸν φωνάζοντα, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν θάρρος. Αἱ φωναὶ ἔξηκολούθουν νὰ ἀκούωνται. Ὁ Ἀντώνιος διηθύνθη τότε μὲ θάρρος, ἀλλὰ καὶ μὲ τρέμουσαν καρδίαν, πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἥκουόντο αἱ φωναί. Ὅταν ἐπλησίασεν, ἥκουσε παιδικὴν φωνὴν καὶ προχωρήσας εὗρε μικράν κόρην, ἔξηπλωμένην ἐντὸς μικρᾶς τινος τάφρου. Ἡ κόρη, ἔνεκα τῆς δμήχλης, ἔχασεν τὴν δδὸν καὶ ἐπλανάτο ἀνὰ τοὺς ἀγρούς. Ἐνῷ δὲ ἐβάδιζε καὶ ἐπρόκειτο νὰ περάσῃ μικράν τινα τάφρον, ἢ δποίᾳ δὲν ἐφαίνετο, ἔνεκα τῆς δμήχλης, ἐπεσεν ἐντὸς αὐτῆς καὶ ἐπληγώθη εἰς τὸ μέτωπον. Ὁ Ἀντώνιος ἔκυψεν ἀμέσως, ἐσήκωσε τὴν κόρην καὶ, πλύνας τὸ αἷματωμένον μέτωπόν της μὲ τὸ ὔδωρ τῆς τάφρου, ἐδεσεν αὐτὸ διὰ τοῦ μαγδηλίου του. Ἔπειτα ἔλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ ὠδήγησεν εἰς τοὺς γονεῖς της. Οἱ γονεῖς τῆς μικρᾶς ηὔχαριστησαν διὰ τοῦτο τὸν

Αντώνιον, ὁ δποῖος ἀνεγχώρησεν εὐχαριστημένος καὶ γεμάτος χαρᾶς, διότι ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκόν του.

«Βοηθεῖτε τοὺς πάσχοντας».

20 ΕΠΩΣ τεμωρεῖται εἰς κακὸς σύντροφος.

Κύριός τις είχεν ἔνα κύνα μέγαν καὶ ὅραιον καὶ μίαν γαλῆν. Ο κύων είχε τὸ ἐλάττωμα νὰ είναι πολὺ λαίμαργος.

Ημέραν τινὰ ὁ κύριος ἔδωκεν εἰς τὴν γαλῆν πινάκιον πλῆρες γάλακτος, διὰ νὰ τὸ πίῃ. Ἀλλὰ μόλις ἡ γαλῆ ἐπλησίασε πρὸς τὸ πινάκιον, ὁ κύων ὥρμησεν, ως ιέραξ, καὶ, ἀπωθήσας τὴν γαλῆν, ἔπιεν οὗτος τὸ γάλα. Η γαλῆ δὲν ὠργίσθη διὰ τοῦτο, ἀλλ᾽ ἔλειχε τοὺς μύστακάς της μὲ λύπην, ἐνῷ ὁ λαίμαργος κύων ἔσσειε τὴν οὐράν του ἐκ τῆς χαρᾶς.

Μετά τυγας ἡμέρας ἔφερον εἰς τὸν κύνα τεμάχιον κρέατος διὰ νὰ τὸ φάγη. Τότε ἡ γαλῆ, διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὸν σύντροφόν της, ἤρπασε τὸ τεμάχιον τοῦ κρέατος καὶ ἔτρεξε καὶ ἀνέβη ἐπὶ τυνος ἐκεῖ πλησίον δένδρου. Ἐκεὶ δὲ καθήσασα ἤρχισεν ἡσύχως νὰ τρώγῃ τὸ κρέας, ὁ δὲ κύων, ὁ δποῖος δὲν ἦδυνατο νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ δένδρου, παρετίρει τὴν γαλῆν κάτωθεν καὶ ὑλάκτει. Ο κύων κατ' ἀρχὰς δυσηρεστήθη κατὰ τῆς γαλῆς, ἔπειτα δμως ἐνόησεν, διὰ δὲν εἶχε δίκαιον, διότι αὐτὸς πρῶτος ἔδειχθη πρὸς τὴν γαλῆν πακὸς σύντροφος καὶ συνεχώρησεν αὐτήν. Ἀπὸ τότε ὁ κύων καὶ ἡ γαλῆ ἔγιναν καλοὶ φίλοι καὶ ποτὲ δὲ έφιλονίκησαν.

«Ο, τι κίμης θὰ οοῦ κάμουν».

21. Δεατὲ δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα ἀνυπόμενος.

Ο Γρηγόριος ἦτο παιδίον ζωηρὸν καὶ εὐφυές, ἀλλ᾽ ὅχι καὶ ὑπομονητικόν. Πᾶσαν ἐργασίαν, τὴν ἀποίαν ἐπεχείρει, ἀφινεν εἰς τὴν πρώτην δυσκολίαν, ἡ ἀποία ἥθελε παρουσιασθῆ.

‘Ημέραν τινὰ δὲ Γρηγόριος εὗρε τὸν μικρότερον ἀδελφόν του Στέφανον εἰς τὸν κῆπον, φυτεύοντα κλάδον κισσοῦ εἰς τὸ ἄκρον παλαιοῦ τινος τοῖχου καὶ λέγοντα: «ὅτι τοῖχος οὗτος θὰ είναι πολὺ ώραιότερος, ὅταν σκεπασθῇ ὑπὸ τοῦ κισσοῦ».

Ο Γρηγόριος, ᾁκούσας ταῦτα, ἐγέλασε καὶ εἶπεν: «Ἀδελφέ μου, μεγάλη θὰ είναι ἡ ὑπομονή σου, ἐὰν περιμείνῃς, νὰ μεγαλώσῃ ὁ κλάδος οὗτος τοῦ κισσοῦ καὶ νὰ σκεπάσῃ τὸν τοῖχον. Δὲν ἐφύτευες καλύτερον περιπλοκάδας, αἱ δποῖαι κάμνουσιν ἄνθη ωραιότερα καὶ ταχύτερον μεγαλώνουσι.» «Ναί», ἀπήντησεν δὲ Στέφανος, «ἀλλ’ αἱ περιπλοκάδες ἔηραίνονται, ἐνῷ δὲ κισσὸς θὰ μείνῃ μὲ τὰ πράσινα φύλλα του καὶ τὸν χειμῶνα καὶ τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον». Καὶ ἐξηκολούθησε μετὰ θάρρους νὰ φυτεύῃ τὸν κλάδον τοῦ κισσοῦ.

Μετ’ ὀλίγον χρόνον τὰ παιδία ἐλησμόνησαν τὸν κλάδον τοῦ κισσοῦ καὶ τὸν παλαιὸν τοῖχον. Ο Γρηγόριος ἐμεγάλωσε καὶ ἀνεχώρησεν εἰς μακρυνὴν πόλιν, διὰ νὰ μάθῃ τέχνην τινά. Ἐκεῖ πολλὰς τέχνας προσεπάθησε νὰ μάθῃ, ἀλλ’ οὐδεμίαν ἔμαθε, διότι δὲν εἶχε θέλησιν καὶ ὑπομονήν. Ἔνεκα τούτου, μετὰ δέκα καὶ πλέον ἔτη, ἀπεφάσισε λυπημένος καὶ ἀπηλπισμένος νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν, ὅπου ἔμενεν δὲλφός του Στέφανος. Οὗτος εἶχε γίνει γεωργὸς καὶ εἶχεν οἰκογένειαν, τὴν δποίαν συνετήρει ἐκ τῆς ἐργασίας του.

Ο Γρηγόριος, μόλις ἐπλησάσεν εἰς τὴν πατρικήν του οἰκίαν, εἶδεν εἰς τὸ βάθος τοῦ κήπου ἕνα τοῖχον καταπράσινον, εἰς τὸν δποῖον ἦτο ἐξηπλωμένος καθ’ ὅλας τὰς διαστάσεις αὐτοῦ καταπράσινος κισσός. Ἀμέσως τότε ἐνεθυμήθη τὸν κλάδον, τὸν δποῖον εἶχε φυτεύσει πρὸ ἐτῶν δὲλφός του, καὶ ἐνόησεν, ὅτι δὲ κλάδος ἐκεῖνος ὀλίγον κατ’ ὀλίγον ἀνεπτύχθη καὶ ἔγινε τόσον μέγας. Τότε συλλογισθεὶς εἶπε: «Καθὼς δὲλφός μου εἶχεν εἰς τὴν ἐργασίαν του ὑπομονήν, τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ ἔχω καὶ ἐγώ. Τὸ μάθημα τοῦτο πρέπει νὰ μὲ ωφελήσῃ, ἂν καὶ είναι

*Αναγγελοματάριον Γ' τάξεως Α. Μακενταίου

ἀργά. Καὶ ἐγὼ τώρα πρέπει νὰ ἀρχίσω μίαν ἔργασίαν χωρὶς
νὰ χάνω τὸ θάρρος μου καὶ τὴν ὑπομονῆν· διότι βλέπω, ὅτι διὰ
τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ θάρρους δὲ ἀνθρωπος εὑδοκιμεῖ εἰς τὰς
ἔργασίας του». Καὶ πράγματι μετά τινα ἔτη δὲ Γρηγόριος ἔγινεν
εἰς καλὸς τεχνίτης καὶ ἔζησεν εἰς τὸν κόσμον εὐτυχῆς.

«Ο ὑπομέρων νικᾶ».

22. Αἴνεγμα.

Εἶμαι λουλοῦδι γεμάτο χάρι,
μ' ἀν ἵσως κάπιος κακὸς μὲ κόψῃ,
εὐθὺς ἀλλάζω τὴν πρώτη δύψι
καὶ θὲ νὰ γίνω πτωχὸς χορτάρι. -

Τί εἶμαι;

23. Τέ έδειδάχθη εῖς μικρὸς ἐκ τῆς ἀταξίας του.

Νέος τις συνήθιζε κατ' ἀρχάς, διὰ νὰ μὴ χάνῃ τὸν καιρόν
του εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν πραγμάτων του, νὰ ἀφίνη αὐτά,
ὅπως ἔφθανεν. Ἀλλὰ παρετήρησεν, ὅτι, διὰ νὰ ἀνεύρῃ κατόπιν
τὰ πράγματα, τὰ ὅποια δὲν εἴξευρε ποῦ ἔθηκεν, ἔχανε περισ-
στέρον χρόνον, ἀπὸ δօσον ἥθελε, διὰ νὰ τοποθετήσῃ αὐτὰ ἀπ'
ἀρχῆς τακτικῶς. Ἐξ αὐτοῦ ἐδιδάχθη, ὅτι, διὰ νὰ οἰκονομῇ
χρόνον καὶ νὰ μὴ κοπιάζῃ καὶ δυσκαρεστῆται ἐπρεπε νὰ ἔχῃ
ώρισμένην θέσιν δ' ἔκαστον πρᾶγμα καὶ νὰ θέτῃ ἔκαστον
πρᾶγμα εἰς τὴν θέσιν του.

Παρετήρησεν ἀκόμη, ὅτι, διὰ νὰ οἰκονομῇ καιρόν, ἐπρεπε νὰ
κάμνῃ ἐνάστην ἔργασίαν εἰς τὴν ώρισμένην ὥραν καὶ διὰ τὴν
ἀταξία ἀπήτει διπλάσιον κόπον. Διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε καὶ ἔφγρ-
μοτε τὸ ἔξῆς· «Πᾶν πρᾶγμα πρέπει νὰ τίθηται καὶ νὰ γίνη-
ται ἐν τῷ ώρισμένῳ τόπῳ καὶ γρόνῳ».

«Κάλλιστον ἡ τάξις».

24. Ἡ τάξις.

Οποιος θέλει νὰ προφθάσῃ
τὲς πολλὲς δουλειὲς ποῦ θάχη
ἄς ἐργάζεται μὲ τάξι
κι' ὅχι δ, τι κι' ὅπως λάχη.

Τακτικὸς 'ς τὰ ἔργα' δὲν μείνης
κάθε τι θὰ κατορθώσῃς.
Τῶνα πιάνεις, τᾶλλα ἀφίνεις
Τίποτε δὲν θὰ τελειώσῃς.

25. Δευτέρη πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν τὰς κακὰς
συναναστροφάς.

Παιδίον τι ἐξ ἀπροσεξίας ἔχυσε σταγόνας τινὰς ἑλαίου ἐπὶ^{οὐ} πατώματος τῆς οἰκίας του. Ἐπειδὴ δὲ ἐφοβήθη μήπως τι-^{ωρηθῇ}, ήθέλησεν νὰ τὰς κρύψῃ καὶ ἔθηκεν ἐπάνω εἰς αὐτὰς
ευκὸν φύλλον χάρτου. Ἄλλ' εὐθύς, καθὼς ἔθηκε τὸν χάρτην,
ἡ κηλίς του ἑλαίου μετεδόθη εἰς αὐτόν.

«Ἡ κηλίς αὕτη εἶναι πολὺ πεισματώδης», εἶπε τὸ παιδίον·
«καὶ ἐγὼ δύμως θὰ κάμω αὐτὴν νὰ μὴ ἀναφενῇ πλέον». Καὶ ἐτο-
ποθέτησεν ἐπὶ τῆς κηλίδος νέον φύλλον χάρτου, παχύτερον τοῦ
πρώτου.

Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ κηλίς του ἑλαίου μετεδόθη καὶ εἰς τὸ
φύλλον τοῦτο τοῦ χάρτου. Τότε τὸ παιδίον ἔμεινεν ἕκπληκτον
καὶ ἐσκέπτετο, πῶς ἄλλως γὰρ διορθώσῃ τὸ πρᾶγμα. Ἐνῷ δύμως
ἐσκέπτετο, ὁ πατήρ του, ὁ ὄποιος ἔβλεπε κρυφίως τὰ γινόμενα
εἶπεν· «Ἡ κηλίς αὕτη τοῦ ἑλαίου, τέκνον μου, δμοιάζει μὲ τὴν
κακίαν, ἡ δποία μεταδίδεται εἰς πάντα ἀνθρωπον, ὁ ὄποιος ἥθελε
πλησιάσει αὐτήν. Καθὼς ὁ χάρτης κηλιδώνεται ἀπὸ τὸ ἑλαίον,
τοιουτορόπως καὶ οἱ γέοι γίνονται κακοί, ὅταν συναναστρέψωνται
μὲ κακοὺς ἀνθρώπους. »Αν θέλῃς, τέκνον μου, νὰ ἔχῃς τὴν

καρδίαν σου καθαράν, πρέπει νὰ μὴ συναναστρέψησαι κακούς
καὶ διεφαρμένους ἀνθρώπους».

«Πές μου ποίους φίλους ἔχεις, νὰ σοῦ πῶ τί δρόμο τρέχεις;»

«Αἱ κακαὶ συναναστροφαὶ φθείρουσιν ἡμη̄ χρηστά».

26. Η Συναναστροφή.

Περιεπάτουν καὶ εἶδον φύλλον
ξηρόν, πλὴν χύνον δσμὴν γλυκεῖαν.
Λαβὼν δ' ἀμέσως τὸ ωσφραινόμην
μὲ τέρψιν θείαν.

«Εὐωδιάζεις πολύ», τῷ εἶπον·
» μὴ εἶσαι δόδον εὔχροον τῶν κιήπων;»
«Δὲν εἶμαι δόδον», μοὶ ἀπεκρίθη,
» ἀλλὰ συνέζησα πρὸν μ' ἐκεῖνο.
» Ἐντεῦθεν ἔχω τὴν εὐωδίαν,
» ἦν διαχύνω».

Δ. Σ. Βυζάντιος.

27. Η θεός Η Περικλῆς περιεποιήθη τὸν πατέρα του.

Ημέραν τινά, ὅταν δὲ Περικλῆς ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ σχολείου εἰς
τὴν οἰκίαν του, ἔθρευε πολύ, Ὁ Περικλῆς, ἐνεκα τῆς βροχῆς,
ἡναγκάσθη νὰ σταθῇ ὑποκάτω τῆς θύρας του σιδηρουργείου,
ὅπου εἰργάζετο δὲ πατήρ του. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲ πα-
τήρ του κατεσκεύαζε μίαν μεγάλην σιδηρᾶν ῥάβδον καὶ δὲν
εἶδε τὸν Περικλέα. Ὁ σιδηρουργὸς ὑψωνε μὲ τὰς στιβαράς του
χεῖρας μέγα σφυρίον, τὸ δποῖον ἐκτύπει ἐπὶ τοῦ κοκκίνου ἐκ
τῆς πυρᾶς σιδήρου, ἀπὸ τοῦ δποῖου ἐσκορπίζοντο πολλοὶ σπιγ-
θῆρες· δλον τὸ σιδηρουργεῖον ἦτο κοκκινωπόν, τὸ δὲ πρόσωπον·
τοῦ σιδηρουργοῦ, φωτιζόμενον ὑπὸ τοῦ πυρός, ἐφαίνετο ἐπίσης

άνκινον. Ἀπὸ ὥρας δὲ εἰς ὥραν ἐσπόγγιζεν οὗτος ἀπὸ τοῦ προσώπου του τὸν βέρεαν ἔδρωτα.

Τότε δὲ Περικλῆς, δόποῖς μὲ προσοχὴν παρετήρει τὰ γινόμενα, εἶπε καθ' ἑαυτόν· «Πόσον κοπιάζει ὁ πατήρ μου! Τήκεται πλησίον τῆς πυρᾶς, διὰ γὰρ φέρῃ ἄρτον καὶ φαγητὸν εἰς ἐμέ. "Οταν δὲ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας, θὰ βραχῆ καὶ φόδος εἶναι μὴ κρυολογήσῃ». Καί, ἀφοῦ ἐσκέφθη ταῦτα, ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν καὶ μετ' ὀλίγον ἔφερεν εἰς τὸν πατέρα του βαρύτερα ἐνδύματα ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ δποῖα ἐφόρει, καὶ ἐν ἀλεξιβρόχιον.

«Ο πατήρ του, ἴδων ταῦτα, συνεκινήθη ἐκ τῆς ἀγάπης τοῦ υἱοῦ του. "Επειτα ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ τὸν ἐφίλησε, ἐνῷ τὸ μαύρον ὑπὸ τοῦ καπνοῦ πρόσωπόν του ἔλαμπεν ἐκ τῆς χαρᾶς.

«Ἀγάπα τοὺς γορεῖς σου.

28. Πλερὲ σεβήρου.

Ο σίδηρος εἶναι μέταλλον βαρὺ καὶ σκληρὸν καὶ εὐρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς ἀναμεμιγμένος συνήθως μετ' ἄλλων μετάλλων καὶ χωμάτων. Σπανίως εύρισκεται ὁ σίδηρος καθαρός. Μόνον ἐν μικρῷ ποσότητι εύρισκεται καθαρὸς σίδηρος, διαλειχμένος ἐν τοῖς ὄυδασι τῆς θαλάσσης, τῶν ιαματικῶν πηγῶν καὶ τῶν ποταμῶν. Ο καθαρὸς σίδηρος ἔχει χρῶμα τεφρόν. Εὰν διώσεις ἐκτεθῇ εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὴν ὑγρασίαν, τότε τὸ τεφρὸν χρῶμα μεταβάλλεται εἰς κοκκινωπόν. Ο τοιουτοτρόπως ἐκ τῆς ὑγρασίας μεταβάλλομενος σίδηρος λέγεται δέξιδιον τοῦ σιδήρου ἢ σκιωρία. Τὸν σίδηρον ἔξαγουσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς γῆς μετὰ πολλοῦ κόπου καὶ καθαρίζουσιν αὐτὸν ἐντὸς κλιβάνων, ἐπίτηδες κατεσκευασμένων. Ο σίδηρος εύρισκεται εἰς πλεῖστα μέρη τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς Ἑγγαρίον τῆς Ἀττικῆς, Γραμματικὸν καλούμενον, καὶ εἰς τὴν

νῆσον Σέριφον. Τὰ μέρη, ἀπὸ τὰ δοποῖα ἔξαγουσι τὸν σίδηρον,
καλοῦνται **σιδηρωρυχεῖα**.

Ο σίδηρος, τηκόμενος καὶ καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ ἄλλα
ὅρυκτὰ ἐντὸς τῶν κλιβάνων, χύνεται διὰ σωλῆνος εἰς τύπους
(καλούπια), ὅτε λέγεται **χυτὸς σίδηρος**. Ο χυτὸς σίδηρος
θραύεται εὐκόλως καὶ δὲν σφυρηλατεῖται. Έκ τοῦ σιδήρου
τούτου κατασκευάζονται αἱ θερμάστραι, εἴδη κλινῶν, τινὲς
τῶν μαγειρικῶν σκευῶν, οἱ σωλῆνες, οἱ ἔξοδοι, αἱ σιδηραῖ
ὅρθοι τῶν σιδηροδρόμων, τινὰ μέρη τῶν μηχανῶν τῶν
ἀτμοπλοίων καὶ τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων, γέφυραι
καὶ ἄλλα.

Ἐκ τοῦ χυτοῦ σιδήρου διὰ νέας τίξεως καὶ σφυρηλασίας
παράγουσι τὸν **μαλακὸν ἥ σφυρηλατὸν σίδηρον**, δίδοντες
εἰς αὐτὸν διάφορα σχήματα ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν, διὰ τὰς
δοποίας θέλουσι νὰ χρησιμοποιήσωσιν αὐτόν· δ σίδηρος θερ-
μαινόμενος εἰς τὰς καμίνους γίνεται κόκκινος καὶ μαλακός,
ώς ζύμη, καὶ τότε οἱ τεχνῖται συγκολλῶσι τὰ τεμάχια αὐτοῦ
καὶ διὰ σφυρηλασίας δίδουσι τὸ σχῆμα, τὸ δοποῖον θέλουσιν.

Ἐκ τοῦ σιδήρου τούτου διὰ πυρακτώσεως καὶ σφυρηλα-
σίας κατασκευάζουσι πλάκας (λαμαρίνας), ὁρθοί, κυλί-
δροις, πιγκλίδας, μηχανάς, διάφορα σκεύη τοῦ μαγειρέου,
ὅπλα καὶ διάφορα γεωργικὰ καὶ ηρουργικὰ ἐργαλεῖα, οἷον
ἄροτρα, ἀξίνας, πτύα, σφυρία καὶ ἄλλα. Έκ τῶν πλακῶν
τοῦ σιδήρου τούτου κάμνουσι πλάκας πολὺ λεπτάς, τὰς δοποίας
ἀλείφουσι μὲ κασσίτερον (καλᾶ), καὶ κατασκευάζουσι τὸν
λευκοσίδηρον, κοινῶς **τενεκέν**.

Ἐκ τοῦ σιδήρου παράγουσι τὸν χάλυβα (ἀτσάλι) ὡς ἔξης.
Τήκουσι τὸν σίδηρον καὶ χύνουσιν αὐτὸν εἰς ὁρθδία. Ταῦτα
πυρακτοῦσι μετὰ κόνεως ἀνθρακος καὶ ἐμβαπτίζουσιν εἰς
ὑδωρ ψυχρόν, ὅτε δ τοιούτοτρόπως παραγόμενος χάλυψ γί-
νεται πολὺ σκληρὸς καὶ δυσκόλως σφυρηλατεῖται. Ο χάλυψ

είναι ἑλαστικὸς καὶ δύναται νὰ λυγισθῇ χωρὶς νὰ θραυσθῇ.
Ἐκ τοῦ γάλυβος κατασκευάζουσι δίνας, μαχαιρίδια, ἔφη, φα-
λίδια καὶ χειρουργικὰ ἔργα λεῖα καὶ ἄλλα.

Ο τεχνίτης, δοτις κατεργάζεται τὸ σίδηρον, λέγεται **σιδη-ρουργός**, τὸ δὲ ἔργα στήριον αὐτοῦ **σιδηρουργεῖον**.

Ο σίδηρος είναι τὸ σπουδαιότατον καὶ ἀναγκαιότατον τῶν μετάλλων, ἐνεκα τῆς μεγάλης καὶ ποικίλης αὐτοῦ χρή-
σεως. Είναι δὲ τὸ ἀφθονώτατον τῶν ἐπὶ τῆς γῆς εύρισκομέ-
νων μετάλλων. "Αγ θέλωμεν νὰ προφυλάξωμεν τὸν σίδηρον
ἀπὸ τὴν ὁξείδωσιν (σκωρίαν), πρέπει νὰ χρωματίζωμεν αὐ-
τὸν δι' ἑλαιοχρώματος.

29. Ηώσον ὠφέλησε τὸν Νικόλαον ἡ τελεότης του.

Ο γέρων Νικόλαος ἦτο καλὸς ράπτης καὶ πολὺ τίμιος καὶ
διὰ τοῦτο ἡγάπων αὐτὸν ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως. Ο Νι-
κόλαος δὲν εἶχεν οὔτε σύζυγον οὔτε τέκνα, διότι ὅλοι είχον ἀπο-
θάνει πρὸ πολλοῦ. "Εἰη ἐκ τῆς ἔργασίας του καὶ οὐδέποτε
ῆθελε νὰ ἀδικήσῃ ἄλλον ἄνθρωπον. Ή τιμιότης καὶ ἡ ἐπιτη-
δειότης του είχον γίνει γνωσταὶ εἰς πολλούς, καὶ διὰ τοῦτο πολ-
λοὶ ἔφερον εἰς αὐτὸν τὰ ἐνδύματα, διὰ νὰ ράψῃ ἢ νὰ ἐπιδιορ-
θώσῃ αὐτά.

Ἡμέραν τινά, πλούσιός τις ἔφερεν εἰς τὸν Νικόλαον τὸ φό-
ρεμά του, ἵνα τὸ ἐπιδιορθώσῃ. Ἐγῷ δὲ ὁ Νικόλαος ἐπιδιώρθω-
νεν αὐτό, προσέκρουσεν ἡ χείρ του ἐπὶ τυνος σκληροῦ πράγμα-
τος, τὸ ὅποιον ἦτο ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ φορέματος. Ο ρά-
πτης ἀμέσως ἔθεσε τὴν χειρά του εἰς τὸ θυλάκιον καὶ ἐξήγα-
γεν ἐν χρημάτοφυλάκιον, τὸ ὅποιον ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἀνοίξῃ.
Ἐπειτα ὅμως, σκεφθεὶς ἄλλως, ἤγοιξε τοῦτο, καὶ εἶδεν, ὅτι
ὑπῆρχεν ποσὸν χιλίων περίπου δραχμῶν. Ἀμέσως ἔκλεισε
τοῦτο καὶ ἔθεσεν ἐντὸς τοῦ γραφείου του καὶ ἐξηκολούθησε τὴν

έργασίαν του. "Οτε δέ Νικόλαος ἡτοίμασε τὸ ἔνδυμα, ἔλαβεν αὐτό, ως καὶ τὸ χρηματοφυλάκιον, καὶ μετέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πλουσίου. Ἐκεῖ παρέδωκε τὸ ἔνδυμα εἰς τὸν κύριον, ὁ δποῖος ἡτο πολὺ ἐστενοχωρημένος καὶ ἔλαβε τὰ χρήματα διὰ τοὺς κόπους του.

Μετὰ ταῦτα ἐξῆγαγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸ χρηματοφυλάκιον καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς τὸν πλούσιον εἰπών· «Κύριε, τοῦτο εὔρον ἐντὸς τοῦ θυλακίου τοῦ ἐνδύματός σας· εἶναι ἴδικόν σας. Λάβετε παρακαλῶ αὐτό». Ὁ πλούσιος πλήρης χαρᾶς ἔλαβε τὸ χρηματοφυλάκιόν του, καί, ἀφοῦ ηύχαριστησε τὸν Νικόλαον, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ ἄλλα χρήματα. Ἐπειτα δὲ ἐκαμεγνωστὸν τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἰς πλείστους φίλους του καὶ ἀπὸ τότε πολλοὶ ἔρραπτον ἢ ἐπιδιώρθωγον τὰ ἐνδύματά των εἰς τὸν τίμιον Νικόλαον.

«Ἡ τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει καὶ χαρά ἐς τὸν ποῦ τὴν ἔχει.»

30. Ηώς ἐτειμωρήθη ὁ ἄτακτος καὶ ηλέπτης Μιχαήλ.

Ο Βασίλειος καὶ δὲ Μιχαὴλ ἤσαν συμμαθηταί· καὶ δὲ μὲν Βασιλείος ἡτο ἐπιμελῆς καὶ φρόνιμος, δὲ Μιχαὴλ ἀμελῆς καὶ ἄτακτος. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸ χωρίον των δὲν ὑπῆρχε σχολεῖον, διὰ τοῦτο ἐκάστην πρωΐαν μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ παρακειμένου χωρίου, διότι εἶπεν ἐπέστεφον τὴν ἑσπέραν.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ καὶ σὶ δύο μαζί μετέβαινον εἰς τὸ σχολεῖον, δὲ Μιχαὴλ ἥθέλησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς κηπόν τινα, ὅπου ὑπῆρχον κυψέλαι μελισσῶν, διὰ νὰ ἀρπάσῃ ὀλίγον μέλι. Ο Βασίλειος εἶπεν εἰς αὐτόν, διὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι κακὸν καὶ διὰ αἱ μέλισσαι θὰ κεντρίσωσιν αὐτόν. Ο Μιχαὴλ διμως οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδιωκεν εἰς τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸν κηπόν. Μόλις δὲ ἐπληγίσασεν εἰς μίαν κυψέλην καὶ προσεπάθει γὰρ λάβη

λι, πλῆθος μελισσῶν ἔξηλθε μετὰ βόμβου καὶ ὥρμησε κατ' αὐτοῦ. Ὁ Μιχαὴλ τότε φοβηθεὶς ἤρχισε νὰ ζητῇ βοήθειαν ἀπὸ τὸν Βασίλειον καὶ νὰ τρέχῃ πρὸς τὰ δόπισα, διὰ νὰ ἔξέλθῃ τοῦ κήπου. Ἀλλ' ὅσον δὲ Μιχαὴλ ἔτρεχε, τόσον περισσότερον αἱ μέλισσαι ὥρμων ἐναντίον του καὶ ἐκέντριζον αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὸ πρόσωπον. Μετ' ὀλίγον ἔξηλθεν δὲ Μιχαὴλ ἐκ τοῦ κήπου, ἀλλ' ἦτο ἀγγώριστος, διότι αἱ χεῖρες καὶ τὸ πρόσωπόν του εἶχον πρησθῆ.

Ο Βασίλειος ἐπέπληξε τότε τὸν Μιχαὴλ, ἔλαβεν αὐτόν, καὶ ἔξηκολούθησαν τὸν δρόμον των, μέχρις οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ σχολεῖον. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἔμελλε νὰ τιμωρηθῇ ὁ ἄτακος καὶ κλέπτης Μιχαὴλ. Οἱ συμμαθηταὶ του, μόλις εἶδον αὐτὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ἤρχισαν νὰ γελῶσιν, δὲ διδάσκαλος, ἐννοήσας τί συνέβη, ἐπέπληξεν αὐτὸν διὰ τὴν ιακήν του διαγωγήν. Πρὸς τούτοις εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν πρέπει νὰ βλάπτωμεν τὰς ζῷα καὶ τὰς ἔντομα, τὰ δποῖα δὲν μᾶς βλάπτουσι καὶ εἶναι χρήσιμα εἰς ήματα. Ὁ Μιχαὴλ μετενόησε τότε διὰ τὴν ιακήν του πρᾶξιν καὶ ἐζήτησε συγγνώμην παρὰ τοῦ διδασκάλου καὶ τῶν συμμαθητῶν του, εἰς τὸ ἔξῆς δὲ ἐγένετο ἐπιμελῆς καὶ φρόνιμος, ὃς δὲ Βασίλειος.

«Ἔφαγες τὸ μέλι; πιὲ καὶ τὸ ἔξειδι»

31. Τέ ζεδάσκεται τὸ παιδίον ἀπὸ τὸν καθρέπτην.

Παιδίον τι παρετήρει τὴν εἰκόνα του εἰς τινὰ καθρέπτην. Ὁ καθρέπτης ἦτο τόσον ὀρατὸς καὶ καθαρός, ὡστε τὸ παιδίον ηὔχαριστεῖτο νὰ θωπεύῃ αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου του. Τὸ παιδίον ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸν καθρέπτην ἤρχισε νὰ γελᾷ, ἀλλ' ἀμέσως ή εἰκών του ἐγέλασεν εἰς τὸν λάμποντα καθρέπτην. Ἐπειτα τυχαίως ἤγοιξε τὸ στόμα του καὶ ἡ εἰκών του ἐπράξε τὸ αὐτό, ὃς ἐδὲν ἤθελε νὰ δμιελήσῃ. Τότε τὸ παιδίον ἐνόμισεν, ὅτι ἐκ τοῦ θαυμαστοῦ καθρέπτου ἐξήρχετο φωνή τις, καὶ ἐπρέσεξε διὰ νὰ

ἀκούσῃ τι. Καὶ πράγματι ἡκούσθη φωνή τις, λέγουσα· «Μάλιστα εἴμαι ἡ εἰκών σου, ἀντανακλωμένη εἰς τὸ κρύσταλλον τοῦτο. Δεικνύω πάντοτε εἰς σὲ δὲ τι εἰσαι, χωρὶς νὰ σὲ ἀπατήσω οὐδὲ νὰ σὲ κολακεύσω, διότι δὲν εἰξεύρω νὰ φεύδωμαι. Ἐὰν εἰσαι ὥργισμένος, ἐὰν κλαίης ἡ γελᾷς, παρατήρησόν με καὶ θὰ σοὶ εἴπω εὐθύς· «Εἰσαι ἀσχημός· σπεῦσον νὰ σπογγίσῃς τὰ δάκρυά σου καὶ νὰ γελάσῃς. Εἰσαι ἀκάθαρτος· σπεῦσον νὰ λάθηγς δροσερὸν υδωρ καὶ νὰ νιφθῆς. Εἰσαι ἀκτένιστος· σπεῦσον νὰ κτενισθῆς.

»Βλέπεις λοιπόν, ὅτι εἴμαι εἰς σὲ χρήσιμος; Καὶ δημως, ἀν ἔζης ἄλλοτε, οὐδόλως θὰ μὲ ἐγνώριζες. Ο πρῶτος καθρέπτης τῶν ἀνθρώπων ἦτο ἀπλῶς ἐν καθαρὸν ῥυάκιον, τὸ δποῖον δ μικρὸς ἀγεμος ἐθόλωνε. Βραδύτερον κατεικεύασαν καθρέπτας ἐκ μετάλλων, ἦτοι σιδήρου, χαλκοῦ, ἀργύρου καὶ χρυσοῦ. Ἀλλὰ ὁ πολυτιμότατος χρυσοῦς καθρέπτης δὲν δύναται νὰ ἀποδώσῃ πιστῶς τὴν εἰκόνα σου, καθὼς ἐγὼ δὲξ ὑάλου. Βεβαίως δὲν εἴμαι ἐκ τοῦ πολυτίμου χρυσοῦ. Είμαι ἐν ἀπλοῦν μίγμα λεπτοτάτης ἄμμου καὶ σόδας, τὴν δποίαν ἀγέλυσαν εἰς τὴν πυρὰν καὶ ἔπειτα ἐξήπλωσαν κανονικῶς ἐπὶ μιᾶς τραπέζης διὰ μεγάλου κυλίνδρου. Ἀλλά, ἀν καὶ κατασκευάζωμαι ἀπὸ ἀσήμαντα πράγματα, ἐν τούτοις δὲν εἴμαι ἀνευ ἀξίας».

Ταῦτα ἡκούσθη λέγουσα ἡ φωνὴ καὶ ἐπαγέλαθε· «Λοιπόν, παιδίον μου, νὰ φροντίζῃς πάντοτε νὰ παρουσιάζῃς εἰς ἐμὲ πρόσωπον καθαρὸν καὶ γελαστόν, ὥστε ἡ εἰκών σου νὰ γελᾷ, καθὼς κάμνεις ταύτην τὴν στιγμήν».

«Τί τὰ θέλεις τὰ καλά, χωρὶς τὴν καλὴν καρδιά;»

«Ἡ πάστρα εἶναι μισή ἀρχοντειά».

32. Αλένεγγια.

Χωρὶς νὰ σὲ κόπτω, σὲ κάμνω διπλοῦν,

Τί εἴμαι;

33. Μεντί δὲν πρέπει νὰ κατηγορῶμεν τοὺς ἄλλους
διὸ τὰ σφάλματά των.

Χωρικός τις εἶχε δύο ἀγελάδας, ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν ὅποίων
ῷφελεῖτο ἀρκετὰ χρήματα. Τὰς ἀγελάδας ταύτας ἔβοσκε καθ'
ἐκάστην ὁ υἱός του ἔξωθεν τοῦ χωρίου καὶ πέριξ τῶν αἵπατων.

Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ ὁ παῖς ἔβοσκε τὰς ἀγελάδας ἔξωθεν τοῦ
κύπου του, παρετίρησεν, ὅτι τὰ μῆλα τῆς μηλέας εἶχον ὥρι-
μάσει. Ἀμέσως τότε ἀφῆκε τὰς ἀγελάδας καὶ ἔτρεξε καὶ ἀνέβη
εἰς τὴν μηλέαν καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ τὰ ὥριμα μῆλα. Ἄλλα
συγχρόνως καὶ αἱ ἀγελάδες, μείνασαι ἀνευ φύλακος, εἰσῆλθον
εἰς τὸν αἵπον, κατεπάτησαν τὰ ἀνθη καὶ τὰ λάχανα καὶ πολλὰ
ἔξ αὐτῶν κατέφαγον. Μετά τινα ὥραν, ἵδων ὁ παῖς τὰς ζημίας,
ἐπήδησεν ἀπὸ τῆς μηλέας ἔξωργισμένος, ἔτρεξε πρὸς τὰς ἀγε-
λάδας καὶ προσεπάθει νὰ ἐκβάλῃ αὐτὰς τοῦ κύπου, κτυπῶν καὶ
ὑδρίζων. Ἐν τῷ μεταξὺ ἔφθασε καὶ ὁ πατήρ του, ὁ δοποῖος ἐρχό-
μενος εἶδεν ἀπὸ μακρὰν τὰ γενόμενα καὶ εἶπε πρὸς τὸν υἱόν
του: «Ποῖος πράγματι εἶναι ἀξιος τιμωρίας; Τὰ ἄλογα ταῦτα
ζῷα, τὰ δοποῖα δὲν εἰξεύρουσι τί εἶναι καλὸν καὶ τί εἶναι κακόν,
ἢ σύ, ὁ δοποῖος φυλάττεις ταῦτα; Ἀφοῦ σὺ ἠθέλησας νὰ φάγῃς
μῆλα, τί ἠθελεῖς νὰ κάμωσι τὰ ἄλογα ταῦτα ζῷα; Καὶ τώρα
ὑδρίζεις καὶ κτυπεῖς τὰ ζῷα καὶ λησμονεῖς, ὅτι δῆλα ταῦτα ἐγέ-
νοντο ἔνεκα σοῦ».

Καὶ ἐτιμώρησεν ὁ πατήρ τὸν παῖδα· οὗτος δὲ ἐδιδάχθη, ὅτι,
ὅστις εἶναι ὁ ἴδιος ἀμαρτωλὸς δὲν πρέπει νὰ κατηγορῇ τοὺς
ἄλλους, καὶ, ὅστις θέλει νὰ προφυλάττῃ τοὺς ἄλλους, πρέπει
πρῶτον νὰ μάθῃ νὰ προφυλάττῃ τὸν ἑαυτόν του.

«Βγῆκε ἡ πομπὴ τοὺς δρόμους καὶ γελάει τοὺς διαβάτας».

34. Μερὸς βούς.

‘Ο βοῦς εἶναι ἐν τῶν μεγαλυτέρων κατοικιδίων ζώων.
‘Η κεφαλὴ του εἶναι μεγάλη καὶ φέρει δύο κέρατα, ἀπολήγοντα εἰς ὅξυν. Τὰ χεῖλη του εἶναι μικρὰ καὶ κρεμάμενα, αἱ σιαγόνες μεγάλαι, ἐκ τῶν διποίων ἡ ἄνω δὲν ἔχει ὁδόντας

κοπτῆρας, καὶ ἡ ὁἰς πολὺ παχεῖα μὲ δύο ὁώμωνας ὑγρούς.
Οἱ ὄφθαλμοὶ του εἶναι μεγάλοι, ψιλοὶ καὶ πρὸς τὰ πλάγια,
τὸ μέτωπον πλατὺ καὶ τὰ ὅτα του πλατέα καὶ ἀπολήγοντα

εἰς ὅξυ. Ὁ λαιμὸς τοῦ βιόδες εἶναι βραχύς, χονδρὸς καὶ φέρετ
κάτωθεν πτυχὴν δέρματος, ἡ ὁποία καλεῖται ὑποδερίς. Ὁ
κορμός του εἶναι ὀγκώδης καὶ δύσκαμπτος καὶ οἱ πόδες του
σκετικῶς κοντοὶ καὶ ἔχουσι δύο δακτύλους κεκαλυμμένους δι'
δπλῶν. Ἀνωθεν τῶν δύο τούτων δακτύλων ἔχει καὶ δύο
ἄλλους δακτύλους μικροὺς καὶ ἀχρήστους καὶ κεκαλυμμένους
καὶ τούτους δι' δπλῶν. Ἡ οὐρά του εἶναι μακρὰ καὶ φέρει εἰς
τὸ ἄκρον θύσανον τριχῶν, διὰ τῶν ὅποιων ἀποδιώκει τὰ ὀχλη-
ρὰ ζῳόφρια. Τὸ δέρμα τοῦ βιόδες εἶναι χονδρὸν καὶ φέρει
τρίχωμα μικρὸν καὶ λεῖον· ἔχει δὲ συνήθως τοῦτο χρῶμα μέ-
λαν, λευκόν, φαιδὸν καὶ ξανθὸν, ἐνίοτε δὲ ἔχει καὶ δύο χρώ-
ματα. Ἡ φωνή του εἶναι βαρεῖα καὶ λέγεται **μυηηθμός**.

Ο βιοῦς εὑρίσκεται εἰς δλα τὰ μέρη τῆς γῆς καὶ ζῇ 12—
15 ἔτη. Ο βιοῦς δὲν εἶναι ζῶν ώραιον. Οὗτος τρώγει φυτά,
χόρτα τρυφερά, ἄχυρα, κριθὴν καὶ κυάμους καὶ πίνει ὕδωρ
καθαρὸν καὶ ψυχρόν. Ο βιοῦς ἀναμασῷ τὴν τροφήν του καὶ
διὰ τοῦτο λέγεται ζῶν **μηρυνάξον** ἢ **μηρυναστικόν**. Βα-
δίζει βραδέως, ἀλλὰ μὲ βῆμα βαρὺν καὶ σταθερόν, ὅταν ὅμως
δρογίζηται ἢ φοβῆται, τρέχει πολὺ ταχέως. Ο βιοῦς κοιμᾶ-
ται δλίγον, κατακλινόμενος συνήθως ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς
πλευρᾶς. Οὗτος προαισθάνεται τοὺς σεισμούς, τὰς μεταβο-
λὰς τοῦ καιροῦ, τὴν βροχὴν καὶ τὸν βαρὺν χειμῶνα. Δὲν
δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὸν ὑπερβολικὸν καύσωνα οὔτε τὸ πολὺ
ψυχος. Βόεις ὑπάρχουσι πολλῶν εἰδῶν. Ἐν τῇ πατρίδι μας
ὑπάρχουσι κυρίως δύο εἶδη βιῶν, τὸ ἐγχώριον γένος καὶ τὸ
Μακεδονικὸν γένος. Οἱ βόεις τοῦ Μακεδονικοῦ γένους εἶναι
ὑψηλότεροι τῶν ἐγχωρίων, ἵσχυρότεροι, καὶ διακρίνονται
ἀπὸ τὰ δύο κέρατά των, τὰ ὅποια ὑψούμενα πρὸς τὰ ἄνω
σχηματίζουσι εἶδος τι ἀρχαίας λύρας.

Οι βόεις ζῶσιν ἢ εἰς τοὺς στάβλους ἢ κατ' ἀγέλας εἰς τὰ
λιβάδια. Οι βόεις γνωρίζουσιν νὰ ὑπερασπίζωνται ἐν ὕρᾳ

κινδύνου. Ὅταν προσβάλλωνται ὑπὸ τῶν λύκων, θέτουσι τοὺς γέροντας καὶ τὰ μικρὰ εἰς ἐν μέρος καὶ πέριξ αὐτῶν σχηματίζουσι κύκλον, προβάλλοντες κατὰ τῶν ἔχθρῶν τὰ κέρατα αὐτῶν. Ἐπειτα ἀρχίζουσι νὰ κερατίζωσιν αὐτοὺς καὶ νὰ τοὺς φονεύωσιν ἢ νὰ ἐκσφενδονίζωσι τούτους εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου, ἔνθα φονεύονται ὑπὸ τῶν ἄλλων. Οἱ βόες ἔχουσι τὰς αἰσθήσεις τῶν πολὺ ἀνεπτυγμένας. Ἡ δρασις, ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὅσφροησις αὐτῶν εἶναι δξύταται, ἡ δὲ γευπολὺ λεπτή. Διακρίνουσι τὰ διάφορα εἴδη τῆς τροφῆς καὶ τοῦ ὕδατος καὶ προτιμῶσι τὰς ἀπαλὰς τροφὰς ἀπὸ τὰς ξηρὰς καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἀπὸ τὸ θολὸν καὶ θερμόν.

Οἱ ἄρρενες βοῦς λέγεται **ταῦρος**. Ἡ θήλεια πρὸν γεννήσην λέγεται **δάμαλις**, ἀφοῦ δὲ γεννήσῃ **ἄγελάς**. Τὸ μικρὸν τῆς ἀγελάδος λέγεται **μόσχος**.

Οἱ ταῦροι εἶναι ἴσχυροτατοις, ὑπερήφανοις, ἀνδρεῖοις, νοήμων, ἴσχυρογνώμων καὶ θυμῷδης. Οἱ ταῦροι πολλάκις μάχεται πρὸς τοὺς λύκους, τὰς ἄρκτους, τοὺς κύνας καὶ ἄλλα ζῷα, ἔχων ἐσκυμμένην τὴν κεφαλὴν καὶ προτεταμένα τὰ κέρατα, καὶ κερατίζει αὐτά. Οὐδέποτε ὑποχωρεῖ πρὸ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ὅρμῇ μὲν λύσσαν καὶ ἐκσφενδονίζει αὐτὰ διὰ τῶν κεράτων μακράν. Οἱ ταῦροι βαδίζει μὲ πολλὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ σοβαρότητα ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀγέλης του καὶ παρατηρεῖ τὰ πέριξ αὐτοῦ μὲ πολλὴν νοημοσύνην. Πλησίον του δὲν ἀνέχεται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἄλλος ταῦρος. Αμέσως ἐπιτίθεται κατὰ τούτου καὶ μάχεται μέχρις ὅτου ὁ εἰς ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ μέσου. Οἱ ταῦροι δυσκόλως ὑποβάλλεται εἰς τὸν ζυγόν. Μόνον, ὅταν ἀπὸ μικρᾶς ἥλικίας ἀνατραφῇ εἰς τὸν στάβλον, συνηθίζει νὰ σύρῃ ἄροτρον ἢ ἄμαξαν, ἄλλὰ καὶ τότε, ὅταν θελήσῃ, δὲν ὑπακούει εἰς κανένα καὶ οὔμνει ὅτι θέλει. Οἱ ταῦροι ὁργίζεται εύκόλως καὶ ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ βουκόλου του. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν καμιάν ἐμπιστοσύνην

ς αὐτόν. "Οταν δὲ ὁργίζηται ὁμῷ πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ, οὐδὲς νὰ βλέπῃ, καταστρέφει πᾶν, ὅτι εἶναι ἔμπροσθέν του. "Οργίζεται δὲ ἴδιως, ὅταν βλέπῃ χρῆμα κόκκινον.

"Η ἀγέλας εἶναι κατωτέρα τοῦ ταύρου κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν νοημοσύνην καὶ τὴν ἀνδρείαν. Αὕτη εἶναι ἀγαθωτέρα καὶ ἡπιωτέρα καὶ ξῆ κατ' ἀγέλας ἐν διμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ μὲ τὰς συντρόφους της. Εἰς τὰς ἀγέλας κατὰ τὰς πορείας προηγοῦνται αἱ ἰσχυρότεραι καὶ ἀκολουθοῦσιν αἱ ἀσθενέστεραι. "Ολῶν δὲ προηγεῖται ἡ ἰσχυροτέρα, φέρουσα κώδωνα, τοῦ δποίου τὸν ἥχον διακρίνουσιν αἱ σύντροφοι. "Οταν δὲ τύχῃ δύο ἰσχυραὶ νὰ διαφιλονικῶσι τὰ πρωτεῖα, κάμνουσι μάχην καὶ ἡ νικήτρια ἀναγνωρίζεται ως ὁδηγός. Αἱ ἀγελάδες τῆς αὐτῆς ἀγέλης αἰσθάνονται πρὸς ἄλληλας φιλίαν καὶ συμπάθειαν καὶ λείχει ἡ μία τὴν ἄλλην. "Οταν μεταβῇ ἔνη ἀγέλας εἰς τὴν ἀγέλην, καταδιώκουσιν αὐτὴν καὶ ἀναγκάζουσι νὰ μένῃ μόνη, μακρὰν τῶν ἀλλών, μέχρις ὅτου ἀναγνωρισθῇ ἡ δύναμίς της καὶ δοθῇ ἡ πρέπουσα θέσις.

"Ολαι αἱ ἀγελάδες δὲν δεικνύουσι τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς τὰ τέκνα των. "Άλλαι, ὅταν ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ αὐτῶν οἱ μόσχοι, οὐδόλως ἀνησυχοῦσιν. "Άλλαι ὅμιοι μένουσιν ἀπαρηγόρητοι καὶ μυκῶνται ἐπὶ πολλὴν ὕδαν. Πολλάκις δὲ μεταβάίνουσιν εἰς τὸ μέρος, ἐνθα ἀφηρέθη ὁ μόσχος των, καὶ ταρατηροῦσι δεξιὰ καὶ ἀριστερά, ἐλπίζουσαι νὰ ἴδωσι αὐτόν του. "Ολαι ὅμιοι δὲν ἐνδιαφέρονται πλέον περὶ τῶν μόσχων των, ὅταν οὗτοι φθάσωσιν εἰς ἥλικιαν δύο μηνῶν. Αἱ καλύτεραι ἀγελάδες ενδίσκονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Οὐγγαρίαν καὶ Ἐλβετίαν. Ἀγελάδας τῆς Ἐλβετίας ἔφερον καὶ εἰς τὴν πατρίδα, μας διὰ τὸ καλὸν καὶ ἀφθονον γάλα, τὸ δποίον ταρέχουσιν.

Οἱ βόες εἶναι χρησιμώτατοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Σύρουσιν μάξις καὶ τὰ ἄροτρα, διὰ τῶν δποίων καλλιεργοῦμεν τοὺς

ἀγρούς. Αἱ ἀγελάδες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ γάλα, τὸ δόποιον εἶνε τροφὴ θρεπτικωτάτη. Οἱ βόες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὴν κόπρον, διὰ τῆς δοπίας λιπαίνομεν τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς. Καὶ ὅταν σφαγῶσιν οἱ βόες παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς πολλὰς ὠφελείας. Τὸ κρέας των, τὸ δόποιον εἶναι θρεπτικώτατον ἀπ' ὅλα τὰ κρέατα. Τὸ δέρμα των, ἐκ τοῦ δόποιου κατασκευάζουσιν ὑποδήματα, ἴμαντας καὶ ἄλλα χρήσιμα πράγματα. Τὰ δόστα των καὶ τὰς ὁπλάς των, ἐκ τῶν δόποιων κατασκευάζουσι κόλλαν. Τὰ κέρατά των, ἐκ τῶν δόποιων κατασκευάζουσι λαβὰς μαχαιρίων καὶ περονίων, κουβία καὶ κτένια. Καὶ τέλος τὰ ἔντερα των, ἐκ τῶν δόποιων κατασκευάζουσι χορδάς.

35. Τὸ βῶδι.

Μὴν τὸ κτυπᾶτε ! τὸ καλὸ τὸ βῶδι μὴ κτυπᾶτε !

Ἄντὶ νὰ τὸ χαϊδεύετε, ἀντὶ νὰ τ' ἀγαπᾶτε !

Πῶχει γιὰ μᾶς τὴ δύναμι, τὸ γάλα, τὴ ζωὴ του,

Ἐσεῖς, παιδιά, τὸ διώχνετε κι' ἀπ' τὴ φτωχὴ βοσκή του.

Αφῆστε το τὸ δύστυχο ! δὲν φθάνει ποῦ δουλεύει

Οὐλη τὴ 'μέρα 'ς τὸν ἀγρό ; . . . Αφῆστε το γυρεύει

Λίγο χορτάρι τρυφερὸ ἀπὸ τὴ γῆ νὰ φάγῃ

Καὶ πάλι 'ς τὴ βαρειὰ δουλειὰ μ' ὑπομονὴ θὰ πάγῃ.

Αχ, μὴ τὸ βασανίζετε παιδιά ! Ποιὸς ξέρε' ἡ φύσι

Πόσον καιρὸ θὰ τῶγραψε ἀκόμη γιὰ νὰ ζήσῃ . . .

Αὔριο ίσως θὰ βρεθῇ 'ς τὰ χέρια μακελλάρη

Καὶ τώρα δὲν τ' ἀφίνετε νὰ φάῃ οὕτε χορτάρι ;

Γεώργιος Δροδίνης.

36. Δεατὲ δὲν πρέπει νὰ περιφρωνῶμεν καὶ τὰ μεκρότερα καὶ ἀσήμαντα πράγματα.

Ἐν καιρῷ θέρους χωρικός τις μετέβαινεν εἰς τινα πόλιν μετὰ τοῦ υἱοῦ του διὰ μέσου τῶν ἀγρῶν, Καθ' ὅδὸν εἶδε

κατὰ γῆς ἐν πέταλον καὶ εἶπε πρὸς τὸν υἱόν του. «Κώστα,
λάβε τὸ πέταλον τοῦτο καὶ φύλαξον αὐτό». — «”Ω», ἀπήντη-
σεν δὲ υἱός, «δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ κύψῃ τις δι’ ἐν πέταλον».

Τότε ἔκυψεν δὲ πατήρ, ἔλαβε τὸ πέταλον καὶ ἔθεσεν αὐτὸ
εἰς τὸ θυλάκιόν του. «Οτε δὲ ἐφθασεν εἰς τι χωρίον, ἐπώ-
λησε τὸ πέταλον εἰς τινα σιδηρουργόν, ἀντὶ δέκα λεπτῶν καὶ
δι’ αὐτῶν ἡγόρασεν ὀλίγα κεράσια.

Μετὰ ταῦτα ἔξηκολούθησαν τὸν δρόμον των. Ἡτο δὴ μεσημβρία καὶ δὲ ἥλιος ἔκαιεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των. Ὅδωρ
δὲ δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ πλησίον, οὔτε δένδρον ἐφαίνετο καὶ δὲ
Κώστας ἴδρωνε καὶ ἐδίψα πολύ. Τότε δὲ πατήρ του, δὲ ποῖος
προεπορεύετο, ἀφῆκεν ἐν κεράσιον νὰ πέσῃ κατὰ γῆς. Ο
Κώστας ἔκυψεν, ἥρπασεν τὸ κεράσιον καὶ κατέπιεν αὐτὸ μετὰ
πολλῆς προθυμίας. Μετ’ ὀλίγον δὲ πατήρ ἀφῆκε πάλιν νὰ
πέσῃ ἄλλο κεράσιον καὶ δὲ υἱὸς ἔκυψε καὶ δευτέραν φορὰν
καὶ ἔλαβε καὶ κατέπιεν αὐτό. Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον δὲ πατήρ
ἀφῆκε νὰ πέσωσιν ἐκ διαλειμμάτων ὅλα τὰ κεράσια, τὸ ἐν μετὰ
τὸ ἄλλο, καὶ δὲ υἱὸς ἔκυψε τόσας φοράς, δσα ἦσαν καὶ τὰ
κεράσια.

Τότε στραφεὶς δὲ πατήρ πρὸς τὸν υἱὸν εἶπε γελῶν· «Βλέπεις;
Ἐνόμισας ἀνάξιον τὸν κόπον νὰ κύψῃς μίαν φορὰν διὰ τὸ
πέταλον καὶ τώρα ἔκυψας τόσας φορὰς διὰ τὰ κεράσια. Μάθε
λοιπόν, ὅτι πολλάκις, ὅστις καταφρονεῖ μικρὰ πράγματα, τα-
λαιπωρεῖται ἐπειτα διὰ μικρότερα καὶ ἀσήμιαντα. «Ολα τὰ
πράγματα, καὶ τὰ μικρότερα ἀκόμη ἔχουσι τὴν ἀξίαν των.
Ἀκόμη καὶ ἐν πέταλον, ἀν οὐκονομήσῃ τις, ἔχει πάντοτε
ὁφέλειαν».

«Μάζευε καὶ ἀς εἰν· καὶ δῶγες».

«Φύλαξέ με, δταν με εῦρης, γὰ νὰ με ἔχῃς, δταν θέλης».

«Οποῖος δὲν ἔρει νὰ φυλάῃ, πολὺ πιωχὸς πεθαίνει».

«Αναγνωσματάριον Γ' τάξεως Α. Μακρυνταίου

37. Ηποζεκτικά τὰ δρεκτικὰ τῆς ὑγείας.

Ημέραν τινὰ πλούσιός τις μετέβη εἰς τὴν ἔξοχὴν χάριν κυνηγίου. Αἴφνης ὅμως γήρχεσε νὰ πίπτῃ ραγδαία βροχὴ καὶ ἡναγκάσθη οὗτος νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν καλύβην ἀγρότου τινός. Ἡτο ἀκριβῶς μεσημβρίᾳ καὶ δλη ἡ οἰκογένεια τοῦ ἀγρότου ἐκάθητο πέριξ τῆς τραπέζης καὶ ἔτρωγε τὸ λιτὸν φαγητόν της, τὸ δποῖον ὃτο ἐλαῖαι· δλοι ἔτρωγον μετὰ πολλῆς ὅρεξεως, ιδίως ὅμως τὰ μικρὰ τέκνα τῆς οἰκογενείας. Ταῦτα ἦσαν τόσον ριδοκόκκινα καὶ δροσερά, ὥστε ηὐχαριστεῖτο τις νὰ βλέπῃ αὐτά.

Ο ἀγρότης ὑπεδέχθη μετὰ πολλῆς εὐγενείας τὸν ξένον, προσέφερεν εἰς αὐτὸν κάθισμα καὶ τὸν παρεκάλεσε γὰρ καθῆση πλησίον τῆς τραπέζης. Ο ξένος, ἀφοῦ ἐκάθησεν, ἐθαύμασε διὰ τὴν ὅρεξιν τῶν μικρῶν παιδίων καὶ εἶπεν εἰς τὸν ἀγρότην·

«Φίλε μου, γῆθελον νὰ μάθω, διατί τὰ τέκνα σου τρώγουσι μὲ τόσην μεγάλην ὅρεξιν τοιοῦτον φαγητόν· καὶ διατί μὲ τοιαύτην τροφὴν εἶναι τόσον ριδοκόκκινα καὶ εὔρωστα. Εγὼ ἔχω δύο τέκνα, εἰς τὰ δποῖα προσφέρω καθ' ἐκάστην ἐκλεκτὰ καὶ διάφορα φαγητά, καὶ ὅμως οὕτε ὅρεξιν ἔχουσιν οὕτε ὑγιᾶ εἶγαι».

Ο ἀγρότης ἐμειδίασε καὶ ἀπήγνητος. «Τὰ παιδία μου εἶναι ριδοκόκκινα καὶ ὑγιᾶ, διότι ἔντὸς τοῦ φαγητοῦ των βίπτω τρία δρεκτικά. Τὰ δρεκτικὰ ταῦτα κεντῶσι τὴν ὅρεξιν αὐτῶν καὶ διατηροῦσι τὴν ὑγείαν των».

Τότε ὁ πλούσιος γήρωτης μετὰ περιεργίας τὸν ἀγρότην καὶ εἶπε. «Καὶ πῶς λέγονται, παρακαλῶ, τὰ δρεκτικὰ ταῦτα;»

«Τὸ πρῶτον», ἀπεκρίθη ὁ ἀγρότης, «εἶναι, δτι τὰ τέκνα μου κερδίζουσι τὸ φαγητόν των διὰ τῆς ιδίας των ἐργασίας· τὸ δεύτερον, δτι, ἐργαζόμενα εἰς τὴν ἔξοχήν, εἰσπνέουσι καθαρὸν ἀέρα καὶ τρώγουσι μόνον τὴν μεσημβρίαν καὶ τὴν ἑσπέραν· καὶ τὸ τρίτον, δτι ἀπὸ τῆς μικρᾶς γήλικίας ἐσυγήθισα αὐτὰ νὰ μένωσιν εὐχαριστημένα εἰς δτι ἔχουσιν».

Ο πλούσιος ηγχαρίστησε τὸν ἀγρότην καὶ ἀπὸ τῆς ἐπομένης ημέρας ἤρχισε νὰ βίπτῃ εἰς τὸ φαγητὸν τῶν τέκνων του τὰ τρία ταῦτα δρεκτικά.

38. Δεκτέ πρέπει νὰ ἀγκαπῶμεν ὅλους.

Ἡ Μαρία ἦτο ὑπηρέτρια εἰς πλουσίαν τινὰ οἰκίαν. Πάντοτε ἐσηκώνετο πολὺ πρωὶ καὶ ἐφρόντιζε νὰ καθαρίζῃ τὴν αὐλήν καὶ νὰ τελειώνῃ ὅλας τὰς διαφόρους ἐργασίας τῆς οἰκίας. Διὰ τοῦτο τὴν ἐσπέραν ἦτο κατάκοπος. Ἡμέραν τινά, περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου, ἡθέλησε πάλιν νὰ καθαρίσῃ τὴν αὐλήν, ἢ ὅποια εἶχε γεμίσει ἀπὸ φύλλα λαχάνων, τὰ ὅποια ἐκαθάρισαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο κατάκοπος ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς ημέρας, διὰ τοῦτο ἡ αὐλὴ ἐφάνη εἰς αὐτὴν πολὺ μεγάλη καὶ ἤρχισε νὰ καθαρίζῃ αὐτὴν σιγά, σιγά.

Ἡ μικρὰ κόρη τῆς κυρίας, Λουΐζα, ἔπαιζε κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὴν αὐλήν. Καθὼς δὲ εἶδε τὴν Μαρίαν κατάκοπον ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν, ἔλαβεν ἐν σάρωθρον καὶ ἤρχισε νὰ σαρώνῃ τὴν αὐλήν μὲ δλην τῆς τὴν δύναμιν.

Ἡ Μαρία, καθὼς εἶδε τὴν Λουΐζαν σαρώνουσαν, ἐξεπλάγη καὶ εἶπε· «Λουΐζα μου τί κάμνεις;» Ἀφες τὸ σάρωθρον, διότι θὰ σκονίσῃς τὰ φορέματά σου καὶ θὰ σὲ ἐπιπλήξῃ ἢ μήτηρ σου». «Οχι, ἀπήντησεν ἡ Λουΐζα, «δὲν ἀφίνω τὸ σάρωθρον, θέλω νὰ σὲ βοηθήσω.» Ἄκουσον, Μαρία· ἐγὼ θὰ σαρώσω ὅλον αὐτὸν τὸ μέρος τῆς αὐλῆς, σὺ δὲ θὰ σαρώσῃς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἔως ὅτου συναχτηθῶμεν, καὶ τοιουτοτρόπως θὰ τελειώσῃς ταχέως».

«Κόρη μου», ἐπανέλαβεν ἡ Μαρία, «δὲν εἶναι ἴδική σου ἐργασία αὐτή.» Ἀφες τὸ σάρωθρον».

Τότε ἡ Λουΐζα ὑψώσε τοὺς ὁφθαλμούς της καὶ, παρατηρήσασα τὴν Μαρίαν μὲ σοβαρὸν ψφος, εἶπεν· «Ἐὰν ἡμην καὶ ἐγὼ πιωχή, καθὼς σύ, θὰ ἐγινόμην ὑπηρέτρια καὶ πολλάκις θὰ συνέβαινε νὰ ἡμην κατάκοπος. Θὰ ἡμην δὲ πολὺ εὐτυχής, ἐὰν

ἡ μικρὰ κόρη τῆς κυρίας μου μέ έθογήθει ὀλίγον. Ἰδού λοιπὸν σὲ βοηθῶ».

Τότε ἡ Μαρία συνεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τῆς Λουΐζης, ἐπληγασσεν αὐτὴν καὶ ἐφίλησεν εἰς τὰς παρειάς. Τὸ φίλημα δὲ ἐκεῖνο τῆς ὑπηρετρίας ἐφάνη εἰς τὴν Λουΐζαν καλύτερον ἀπὸ τὰ φιλήματα τῶν ὄλλων κυριῶν.

«Πάντες εἶμεθα ἀδελφοί καὶ πρέπει νὰ ἀγαπῶμεν ὁ εἰς τὸν ἄλλον».

39. Ηώς ὁ Εὐθύμιος ἀνταπέδωκε καλὸν ἀντὲ κακοῦ.

Ἐσπέραν τινὰ κηπουρός τις ἐκάθητο εἰς τὸν κῆπόν του μετὰ τῶν τριῶν τέκνων του καὶ ἥρωτα αὐτὰ τί καλὸν ἔκαμον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Καὶ ἡ μὲν Ἐλένη, ἡ ὅποια ἦτο μεγαλυτέρα, ἀπεκρίθη.

«Πάτερ μου, ἐγὼ σήμερον ἔδωκα τὸ γῆμισυ τοῦ ἄρτου μου εἰς τὴν Μαρίαν, τὴν κόρην τοῦ πτωχοῦ ποιμένος, διότι μου ἐφάνη, δτὶ ἐπείνα».

«Εὖγε, καλή μου κόρη, ἐπραξας καλῶς», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ. «Ο Θεὸς θὰ σου ἀποδώσῃ τὸ πολλαπλάσιον ἐκείνου, τὸ δποῖον ἔδωκας».

Ο δὲ Γεώργιος ἀπεκρίθη. «Ἐγώ, πάτερ μου, ἔκλεισα τὴν θύραν τοῦ κήπου τοῦ κηπουροῦ Δημητρίου· ἦτο ἀνοικτὴ καὶ αἱ αἴγες, οἱ χοῖροι καὶ τὰ ὄλλα ζῷα τῆς κωμοπόλεως θὰ εἰσήρχοντο καὶ θὰ κατέστρεφον τὰ δένδρα καὶ τὰ ὄλλα φυτά».

«Εὖγε, Γεώργιε», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, «ἡ πρᾶξις σου εἶναι ἀξιέπαινος, διότι προέλαθες τὴν ζημίαν, τὴν ὅποιαν θὰ ὑφίστασθαι δ Δημήτριος».

Ο δὲ Εὐθύμιος δὲν ἀπήγντα, ἀλλ᾽ ἵστατο ἀκίνητος καὶ ἔθλεπε πρὸς τὴν γῆν.

«Διατί σιωπᾷς, Εὐθύμιε;», ἥρωτησεν ὁ πατήρ. «Η σιωπὴ σου μὲ ἀνησυχεῖ».

‘Ο Εὐθύμιος τότε ἀπήγνησε· «Πάτερ μου, σιωπῶ, διότι μᾶς εἰπεῖς, ὅτι δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν τὰς ἀγαθοεργίας εἰς τοὺς ἀλλούς ἀνθρώπους, ἂν θέλωμεν νὰ μᾶς ἀνταμείψῃ ὁ Θεός».

«Ναί, τέκνον μου, δρθῶς ὅμιλεῖς», ἀπεκρίθη ὁ πατήρ, «ἀλλὰ πρὸς ἐμέ, τὸν πατέρα σου, δύνασαι νὰ εἴπῃς ταύτας».

‘Ο Εὐθύμιος τότε μὲ συστολὴν εἶπε· «Σήμερον, δτε ἐπέστρεψον ἐκ τοῦ σχολείου, μὲ συνήγνησε καθ’ ὅδὸν κακόν τι παιδίον, τὸ ὅποιον ἥρχισε νὰ μὲ ὑδρίζῃ καὶ κτυπῇ ἄνευ αἰτίας. Εὔτυχῶς διαβάτης τις ἤκουσε τὰς φωνάς μου καὶ ἔδραμε νὰ μὲ βοηθήσῃ. Τὸ κακὸν παιδίον; Ἰδὸν τὸν διαβάτην καὶ φοβηθέν, ἐτράπη εἰς φυγήν. Ἀλλὰ φεῦγον προσέκοψε τὸν πόδα του εἰς τινὰ λίθον καὶ κατέπεσεν ἀποτόμως κατὰ γῆς. Τότε ἥρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ ηλαίη καὶ προσεπάθει νὰ σηκωθῇ, ἀλλὰ δὲν ἱδύνατο, διότι εἶχεν ἔξαρθρωθῆ ὁ πούς του. Τότε ἐγὼ λυπήθεις αὐτὸν παρεκάλεσα καὶ τὸν διαβάτην νὰ μὲ βοηθήσῃ καὶ μεταβάντες ἐσηκώσαμεν τὸ παιδίον καὶ μετεφέρομεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν του».

«Ω ἀγαπητέ μοι Εὐθύμιε», ἀνεφώνησεν ὁ πατήρ περιχαγίς, «ἐκαμες πρᾶξιν πολὺ χριστιανικὴν καὶ εὐγενῆ. Ἐκαμες ἐτι δ Σωτήρ ἡμῶν διατάσσει· «Ἄγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, ἀγαθοποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς».

40. Ποέα ἀποτελέσματα ἔχει τὸ Φεῦγος καὶ ποέα ἡ φιλαλήθεια.

‘Ο Πέτρος συχνάκις ἔκαμνεν ἀταξίας καὶ ζημίας, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ διμολογῇ αὐτὸς ἐρωτώμενος. Πάντοτε ἀπέκρυπτεν αὐτὸς ἐκ φόδου μήπως τιμωρηθῇ κοὶ ἀφινε γὰ κατηγορώσιν ἀλλούς παιδαρις, οἱ δόποιοι οὐδέλλως ἔπταιον. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐν τῷ χωρὶ φηγάπα αὐτόν, οὐδεὶς εἶχεν ἐμπιστοσύνην καὶ δλοι ἔλεγον αὐτὸν φεύσταιν.

Ημέραν τιγά γείτων τις τοῦ Πέτρου παρεπονεῖτο, ὅτι οὗτος ἔκλεψε τοὺς ὥραιοτέρους καρποὺς ἐκ τοῦ κήπου του. «Χθὲς τὴν ἑσπέραν», ἔλεγεν δὲ γείτων εἰς τὸν πατέρα τοῦ Πέτρου, «γίκουσα κρότον εἰς τὸν κήπόν μου.» Εἶτα ἀμέσως ἐκεῖ, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲ κλέπτης ἔφυγε ταχέως. Ἀλλά, ἂν καὶ ἦτο νῦξ, νομίζω, ὅτι διέκρινα τὸν κλέπτην ἐκ τοῦ ἀναστύματός του. Μοὶ ἐφάνη, ὅτι δὲ νίσσας σας Πέτρος». Οὐ Πέτρος, ἐρωτιγθεὶς παρὰ τοῦ πατρός του, εἶπεν, ὅτι εἶναι ἀθῷος. Ἀλλ᾽ οὔτε δὲ πατήρ του, οὔτε δὲ γείτων ἐπίστευον αὐτόν, διότι οἱ φεύγονται ταχέως χάνουσι τὴν ἐμπιστοσύνην δλων τῶν ἀνθρώπων. Διὸ τοῦτο δὲ Πέτρος ἐπεπλήγθη αὐστηρῶς, ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ἀδίκως. Τὸ λυπηρότατον δὲ ἦτο, ὅτι ἔμαθον τοῦτο δλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν δὲ Πέτρος μετέβη εἰς τὸ σχολεῖον, ὅπου οἱ συμμαθηταί του, μόλις εἰδον αὐτόν, ἐψιθύριζον μεταξύ των καὶ ὡνόμαζον αὐτὸν λαίμαργον, φεύγοντα καὶ πρὸ πάντων κλέπτην. Μόνον εἰς συμπαθητής του, δὲ Δημήτριος, δὲν ἔλεγε τίποτε, ἀλλ᾽ οὗτος ἄλλοτε ἐκοκκίνιζε καὶ ἄλλοτε ἐκιτρίνιζε. Τέλος δὲ ψίθυρος ἐπαυσε, διότι εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν δὲ διδάσκαλος, δὲν δποῖος, μαθῶν τὰ συμβάντα, παρετίρησε μὲ αὐστηρὸν βλέμμα τὸν Πέτρον. Οὗτος κατελήφθη τότε ὑπό τινος παραπόνου διὰ τοῦτο καὶ μόλις καὶ μετὰ δυσκολίας ἐκράτει τὰ δάκρυά του.

Τότε δὲ Δημήτριος ἐσηκώθη ἀπὸ τῆς θέσεώς του ὡχρότατος καὶ μὲ τρέμουσαν τὴν φωνὴν εἶπεν· «Ο λαίμαργος καὶ δὲ κλέπτης δὲν εἶναι τὴν φορὰν ταύτην δὲ Πέτρος, ἀλλ᾽ ἄλλος· εἶμαι ἐγώ.» Εγὼ εἰδον τὸν κλέπτην, ἀλλὰ δὲν ἔμαρτύρησα αὐτόν, διότι μοῦ ἔδωκε καρπούς τινας· ἐγὼ πρέπει νὰ τιμωρηθῶ». Ο διδάσκαλος τότε συνεχόρη τὸν Δημήτριον διὰ τὴν εἰλικρίνειαν καὶ συγεύλευσεν αὐτόν, νὰ ἀποφεύγῃ εἰς τὸ ἔξης τὰς πακάς πράξεις. Καὶ οἱ συμμαθηταί τοῦ Δημητρίου ἐπίσης συνεχάρησαν αὐτόν, δὲ Πέτρος ηὐχαριστήθη, ἐπειδὴ ἀνεκαλύφθη δὲ κλέπτης, καὶ εἶπε καθ᾽ ἑαυτόν· «δ Δημήτριος, ἂν καὶ εἶναι λαίμαργος καὶ

κλέπτης, ἀφοῦ ἔφαγεν ἀπὸ τὰ κλαπέντα, εἶναι καλύτερος ἐμοῦ, διότι εἶχε τὸ θάρρος νὰ ὅμολογήσῃ τὸ σφάλμα του ἐνώπιον ὅλων. Πάντες εἰς τὸ ἔξῆς θὰ πιστεύωσιν αὐτόν, ἐνῷ ἐμέ, ἂν πάλιν αὔριον μὲ κατηγορήσωσι διὰ νέον σφάλμα, δὲν θὰ πιστεύσωσι. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει πλέον νὰ ψεύδωμαι, ἀλλὰ πρέπει γὰρ ὅμολογῷ τὰ σφάλματά μου.

«Ο ψεύστης, καὶ ἀλήθειαν ἀν εἴπῃ, πάλιν δὲν πιστεύεται».

«Ο κλέπτης καὶ ὁ ψεύστης τὸν ποῶτο χρόνο χαίρεται».

«Ἀποφεύγετε τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε τὴν ἀλήθειαν».

II. Δειπνὸν δὲν πρέπει γὰρ ἐπαιτῶμεν.

Ο διδάσκαλος κωμοπόλεώς τυνος ἔξηλθεν ἡμέραν τινὰ μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς περίπατον. Μόλις ἔφθασαν ἔξω τῆς κωμοπόλεως εἶδον νέον τινὰ καθήμενον παρὰ τὴν δημοσίαν ὁδὸν καὶ ζητοῦντα παρὰ τῶν διαβατῶν ἐλεημοσύνην. Ο νέος ἔφαντο κατὰ πάντα ὑγιῆς, οἱ δὲ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ήσαν μᾶλλον συμπαθητικοί.

Ο διδάσκαλος πλησιάσας τὸν νέον ἡρώτησεν αὐτὸν πῶς δινομάζεται. «Χρῖστος», ἀπεκρίθη ἐκεῖνος, ζητῶν συγχρόνως δι' εὐχῶν ἐλεημοσύνην.

Ο διδάσκαλος δημιούργησε, ἀντὶ γὰρ δώση εἰς αὐτὸν ἐλεημοσύνην, ἡρώτησεν ἀν ὑποφέρη ἐξ ἀσθενείας τινός, ἀν οἱ πόδες, αἱ χεῖρες, οἱ δρθαλμοὶ ἢ ἄλλο τι μέλος τοῦ σώματός του ἔπασχον.

«Ω ! εἶμαι πολὺ καλά», ἀπέκριθη ὁ Χρῖστος.

«Διοιπὸν διατὶ ἐπαιτεῖς;» ἡρώτησεν ὁ διδάσκαλος.

«Διότι εἶμαι πολὺ πτωχός», ἀπέκριθη, ὁ Χρῖστος.

«Καὶ διατὶ δὲν ἔργάζεσαι, διὰ γὰρ οἰκονομῆς τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα;» ἐπανέλαβεν ὁ διδάσκαλος. «Διὰ τῆς ἔργασίας

Θὰ παύσῃς τοῦ νὰ εἰσαι πτωχός· ἐνῷ διὰ τῆς ἐπαιτείας πάντοτε πτωχὸς καὶ ἀθλιος θέλεις ζήσει. Ὁ Θεὸς σου ἔδωκε τὰς χεῖρας, διὰ νὰ ἐργάζησαι καὶ ὅχι διὰ νὰ ζητῇς ἐλεημοσύνην. Ἡ ἐργασία, φίλε μου εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐνῷ η ἀργία εἶναι ὁ θάνατος αὐτοῦ. ”Ανευ τῆς ἐργασίας οὔτε ἄρτον θὰ εἶχομεν οὔτε ἐνδύματα οὔτε κατοικίαν. Ἡ ἐργασία ἔκαμε τὸν ἀνθρωπὸν ἀπὸ ἄγριον ημερον καὶ πολιτισμένον. Ἡ ἐργασία μετέβαλε τὰς ἐργάμους γαίας εἰς καλλιεργησίμους καὶ καρποφόρους. Ἡ ἐργασία ἐκάλυψε τὴν γῆν διὰ πόλεων καὶ τοὺς ὕκεανούς διὰ πλοίων. Ἡ ἐργασία μεταβάλλει τὰ ἀκατέργαστα προτόντα τῆς φύσεως εἰς χρήσιμα. Ἡ ἐργασία κάμνει τὸν πτωχὸν εὕπορον καὶ τὸν βάρβαρον ἐξηγγενισμένον. Εἶναι λοιπὸν ἐντροπὴ καὶ ἀμαρτία μεγάλη, Χριστὲ, νὰ μὴ ἐργάζηται τις, ἐνῷ εἶναι ὑγιὴς καὶ νέος, ἀλλὰ νὰ ἐπαιτῇ.»

Ταῦτα μετὰ πατρικῆς ἀγαθότητος εἶπεν ὁ διδάσκαλος πρὸς τὸν Χριστὸν, ὁ δποῖος μὲ ἐντροπὴν ἀπεκρίθη, ὅτι δὲν εὑρίσκει ἐργασίαν.

«Ἐργασίαν δὲν εὑρίσκουσι μόνον οἱ δικηγόροι», ἀπήντησε πάλιν ὁ διδάσκαλος. «Οἱ δικηγόροι εἶναι ἄχρηστος καὶ ἀνωφελῆς καὶ εἰς τὸν ἔκυρτόν του καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Οἱ δικηγόροι φθείρει καὶ καταστρέφει καὶ τὸ σῶμά του καὶ τὰ ἥθη του. Οἱ δικηγόροι εἶναι ἐπιθλαβέστατος εἰς τὴν κοινωνίαν. Αὐτὸς εὐκόλως καταντᾷ πτωχὸς καὶ ἔπειτα ἐπαίτης, κόλαξ, ψεύστης, ἀπατεών, κλέπτης καὶ κακοῦργος. Εἰὰν λοιπὸν, Χριστὲ, η δικηγορία σὲ ἔκαμεν ἐπαίτην, μὴ ἀμφιβάλλῃς, διε αὕτη δύναται εὐκόλως νὰ σὲ φέρῃ καὶ εἰς τὴν λαιμητόμον. Ο Θεὸς ἔπλασεν ήμᾶς, διὰ νὰ ἐργαζώμεθα. Ἐν ἴδῃ τοῦ προσώπου σου νὰ τρώγῃς τὸν ἄριον σου, εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς τὸν προπάτορα ἡμῶν Ἀδάμ. «Ὄστις δὲν θέλει νὰ ἐργάζηται, δὲν πρέπει καὶ νὰ τρώγῃ» εἶπεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Εἰὰν λοιπὸν καὶ σύ, Χριστὲ, δὲν θέλῃς νὰ ἐργάζησαι, πρέπει νὰ μὴ θέλῃς νὰ τρώγῃς μηδὲ νὰ ζῆς.

‘Ο Χριστος συγεκινήθη ἐκ τῶν λόγων τοῦ διδάσκαλου καὶ δικρύων παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ εὔρῃ δι’ αὐτὸν ἔργασίαν. Τότε ὁ διδάσκαλος ἡρώτησεν αὐτὸν ποῦ κατέκει καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ τὴν ἐπομένην πρὸς συγάντησίν του. Καὶ πράγματι τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ διδάσκαλος ἐφρόντισε νὰ συστήσῃ τὸν Χριστὸν εἰς τινα ῥάπτην τῆς κωμοπόλεως, ὁ δποῖος προσέλαθεν αὐτὸν ως μαθητεύμενον. ‘Ο Χριστος, δι πρόην δικηρὸς νέος, τόσον πολὺ προώδευσε διὰ τῆς τιμιότητος καὶ τῆς φιλοποιίας του, ὅστε ἔγινε μετά τινα ἔτη ῥάπτης εὐϋπόληπτος καὶ εὔπορος, εὐλογῶν καὶ μακαρίζων τὸν διδάσκαλον.

42. Τέ ἔγινεν ὁ φιλαλήθης Θύασεγκτών.

Ἐι παῖδά τινα εἶχε τις δωρήσει μικρὸν πέλεκυν, διὰ νὰ παιᾶν. ‘Ο παῖς οὗτος ἦσθάνετο μεγάλην χαράν, διὰ ἕκοπτε δι’ αὐτοῦ ἔλα.

‘Ημέραν τιγὰ ὁ μικρὸς παῖς ἔλαθε τὸν πέλεκυν εἰς τοὺς ὄμοιους καὶ μετέβη εἰς τὸν κῆπον. Ἔκει, ἵδων πολλὰ δενδρύλλια, ἔχάρη καὶ εἶπε· «Τώρα θὰ γίνω ολόδεξ ἔυλοκόπος» καὶ ἤρχισε νὰ κτυπῇ ἐν τῶν καλυτέρων δενδρυλλίων τοῦ πατρός του. Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ὁ πατήρ μετέβη εἰς τὸν κῆπον. ‘Οτε δὲ εἶδε τὸ ὄρατον δενδρύλλιον κατὰ γῆς κείμενον καὶ μεμαραμμένον, κατελυπήθη καὶ μετ’ ὀργῆς εἶπεν· «ὅστις ἔκαμεν εἰς ἐμὲ τὸ κακὸν τοῦτο θὰ τιμωρηθῇ αὖστηρῶς».

‘Αλλὰ τίς εἶχε κάμει τοῦτο; Οὐδεὶς ἔγνωριζε τοῦτο παρὰ μόνον εἰς. Αὐτὸς δέ, ὁ εἰς, ἴστατο ὅπισθεν τῆς μάνδρας καὶ ἤκουσε τοὺς λόγους τοῦ ὄργισμένου πατρός του. Τότε εἶπε καθ’ ἔαυτόν· «Πολὺ κακὰ εἶναι τὰ πράγματα δι’ ἐμέ· ἀλλά, ἐὰν πάλιν ἀποσιωπήσω τὸ πρᾶγμα, τοῦτο θὰ ἥτο ψεῦδος. Νὰ ψευσθῶ δὲ ἔγώ; οὐδέποτε!» Καὶ εὐθὺς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, διηγήθη πρὸς τὸν πατέρα του καὶ εἶπε· «Πάτερ μου, ἔγώ ἔκοψα τὸ δενδρύλλιον ἀνοίγτως καὶ κακῶς φερόμενος». Τότε ὁ

πατήρ μειδιῶν συνεχώρησε τὸν παῖδά του καὶ συνεχάρη αὐτὸν διὰ τὴν φιλαλγύθειάν του. Ἐπειτα δὲ εἶπεν, ὅτι δὲν πρέπει γὰρ βλάπτη τὰ δένδρα, διότι ταῦτα εἰναι πολὺ ωφέλιμα καὶ χρήσιμα εἰς τοὺς ἀγθρώπους. Οἱ μικρὸς παῖς ἤκουσε μετὰ πολλῆς προσοχῆς τοὺς λόγους τοῦ πατρός του καὶ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ αὐτούς.

Οἱ μικρὸς οὗτος παῖς ἦζη ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐγένετο κατόπιν ἄριστος πολίτης καὶ γενναῖος στρατηγός. Τὸ σπουδαιότερον δὲ εἶναι, ὅτι οὐδέποτε, καθ' ὅλον τὸν βίον του, ἐψεύσθη. Οὗτος ἦτορ Γεώργιος Οὐασιγκτών.

«Μὴ ψεύδου, ἀλλ᾽ ἀλήθευε».

43. Πόσον ἀξέιδει ἡ φιλία.

Όνομαστὴ ἦτορ ἡ φιλία τῶν δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν τῶν Θηβῶν Πελοπίδου καὶ Ἐπαμεινώνδου. Οὗτοι ἀπὸ τῆς μικρᾶς των ἡλικίας εἶχον συνδεθῆ διὰ στενῆς φιλίας. Καὶ οἱ δύο οὗτοι ἦσαν φιλοπάτριδες καὶ ἐφρόντιζον καὶ ἥγωνται οὐχὶ διὰ τὰ ἀτομικά των συμφέροντα, ἀλλὰ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος των. Τοιουτοτρόπως κατώρθωσαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των νὰ εἶναι φίλοι εἰλικρινεῖς καὶ ἀγώριστοι καὶ νὰ ἴδωσι τὴν πατρίδα των ἐλευθέραν, εὐτυχῆ καὶ πρώτην τῶν Ἑλληνίδων πόλεων.

Λέγουσιν, ὅτι ὁ Πελοπίδας, λαβὼν εἷς τινα μάχην ἐπὶ τὰ πληγάς, ἔπεισεν ἐντὸς σωροῦ πληγωμένων. Οἱ Ἐπαμεινώνδας τότε, ἀν καὶ ἐνόμιζε φονευμένον τὸν πληγωμέντα φίλον του, οὐχ ἦτον ὕρμησε νὰ σώσῃ τὸ σῶμα καὶ τὰ ὅπλα αὐτοῦ. Ἐκεῖ δὲ πολεμῶν γενναιότατα ἐπληγώθη, εἰς μὲν τὸ στῆθος διὰ λόγχης, εἰς δὲ τὸν βραχίονα διὰ ἔιφους, ἀλλὰ δὲν ὑπεκώρησεν· ὑπέμεινε μέχρις ὅτου ἐδίωξε τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἔσωσε τὸ σῶμα καὶ τὰ ὅπλα τοῦ Πελοπίδου. Άλλὰ φαντάσθητε τὴν χαράν του, ὅταν εἶδεν, ὅτι δὲν ἔσωσε μόνον τὸ

ιῶμα καὶ τὰ δπλα τοῦ Πελοπίδου, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωήν του,
ιότι δ Πελοπίδας ἔζη ἀκόμη!

«Ο καλὸς φίλος ἐς τὴν ἀνάγκη φαίνεται».

—
«Ο φίλος σὲ μιὰ ὥρα ἀξίζει μία χώρα».

—
«Οπ’ εὗρε φίλο ἀκοιθὸ εὗρε μεγάλο θησαυρό».

44. Η Φιλία.

Η φιλία εἶναι θεία
θλύψεως παραμυθία
κι’ ἀνακούφισις δεινῶν.
Εἶναι μήτηρ τῆς ἑλπίδος,
ὅς καὶ πάσης παταιγίδος
μέγας εἶναι πθομαχών.

Ω θεά μου οὐρανία,
τῆς παρδίας μου γλυκεῖα
κτῆσις ἄστος, τερπνή,
Σοὶ προσφέρω ὡς θυσίαν
ἔτι καὶ αὐτήν τὴν μίαν
ζωὴν πῶχω τιμαλφῆ.

Σ. Κονιδάρης.

45. Η Ιωλία ἐπιμωρήθη ἡ περίεργος καὶ παρήκοος Ιουλία.

Η μικρὰ Ιουλία ἐπεθύμει νὰ ἀποκτήσῃ ἐν καναρίνιον.
Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρεκάλει τὴν μητέρα της νὰ ἀγοράσῃ
ἐν τοιοῦτον καὶ ὑπέσχετο, ὅτι θὰ εἶναι ἐπιμελής καὶ τακτική
εἰς τὰς ἐργασίας της. Η μήτηρ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ
αὐτήν, καὶ ἐφοράντισε νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποσχεσίν της.

Ἡμέραν τινά, ὅταν ἡ Ιουλία ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ σχολείου,
ἡ μήτηρ της ἤτοι μάζετο νὰ ἔξελθῃ τῆς οἰκίας καὶ νὰ μεταβῇ

εῖς τινα γειτόνισσαν. Πρὸς δὲ τὴν ὄμως ἐξέλθη τῆς οἰκίας, ἐκάλεσε τὴν Ἰουλίαν, καὶ, δεῖξασα εἰς αὐτὴν κυτίον τι, εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἶπε νὰ μὴ πειράξῃ αὐτό. Ἡ Ἰουλία, οἵτοια ἦτο παρήκοος, ὑπεσχέθη, διτὶ θὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν τῆς μητρός της· δταν δὲ τὴν ὄμως ἀνεχώρησεν ἡ μήτηρ τῆς ἔλαβε τὸ κυτίον καὶ ἤνοιξεν αὐτό, διὰ νὰ ἴδῃ τί περιέχει. Ἀλλὰ μόλις ἤνοιξε τὸ κυτίον αἴφνης ἐπέταξεν ἐν ωραῖον καναρίνιον, τὸ δόπιον περιετριγύριζεν ἐντὸς τοῦ δωματίου κελαδοῦν ἀπὸ τὴν χαράν του διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Ἡ Ἰουλία μετενόησε τότε διὰ τὴν παρακοήν της καὶ τὴν περιεργίαν της καὶ, λυπημένη, προσεπάθει ἐπὶ πολλὴν ὥραν νὰ συλλάβῃ τὸ καναρίνιον. Ἀλλὰ τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, διότι τὸ καναρίνιον ἐπέτα ύψηλά, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἐπὶ τῶν ἀνωφλίων τῶν παραθύρων καὶ τῆς θύρας.

Μετ' ὅλιγον ἐπέστρεψεν ἡ μήτηρ της καὶ, δταν εἶδε τὴν Ἰουλίαν ἐστενοχωρημένην καὶ τὸ καναρίνιον νὰ πετᾶ, εἶπε «Κόρη μου, διατί εἶσαι παρήκοος καὶ περίεργος; Ἐγὼ διὰ σὲ εἶχον τὸ καναρίνιον τοῦτο, ἀλλ' ἥθελον προηγουμένως νὰ ἴδω, ἀν θὰ ἔκαμνες τὴν ὑπόσχεσίν σου. Τώρα λοιπὸν πρέπει νὰ τιμωρηθῆς διὰ τὴν παρακοήν καὶ τὴν περιεργίαν σου. Διὰ τοῦτο θὰ δώσω τὸ καναρίνιον εἰς τὸν ἔξαδελφόν σου Γεώργιον, ὁ δόπιος εἶναι παιδίον ὑπήκοον καὶ ὅχι περίεργον».

«Τῶν γονέων τές δρμήνετες μὴ ποτὲ καταφρονῆς.

· εἰραι πάντα πόδες καλόρ σου, δσο ἀλλοιδες σὺ κι ἀν φρονῆς.

46. Ηώς ὁ Κόδρος δεὸς τῆς φελοπατρίας του ἔσωσε τὴν πατρίδα του.

Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν ἦτο ὁ Κόδρος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ οἱ Δωριεῖς ἐλθόντες

ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἐποιησάντας τὰς Ἀθήνας· ὁ δὲ χρησμὸς τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν εἶχε προείπει εἰς αὐτούς, ὅτι θὰ νικήσωσιν, ἂν δὲν ἥμελον φονεύσει τὸν βασιλέα τῶν Ἀθηνῶν Κόδρον. Καὶ οἱ μὲν Δωριεῖς εἰς τοῦτο προσεῖχον, ὁ Κόδρος δμως, ὡς ἔμαιε τὸν χρησμόν, ἀπεφάσισε νὰ θυσιασθῇ, διὰ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του.

Ἐνεδύθη λοιπὸν φορέματα χωρικοῦ καὶ, λαβὼν δρέπανον, μετέβη εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Αωριέων ἄγγωστος καὶ προσεποιήθη, ὅτι συνέλεγε φρύγανα. Ἐκεῖ, ἀφοῦ ἀντήλλαξε λέξεις τινὰς μὲν ἔνα στρατιώτην, ἐκτύπησεν αὐτὸν διὰ τοῦ δρεπάνου. Τότε ἄλλος στρατιώτης, θυμωθείς, ἐφόνευσεν αὐτόν.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν κήρυκα εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Δωριέων καὶ ἐζήτησαν τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως των, διὰ νὰ θάψωσιν αὐτό. Οἱ Δωριεῖς, καθὼς ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ὁ φονευθεὶς χωρικὸς ἦτο ὁ βασιλεὺς Κόδρος, ἐνόμισαν, ὅτι ὁ χρησμὸς ἔξεπληρώθη καὶ ἀνεχώρησαν. Τοιουτοδόπως ἐσώθησαν αἱ Ἀθῆναι ἐκ βεβαίου κινδύνου, ἐνεκατῆς φιλοπατρίας τοῦ βασιλέως των.

Πόσον ἀξιομέμητον εἶναι τὸ παράδειγμα τοῦ φιλοπάτριδος καὶ ἐνδόξου Κόδρου! Οὐδὲν εἶναι προσφιλέστερον καὶ γλυκύτερον τῆς πατρίδος. Διὰ τοῦτο πᾶς ἀνθρώπος ὀφείλει νὰ χύνῃ τὸ αἷμά του διὰ τὴν δόξαν καὶ εὐτυχίαν τῆς πατρίδος του.

«Θρῆσκε ὑπὲρ πατρίδος;» «Γλυκὺν; ὁ ὑπὲρ πατρίδος θάνατος».

47. Ἡ ἀγάπη τῆς πατρίδος.

Δὲν ποθῶ νὰ εὐτυχήσω δὲν ποθῶ νὰ δοξασθῶ.

Σύ, Ἑλλάς, νὰ εὐτυχήσῃς καὶ νὰ δοξασθῆς ποθῶ.

Ναί, πατρίς, μὰ τῶνομα σου, σὲ δμνύω, τὸ γλυκύ.

Ἐσο ἔνδοξος, μεγάλη κ' ἐγὼ τίποτε, ἀρκεῖ.

Κόνις σου ἂς εῖμαι μόνον, κ' ἔκαστος ἂς μὲ πατῆ, Φθάνει ἔκαστος ἐμπρός σου κύπτων νὰ γονυπετῇ. Νὺξ ἑγώ, πατρίς, ἂς εῖμαι, καὶ σὺ ἀστρον φαεινόν, Εἰς τὴν γῆν ἑγώ σκοτία καὶ σὺ φῶς τῶν οὐρανῶν. Τοῦ φωτός σου θὰ μὲ φέγγη μί' ἀκτὶς μαγευτική, Μήτηρ μου θὰ εἶσαι, φθάνει τέκνον μου ἑγώ, ἀρκεῖ. Δὲν ποθῶ νὰ εὐτυχήσω, δὲν ποθῶ νὰ δοξασθῶ, σὺ νὰ εὐτυχήσῃς θέλω, σὺ νὰ δοξασθῆς ποθῶ.

48. Πῶς εἰς γέρων δεδάσκει τὴν οἰκοκυροσύνην
εἰς μέαν οἰκοδέσποινα.

Οἰκοδέσποινά τις ἡτο ἀρκετὰ πλουσία καὶ εἶχεν ἀγαθὴν καρδίαν. Αὕτη εἶχε τὸ ἐλάττωμα νὰ μὴ ἐπιβλέπῃ τὰ πράγματα τῆς οἰκίας της. "Αφινεν αὐτὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ὑπηρετριῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν. "Ενεκα τούτου σὶ ὑπηρέται ὅχι μόνον δὲν ἔκαμνον τὸ καθῆκόν των, ἀλλ' ἔκαμνον καὶ διαφόρους καταχρήσεις.

"Η οἰκοδέσποινα μετά τινα χρόνον παρετίρησεν, διτ τὰ τῆς οἰκίας της ἐχειροτέρευον καθ' ἔκάστην καὶ διτ ἡ περιουσία τῆς ωλιγόστευε πολύ. Τοῦτο ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν παράδοξον καὶ δὲν ἐγνώριζε πῶς νὰ ἐξηγήσῃ αὐτό. "Ενεκα τούτου ἡγαγκάσθη νὰ ἐπισκεφθῇ πολύπειρον γέροντα, εἰς τὸν ὅποιον διηγήθη ὅτι συνέβαινεν καὶ ἐζήτησε τὴν συμβουλήν του.

"Ο συνετὸς γέρων, καθὼς ἥκουσε παρὰ τῆς γυναικὸς τὸν τρόπον τῆς διοικήσεως τῆς οἰκίας της, ἐνόησε τί συμβαίνει καὶ παρεκάλεσεν αὐτὴν νὰ περιμείνῃ ὀλίγον. "Ἐπειτα εἰσῆλθεν εἰς παρακείμενον δωμάτιον τῆς κατοικίας του, δύσθεν ἐφερε μικρόν τι κιβώτιον ἐσφραγισμένον καὶ εἶπε: «Λάβετε, κυρία μου, τὸ κιβώτιον τοῦτο καὶ ἐπὶ ἓν ἔτος νὰ περιφέρητε αὐτὸ τρὶς τῆς ἡμέρας καὶ τρὶς τῆς νυκτὸς εἰς τὸ μαγειρεῖον, εἰς τὰς ἀποθήκας, εἰς τοὺς στάθλους καὶ εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ διαμερίσκατα τῆς οἰκίας

σας. Προσέξατε όμως νὰ μὴ ἀνοίξητε αὐτό, διότι θὰ πάθητε μέγα δυστύχημα. "Αν δὲ ἀκολουθήσητε πιστῶς τὴν συμβουλήν μου, εἶμαι βέβαιος, δτι θὰ διορθωθῶσι πολὺ τὰ οἰκιακά σας πράγματα. Αφοῦ δημως παρέλθη τὸ ἔτος, σᾶς παρακαλῶ νὰ μου ἐπιστρέψητε πάλιν τὸ κιβώτιον".

"Η ἀγαθὴ οἰκοδέσποινα, ἀφοῦ ηὔχαριστησε τὸν συνετὸν γέροντα, μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν τῆς καὶ ἤρχισεν εὐθὺς νὰ κάμνῃ τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ. Πρῶτον μετέβαινε εἰς τὰς ἀποθήκας, ὅπου εὗρισκε τὸν ὑπηρέτην πίγοντα τὸν οἶνον ἢ γειμίζοντα φιάλας, διὰ νὰ πωλήσῃ αὐτόν. "Επειτα εἰσήρχετο εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου εὗρισκε τὰς ὑπηρετρίας τρωγούσας τὸ καλύτερον φαγητὸν ἢ παρασκευαζούσας διάφορα γλυκίσματα. Ακολούθως μετέβαινε εἰς τοὺς στάβλους, ὅπου εὗρισκε τὰς ἀγελάδας καὶ τὰ ἄλλα ζῷα τρώγοντα χόρτον, τοὺς δὲ ὑπηρέτας, πωλοῦντας τὴν κριθήν. Τοιουτορόπως καθ' ἐκάστην ἔβλεπε τὰ ἀτοπα καὶ ἐπιδλασῆ καὶ διώρθωνεν αὐτά.

"Αφοῦ παρῆλθε τὸ ἔτος, ἡ κυρία ἐπέστρεψε τὸ κιβώτιον πρὸς τὸν γέροντα καὶ κατηγαριστημένη εἶπεν· «εὔχαριστῷ πολὺ διὰ τὴν εὐργεσίαν σας. Τὸ μικρὸν τοῦτο καὶ θαυματουργὸν κιβώτιον ἔσωσε τὴν περιουσίαν μου. Αφ' ἣς ἡμέρας ἔφερον τοῦτο εἰς τὴν οἰκίαν μου τὰ πράγματά μου διωρθώθησαν σημαντικῶς. Μόνον σᾶς παρακαλῶ, ἐὰν σᾶς εἶναι δυνατόν, νὰ μου ἀφήσητε αὐτὸ δικόμη ἐν ἔτος. Φαίνεται, δτι ἐντὸς αὐτοῦ ὑπάρχει ἔξαιρετόν τι φάρμακον, τὸ δποῖον θεραπεύει τὰ οἰκιακὰ πράγματα, δταν ταῦτα ἔχωσ κακῶς».

"Ο γέρων ἐμειδίασε καὶ ἀπήγνητησε πρὸς αὐτήν· «Τὸ κιβώτιον, κυρία μου, δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὸ ἀφήσω, ἀλλὰ τὸ φάρμακον, τὸ δποῖον εὑρίσκεται ἐντὸς αὐτοῦ, δύνασθε νὰ τὸ λάβητε. Ανοίξατε τὸ κιβώτιον διὰ τοῦ κλείθρου τούτου».

"Η οἰκοδέσποινα περιχαρής ἤγοιξε τὸ κιβώτιον, ἀλλὰ δὲν εὗρεν

ἄλλο τι, παρὰ τεμάχιον λευκοῦ χάρτου, ἐπὶ τοῦ δποίου ἦτο γε γραμμένον·

«Διὰ νὰ εύρισκωνται εἰς καλὴν κατάστασιν τὰ οἰκιακά σο πράγματα, πρέπει σὺ νὴ ίδια νὰ ἐπιβλέψῃς αὐτὰ καὶ νὰ μ ἀφίνης τοὺς ὑπηρέτας καὶ τὰς ὑπηρετίας νὰ κάμωσιν δ, τι θέ λουσιγ»· δηλαδή.

«Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ εἶναι δοῦλα καὶ κυρά·
απὸ δη κακὴ νοικοκυρὰ οὔτε δούλα οὔτε κυρά».

49. Η Γῆ τῆς Ἑλλάδος.

Ξεύρεις τὴν χώραν ποῦ ἀνθεῖ
φαιδρὰ πορτοκαλλέα,
ποῦ κοκκινίζεις δη σταφυλὴ
καὶ θάλλει δη ἥλαια;
“Ω δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς!
εἶναι δη γῆ δη Ἑλληνίς.

Ξεύρεις τὴν γῆν, δηις παντοῦ
μὲ αἴματα ἔβαφη,
ὅπου κοιλάδες καὶ βουνά
εἶναι τυράννων τάφοι;
“Ω δὲν τὴν ἀγνοεῖ κανείς!
εἶναι δη γῆ δη Ἑλληνίς.

Γῆ μήτηρ παλαιῶν θεῶν
καὶ νέων δημιθέων,
γῆ ἀναμνήσεων κλεινῶν
καὶ γῆ ἔλπιδων νέων.
Εἶναι δη γῆ δη Ἑλληνίς!
“Ἄς μὴ τὴν ἀγνοῇ κανείς.

“Αγγελος Βλάχος.

50. Πώς παρεμόρφωσεν ὁ παρήκαος Γεώργιος
τὴν ἀδελφήν του.

Δύο ἀδελφοί, ὁ Γεώργιος καὶ ὁ Ἰωάννης, ἔπαιζον ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀδελφῆς των Ἐλένης, ἢ δοίᾳ ἦτο δέκα ἑτῶν. Ὁ Γεώργιος ἦτο ἀπερίσκεπτος καὶ παρήκοος καὶ πολλάκις δὲν ἐσκέπτετο τί ἔκαμψεν. Οὗτος, ἀν καὶ ὁ πατέρης του εἶχεν ἀπαγορεύσει γὰ πειράζωσι τὰ ὅπλα του, ἔτρεξε ἔλαβε τὸ ὅπλον τοῦ πατρός του καὶ εἶπεν·

«Ἴδού ἐν ὥραιον πρᾶγμα, διὰ νὰ παιξωμεν. Ἔγὼ νὰ εἴμαι στρατιώτης καὶ σεῖς ἔχθροί καὶ νὰ σᾶς κυνηγῶ, διὰ νὰ σᾶς φονεύσω. Ἐμπρὸς λοιπόν, ἀς ἀρχίσωμεν». Ὁ Ἰωάννης τότε εἶπεν εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ πειράξῃ τὸ ὅπλον τοῦ πατρός των, ἀφοῦ ῥητῶς τοῖς εἶχεν ἀπαγορεύσει τοῦτο. «Ἐπειτα δέ», προσέθηκεν ὁ Ἰωάννης, «ἴσως τὸ ὅπλον νὰ είναι γεμάτον καὶ ώς ἐκ τούτου νὰ συμβῇ κανὲν δυστύχημα».

«Ούφ! ἀδελφέ», ἀπήντησε τότε ὁ Γεώργιος «κάθησον σύ. Ἐλένη, νὰ παιξωμεν μαζί. Σὺ θὰ είσαι ἔχθρὸς καὶ θὰ τρέχης, ἐγὼ δὲ στρατιώτης καὶ θὰ σὲ κυνηγῶ, διὰ νὰ σὲ φονεύσω». Ταῦτα εἶπεν ὁ Γεώργιος καὶ ἤρχισαν τὸ παιγνίδιον. Ἀλλά, ὅτε ὁ Γεώργιος ἐκυνήγει τὴν Ἐλένην καὶ ἐσκόπευεν αὐτήν, ἔξεπυρσοκρότησε τὸ ὅπλον καὶ ἡ σφαῖρα ἐκτύπησεν αὐτήν εύτυχῶς δλίγον εἰς τὴν παρειάν. Ἡ μικρὰ κόρη ἔπεσεν ἀμέσως χαμαὶ ἐκ τοῦ φόρου καὶ τὸ αἷμα ἤρχισε νὰ ρέῃ ἐκ τῆς πληγῆς. Τότε ὁ Γεώργιος ἔμεινεν ἔκπληκτος καὶ ἤρχισε νὰ φωνάζῃ δυνατά. Εύτυχῶς ἡ σφαῖρα ἐκτύπησεν ἔλαφρῶν καὶ πλαγίως πρὸ τὰ ἔξω τὸ ἄκρον τῆς παρειᾶς τῆς Ἐλένης καὶ δὲν ἐφόγευεν αὐτήν. Παρήλλαξεν ὅμως ἡ παρειά της καὶ ἔμενε παραμεμφωμένη καθ' ὅλην τὴν ζωήν της. Ὁ Γεώργιος ἐκτὸς τῆς τιμωρίας, τὴν δοίαν ὑπέστη παρὰ τῶν γονέων του, πάν-

'Αναγρωσματάριον Γ' τάξεως Α. Μακρυνταίου

τοτε, διάκις ἔβλεπε τὴν ἀδελφήν του, ἔκλαιε καὶ ἐλυπεῖτο πολὺ διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του.

«Μὴ παίζετε μὲ τὰ δπλα».

«Μὴ κάμης ἐκεῖνο ποῦ θές, μὴ πάθης ἐκεῖνο ποῦ δὲν θές».

31. Ηερὸς χαλκοῦ.

Ο χαλκὸς εἶναι μέταλλον σκληρὸν καὶ βαρύτερον τοῦ σιδήρου. Ο χαλκὸς εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς συνήθως ἀναμειγμένος μετ' ἄλλων σωμάτων καὶ ἴδιως μετὰ σιδήρου ἢ θείου. Σπανίως εὑρίσκεται καθαρὸς χαλκός. Ο χαλκὸς ἀποχωρίζεται τῶν ἄλλων σωμάτων δι' ισχυρᾶς πυρακτώσεως ἐντὸς καμίνων. Αναλόγως δὲ τοῦ εἴδους τῶν σωμάτων, μετὰ τῶν δοιῶν εἶναι μειγμένος, γίνεται καὶ ὁ καθαρισμὸς αὐτοῦ κατὰ διαφόρους μεθόδους. Ο καθαρὸς χαλκὸς ἔχει χρῶμα κοκκινωπὸν καὶ λάμψιν ὡραίαν. Εὰν δμως ἐκτεθῇ εἰς τὸν ἀέρα ἢ τὴν ὑγρασίαν, σκωριᾷ, ὅπως ὁ σίδηρος. Οταν δ χαλκὸς μείνῃ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκτεθειμένος εἰς τὴν ὑγρασίαν ἢ τὸν ἀέρα καλύπτεται ὑπὸ στρώματος πρασίνου, τὸ δοιον εἶναι δηλητηριῶδες. Ο χαλκὸς εἶναι στερεός, σφυρηλατεῖται εὐκόλως καὶ ἀπλοῦται εἰς πλάκας καὶ εἰς ἔλασματα. Ο χαλκός, ὃσον καὶ ἀν πυρακτωθῇ, δὲν συγκολλᾶται μετ' ἄλλου χαλκοῦ. Οπος συγκολλήσωσι δὲ τοιαῦτα τεμάχια, μεταχειρίζονται κασσίτερον ἢ μῆγμα χαλκοῦ μετ' ἄλλου μετάλλου. Ενεκα τούτου τὰ πλεῖστα χάλκινα σκεύη κατασκευάζονται ἐξ ἐνδικα τεμαχίου χαλκίνης πλακὸς διὰ σφυρηλατήσεως ἢ διὰ τορνεύσεως. Ο χαλκὸς εὑρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς γῆς (Αμερική, Κίνα, Σουηδία, Σιβηρία) καὶ εἰς τὸ Λαύρειον, Νεμέαν, Κάρυστον καὶ Σέριφον καὶ ἄλλαχοῦ τῆς Ελλάδος.

Ο χαλκὸς εἶναι χρησιμώτατος εἰς τούς ἀνθρώπους. Εξ αὐτοῦ κατασκευάζουσι τὰ μαγειρικὰ σκεύη, διὰ τὰ δοπια

πρέπει νὰ προσέχωμεν πολὺ νὰ μὴ σκωριῶσι, διότι ἡ σκωρία, ὡς εἴπομεν, εἶναι δηλητήριον. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ διατηρῶμεν τὰ σκεύη μας καθαρὰ καὶ νὰ κασσιτερώνωμεν (γανώνωμεν) αὐτά. Πρὸς δὲ πρέπει νὰ προφυλάττωμεν αὐτὰ ἐκ τῆς ὑγρασίας καὶ νὰ μὴ ἀφίνωμεν ἐν αὐτοῖς φαγητὰ λιπαρὰ ἢ τροφὰς δέξινον. "Αν δέ ποτε συμβῇ δηλητηρίασις, πρέπει πρὸ πάντων νὰ προκαλέσωμεν τὸν ἔμετον τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φαγόντος τοιαύτας τροφάς, δίδοντες εἰς αὐτὸν γάλα ἢ ὕδωρ χλιαρὸν μετ' ἑλαίου, ὅπως ἔξαγάγωμεν τὸ ἐν τῷ στομάχῳ δηλητηρίον. Ο χαλκὸς ἀναμιγνύμενος καὶ μετ' ἄλλων μετάλλων χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν χαλκίνων νομισμάτων ἀγαλμάτων, μουσικῶν ὁργάνων, κλινῶν, τηλεβόλων, ἔξαρτημάτων τῶν πλοίων, τηλεγραφικῶν συσμάτων, κωδώνων ἐκκλησιῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων.

"Ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἡνωμένου μετὰ θεϊκοῦ δέξιος παράγεται διθεϊκὸς χαλκὸς (γαλαζόπετρα), δστις χρησιμεύει εἰς τὴν βαφικήν, εἰς τὴν ιατρικήν, εἰς τὰς ἡλεκτρικὰς στήλας καὶ ἄλλα καὶ πρὸς καταπολέμησιν τοῦ περονοσπόρου τῆς ἀμπέλου. Ἐκεῖνος, δστις κατεργάζεται τὸ χαλκόν, λέγεται χαλκεύς, τὸ δὲ ἐργαστήριον αὐτοῦ χαλκεῖον.

"Ο χαλκὸς ἦτο γνωστὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Τοῦτο ἀποδεικνύουσι τὰ ὅπλα καὶ ἄλλα ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια εὑρέθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εἰς διάφορα μέρη.

32. Τὰ ἔπαθε μέα ὑπερήφανος Λεύκη.

Πλησίον ῥυακός τινος ὑπῆρχε μεγάλη καὶ ὑψηλή τις ἐλεύκη, τῆς ὅποιας τὸν κορμὸν μόλις ἤδύνατο νὰ περιβάλῃ τις διὰ τῶν χειρῶν του. Αὕτη εἶχε πλείστους κλάδους καὶ κλῶνας καὶ ἐπὶ τούτων πάμπολλα φύλλα· ἢ δὲ κορυφή της ἦτο τόσον ὑψηλή, ὡστε μόλις ἤδυνατό τις νὰ ἴδῃ αὐτὴν κάτωθεν. "Ενεκα τούτων

ἡ λεύκη ἡτοῦ ὑπερηφανος καὶ ἐνόμιζεν, ὅτι ἡτοῦ ἀνωτέρᾳ ὅλων τῶν ἄλλων δένδρων καὶ βασιλεὺς αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ ὑψῶν ἔαυτὸν ταπεινωθήσεται.

Αἴφνης ἡμέραν τινὰ δὲ οὐρανὸς ἐσκεπάσθη ὑπὸ νεφῶν, δὲ ἥλιος δὲν ἐφαίνετο καὶ σκότος βαθὺ ἐσκέπασε τὴν γῆν. Μετ' ὅλιγον ἥρχισε νὰ ἀστράπτῃ καὶ νὰ βροντᾶ καὶ σὶ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῷα ἔτρεχον διὰ νὰ κρυβῶσιν. Ἐπειτα ἐφύσησεν δυνατὸς ἄνεμος, δὲ ποιος διεσκόρπισε τὰ φύλλα τῆς ὑπερηφάνου λεύκης ἐδῶ καὶ ἐκεὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Μετὰ τὸν ἄνεμον ἥρχισε νὰ πίπτῃ ῥαγδαιοτάτη βροχὴ καὶ χάλαζα ἴσομερέθης πρὸς κάρυα. Αἱ ἀστραπαὶ καὶ ἡ βροντὴ δὲν ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ νὰ διασταυρώνται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τέλος κατέπεσε φοβερὸς κεραυνὸς εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ὑπερηφάνου λεύκης καὶ κατέρριψεν αὐτὴν καὶ τοὺς κλάδους αὐτῆς μετὰ κρότου· τὸν δὲ χονδρὸν καὶ δυγατὸν κορμὸν τῆς κατέσχισεν ὡς κάλαμον μέχρι τῆς γῆς. Ἐκ τῆς ὑπερηφάνου λεύκης, ἡ δποία ἐνόμιζεν, ὅτι ἡτοῦ βασιλεὺς τῶν ἄλλων δένδρων, δὲν ἔμεινεν ἄλλο τι, παρὰ ἐν ἐλεεινὸν καὶ ἄθλιον τεμάχιον ξύλου.

«Οποῖος περιφανεύεται γρήγορα ταπεινώνεται».

53. Πῶς ὁ Θύασιγκτὼν ἐδίδαξεν ἕνα δεκανέα διὰ τὴν ἐργασίαν.

Ημέραν τινὰ στρατιώταί τινες εἰργάζοντο εἰς τι δχύρωμα ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ δεκανέως τῶν. Οὗτοι, προσπαθοῦντες νὰ ὑψώσωσι στῦλόν τινα βαρύτατον, ἐκοπίαζον πολύ. Ο δεκανεὺς τῶν δέ, ἀντὶ νὰ βοηθῇ αὐτοὺς διὰ τῶν χειρῶν του, παρεκίνει αὐτοὺς εἰς τὸ ἔργον τῶν μόνον διὰ τῶν φωνῶν του.

Ἄγνωστος διαβάτης ἥρωτης τότε τὸν δεκανέα, διατὶ δὲν βοηθεῖ τοὺς κοπιάζοντας στρατιώτας. Ἀλλ' ὁ δεκανεὺς ἀπεκρίθη·

— «Καὶ δὲν βλέπεις, ὅτι είμαι δεκανεύς;»

— «Συγχωρήσατέ με, κύριε δεκανεῦ», ἀπήντησεν ὁ ἄγνωστος, οὐλίγων τὴν κεφαλὴν «δὲν παρετήρησα τὸν βαθμόν σας». Καὶ ἀμέσως πετάξας χαμαὶ τὸ πηλήκιον καὶ τὸ ἐπανωφόριόν του ἥρχισεν αὐτὸς νὰ βοηθῇ τοὺς στρατιώτας εἰς τὴν ἀγύφωσιν τοῦ στύλου. Ἀφοῦ δὲ τὸ ἔργον ἐτελείωσε διὰ τῆς βοηθείας του, ἐνεδύθη πάλιν τὸ ἐπανωφόριον, ἔθηκε τὸ πηλήκιον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε πρὸς τὸν δεκανέα:

— «Οσάκις, κύριε, δεκανεῦ, ἔχετε ἀνάγκην βοηθείας εἰς ἔργασίαν τινὰ ἐπίπονον, δύνασθε ἐλευθέρως νὰ προσκαλήτε τὸν Γενικὸν Ἀρχηγόν σας, τὸν στρατηγὸν Οὐασιγκτῶνα. Ἐγὼ δὲ μετὰ πολλῆς προθυμίας θὰ σᾶς βοηθῶ».

Ο δεκανεὺς τότε ἔμεινεν ἐντροπιασμένος καὶ ἔκπληκτος ἐνώπιον τοῦ στρατηγοῦ του. Ο δεκανεὺς, ὁ δόποιος ἡτο μικρὸς τὴν γλυκίαν καὶ κατώτερος ὑπαξιωματικός, ἀπέφευγε τὸν κόπον καὶ δὲν κατεδέχετο νὰ ἔργασθῇ. Ο Οὐασιγκτῶν ὅμως οὔτε τὸν κόπον ἐφοβεῖτο, οὔτε ἐντρέπετο, ἀλλὰ ἐνόμιζε καθῆκόν του νὰ ἔργαζηται, διότι ἐγνώριζεν, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἔχάρισε τὰς χεῖρας, διὰ νὰ ἔργαζώμεθα.

Τοιοῦτος ἡτο ὁ Οὐασιγκτῶν καὶ ἀνεδείχθη μέγας καὶ ἔνδοξος ἀνήρ. Οὗτος διηγύθυνε τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῆς πατρίδος του πόλεμον. Ἐλευθερώσας δὲ αὐτὴν ἐκυβέρνησεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη φρονίμως καὶ ἀνδρείως καὶ ἐπωνομάσθη δικαίως Μέγας πολίτης τῆς Ἀμερικῆς καὶ Πατὴρ τῆς πατρίδος του.

«Ἡ δουλειὰ ὑπόστη δὲν ἔχει».

— «Τὸ ἀκίνητο νερὸ δρωμάει. Μὴ ἔσο κοῦφος».

54. Τέλος ἔπαθεν εἰς κύων πλεονέκτης.

Μίαν φορὰν κύων τις ἥρπασεν ἀπό τινος κρεοπωλείου τεμάχιον κρέατος. Ἐπειδὴ ὅμως ἐφοβεῖτο μήπως καταδιώξωσιν αὐτὸν κρέατος.

τὸν οἱ κρεοπῶλαι καὶ τὸν ξυλίσωσιν, ἀπεφάσισε γὰ εἰσέλθῃ εἰς
ἔνα ποταμόν, δὲ δποῖος ἦτο ἐκεὶ πληγόν. Ἐπειτα κολυμβῶν νὰ
περάσῃ εἰς τὴν ἄλλην ὅχθην καὶ ἐκεὶ νὰ καθήσῃ καὶ φάγη τὸ ιρέ-
ας μὲ ήσυχιαν. Ἐνῷ ὅμως διέβαινε τὸν ποταμόν, κρατῶν τὸ ιρέας,
εἶδεν ἐντὸς τοῦ ὕδατος τὴν σκιάν του καὶ ἐνόμισεν, ὅτι ἦτο ἄλλος
κύων, κρατῶν μεγαλύτερον τεμάχιον ιρέατος. Ἡθέλησε λοιπὸν δὲ
ἀπληστος νὰ ἀρπάσῃ τὸ ξένον ιρέας καὶ διὰ τοῦτο, ἀνοίξας τὸ στό-
μα του ἔβιθισθη εἰς τὸ ὕδωρ, διὰ νὰ ἀρπάσῃ ἐκεῖνο. Ἀλλά, μό-
λις ἤγοιξε τὸ στόμα του, ἐπεσε τὸ ιρέας εἰς τὸν ποταμόν, τὸ δὲ
ὕδωρ παρέσυρεν αὐτόν κύων δὲ ἄλλος δὲν ὑπῆρχεν, ὅπως ἐνόμιζε,
καὶ ἔμεινεν δὲ πλεονέκτης χωρὶς ιρέας. Τότε παραπονούμενος
εἶπε καθ' ἔαυτόν· «Πόσον ἀνόητος ἦμην, διέτι δὲν ηὔχαριστού-
μην εἰς ἐκεῖνο, τὸ δποῖον εἶχον, ἀλλ' ἥθελον τὸ περισσότερον.
Τώρα ἔχασα καὶ τὸ δλίγον». (τετραγωνικό)

«Οποιος ζητάει τὰ πολλά, χάνει καὶ τὰ δλίγα».

53. Πῶς μέα ιόρη ιάμενε τὴν ἐλεημοσύνην καὶ πῶς ἀνταμείβεται ἡ τεμενότης,

Δυστυχήσ τις χήρα προσεπάθει νὰ συντηρῇ τὰ δύο τέκνα αὐ-
τῆς, πωλοῦσα ἄνθη ἐν τινὶ δδῷ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἡμέραν τιγὰ δὲ ἥλιος ἐπλησίαζε νὰ δύσῃ, ἀλλ' οὐδεὶς εἶχεν
ἀγοράσει ἀπὸ τὰ ἄνθη τῆς χήρας. Λυπημένη τότε ἡ δυστυχήσ
χήρα, ἐσυλλογίζετο, ὅτι τὰ τέκνα της οατὰ τὴν γύκτα ἐκείνην
θὰ ἐκοιμῶντο νηστικά.

Οταν δὲ ἔδυσεν δὲ ἥλιος, ἀπηλπισμένη, ἥτοιμάζετο νὰ λάθη
τὸ οαγιστρον, ἐν τῷ δποίῳ εἶχε τὰ ἄνθη, καὶ τὰ τέκνα της, καὶ
νὰ μεταβῇ εἰς τὸ δωμάτιόν της. Τότε γέρων τις, συνοδευόμενος
ὑπὸ τῆς θαγατρός του, διήρχετο ἐμπροσθέν της καί, ἴδων τὰ
ἄνθη, ἐπλησίασε νὰ ἀγοράσῃ τινὰ ἐξ αὐτῶν. Ἀλλά, ἐπειδὴ δὲν
ἥρεσαν εἰς αὐτόν, εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του νὰ προχωρήσω-

λν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἡ χήρα ἐστέναξε καὶ δάκρυα ἔβρεξαν τὰς παρειάς της. Τοῦτο ἵδουσα ἡ κόρη τοῦ γέροντος, συγεκινήθη καὶ ἀφῆκε νὰ πέσῃ κρυφίως ἀπὸ τῆς χειρός της ἐν χαρτίον διπλωμένον καὶ συγχρόνως ἔσπευσε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν πατέρα της.

Ἐν τῶν τέκνων τῆς χήρας εἶδε τὸ χαρτίον καὶ, λαβὼν αὐτό, ἔδωκεν εἰς τὴν μητέρα του, ἡ δποίᾳ παρετήρησεν, ὅτι ἡτο χαρτογόμισμα πεντάδραχμον. Ἀμέσως τότε ἔτρεξεν αὕτη πρὸς τὸν γέροντα, διὰ νὰ δώσῃ τὸ χαρτογόμισμα εἰς τὴν κόρην, διότι ἐνόμισεν, ὅτι ἐν ἀγνοίᾳ τῆς κόρης ἔπεσεν. Η κόρη ὅμως ἡθέλησε νὰ κρύψῃ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ εἶπεν, ὅτι τὸ χαρτογόμισμα δὲν ἡτο ἴδικόν της καὶ ὅτι δὲν ἥδυνατο νὰ λάθῃ αὐτό. Ο γέρων ἐνόησε τότε τί συγένη καὶ εἶπε πρὸς τὴν χήραν: «Ἐπειδὴ ἡ κόρη μου δὲν θέλει τὸ χαρτογόμισμα, λαμβάνω ἐγὼ αὐτὸν ἀχρίστως. Σὺ ὅμως λάβε τοῦτο τὸ χαρτογόμισμα τῶν ἑκατὸν δραχμῶν, διότι, ἀφοῦ ἡ κόρη μου ἡθέλησε νὰ βοηθήσῃ τὴν πτωχείαν σου, ἐγὼ θέλω νὰ ἀνταμείψω καὶ τὴν τιμιότητά σου».

«Η τιμὴ τιμὴ δὲν ἔχει καὶ καρά σ' τὸν ποῦ τὴν ἔχει».

56. Η τυφλὴ ἀνθόπωλες.

Ἄγοράσατέ μου τάνθη!
τοῦ φωτός μου στερημένη,
ἔρχομαι μακρόθεν, ξένη·
καὶ τὸν οἴκτον σας ζητῶ

Ἄν τὴν γῆν ὠραιάν λέγουν,
σὺ δὲ βλέπων μόνον κρῖνε,
τάνθη μου καρποί της εἶναι
τάνθη ταῦτα ποῦ κρατῶ.

Θάλλουν ἔτι· ἐγὼ ιρίνω
ἀπὸ μόνην τὴν ἀφήν των·
πρὸ μικροῦ ἀπὸ τὴν γῆν των
τὰ συνέλεξα νωπά.

”Ω ! Ιδέτε τα πῶς λάμπουν
ἵσαν μοσχομυρισμένα,
εἰς τοὺς κόλπους φυλαγμένα
τῆς καλῆς μητρός των γῆς.

”Οταν ἄπλωνα νὰ κόψω,
μύρον ἥτο ἡ γῆ ὅλη
κ' ἔλαιμπον οἱ φωτοβόλοι
μαργαρῖται τῆς αὐγῆς.

Γ. Ζαχοκώδτας.

37. Ηόσον καλὸν εἶναι νὰ μὴ δρυγεζώμεθα.

Παιδίον τι ἐξ Εὐβοίας καταγόμενον ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐσπούδασεν εἰς τὸν περίφημον φιλόσοφον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος Ζήγρωνα.

”Οτε ἐτελείωσε τὰς σπουδάς του καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα του, δι πατήρ του ἡρώτησεν αὐτὸν τί ἐσπούδασε. Τότε τὸ παιδίον ἀπήγνητησε. « Περιμένετε καὶ θὰ σᾶς δείξω ».

”Ο πατήρ περιέμενεν ἐπὶ τινα ώραν καὶ, ἐπειδὴ τὸ παιδίον οὐδὲν ἐδείκνυεν εἰς αὐτόν, ωργίσθη, ὑδρίσεν αὐτὸν καὶ τὸ ἐρράπισε. Τὸ παιδίον τότε οὔτε εἰπέ τι, οὔτε ἐπεχείρησε νὰ ἀντισταθῇ κατὰ τοῦ πατρός του. Ἀταράχως ὑπέμεινε καὶ τὰς ὑδρεις καὶ τὰ ραπίσματα. Μετὰ ταῦτα στραφὲν πρὸς τὸν πατέρα του εἰπεν· « Ἰδοὺ τί ἔμαθον, πάτερ μου· αὐτὸν τὸ δποτὸν μὲ τοὺς ἰδίους δψθαλμούς σου βλέπεις ταύτην τὴν στιγμήν. Ἐμαθον νὰ ὑποφέρω ἀγογγύστως τὴν δργήν τοῦ πατρός μου καὶ οὐδέλως νὰ δργίζωμαι διὰ τὰς ὑδρεις καὶ τὰ ραπίσματα, τὰ προερχόμενα ἐκ μέρους τῶν γονέων μου ».

« Θυμοῦ ιράτει ».

38. Τί ἔπειθεν ὁ Ἀθηναῖος Λυκέων διὰ τὴν
ἄνανδρον διαγωγήν του.

Ἄφοῦ δὲ Ηέρεις, δὲ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐνικήθη εἰς τὴν Σαλαμῖνα κατὰ τὸ 480 π. Χ., ἔφυγεν ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Ἀφῆκεν δομῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν γαμβρόν του Μαρδόνιον μετὰ τριακοσίων χιλιάδων ἀνδρῶν, ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὸν πόλεμον.

Οἱ Μαρδόνιοι μεταβάταις εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐπέρασσεν ἐκεῖ τὸν χειμῶνα. Τὴν δὲ ἄνοιξιν τοῦ ἄλλου ἔτους προσεπάθησε νὰ κάμη φίλους τοὺς Ἀθηναῖους, διότι ἐνόμιζεν, δτι, ἐὰν οὗτοι ἐγίνοντο φίλοι του, ὅλη ἡ Ἑλλὰς ταχέως θὰ ὑπετάσσετο εἰς αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἔστειλεν εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ὅπου ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐγκαταλιπόντες τὰς Ἀθήνας, τὸν Μουριχίδην, ἄνδρα Ἑλλησπόντιον. Οὗτος παρουσιασθεὶς εἰς τοὺς Ἀθηναῖους εἶπεν, ὅσα παρὰ τοῦ Μαρδογίου εἶχε διαταχθῆναι εἰπη. Οἱ Ἀθηναῖοι δομῶς ἀκούσαντες τὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου καὶ θεωρήσαντες ταύτας προσβλητικὰς διὰ τὴν πατρίδα των, ὥργισθησαν καὶ διέταξαν τὸν Μουριχίδην ἀμέσως νὰ ἀναχωρήσῃ. Μόνον εἰς, Λυκίδης δονομαζόμενος, ἀντέτεινεν καὶ εἶπεν, δτι ἐνόμιζε συμφέρον νὰ δεχθῶσι τὰς προτάσεις τοῦ Μαρδονίου.

Οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγους τούτους τοῦ Λυκίδου ὥργισθησαν τόσον, ὥστε περικυλώσαντες κατελιθοβόλουν αὐτόν. Αἱ δὲ γυναῖκες μαθοῦσαι τὰ συμβάντα ἐκ τοῦ γενομένου θορύβου καὶ δργισθεῖσαι διὰ τὴν ἄνανδρον καὶ προσβλητικὴν διὰ τὴν πατρίδα των διαγωγὴν τοῦ Λυκίδου, ὥρμησαν καὶ αὐταὶ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ διὰ λίθων ἐφόνευσαν τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ.

«Οὐδὲν τῆς πατρίδος γλυκύτερον».

39. Τὸ μαγειρευόν ἄλας.

Τὸ μαγειρικὸν ἄλας εὑρίσκεται ἢ κεκρυσταλλωμένον ἐντὸς τῆς γῆς ἢ διαλελυμένον ἐντὸς τοῦ ὄντος τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀλμυρῶν πηγῶν.

Τὸ ἄλας ἔχει σχῆμα κρυσταλλικὸν καὶ βάρος μέτριον. Τὸ ἄλας εἶναι ἄχρουν ἢ συνήθως λευκὸν ἢ κυανοῦν ἢ κίτρινον ἢ ἐρυθρόν, ἔνεκα τῶν ἔνων οὐσιῶν, αἵτινες εἶναι μεμιγμέναι μετ' αὐτοῦ. Τὸ ἄλας εἶναι διαφανὲς καὶ ἔχει σκληρότητα ὀλίγην καὶ γεῦσιν ἀλμυράν. Τὸ ἄλας ἐκτεθειμένον εἰς τὴν ὑγρασίαν ἀπορροφεῖ ὄντος καὶ διαλύεται. Εὔκόλως δὲ διαλύεται καὶ ἐντὸς τοῦ ὄντος.

Τὸ ἄλας, τὸ δροῦον εὑρίσκεται ἐντὸς τῆς γῆς, λέγεται **δρυντὸν ἄλας**. Τοῦτο εὑρίσκεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Εὐρώπης (Αὐστρία, Βαυαρία, Πολωνία, Ισπανία) καὶ εἰς παχέα καὶ πολλὰ στρώματα ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Ἐξάγουσι δὲ τοῦτο ἀνοίγοντες φρέατα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ στρώματος τοῦ ἄλατος. Ἔκεī τουπῶσιν ὑπογείως καὶ πρὸς τὰ πλάγια τὸ στρώμα τοῦ ἄλατος καὶ ἔξαγουσιν αὐτὸν διὰ τῶν φρεάτων. Φροντίζουσιν διμος κατὰ διάφορα διαστήματα νὰ ἀφίνωσι στύλους πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἄνω στρωμάτων. Τὸ μέρος, ἐκ τοῦ δροῦον ἔξαγουσι τὸ ἄλας, λέγεται **ἄλατωρυχεῖον**.

Τὸ ἄλας, τὸ δροῦον εὑρίσκεται διαλελυμένον ἐντὸς τοῦ ὄντος τῆς θαλάσσης ἢ τῶν ἀλιπηγῶν, λέγεται **θαλάσσιον ἄλας**. Τὸ ἄλας τοῦτο παράγεται διὰ τῆς ἔξατμίσεως τοῦ θαλασσίου ὄντος ἐντὸς ἀβαθῶν δεξαμενῶν, αἵτινες καλοῦνται **ἀλυκαί**. Ταύτας κατασκευάζουσι πλησίον τῆς θαλάσσης εἰς φυσικὰ κοιλώματα γῆς ἢ εἰς ἐπιπέδους παραλίας καὶ δι' αὐλάκων διοχετεύουσιν τὸ θαλάσσιον ὄντος. Ἔπειτα διαρροῦσιν αὐτὰς εἰς μικρὰς τετραγώνους δεξαμηνάς, καλουμένας **τηγάνια**, εἰς τὰς δροίας διοχε-

εύουσι τὸ ὅδωρ δι' ὄπῶν, τὰς δοποίας δύνανται, ὅταν
μέλωσιν, νὰ ἀνοίγωσιν ἢ νὰ κλείωσιν. Ἐκεῖ διοχετευόμενον
τὸ ὅδωρ, ἔξατμίζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐνεκα τῆς θεομό-
ητος καὶ τοῦ ἀέρος, καὶ ὑπολείπεται τὸ ἄλας, τὸ δόποιον κα-
τόπιν συναθροίζουσιν εἰς σωρούς. Τούτους ἀφίνουσιν ἐπί¹
τινα ἀκόμη χρόνον ἔξι εἰς τὸν ἀέρα, διὰ νὰ ἔηρανθῇ τὸ
ἄλας καλῶς καὶ καθαρισθῇ, καὶ ἕπειτα μεταφέρουσιν εἰς τὰς
ἀποθήκας. Ἡ ἐργασία αὗτη πρὸς παραγωγὴν τοῦ ἄλατος
γίνεται καθ' ὅλον τὸ θέρος.

Τοιαῦται ἄλυκαὶ ἐν Ἑλλάδι εἶνε πολλαί, ως ἡ τῆς Ἀνα-
βύσου παρὰ τὸ Σούνιον, ἡ τοῦ Μεσολογγίου, ἡ τῆς Γαν-
τζοῦς Λαμίας, ἡ τῆς Λευκάδος, ἡ τῆς Δομβραίνης, ἡ τῆς
Ζακύνθου, ἡ τοῦ Βόλου καί τινες ἄλλαι. Αὗται εἶνε κτῆμα
τοῦ Ἐθνους, τὸ δόποιον καὶ μόνον διὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ
μονοπωλείου, πωλεῖ τὸ ἄλας κατὰ 15 λεπτὰ τὴν ὄκαν. Οὐ-
δεὶς πολύτης ἔχει δικαίωμα νὰ διατηρῇ ἄλυκάς. Πρὸς δὲ δὲν
ἕπιτρέπεται νὰ εἰσαγάγῃ τις ἐλευθέρως ἄλας ἐκ τῶν ἔνων
χωρῶν.

Τὸ ἄλας εἶναι ὠφελιμώτατον. Ἄνευ αὐτοῦ τὸ ὅδωρ τῆς
θαλάσσης θὰ ἐσήπετο καὶ τότε διάφοροι ἀσθένειαι θὰ ἀνε-
πτύσσοντο. Τὸ ἄλας εἶναι χρησιμώτατον εἰς τοὺς ἀνθρώπους
καὶ τὰ ζῷα. Δι' αὐτοῦ ἀλατίζομεν τὰς τροφάς, προφυλάτ-
τομεν αὐτὰς ἐκ τῆς σήψεως, καὶ διατηροῦμεν αὐτὰς ἐπὶ
πολὺν χρόνον.

Τὸ ἄλας, τρωγόμενον ἐν μέτρῳ μετὰ τῶν τροφῶν, καθιστᾶ
αὐτὰς νοστίμους καὶ διεγείρει τὴν ὅρεξιν, πρὸς δὲ ἐνδυναμώνει
τὸν στόμαχον καὶ συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν θρέψιν τοῦ σώματος.
Τὸ ἄλας ἀναιμιγνυόμενον μετὰ τῶν τροφῶν τῶν ζῴων, πα-
χύνει αὐτὰ καταπληκτικῶς.

Τὸ ἄλας χρησιμεύει καὶ πρὸς παραγωγὴν σόδας, ἀμυ-
νιακοῦ ἄλατος (νισαντῆρι), εἰς τὴν βαφικὴν καὶ ως φάρμακον.

60. Τέ κακὸν ἔκαμεν ἐν παιδίον εἰς τοὺς γονεῖς του
μὲ τὴν ἀνυπακοήν του.

Παιδίον τι εἶχε τὴν κακήν συγήθειαν νὰ παιζῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ
του μὲ τὸ πῦρ, ἀν καὶ οἱ γονεῖς του πολλάκις εἶχον ἀπαγορεύ-
σει τοῦτο. Ἡμέραν τινὰ λοιπόν, δτε οἱ γονεῖς του εἰργάζοντο
εἰς τοὺς ἀγρούς, τὸ ἀπειθὲς παιδίον ἥρχισε πάλιν τὸ ἐπικίνδυ-
νον παιγνίδιόν του. Ἀλλά, ἐνῷ ἔπαιζεν, εἰς σπινθήρ, χωρὶς νὰ
ἴδῃ αὐτόν, ἔπεσεν εἰς τὰ ἄχυρα τοῦ στρώματός των. Τὰ ἄχυρα
ἥρχισαν νὰ καίωνται καὶ μετ' ὀλίγον ἀνέλαμψε μεγάλη φλόξ. Τότε τὸ παιδίον ἐτρόμαξε καὶ ἔφυγεν ἐκ τῆς οἰκίας, χωρὶς νὰ
εἰδοποιήσῃ κανένα περὶ τῆς πυρκαϊᾶς. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεὶς ἔτρεξε,
διὰ νὰ σβέσῃ τὸ πῦρ, διὰ τοῦτο τὸ πῦρ μετεδόθη εἰς δλην τὴν
οἰκίαν καὶ ἥρχισε νὰ καίῃ ὅλα τὰ ἐντὸς αὐτῆς πράγματα. Ἀφοῦ
δὲ ἐκάησαν καὶ στρώματα καὶ τράπεζαι, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἦτο
ἐντὸς τῆς οἰκίας, αἱ φλόγες ἥρχισαν νὰ ἀναλάμπωσι διὰ τῶν
παραθύρων καὶ νὰ φθάνωσιν ὑπεράνω τῆς στέγης.

Τότε τινὲς τῶν γειτόνων, ἰδόντες τὴν πυρκαϊάν, ἥρχισαν ἔν-
τρομοὶ νὰ φωνάζωσι καὶ νὰ κρούωσι τὸν κώδωνα τῆς ἐικλη-
σίας. Τοιουτοτρόπως συγήχθησαν πολλοὶ ἀνθρώποι καὶ ἥρχισαν
νὰ φέρωσιν ὕδωρ καὶ νὰ βίπτωσιν αὐτὸν εἰς τὸ πῦρ, ἵνα σβέσωσι
τοῦτο· ἀλλὰ μὲ δλην τὴν βοήθειαν καὶ τὴν προθυμίαν των δὲν
κατώρθωσαν νὰ σώσωσι τὴν οἰκίαν. Ἡ πατρικὴ οἰκία τοῦ ἀπει-
θοῦς παιδίου κατεκάη καὶ ὅλα τὰ ἐντὸς ἔπιπλα καὶ ἐνδύματα
ἐγένοντο τέφρα! Οἱ γονεῖς τοῦ παιδίου, δτε ἐπέστρεψαν ἐκ τῶν
ἀγρῶν καὶ εἶδον τὴν οἰκίαν καὶ ὅλα τὰ πράγματά των κεκαυ-
μένα, ἔκλαιον καὶ ἐστέναζον διὰ τὸ δυστύχημα, τὸ ὅποιον ἔπα-
θον καὶ τοῦ ὅποιου αἰτία ἦτο τὸ παρήκοον παιδίον.

61. Πόσον χρήσιμα είναι τὰ πτηνὰ
καὶ τὰ ἔντομα.

Οἱ κάτοικοι κωμοπόλεώς τυνος ὑπέφερον ἐκ διαφόρων ἀσθενειῶν. Οἱ θάνατοι κατὰ τοὺς μῆνας ἴδιως τοῦ θέρους ἀπέστελλε πολλοὺς εἰς τὸν τάφον. Οἱ δήμιαρχος τῆς κωμοπόλεως ταύτης, ἀνὴρ φιλότιμος καὶ φιλάνθρωπος, ἐθεώρησεν ὡς πρῶτον καθῆκόν του, νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ὑγείας τῶν συμπολιτῶν του. Πρὸς τοῦτο ἐζήτησε τὴν γνώμην ἰατρῶν ἱατρῶν, οἵ δοποῖοι εἶπον εἰς αὐτὸν νὰ ἀποξηράνῃ τὰ πέριξ τῆς κωμοπόλεως ὑπάρχοντα ἔλη καὶ νὰ φυτεύσῃ δένδρα. Διότι, εἶπον, ἀπὸ τὰ ἔλη γεννῶνται διάφοροι ἀναθυμιάσεις, αἱ δοποῖαι βλάπτουσι τὴν ὑγείαν τῶν ἀνθρώπων, τὰ δὲ δένδρα, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μᾶς καθαρίζουσι τὸν ἀέρα, τὸν δοποῖον ἀναπνέομεν.

Οἱ δήμιαρχος ἤκουσε τὰς συμβουλὰς τῶν ἱατρῶν καὶ ἔθηκεν αὐτὰς εἰς ἐνέργειαν. Κατὰ παρακλησίν του οἱ χωρικοὶ ἀπεξήραναν τὰ ἔλη καὶ ἐφύτευσαν πλεῖστα δένδρα ἀνὰ τὴν κωμόπολιν καὶ πέριξ αὐτῆς.

Μετ’ ὅλιγα ἔτη ἡ κωμόπολις ἐγένετο ἀγνώριστος. Ἐφαίνετο ὅλη ὡς εἶς ὁραῖος κατάφυτος κῆπος. Τὰ ἀνθητὰ τῶν δένδρων κατὰ τὴν ἄνοιξιν εὔωδίαζον, τὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ ἄσματα τῶν διαφόρων πτηνῶν ηὐχαρίστουν τοὺς κατοίκους καὶ οἱ διάφοροι καρποὶ ἐχόρταινον αὐτοὺς. Τὰ παιδία, κατὰ συμβουλὴν τῶν γονέων των, ἐκοπτον τοὺς καρπούς, χωρὶς νὰ καταστρέφωσι τοὺς κλῶνας τῶν δένδρων· ηὐχαριστοῦντο δὲ νὰ ἀκούωσι τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν, χωρὶς νὰ καταδιώκωσιν αὐτὰ καὶ καταστρέφωσι τὰς φωλεάς των.

Ἡ ώραιότης καὶ τὸ ὑγιεινὸν κλῖμα τῆς κωμοπόλεως ταύτης ἔκαμπον πολλοὺς κατοίκους τῶν πέριξ χωρίων νὰ μεταβῆσι καὶ νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ. Τὰ παιδία ὅμως τῶν νέων κα-

τοίκων δὲν ἔγνώριζον τὴν ἀξίαν τῶν δένδρων καὶ ίδίως τῶν πτηνῶν. Διὰ τοῦτο ἥρχισαν κατὰ τὴν ἄνοιξιν καὶ τὸ θέρος νὰ καταδιώκωσιν αὐτὰ καὶ νὰ καταστρέψουσι τὰς φωλεὰς καὶ τοὺς νεοσσούς των. Εἰς τοῦτο ἐμιμήθησαν αὐτὰ καὶ τινα κακὰ παιδία τῆς κωμοπόλεως. Ἐνεκα τούτου τὰ πτηνὰ ἔπαιυσαν νὰ πληθύνωνται· καταδιωκόμενα δὲ ἔφυγον μακρὰν εἰς ἄλλα μέρη. Τὰ δένδρα ἔμειναν ἔρημα· οὐδὲν κελάδημα ἡκούετο· εἰς κανὲν δένδρον δὲν ἔβλεπε τις πλέον πτηνόν.

Τὴν ἐπομένην ἄνοιξιν οὐδὲν πτηνὸν μετέβη εἰς τὴν κωμόπολιν. Οὔτε χελιδών, οὔτε ἀηδών, οὔτε στρουθίον, οὔτε ἄλλο τι. Ὄλα διήρχοντο ἄνωθεν τῆς κωμοπόλεως καὶ μετέβαινον ἄλλαχοῦ. Τότε τὰ ἔπιβλαβῆ ἔντομα τῶν δένδρων, ἀφοῦ ἔλειψαν οἱ καταστροφεῖς αὐτῶν, τὰ πτηνά, ἐπολλαπλασιάσθησαν. Πλῆθος κωνώπων, σκνιπῶν, μυιῶν καὶ σκωλήκων, ἀνεφάνη καὶ κατέστρεψε τὰ φύλλα, τοὺς σπόρους, τοὺς φλοιοὺς καὶ τοὺς βλαστοὺς τῶν δένδρων. Πλῆθος ἀκρίδων ἀνεφάνη καὶ κατέστρεψε τοὺς ἀμπελῶνας, τοὺς ἔλαιωνας καὶ τὰ σπαρτά. Η γλόη κατετρώγετο καὶ τὰ ζῷα δὲν εῦρισκον νὰ βισκήσωσιν. Οἱ κάτοικοι, ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν ἔντόμων, δὲν ἤδύναντο νὰ κοιμηθῶσι καὶ νὰ ἡσυχάσωσι. Καὶ οὗτοι δὲν ἤδύναντο νὰ ἔννοήσωσι πόθεν προῆλθε τὸ κακὸν τοῦτο εἰς τὴν κωμόπολιν των.

Τότε ὁ διδάσκαλος τῆς κωμοπόλεως ἀνέβη μίαν Κυριακὴν εἰς τὸν ἄμβωνα τῆς ἐκκλησίας καὶ εἶπεν· «Εἰξεύρετε πόθεν προῆλθε τὸ κακὸν τοῦτο; Ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῶν πτηνῶν. Διότι τὰ παιδία ἐφόνευν, ἐπετροβόλουν τὰ πτηνὰ καὶ κατέστρεψον τὰς φωλεὰς καὶ τοὺς νεοσσούς αὐτῶν. Ποῦ εἶναι αἱ εὐλογημέναι χελιδόνες, αἱ ἀηδόνες, τὰ στρουθία καὶ τὰ ἄλλα πτηνά; »Ἐφυγον, ἔφυγον δλα καὶ διὰ τοῦτο ἐγέμισεν ἡ κωμόπολις ἀπὸ ἔντομα, σκώληκας, ἀκρίδας καὶ ἄλλα. «Αν δὲν φροντίσητε νὰ ἐπανέλθωσι τὰ πτηνὰ εἰς τὰ δένδρα, εἰς τὰς

οἰκίας μας, εἰς τὸν ἀγρούς σας, νὰ γνωρίζητε καλῶς ὅτι ἡ κωμόπολις θὰ ἐρημωθῇ τελείως θὰ μείνῃ ἀκατοίκητος».

Ταῦτα εἶπεν ὁ διδάσκαλος καὶ κατέβη ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος. Τοὺς λόγους τούτους τοῦ διδασκάλου ἐπεκύρωσε καὶ ὁ ἰερεὺς. Τότε ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἀνεγγνώρισαν, ὅτι ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ ἰερεὺς εἶχον δίκαιον, καὶ ἔκαμον συμφωνίαν τὴν ἑξῆς: «Οστις θὰ φονεύσῃ τοῦ λοιποῦ ἐν πτηνὸν ἢ καταστρέψῃ φωλεὰν πτηνῶν ἢ τὰ φά, αὐτὸς θὰ πληρώσῃ διακοσίων δραχμῶν πρόστιμον». Τοιουτορόπως, ἀφοῦ ἐτιμωρήθησαν ἐπὶ δύο—τρία ἔτη ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἔντομα, ἥρχισαν νὰ ἐπανέρχονται τὰ πτηνά, διότι δὲν ἦνωχλοῦντο πλέον, καὶ εὐθὺς ἥρχισαν νὰ ὀλιγοστεύωσι τὰ βλαβερὰ καὶ ὀγληρὰ ἔντομα.

62. Τὰ θένδρα.

Ολα τὰ δένδρα ὡντια
πῶχουν τὴ Γῆ μητέρα
καὶ ἔχουν γιὰ κέρδα τὰ κλαδιά
ποῦ σειοῦνται 'σ τὸν ἀέρα.

Σειοῦνται καὶ λὲν μιὰ προσευχή,
λυγοῦν καὶ προσκυνοῦνε
τὸν Οὐρανὸν πῶχει βροχὴ
καὶ βλέπει 'ποῦ διψοῦνε.

Κι' ὁ Οὐρανὸς ποῦ τὰ τηρᾶ
·, τοῦ θλίβετ' ἡ καρδιὰ
ἡ δίψα τους σὰν βλέπει
· · · · · · · · · · · · · · · · · ·

Απὸ τὸν θρόνο του γυροῦ
καὶ κράζει μιὰ νεφέλη
καὶ τήνε στέλλει 'σ τὰ βουνά,
· τὰ δάση τήνε στέλλει.

Βγαίνει ἡ νεφέλη καὶ περνᾷ
ἐπάν' ἀπὸ τὴν πλάσι
καὶ βρέχει μέσα στὰ βουνά
καὶ βρέχει μέσο' σ τὰ δάση.

Καὶ νοιάθ' ἡ Γῆ χαρὰ κρυφή
καὶ βγάλλει ὅλ' ἀνθη 'σ τὴ μορφὴ
κι' ὅλο καρποὺς 'σ τὰ στήθη.

Κι' ἀπ' τὴ χαρὰ τὴν τρύφερη
κι' ἀπὸ τὴν εὐθυμία
'σ τὴ χώρα δίδ' ὅσο μπορεῖ
εὐθήνεια κι' εὐφορία.

Γι' αὐτὸ φυτεύεται δενδρὰ
καθεὶς δποῦ προφθάσῃ
κι' ἀφῆτε γὰ γενοῦν χονδρά,
νὰ σκηματίσουν δάση.

«Πᾶντες τὰ πότιστα δενδρά,
τὰ δάση ποῦ διψοῦνε
καὶ πότισέ μού τα φαιδρά
καὶ δῶσέ τα νὰ πιοῦνε».

Γιὰ νάχουμε καὶ ἐμεῖς βροχὴ
καὶ δραία πρασινάδα,
διὰ νὰ πάμωμεν εὐτυχῆ
τὴν ἀκαρπή Ελλάδα.

Γ. Μ. Βιζυνός.

63. Μὴ κτυπάτε τὰ πουλιά.

Πουλιά, ποῦ ψάλλουν καὶ τὸ κλαδί
τὰ βλέπει τὸ καλὸ παιδί,
τάκουει μὲ καρά του·
ποτέ του πλειὰ δὲν τὰ κτυπᾶ,
γιατὶ δὲ Πλάστης τάγαπᾶ
καὶ ἔκεινα, σὰν δικά του.

Γ. Μ. Βιζυνός.

64. Ηώσα καλὰ μᾶς προΐενεῖ ή καθαριότης.

Ημέραν τιγὰ οἱ μαθηταὶ σχολείου τιγὸς ἐφύτευον μικρὰς μορέας εἰς τὴν πλατείαν τοῦ σχολείου, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδασκάλου των. Ἐνῷ ἐφύτευον τὰ δενδρύλλια, οἱ μαθηταὶ Πέτρος καὶ Νικόλαος κατελάσπωσαν τὰ πρόσωπα καὶ τὰς χεῖράς των. Τότε δὲ μὲν Πέτρος ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὴν βρύσιν τοῦ σχολείου καὶ, νίψας τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον, ἐκαθαρίσθη. Οἱ Νικόλαος ὅμως ἔθεώρησεν εὔκολώτερον νὰ σπογγίσῃ τὸ πρόσωπόν του καὶ τὰς χεῖράς του μὲ τὴν ἄκραν τοῦ ἐνδύματός του. Οἱ διδάσκαλος, δὲ δόποιος παρετήρησε ταῦτα, ἀντὶ νὰ ἐπιπλήξῃ τὸν μικρὸν Νικόλαον, ἐπήγνεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὸν Πέτρον, ὡς φίλον τῆς καθαριότητος καὶ εἶπεν·

«Εὔγε, καλὲ Πέτρε, χαίρω πολύ, διότι βλέπω, ὅτι ἀγαπᾶς τὴν καθαριότητα. Προετίμησας νὰ γιφθῆς, παρὰ νὰ μεταφέρης τὰς ἀκαθαρσίας ἀπὸ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπόν σου εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ἐνδύματός σου. Η καθαριότης εἶναι φίλη μου ἀγαπητὴ ἐκ-

νεότητός μου. Εἰς αὐτὴν χρεωστῷ κατὰ μέγα μέρος τὴν καλήν μου ὑγείαν».

«Καὶ ἐγώ», εἶπεν ὁ Πέτρος, «προσπαθῶ νὰ εἴμαι πάντοτε καθαρός, διὰ νὰ μὴ μὲ ἀγηδιάζωσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι μὲ βλέπουσιν ἀλλὰ δὲν ἔννοιῶ ὅμως, πῶς ἡ καθαριότης δύναται νὰ ὠφελήσῃ τὴν ὑγείαν».

«Ἐξακολούθησον πάντοτε, καλέ μου Πέτρε», εἶπεν δὲ διδάσκαλος, «νὰ εἰσαι καθαρὸς καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὰ ἐνδύματα καὶ τὴν κατοικίαν καὶ ἔσσο βέβαιος, ὅτι θὰ διατηρήσῃς τὴν καλήν σου ὑγείαν. Ἡ καθαριότης δὲν χρησιμεύει μόνον, διὰ νὰ μὴ μᾶς ἀγηδιάζωσιν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μᾶς προφυλάττῃ ἀπὸ πολλὰς ἀσθενείας. Διὰ τοῦτο ἡ καθαριότης καὶ τὴν ὑγείαν προφυλάττει καὶ στολισμὸς τοῦ σώματος εἶναι».

Ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα δὲ διδάσκαλος, εἶδον αἴφνης τέσσαρας χωροφύλακας νὰ συνοδεύωσι νέον τινὰ σιδηροδέσμιον, δὲ ὅποιος ἦτο πολὺ ισχὺς καὶ κάτωχρος. Ἡτο δὲ τόσον ἀκάθαρτος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα, ὥστε ἡ θέα του προύξενει ἀγδίαν καὶ ἀποστροφήν.

Ο διδάσκαλος τότε ἐπληγίασεν ἔνα τῶν χωροφυλάκων καὶ ἤρωτησε τί κακὸν ἔκαμεν δὲ σιδηροδέσμιος νέος· δὲ χωροφύλακ ἀπήγνησεν, ὅτι συνελήφθη ἀλέπτων τὰ ιερὰ σκεύη ἐκκλησίας τιγδὸς καὶ ὅτι τὸν δδηγοῦσιν εἰς τὰς φυλακάς. Τότε δὲ διδάσκαλος ἐστράφη πρὸς τοὺς μαθητάς του καὶ εἶπεν· «Ίδοὺ καὶ ἄλλο μάθημα περὶ καθαριότητος· δὲ ἀκάθαρτος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἐνδύματα ἔχει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, γῆθη κακὰ καὶ καρδίαν κακήν. «Οστις ἀμελεῖ τὴν καθαριότητα τοῦ σώματος, ἀμελεῖ καὶ τὴν καθαριότητα τῆς ψυχῆς του. »Ας ἀγαπῶμεν λοιπὸν τὴν καθαριότητα ὅχι μόνον ὡς ἀναγκαῖαν εἰς τὴν ὑγείαν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀποδεικνύουσαν ἀγαθὴν καρδίαν.

Ίδοὺ δὲ καὶ μερικὰ ὑγιεινὰ παραγγέλματα, τὰ ὅποια ὠφελοῦνται τάξεως Α. Μακρυναίου

λομεν νὰ κάμιγνωμεν διὰ νὰ ἔχωμεν ὑγείαν, η̄ δποία εἰναι τὸ πολυτιμότερον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκτὸς τῆς καθαριότητος τοῦ σώματος, η̄ δποία πρέπει νὰ γίνηται τακτικῶς δι’ ὕδατος δροσεροῦ η̄ χλιαροῦ καὶ σάπωνος, πρέπει νὰ φροντίζωμεν καὶ περὶ τῆς καθαριότητος τῶν ἐνδυμάτων μας. Τὰ ἐνδύματα πρέπει νὰ διατηρῶμεν πάντοτε καθαρὰ καὶ ἴδιως τὰ ἐσώρρουχα, τὰ δποία τακτικῶς πρέπει νὰ ἀλλάσσωμεν, ἵνα μὴ μολύνηται ὁ μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ σώματός μας ἀήρ. Ταῦτα δὲν πρέπει νὰ εἰναι βαρέα καὶ στεγά, διότι ἐμποδίζουσι τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ σώματος. Τὰ ἐνδύματά μας, ἔταν εἰναι βεβρεγμένα, πρέπει νὰ ἀλλάσσωμεν καὶ νὰ μὴ ἀφίνωμεν αὖτα νὰ στεγνώνωσιν ἐπὶ τοῦ σώματός μας· διότι κρυολογήματα καὶ ἄλλας ἐπικινδύνους ἀσθενείας κινδυνεύομεν νὰ πάθωμεν. Τὰ μάλλινα ἐνδύματα εἰναι κατάλληλα διὰ τὰ ψυχρὰ κλίματα, τὰ δὲ βαρύνακερὰ διὰ τὰ θερμά. Τὰ περισσότερα ἐνδύματα, ἀλλὰ λεπτά, εἰναι προτιμότερα τοῦ ἑνὸς η̄ τῶν δύο, ἀλλὰ βαρέων.

Τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς μας δὲν πρέπει νὰ εἰναι στενόν, διότι παθαίνομεν ἀπὸ κεφαλαλγίαν, συνάγχην, ὅδονταλγίαν. Ἐπίσης καὶ τὰ ὑποδήματα πρέπει νὰ εἰναι πλατέα καὶ θερμά, ἵνα μὴ διοφέρωμεν ἐκ τύλων (κάλων), βευματισμῶν καὶ ἄλλων ἀσθενειῶν.

Μεγίστη ἀνάγκη ἐπίσης εἰναι νὰ φροντίζωμεν καὶ περὶ τῆς καθαριότητος τῆς κατοικίας μας. Αὕτη πρέπει νὰ καθαρίζηται συχνάκις διὰ πλύσεως τῶν πατωμάτων μὲ ἀφθονον ὕδωρ καὶ δι’ ἀσθεστώματος τῶν τοίχων ἀπαξ τούλαχιστον τοῦ ἔτους. Ωσαύτως πρέπει νὰ καθαρίζωνται αἱ ἀποθῆκαι καὶ τὸ μαγειρεῖον, διότι ἐκ τῶν τροφίμων καὶ τῶν ἄλλων οὐσιῶν ἐξέρχονται ἀναθυμιάσεις, αἱ δποῖαι μολύνουσι τὸν ἐντὸς τῆς οἰκίας ἀέρα. Ἐπίσης πρέπει νὰ καθαρίζηται καὶ ὁ πέριξ τῆς κατοικίας μας χῶρος, η̄ αὐλή, δ κῆπος καὶ τὰ ἄλλα, ὅχι μόνον ἐκ τῶν δια-

φόρων ἀκαρθασιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν στασίμων ὕδάτων. Τὰ τοιαῦτα ὕδατα πρέπει νὰ ἐκλείπωσι καὶ οἱ τυχὸν λάκνοι νὰ προσχώνωνται, διότι καὶ ἀναθυμιάσεις ἔξερχονται καὶ πολλὰ βλαβερὰ ἔντομα καὶ ιδίως οἱ ἀνωφελεῖς κώνωπες, οἱ δποῖοι μᾶς μεταδίδουσι τοὺς πυρετούς, πολλαπλασιάζονται.

Ἐπίσης εἶναι πολὺ ἀναγκαῖον νὰ ἀνανεώνηται ὁ ἐντὸς τῆς οἰκίας μᾶς ἀήρ, ἀνοιγομένων καθ' ἑκάστην τῶν παραθύρων. Τὰ δωμάτια μάλιστα τοῦ ὑπνου πρέπει νὰ μένωσιν ἀνοικτὰ κατὰ τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας, ἵνα τελείωσι ἐκβληθῇ ὁ μεμολυσμένος ἀήρ τῆς νυκτός. Ωσαύτως πρέπει νὰ σηκώνωνται ἐκ τῆς κλίνης τὰ στρώματα, αἱ σινδόνες καὶ τὰ σκεπάσματα καὶ νὰ δερίζωνται.

Οἱ ἄλλοι εἶναι ή πρωτίστη καὶ ἀναγκαιοτάτη τροφὴ τοῦ ἀνθρώπου. Πολλοὶ ἀνθρώποι ἔζησαν καὶ ζῶσι, τρώγοντες μόνον χόρτα. Πολλοὶ γέρουνται ἔζησαν νὰ ζήσωσιν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἄνευ τροφῆς. Οὐδεὶς δῆμος δύναται νὰ ζήσῃ ἔστω καὶ μίαν ὥρα, ἐὰν δὲν ἀναπνέῃ ἀέρα. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς μας μέχρι τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου μᾶς ἀναπνέομεν ἀκαταπαύστως ἀέρα. "Αν λοιπὸν ἀναπνέωμεν καθαρὸν ἀέρα, τότε καὶ τὸ αἷμά μας γίνεται καθαρὸν καὶ η̄ κυκλοφορία αὐτοῦ ζωηροτέρα καὶ ἐπομένως καὶ τὸ σῶμά μας γίνεται υγιές, ζωηρὸν καὶ εὔθυμον." Αν δῆμος ἀναπνέωμεν ἀκάθαρτον ἀέρα, τότε τὸ αἷμά μας μολύνεται καὶ τὸ σῶμά μας πάσχει καὶ η̄ υγεία μας βλάπτεται ἀπαραλλάκτως, ὅπως ὅταν τρώγωμεν βλαβερὰς καὶ ἀκαθάρτους τροφάς.

«*Ἡ καθαριότης εἶναι η̄ καλλίστη τῶν στολῶν
καὶ κατὰ τῆς ἀσθενείας εἶναι μέγας προμαχῶν.
ο̄ δὲ δύπαρδος τὸ σῶμα ἔχει δύπαρδαν ψυχὴν
καὶ ἀγήκει εἰς τῶν χοίρων τὴν ἀκάθαρτον φυλήν.*»

65. Η καθαριότης.

Ἡ καθαριότης
εἶναι ϕραιότης
εἶναι στολισμός.

Ἡ ἀκαθαρσία
εἶναι ἀσχημία
κ' ἔξεντελισμός.

Σῶμα καὶ βιβλία
καὶ ἐνδυμασία
πάντα καθαρά.
Ἡ ἀκαθαρσία
εἶναι ἀπαισία,
εἶναι νοσηρά.

Κ. Διαλογισμάς.

66. Περὶ φυτῶν.

Φυτὸν ὄνομάζεται πᾶν ὃ, τι φύεται ἐκ τῆς γῆς Πᾶν τέλειον
φυτὸν ἀποτελεῖται ἐκ τῆς ὁίζης, τοῦ κορμοῦ ἢ στελέχους
καὶ τῶν φύλλων.

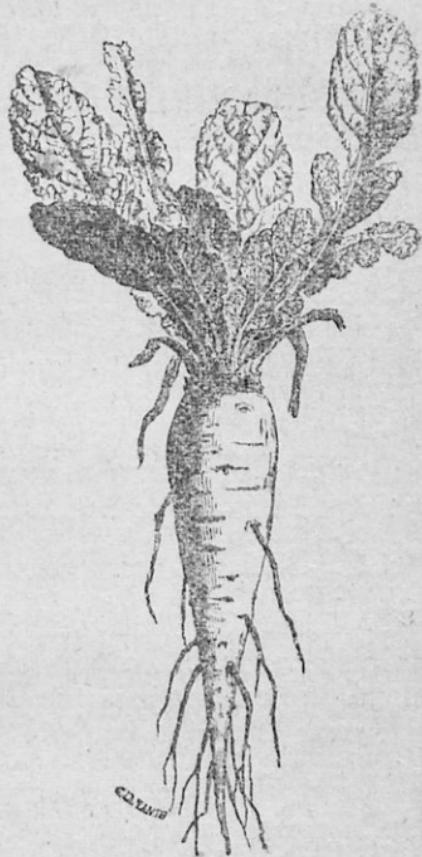
Ρίζα. Ρίζα καλεῖται τὸ μέρος τοῦ φυτοῦ, τὸ δποῖον αὐ-
ξάνεται ἐντὸς τῆς γῆς καὶ δι-
ευθυνόμενον πρὸς τὸ βάθος
αὐτῆς διακλαδοῦται εἰς νή-
ματα μικρά, καλούμενα ὁίζε-
δια. Η ὁίζα καὶ τὰ ὁιζίδια
χρησιμεύουσιν ὡς στήριγμα
τοῦ φυτοῦ καὶ διὰ νὰ ἀπορ-
ροφῶσιν ἐκ τῆς γῆς ὕδωρ καὶ
διαφόρους ἄλλας οὐσίας δια-

λελυμένας ἐν αὐτῷ, διὰ νὰ αὐξάνῃ καὶ τρέφηται τὸ φυ-
τόν. Πᾶν ὅμως μέρος τοῦ φυτοῦ, τὸ δποῖον ὑπάρχει
ἐντὸς τῆς γῆς, δὲν εἶναι καὶ ὁίζα. Τὸ γεώμηλον, τὸ κρόμ-
μυον, δὲν εἶναι καὶ ὁίζα, ἀλλὰ κορμὸς παχύς, σαρκώδης,
εὐρισκόμενος ἐντὸς τῆς γῆς, ἐκ τοῦ δποίου ἐκφύονται αἱ ὁί-
ζαι λεπταὶ ὡς νήματα (τὰ γένεια).

Κορμός. Κορμὸς καλεῖται τὸ μέρος τοῦ φυτοῦ, τὸ δποῖον

ενρίσκεται μετά τὴν ὁἶζαν καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς. Ὁ κορμὸς διαφέρει κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος εἰς τὰ διάφορα φυτά. Εἴς τινα φυτὰ ὁ κορμὸς εἶναι μόνον εἰς καὶ διακλαδοῦται εἰς κλάδους ἀπὸ ὠρισμένου ὑψους, ὅτε τὰ φυτὰ λέγονται δένδρα, ὡς ἡ ἐλαῖα, ἡ ἀμυγδαλῆ, ἡ λεύκη καὶ ἄλλα.

Εἴς τινα δὲ φυτὰ ὁ κορμὸς διακλαδοῦται ἀμέσως ἀπὸ τοῦ σημείου, κατὰ τὸ δποῖον ἐνώνεται μετὰ τῆς ὁἶζης, ὅτε τὰ φυτὰ λέγονται θάμνοι, ὡς ἡ μυρσίνη, ἡ ὅδη καὶ ἄλλα. Ἐκ τῶν θάμνων δὲ οἱ μικρότεροι τοῦ ἐνὸς μέτρου λέγονται φρύγανα. Εἴς τινα δὲ φυτὰ ὁ κορμὸς εἶναι μικρὸς καὶ μαλακὸς καὶ φέρει φύλλα καθ' ὅλον τὸ μῆκος αὐτοῦ, ὅτε τὰ φυτὰ λέγονται πέδαι ἡ λάχανα, ὡς

ὁ βασιλικός, ὁ θριδαῖ (μαρούλιον), ἡ κνίδη (τσουκνίδα) καὶ ἄλλα. Τὰ χαμηλότατα δὲ καὶ πυκνὰ ἐκεῖνα φυτά, τὰ δποῖα φύονται εἰς ὑγρὰ καὶ ἐσκιασμένα ἐδάφῃ, ἐπὶ τῶν κεράμων, τοίχων, βράχων καὶ ἐπὶ τῶν φλοιῶν τῶν δένδρων ὡς τρίχωμα, λέγονται βρύα. Υπάρχουσι δὲ καὶ ἀτελῆ φυτά, ὡς ἔχοντα κορμὸν μὴ διηρημένον εἰς φύλλα καὶ ἄνθη. Τοιαῦτα εἶνε τὰ φύκη (μούσκλια) καὶ οἱ ἐπὶ τῶν φλοιῶν τῶν δένδρων προσκεκολημμένοι λειχῆνες καὶ μύκητες.

Ὁ κορμὸς καὶ ἡ ὁἶζα ἂν μὲν εἶναι μαλακοὶ καὶ λεπτοί, ὄνομαζονται ποώδεις, ἂν δὲ εἶναι σκληροὶ καὶ παχεῖς ὄνο-

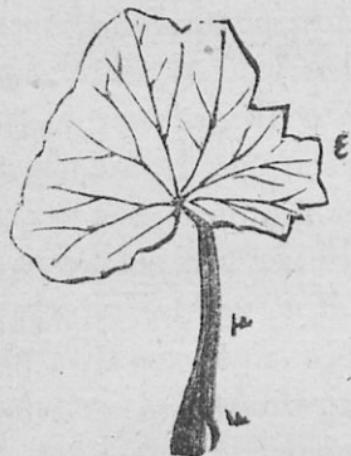
μάζονται ξυλώδεις. Ὁ ξυλώδης κορμὸς τῶν δένδρων ὄνομαζεται ἴδιως στέλεχος. Ἀποτελεῖται δὲ οὗτος ἐκ τῆς ἐντεριώνης, ἡ δούια εἶναι εἰς τὸ κέντρον τοῦ κορμοῦ, ἐκ τοῦ ξύλου, τὸ δοποῖον εἶναι πέριξ τῆς ἐντεριώνης, καὶ ἐκ τοῦ φλοιοῦ, δοποῖος εἶναι πέριξ τοῦ ξύλου καὶ δοποῖος ἐνίστεται εἶναι ἀρκετὰ παχὺς καὶ ξηρός. Ὁ φλοιὸς προφυλάττει τὸ δένδρον ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ τὰ ἔντομα καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ν' ἀφαιρῶμεν αὐτόν, διότι ἄλλως τὸ δένδρον ξηραίνεται. Εὰν δὲ κόψωμεν δριζοντίως διὰ πρίνος κορμὸν δένδρου, θὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι τὸ ξυλώδες μέρος ἀποτελεῖται ἀπὸ κύκλους. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κύκλων τούτων δεινύει τὴν ἡλικίαν τοῦ δένδρου.

Ἐκ τῶν κορμῶν τῶν δένδρων καὶ τῶν θάμνων ἐκφύονται οἱ κλάδοι καὶ ἐκ τούτων οἱ κλῶνες ἡ κλαδίσκοι, οἱ δοποῖοι ἔχονται τὴν αὐτὴν κατασκευὴν μὲ τὸν κορμόν. Κατὰ τὸ ἔαρ ὁ φλοιὸς τῶν δένδρων καὶ θάμνων ἔξογκονται εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἐνθα δένονται τὰ φύλλα μετὰ τοῦ κλάδου (μασχάλαι) ἢ εἰς τὸ ἄκρον αὐτοῦ καὶ ἐπειτα βλαστάνει δοφθαλμός (μιμάτι). Ὁ δοφθαλμὸς περικλείει φύλλα, κλαδίσκους, ἡ ἄνθη καὶ περιβάλλεται ἔξωθεν ὑπὸ ἄλλων φυλλαρίων γνωσθῶν, διὰ νὰ προφυλάσσηται ἀπὸ τὸ ψῦχος, τὴν βροχὴν καὶ τὰ ἔντομα. Οἱ δοφθαλμοὶ ὅταν ἀναπτυσσόμενοι παράγωσι μόνον φύλλα καὶ κλαδίσκους λέγονται φυλλοφόροι, ὅταν δὲ παράγωσι μόνον ἄνθη, λέγονται ἀνθοφόροι, καὶ ὅταν παράγωσι καὶ τὰ τρία, λέγονται μικτοί..

Φύλλα. Τὰ φύλλα ἀποτελοῦνται ἐξ ἑνὸς λεπτοῦ καὶ συνήθως μικροῦ μέρους, τὸ δοποῖον εἶναι προσκεκολημμένον εἰς τὸν κορμὸν ἢ τὸν κλῶνα καὶ ὄνομάζεται μίσχος, καὶ ἐκ τοῦ

λοιποῦ μέρους τὸ δποῖον εἶναι καὶ πλατύτερον καὶ λέγεται δίσκος. Τὰ φύλλα, τὰ δποῖα ἔχουσιν ἔνα μόνον μίσχον καὶ ἕνα δίσκον, λέγονται ἀπλᾶ, ως τῆς ἐλαίας, ὁδακκινέας καὶ ἄλλων. Τὰ φύλλα δέ, τῶν δποίων ὁ μίσχος σχίζεται εἰς μικροτέρους μίσχους μὲ φυλλάρια, λέγονται σύνθετα, ως τῆς ὁδῆς, ἀκακίας καὶ ἄλλων. Τὰ φύλλα φυτῶν τινων δὲν ἔχουσι μίσχον καὶ λέγονται ἄμισχα, ως τοῦ σίτου, τῆς λεβάντης

τας καὶ ἄλλων. Ο δίσκος τῶν φύλλων δὲν ἔχει τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ τὸ αὐτὸ μέγεθος εἰς δλα τὰ φυτά. Εἰς τινα ἔχει σχῆμα φοῦ καὶ λέγεται φοειδής, ως τῆς ὁδῆς. Εἰς τινα ἔχει σχῆμα καρδίας καὶ λέγεται καρδιοειδής, ως τῆς συκῆς. Εἰς τινα ἔχει σχῆμα λόγχης καὶ λέγεται λογχοειδής, ως τῆς ἐλαίας. Εἰς τινα ἔχει σχῆμα βελόνης καὶ λέγεται βελονοειδής, ως τῆς πεύκης κλπ. Τὰ χείλη τοῦ δίσκου εἰς τινα φύλλα εἶναι πριονωτά, ως τῆς μηλέας, εἰς τινα ὁδοντωτά, ως τῆς μορέας, εἰς τινα ἐσγι- σμένα πολύ, ως τῆς πλατάνου, καὶ εἰς τινα λεῖα, ως τῆς κυδωνέας καὶ εἰς τινα ἄλλως.

Τὰ φύλλα τῶν διαφόρων φυτῶν διαφέρουσι κατὰ τὸ μέγεθος εἰς τινα φυτὰ εἶναι τόσον μικρά, ώστε μόλις φαίνον-

ται, εἰς τινα δὲ μέτρια καὶ εἰς τινα πολὺ μεγάλα, ώς τῆς ἀγκυνάρας. Τὰ φύλλα φυτῶν τινῶν διατηροῦνται καθ' ὅλας τὰς ὥρας τοῦ ἔτους, τινῶν δὲ πίπτουσι κατὰ τὸ φυτινόπωρον ἢ τὸν χειμῶνα καὶ γεννῶνται νέα κατὰ τὴν ἄνοιξιν. Τὰ φυτά, τῶν ὅποιων τὰ φύλλα διατηροῦνται, λέγονται ἀειθαλῆ, τὰ δὲ φυτά, τῶν ὅποιων τὰ φύλλα πίπτουσι, λέγονται φυλλοβόλα.

Τὰ φύλλα δὲν χρησιμεύουσι μόνον πρὸς στολισμόν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὑπαρξίαν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν φυτῶν, διότι τὰ φυτὰ δὲν τρέφονται μόνον ἐκ τῆς γῆς διὰ τῶν ὁιζῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἀέρος διὰ τῶν φύλλων. Τὰ φύλλα εἶναι τὰ ἀναπνευστικὰ δργανα τῶν φυτῶν. Καθὼς τὰ διάφορα ζῷα ἀναπνέουσι διὰ τῶν πνευμόνων ἢ τῶν βραγχίων, τοιουτορόπως καὶ τὰ φυτὰ ἀναπνέουσι διὰ τῶν φύλλων. Καὶ τὰ μὲν ζῷα καὶ ὁ ἀνθρώπος, εἰσπνέοντα τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, κρατοῦσι τὸ δέξυγόν τοις καὶ ἐκπνέουσι τὸ ἀνθρακικὸν ὁξύ, τὸ ὅποιον εἶναι βλαβερὸν εἰς τὴν ζωήν μας· τὰ δὲ φυτά, εἰσπνέοντα τὸ ἀνθρακικὸν ὁξύ, τὸ ὅποιον περιέχει δέξυγόν τοις καὶ ἀνθρακα, κρατοῦσι τὸν ἀνθρακα καὶ ἐκπνέουσι τὸ δέξυγόν τοις, τὸ ὅποιον εἶναι ἀναγκαιότατον διά τὴν ζωήν μας. Τὸ τοιοῦτον μόνον τὴν νύκτα δὲν συμβαίνει, διότι τότε τὰ φυτὰ κρατοῦσι καὶ τὸ δέξυγόν τοις, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὴν νύκτα δὲν πρέπει γὰρ ἔχωμεν φυτὰ ἐν τοῖς δωματίοις τοῦ ὕπνου.

"Ανθη. Τὰ ἀνθη εἶναι τὰ ώραιότερα μέρη τῶν φυτῶν, διότι εὐχαριστοῦσιν ἡμᾶς διὰ τῶν χρωμάτων καὶ τῆς εὐωδίας των. Τὰ ἀνθη παράγονται ἐκ τῶν ἀνθοφόρων ὁφθαλμῶν καὶ ἐκαστον ἔχει ἔνα μίσχον. Ἐκαστον τέλειον ἀνθος ἀποτελεῖται ἔξωτερικῶς μὲν ἐκ τῆς **κάλυψης**, ἡ δοπία ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν πρασίνων φυλλαρίων καὶ ἐκ τῆς **στεφάνης**, ἡ δοπία ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν κεχρωματισμένων φύλλων, ὀνομαζομένων πετάλων. Ἐσωτερικῶς δὲ ἀποτελεῖται ἐκ τῶν **στημάνων**,

οἱ δόποιοι εἰναι μικρὰ νημάτια, τὰ δόποια ἔχουσιν εἰς τὸ ἄνω ἄκρον λεπτὴν κιτρίνην κόνιν, γυρὶν καλουμένην καὶ ἐκ τοῦ ὑπέρον, δόποιος κεῖται εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἀνθους. Ὁ ὑπερος ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ *στύλου*, δόποιος εἶναι μικρὸς σωλήν, ἐκ τοῦ *στίγματος*, τὸ δόποιον εἶναι μικρὸν πορώδες ἔξογ-
κωμα εἰς τὸ ἄνω μέρος καὶ ἐκ τῆς φοιθήκης, ἡ δόποια εἶναι εἰς τὸ κάτω μέρος καὶ εἶναι μικρὰ κύστις, ἐντὸς τῆς δόποιας εὑρίσκονται τὰ φάρια. Τὰ ἄνθη τὰ ἔχοντα μόνον στήμονας καλοῦνται ἀρρενα ἄνθη, τὰ ἔχοντα μόνον ὑπερον καλοῦνται θήλεα καὶ τὰ ἔχοντα στήμονας καὶ ὑπερον καλοῦνται ἀρρε-
νοθήλεα ἢ ἐρμαφρόδιτα. Τὰ ἄνθη φυτῶν τινων εἶναι τό-
σον μικρά, ὅστε δὲν φαίνονται, ώς τῆς κυπαρίσσου, τῆς
δρυὸς καὶ ἄλλων.

Γονιμοποίησις ἄνθεων. Ὅταν τὰ ἄνθη τελείως ἀναπτυ-
γμῶσιν, οἱ μικροὶ κόκκοι τῆς γύρεως ἐκ τῶν στημόνων τοῦ
ἰδίου ἄνθους ἢ ἄλλου μεταφέρονται διὰ τοῦ ἀνέμου ἢ διὰ
τῶν ἐντόμων ἢ διὰ τῶν πτηνῶν ἐπὶ τοῦ στίγματος τοῦ ὑπέ-
ρον. Οἱ κόκκοι οὗτοι τῆς γύρεως διὰ τοῦ σωλῆνος τοῦ στύ-
λου εἰσχωροῦσιν ἐντὸς τῆς φοιθήκης, ἔνθα εἶναι τὰ φάρια,
καὶ ἀμέσως ταῦτα μεταβάλλονται εἰς σπέρματα (σπόρους),
ὅλοκληρος δὲ ἡ φοιθήκη εἰς καρπόν. Τοῦτο λέγεται γονιμο-
ποίησις τῶν ἀνθέων. Μετὰ τὴν γονιμοποίησιν δλα τὰ ἄλλα
ὅργανα τοῦ ἄνθους μαραίνονται καὶ πίπτουσι καὶ μένει μόνον
ἡ φοιθήκη ώς καρπός· ἐνίστε δὲ μένει καὶ ἡ κάλυξ, ἡ δόποια
ἀποτελεῖ μέρος τοῦ καρποῦ περικαλύπτουσα αὐτόν, ώς εἰς
τὰ μῆλα, τὰ ἀπίδια καὶ τὰ ἄλλα.

Καρπός. Ἐκαστος καρπὸς ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ *περικαρ-
πίου* καὶ τοῦ *σπέρματος*. Τὸ περικάρπιον εἶναι τὸ περικά-
λυμμα τοῦ σπέρματος καὶ ἄλλοτε μὲν εἶναι σάρκωδες, ώς τὸ
ὅδακκινον, τὸ κεράσιον, ἄλλοτε δὲ ἔυλωδης ώς εἰς τὸ ἀμύγδα-
λον, τὸ λεπτοκάρυον. Τὰ σπέρματα εἶναι τὰ κυριώτατα μέρη

τοῦ καρποῦ, διότι ταῦτα χρησιμεύουσι διὰ τὸν πολλαπλασια-
σμὸν τῶν φυτῶν.

Χρησιμότης τῶν φυτῶν. "Ολα τὰ μέρη τῶν φυτῶν
εἶναι χρησιμώτατα καὶ ώφελιμώτατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ
τὰ ζῷα κατὰ διαφόρους τρόπους. Οἱ καρποὶ τῶν διαφόρων
φυτῶν εἶναι χρησιμώτατοι, διότι πολλοὺς τρόγομεν, πολλοὺς
μεταχειρίζομεθα πρὸς τροφὴν τῶν ζῴων ἐν γένει, τινὰς μετα-
χειρίζομεθα ως φάρμακα, ως τῆς ἀλθαίας (δενδρομολόγας)
καὶ τινὰς εἰς τὴν βιομηχανίαν, ως τοῦ βάμβακος, τοῦ λίνου.
Αἱ δέξαι τῶν διαφόρων φυτῶν εἶναι λίαν ώφελιμοι εἰς ἡμᾶς,
διότι ἄλλαι χρησιμεύουσιν ως πολύτιμα φάρμακα, ως τῆς βα-
λεοιάνης· ἄλλαι ως τροφή, ως τῶν θριδάκων, τῶν σελίνων·
ἄλλαι ως δίδουσαι εἰς τὸν ἀνθρωπὸν χρήσιμα πράγματα, ως
τῶν τεύτλων, ἐκ τῶν δποίων ἔξαγεται ἡ ζάκχαρις· ἄλλαι ως
τροφὴ τῶν ζῴων καὶ ἄλλαι χρησιμεύουσιν εἰς τὴν βιομηχα-
νίαν πρὸς βαφὴν ἐνδυμάτων ἢ νημάτων, ως τοῦ ἐρυθροδά-
νου (διζάρι).

Οἱ κορμοὶ, οἱ κλάδοι καὶ τὰ φύλλα τῶν διαφόρων φυτῶν
εἶναι ἐπίσης ώφελιμοι καὶ χρήσιμοι εἰς τὸν ἀνθρωπὸν, διότι
παρέχουσι πλεῖστα πράγματα." Άλλοι παρέχουσι τὴν ξυλείαν,
ἐκ τῆς δποίας κατασκευάζομεν τὰς οἰκίας, τὰ οἰκιακὰ ἔπι-
πλα, τὰ πλοῖα καὶ τοὺς ξυλάνθρωπας. "Άλλοι παρέχουσι τὴν
ξητίνην, τὴν δποίαν μεταχειρίζομεθα εἰς τοὺς οἴνους καὶ ἐκ
τῆς δποίας ἔξαγομεν διάφορα ἔλαια, χρήσιμα εἰς τὴν βιομη-
χανίαν ως τῆς πεύκης. "Άλλοι χρησιμεύουσι πρὸς βαφὴν
νημάτων ἢ ἐνδυμάτων, ως τοῦ μελεοῦ, τοῦ ἐρυθροδάνου.
Τὰ φύλλα τινῶν παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς ἐπίσης βαφικὴν ούσιαν
ως τοῦ Ἰνδικοῦ (λουλάκι). "Άλλοι παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς νή-
ματα, ως τοῦ λίνου, τῆς καννάβεως. "Άλλοι παρέχουσι ζάκ-
χαριν, ως τοῦ ζακχαροκαλάμου. "Άλλοι χρησιμεύουσιν ως
φάρμακα, ως τοῦ ἡδυόσμου, τοῦ σαμψύχου (μαντζουράνας)

Ἄλλοι χρησιμεύουσι πρὸς τροφὴν ἡμῶν, ὡς τῶν γεωμήλων, τῶν κρομμύών, καὶ ἄλλοι, ἵδιος τῶν ποωδῶν φυτῶν, χρησιμεύουσι πρὸς τροφὴν τῶν διαφόρων ζώων. Ἐκ τῶν κορμῶν καὶ τῶν κλάδων δὲ φυτῶν τινων λαμβάνομεν τοὺς φλοιούς, χρησίμους εἰς τὰς διαφόρους ἡμῖν ἀνάγκας, ὡς τὸν φλοιὸν τῆς δρυός, χρήσιμον εἰς τὴν βυρσοδεψικήν, τὸν φλοιὸν τῆς φελλοφόρου δρυός, ἐξ οὗ κατασκευάζομεν τοὺς φελλούς, τὸν φλοιὸν τοῦ κινναμούριου (κανέλλας), χρήσιμον ὡς ἀρωματικὴν οὐσίαν καὶ τὸν φλοιὸν τῆς κίνας, χρήσιμον ὡς φάρμακον.

Ἐκτὸς ὅμιως τῶν ὀφελειῶν τούτων τὰ φυτὰ ἐν γένει παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τοσαύτας καὶ τοιαύτας εὐεργεσίας ὥστε ἐπιβάλλεται εἰς ἡμᾶς, ὅχι μόνον νὰ μὴ βλάπτωμεν οὕτε φύλλον αὐτῶν, ἀλλὰ νὰ περιποιώμεθα αὐτὰ μετ' ἐπιμελείας καὶ νὰ προστατεύωμεν κατὰ παντός, ὁ δποῖος ἥθελε τολμήσει νὰ βλάψῃ αὐτά. Τὰ φυτὰ παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς τὸ δέξιγόνον, ὡς ἔμαθομεν, τὸ δποῖον δίδει τὴν ζωήν μας καὶ συντηρεῖ τὴν υγείαν μας. Ταῦτα προκαλοῦσι τὰς βροχάς, ἀναγκαῖς διὰ τὴν ἐν γένει καλλιεργίαν καὶ τὴν σπορὰν τῆς γῆς. Ἀπορριφοῦσι διὰτον διζῶν τὸ ὑδωρ τῆς βροχῆς καὶ φέρουσι τοῦτο ἐντὸς τῆς γῆς, ἐνθα σχηματίζονται πολύτιμοι δεξαμεναί, ἐκ τῶν δποίων ἀναβρύει εἰς τὰς ὑπωρείας τῶν ὁρέων καὶ τὰς πεδιάδας τὸ ὑδωρ τῶν πηγῶν καὶ συντηροῦνται κατὰ τὸ θέρος οἱ ὁύακες καὶ οἱ ποταμοί. Μετριάζουσι τὴν δρμὴν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν δρμητικὴν πτῶσιν τῶν σταγόνων τῆς βροχῆς καὶ τοιουτοτρόπως οὕτε τὸ γδιμα παρασύρεται, ἵνα ἀπογυμνωθῇ τὸ ἔδαφος, οὕτε δρμητικοὶ χείμαρροι σχηματίζονται, ἵνα καταπλημμυρήσωσι καὶ καταστρέψωσι τοὺς ἀγρούς. Καὶ τέλος σκιάζουσι τὸ ἔδαφος καὶ κάμινουσι κατὰ τὸ θέρος ἵδιος τὸν ἀέρα δροσερότερον καὶ τὴν διαμονὴν ἡμῶν εὐχάριστον καὶ τερπνήν.

Πολλαπλασιασμὸς τῶν φυτῶν. Ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν φυτῶν ἐνεργεῖται κατὰ τρεῖς τρόπους, διὰ τῶν σπερμάτων, διὰ καταβολάδος καὶ διὰ μοσχεύματος. Πρὸν δημος ἐνεργήσωμεν τοῦτον πρέπει νὰ φροντίσωμεν νὰ ἐκλέξωμεν τὸ κατάλληλον ἔδαφος καὶ παρασκευάσωμεν αὐτὸν καταλλήλως. Τὸ ἔδαφος πρέπει νὰ εἶναι εὐήλιον, εὐάερον καὶ δροσερὸν καὶ οὐχὶ ὑγρόν, τὸ δοποῖον περιφράσσομεν ἢ διὰ φράκτου ἢ διὰ κυπαρίσσων, λευκῶν, ἀμυγδαλῶν, καλάμων ἢ τοι ἄλλων δένδρων, τὰ δοποῖα ἀντέχουσι κατὰ τῶν δρμητικῶν ἀνέμων καὶ ἴδιως τοῦ Βορᾶ.

Αφοῦ παρασκευάσωμεν καταλλήλως τὸ ἔδαφος, τὰ μὲν σπέρματα τῶν φυτῶν τῆς χειμερινῆς καλλιεργίας σπείρομεν τὸ θέρος, τά δὲ σπέρματα τῶν φυτῶν τῆς ἐαρινῆς καλλιεργίας κατὰ Ἰανουάριον ἢ Φεβρουάριον, ἀναλόγως τοῦ κλίματος τοῦ τόπου. Τὰ σπαρέντα πρέπει νὰ προφυλάσσωμεν ἀπὸ τοῦ πολλοῦ ψύχους καλύπτοντες αὐτά, νὰ ποτίζωμεν ἐνίοτε διὰ τοῦ ὁαντιστηρίου καὶ νὰ καθαρίζωμεν, ἅμα φυτρώνωσιν, ἀπὸ τὰ ἄγρια φυτά. Αφοῦ ταῦτα ἀναπτυχθῶσι, μεταφυτεύομεν εἰς τὰς πρὸς τοῦτο πρασιάς, τὰς δοποίας προηγουμένως πρέπει νὰ παρασκευάσωμεν καταλλήλως διὰ λιπασμάτων ἢ διὰ κόπρου παλαιᾶς. Τὰ σπέρματα τῶν δοποφόρων δένδρων, τὰ δοποῖα πρέπει νὰ εἶναι ὥριμα, ὑγιᾶ καὶ εὔρωστα, σπείρομεν συνήθως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ περιποιούμεθα ὡς καὶ τὰ ἄλλα. Οταν ταῦτα ἀναπτυχθῶσι, μεταφυτεύομεν μετὰ δύο ἔτη κατὰ τὴν ἀνοιξιν εἰς τὰς ὥρισμένας δι’ αὐτὰ θέσεις, ἀνοίγοντες πρὸ μηνὸς τοῦ λάχιστον λάκκους πλατεῖς καὶ βαθεῖς καὶ δένομεν διὰ πασσάλων, ἵνα μὴ σείωνται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, καὶ κλαδεύωμεν, ἵνα καλῶς διζοιβολήσωσιν.

Ο διὰ καταβολάδος πολλαπλασιασμὸς ἐνεργεῖται ὡς ἔξης. Κάμπτομεν πρὸς τὸν λάκκον, πρότερον ἀνοιχθέντα, κλάδον τινὰ εὔρωστον καὶ μακρὸν καὶ προσέχοντες νὰ μὴ ἀποκοπῇ

τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ, καλύπτομεν αὐτὸν διὰ χώματος. Μετὰ ταῦτα κλαδεύομεν αὐτὸν καί, ἀφοῦ διζοβολήσῃ καὶ ἀναπτυχθῶσιν οἱ κλάδοι του, ἀποκόπτομεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ μητρικοῦ φυτοῦ καὶ οὕτως ἔχομεν νέον φυτόν.

Ο δὲ πολλαπλασιασμὸς διὰ μοσχευμάτων γίνεται κατὰ τὸν ἔξῆς τρόπον. Κόπτομεν τρυφερὸν καὶ εὔρωστον κλάδον ὑπὸ ἓνα δοφθαλμόν, φυτεύομεν τοῦτον εἰς λάκκον καλῶς ἐσκαμψένον καὶ χώνομεν αὐτὸν διὰ χώματος εὐθρόπτου καὶ ἀναμεμιγμένου μετὰ παλαιᾶς κόπρου. Μετὰ ταῦτα κλαδεύομεν τὸν κλάδον, ἀφίνοντες 3-4 δοφθαλμούς, ποτίζομεν αὐτὸν καὶ δένομεν εἰς πάσσαλον, ἵνα μὴ κινηται ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, καὶ οὕτω μετά τινας ἡμέρας διζοβολεῖ καὶ βλαστάνει τὸ νέον φυτόν.

Φυτὰ τινά, οἷον ἡ δοδῆ, ἡ κορομηλέα, ἡ δαμασκηνέα, ἡ βυσινέα καὶ ἄλλα ἀπολύουσιν ἐκ τῶν κατωτέρων σημείων τοῦ κορμοῦ παραφυάδας τινάς, αἱ δοποῖαι ἀποκοπτόμεναι καὶ μεταφυτευόμεναι ἀποτελοῦσι νέα φυτά.

Ἐξευγένισις τῶν φυτῶν. Ἡ μεταβολὴ ἀγρίου φυτοῦ εἰς ἡμέρον καὶ καρποφόρον λέγεται ἐξευγένισις αὐτοῦ. Ἡ ἐξευγένισις τῶν φυτῶν ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ, ὁ δοποῖος ἐπιτυγχάνει μόνον, δταν γίνηται ἐπὶ διμοειδῶν φυτῶν. Ο ἐμβολιασμὸς γίνεται κατὰ τρεῖς τρόπους, διὰ τοῦ ἐνοφθαλμισμοῦ, διὰ τοῦ ἐγκεντροισμοῦ καὶ διὰ τῆς προσεγγίσεως.

Ο ἐνοφθαλμισμὸς γίνεται ως ἔξῆς. Ἀφαιροῦντες μετὰ προσοχῆς ἐκ τοῦ ἡμέρου δένδρου μέρος τοῦ φλοιοῦ μὲν ἓνα δοφθαλμόν, σχίζομεν τὸν φλοιὸν τοῦ ἀγρίου κατὰ μῆκος μὲν τόσον, δσον εἶναι τὸ μῆκος τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἡμέρου, κατὰ πλάτος δὲ εἰς τὰ δύο ἄκρα τοῦ σχίσματος ὀλίγον. Ἐπειτα ἀνασηκώνομεν τὸν φλοιὸν τοῦ ἀγρίου καὶ θέτομεν ἐντὸς τὸν φλοιὸν τοῦ ἡμέρου, ἀφίνοντες νὰ ἔξέχῃ μόνον ὁ δοφθαλμός.

Μετὰ ταῦτα δένομεν ἐλαφρῶς διὰ μικροῦ πανίου, διὰ νὰ προφυλάσσηται ἀπὸ πᾶσαν ἐπιβλαβῆ ἔξωτερικὴν ἐπίδρασιν. Τὸν ἐνοφθαλμισμὸν δυνάμεθα νὰ κάμισμεν, καὶ ἂν ἀφαιρέσωμεν ἐκ τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἄγριου φυτοῦ τόσον μέρος, ὅσον εἶναι τὸ τεμάχιον τοῦ φλοιοῦ τοῦ ἡμέρου, τὸ δποῖον μετὰ ταῦτα προσκολλῶμεν καὶ δένομεν καλῶς, ἀφίνοντες πάλιν νὰ ἔξεχῃ ὁ ὄφθαλμός. Ὁ ἐνοφθαλμισμός, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ, πρέπει νὰ γίνηται μὲ μεγάλην προσοχὴν καὶ εἰς κατάλληλον ἐποχὴν καὶ ἴδιως κατὰ τὴν ἄνοιξιν.

Ο ἐγκεντρισμὸς γίνεται, ἐὰν κόψωμεν δριζοντίως κορμὸν ἴδιως ἢ κλάδον χονδρόν, καὶ σχίσωμεν τὸ ἄκρον αὐτοῦ καὶ θέσωμεν ἐντὸς τοῦ σχίσματος τὸν κλάδον ἄλλου φυτοῦ δύο ἑτῶν. Ο κλάδος οὗτος πρέπει νὰ εἶναι κεκομμένος ώς σφήνη καὶ νὰ φέρῃ δύο ἢ τρεῖς ὄφθαλμούς. Μετὰ ταῦτα δένομεν καλῶς τὸν κορμὸν καὶ καλύπτομεν αὐτὸν διὰ πανίου, ἵνα προφυλάξωμεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τῶν ἐντόμων.

Ο δὲ διὰ τῆς προσεγγίσεως ἐμβολιασμὸς γίνεται ώς ἔξης. Λαμβάνομεν δύο κλάδους δύο παρακειμένων δένδρων, τὰ δποῖα εἶναι μὲν τῆς αὐτῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄγριον, τὸ δὲ ἡμερον καὶ ἀφαιροῦμεν ἐκ τῆς μᾶς πλευρᾶς αὐτῶν ἰσομεγέθη μέροη τοῦ φλοιοῦ των. Μετὰ ταῦτα προσκολλῶμεν τὰ γυμνὰ μέρη, δένομεν τούτους καλῶς καὶ καλύπτομεν διὰ πανίου. Αφοῦ δὲ μετά τινα χρόνον συγκολληθῶσιν οἱ κλάδοι, τότε κόπτομεν τὸν μὲν ἄγριον ἄνωθεν τοῦ δέματος, τὸν δὲ ἡμερον κάτωθεν καὶ τοιουτοτόπως ἔχομεν κλάδον ἡμερον ἐπὶ ἄγριου δένδρου.

67. Ηώς πρέπει νὰ προφυλάττωμεν τὰ δένδρα.

Εἰς τὰ δένδρα, ὅπως καὶ εἰς τὰ ζῷα, συμβαίνουσι πολλαὶ ἀσθένειαι, αἱ δποῖαι προέρχονται ἐκ διαφόρων αἰτιῶν. Διὰ νὰ

προλαμβάνωμεν ὅσους δυνάμεθα τὰς ἀσθενείας τῶν δένδρων μαζὶ, πρέπει νὰ ἀκολουθῶμεν τὰ ἔξηγες. Νὰ μὴ φυτεύωμεν τὰ δένδρα εἰς τόπους ὑγρούς, τοὺς διποίους δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποξηράνωμεν διὰ χανδάκων. Νὰ μὴ φυτεύωμεν αὐτὰ εἰς πολὺ μέγα βάθος, ἀλλὰ μόνον 5-6 δακτύλους βαθύτερον τοῦ βάθους, τὸ ὄποιον εἶχον ἐν τῷ φυτωρίῳ. Νὰ μὴ φύτεύωμεν ταῦτα πολὺ πυκνά, ἵνα μὴ συμπλένωνται οἱ κλάδοι καὶ αἱ δίζαι καὶ ἵνα ἔχωσιν ἥλιον καὶ ἀέρα. Νὰ διατηρῶμεν τὸ ὑποκάτω τῶν δένδρων ἔδαφος πολὺ καθαρόν, νὰ μὴ ἀφίνωμεν ἄγρια χόρτα καὶ νὰ μὴ φυτεύωμεν λαχανικὰ ἢ σιτηρά. Νὰ μὴ ποτίζωμεν αὐτὰ περισσότερον τοῦ δέοντος. "Αν σκάψωμεν τὴν γῆν εἰς βάθος 2-3 δακτύλων καὶ ἔωμεν, ὅτι τὸ χῶμα ἔχει ὑγρασίαν, τότε τὸ δένδρον δὲν ἔχει ἀνάγκην ὕδατος. Νὰ καθαρίζωμεν τακτικῶς τὰ δένδρα ἀπὸ τοὺς ἔγρούς κλάδους καὶ κλῶνας, τοὺς διποίους πρέπει νὰ καίωμεν ταχέως καὶ πάντοτε. Νὰ μὴ ἀφίνωμεν τοὺς ἔγρούς φλοιοὺς εἰς τὸν κορμόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ξύωμεν αὐτοὺς διὰ ψήκτρας (βιούρτσας) ἢ ἄλλου τινὸς καὶ νὰ καίωμεν αὐτοὺς ἀμέσως, διότι ὑπὸ τοὺς ἔγρούς φλοιοὺς πλεῖστα ζωῦφια καταφεύγουσι τὸν χειμῶνα ἢ θέτουσι τὰ φά των.

Νὰ ἀλείφωμεν γενικῶς τὸν κορμὸν καὶ τὸν χονδρὸν κλάδους τῶν δένδρων κατ' ἔτος μὲ πολτὸν ἀσβέστου. Ο πολτὸς οὗτος γίνεται μὲ 5 δικάδας ἀσβέστου εἰς 100 δικάδας ὕδατος. Ο πολτὸς οὗτος γίνεται καλύτερος καὶ καταστρέφει πολλὰ ζωῦφια ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ δένδρα, ἐάν προστεθῶσι καὶ 5 δικάδες θειϊκοῦ χαλκοῦ (γαλαζόπετρας). Ο τοιοῦτος πολτὸς κατασκευάζεται ώς ἔξηγες. "Εν τινι δοχείῳ διαλύομεν 5 δικάδας θειϊκοῦ χαλκοῦ εἰς 70 δικάδας ὕδατος καὶ εἰς ἄλλο διαλύομεν 5 δικάδας ἀσβέστου εἰς 30 δικάδας ὕδατος, εἰς τὸ διποῖον δίπτομεν καὶ δλίγην ἀσβόληγν (καπνιάν).

Μετὰ ταῦτα ἐνώνομεν τὰς διαλύσεις ταύτας καὶ ἀλείφομεν διὰ σαρώθρου ἢ ψήκτρας τὰ δένδρα.

68. Ἡ πεύκη.

Ἡ Πεύκη εἶναι δένδρον κοινότατον εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ ἀειθαλές. Φύεται ἐπὶ τῶν χαμηλῶν βουνῶν καὶ τῶν πεδιάδων καὶ εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἐδάφη· εὔδοκιμεῖ ὅμως πρὸ πάντων εἰς ἔδαφος ἀμμώδες καὶ ἀσβεστῶδες. Ἡ δῆλα τῆς δὲν διευθύνεται καθέτως πρὸς τὴν γῆν, ἀλλὰ διακλαδοῦται ἐντὸς τῆς γῆς καὶ διευθύνεται καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις. Ὁ κορμός τῆς εἶναι χονδρός, οἱ δὲ κλάδοι τῆς ἀρχίζουσι διακλαδούμενοι ἀπὸ ἀρκετὸν ὑψος. Ὁ φλοιὸς τῆς πεύκης ἐν μικρῷ ἥλικια εἶναι λεῖος καὶ ἔχει φολίδας μεμβρανώδεις· ὅταν ὅμως γηράσῃ, σκληρύνεται καὶ διαρρήγνυται καὶ λαμβάνει χρῶμα ποκκινωπόν. Τὰ φύλλα τῆς εἶναι βελονοειδῆ καὶ ἐκφύονται ἀνὰ δύο ἐκ μιᾶς πολὺ μικρᾶς θήκης. Ἡ πεύκη ἀρχίζει νὰ ἀνθίζῃ κατὰ Φεβρουάριον, ἀλλὰ τὰ ἀνθητὰ αὐτῆς κατ' ἀρχὰς εἶναι ἀφανῆ καὶ μόνον κατὰ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς τούτου ἀναφαίνονται. Τὰ ἀνθητὰ ταῦτα ώριμάζουσι τὸν Μάϊον, ὅτε πίπτει ἐξ αὐτῶν ἄφθονος κόνις γύρεως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, μετὰ βροχῆν, εἰς λεπτὸν κίτρινον στρῶμα. Οἱ καρποὶ αὐτῆς εἶναι ἐπιμήκεις φοειδεῖς κῶνοι καὶ ώριμάζουσιν εἰς διάστημα δύο ἑτῶν. Ὅταν οὗτοι ώριμάσωσι, σχίζονται τὰ λεπιδοειδῆ φυλλάριά των καὶ πίπτουσι τὰ μικρὰ σπέρματα, τὰ διοῖνενδρίσκονται ἐντὸς αὐτῶν.

Αἱ πεύκαι ζῶσιν ἐκατοντάδας ἑτῶν καὶ δύνανται νὰ φθάσωσιν εἰς ὕψος 30—40 μέτρων, ὅταν ίδίως εἶναι μεμιονωμέναι. Ἀποτελοῦσι δὲ μεγάλα δάση, τὰ διοῖνα εἶναι ὡφελιμώτατα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διότι καθαρίζουσι τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ μολύσματα καὶ δροσίζουσιν αὐτὸν κατὰ τὸ θέρος. Πρὸς δὲ φέρουσι τὰς βροχάς, ἐμποδίζουσι τὰς πλημμύρας καὶ τὸν σχηματισμὸν μεγάλων χειμάρρων καὶ διατηροῦσι τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, ἐμποδίζουσι τὴν δρ-

μητικότητα τῶν παγερῶν ἀνέμων διὰ τῶν κορμῶν καὶ τῶν
πλάδων τῶν καὶ εὐχαριστοῦσιν ἡμᾶς διὰ τοῦ καταπορασίνου
χρώματός των.

Αἱ πεῦκαι εἶναι χρησιμώταται εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐκ
τῶν κορμῶν ἔξαγουσι τὴν δητίνην, ἥτις χρησιμεύει διὰ τοὺς
οἴνους μας. Τὴν δητίνην δὲ ἔξαγουσιν ως ἔξῆς. Εἰς τὸν κορ-
μὸν τῆς πεύκης, πλησίον τοῦ ἐδάφους, κάμνουσι δι' ὁργάνου
κοπτεροῦ μικροὺς λάκκους ἢ τοποθετοῦσιν ἄγγεια. Ἐπειτα
χαράσσουσι διὰ μαχαιρίου τὸν φλοιὸν καθέτως καὶ φροντί-
ζουσιν, ὥστε δλαι αἱ ἐντομαὶ (χαραμαὶ) νὰ διευθύνωνται εἰς
τὸν λάκκον. Ἐκ τῶν ἐντομῶν τούτων ἔξέρχεται ἡ δητίνη,
ἥτις δέει καὶ χύνεται εἰς τὸν λάκκον ἢ τὸ ἄγγειον, ὅποθεν
συλλέγουσιν αὐτήν. Ἐκ τῆς δητίνης ἔξαγουσι διὰ τῆς βρά-
σεως ὑγρόν τι καθαρόν, λεπτὸν καὶ εὐδόκες, τὸ τερεβίνθιον
ἔλαιον (νεῦτι) καὶ ἔτερον στερεὸν καὶ κίτρινον, τὸ κολοφώ-
νιον. Τοῦτο χρησιμεύει εἰς τοὺς μουσικούς, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ
προστρίβωσι τὰ τόξα τῶν ἐγχόρδων ὁργάνων των. Ἐκτὸς
τῆς δητίνης αἱ πεῦκαι παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς καὶ τὸ ξύλον, τὸ
ὅποιον εἶναι ἀρίστης ποιότητος, διότι εἶναι σκληρὸν καὶ δὲν
σήπεται εὔκόλως. Ἐκ τοῦ ξύλου κατασκευάζομεν ἀνθρακας
καὶ ξυλείαν χρήσιμον διὰ τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὴν κατασκευὴν
τῶν πλοίων. Ἐκ δὲ τῶν γηραιῶν πευκῶν ἔξαγομεν τὰς δῆ-
δας (δαδίον).

Πεύκης ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη. Ὁμοία ὅμιως πρὸς αὐτήν,
ἄλλὰ δραιοτέρα, εἶναι ἡ κωνοφόρος πεύκη ἢ ἡ κωνοφόρος
πίτυς (κουκουναριά), ἥτις παράγει τοὺς γνωστοὺς κώνους
(κουκουνάρια).

69. Διετὸν δὲν πρέπει νὰ χάνωμεν τὸν κατερόν μας.

Πρωῖται τιγὰ τῆς ἀνοίξεως ιστάμην ἐπὶ τῆς ὅδου, ἡ ὅποία
ἔφερεν εἰς τὸ σχολεῖον ἤκουσα δὲ δύο παιδία, τὰ ὅποια ἔλεγον
μεταξύ των τὰ ἔξῆς.

— Καλή ημέρα, Δημήτριε.

— Καλή ημέρα, Μιχαήλ.

— Ποῦ πηγαίνεις, Δημήτριε;

— Εἰς τὸ σχολεῖον, Μιχαήλ.

— Τί; εἰς τὸ σχολεῖον; εἰς τὸ σχολεῖον δὲν εἶναι καλό. Εἰναι τις ἡγαγκασμένος νὰ μελετᾶ καὶ νὰ γράψῃ. "Εξω εἰς τοὺς ἀγρούς εἶναι ωραῖα. Ἐλθὲ μίαν φοράν, διὰ νὰ ἴδης πόσον ωραῖα εἶναι. Ἐλθέ, Δημήτριε, καὶ εἴμαι βέβαιος, διὰ θὰ εὐχαριστηθῆς πολύ.

— Τὴν ἑσπέραν, Μιχαήλ. Τώρα πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον, διὰ νὰ μάθω γράμματα· χαῖρε.

— Απὸ ἐμέ εἰσαι ἐλεύθερος νὰ ὑπάγης νὰ ἔργασθῃς, Δημήτριε· ἐγὼ θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς ἀγρούς, διὰ νὰ παίξω· χαῖρε.

Μετὰ εἴκοσιν ἔτη ἴσταμην εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν τῆς Ιδίας ὁδοῦ. Ἡτο χειμών, ἡ δὲ ημέρα ψυχρά. "Ανθρωπός τις ωχρὸς καὶ μὲ παλαιὰ ἐνδύματα ἔκρουε τὴν θύραν τοῦ σχολείου. Ο διδάσκαλος, δ ὅποῖος κατώκει ἐντὸς τοῦ σχολείου, ἀνὴρ ὑγιῆς καὶ μεγαλοπρεπῆς, ἦνοιξεν αὐτὴν. Τότε ἤκουσα τὸν ἔξης διάλογον.

— Καλή ημέρα, σεβαστέ μοι κύριε.

— Καλή ημέρα, κύριε.

— Εὖσπλαγχνίσθητέ με, παρακαλῶ, κύριε.

— Καὶ τί θέλετε παρ' ἐμοῦ;

— Ἔργασίαν θέλω, κύριε. Θέλω νὰ σαρώνω τὰς αἰθούσας τοῦ σχολείου, νὰ καθαρίζω τὰ θρανία καὶ τὰς ὄλλας ὑπηρεσίας νὰ κάμνω. Σᾶς παρακαλῶ πολὺ νὰ μὲ δεχθῆτε.

— Καὶ δὲν γνωρίζετε νὰ κάμνητε ἄλλας ἔργασίας ἐκτὸς αὐτῆς;

— "Οχι, κύριε.

— Καὶ διατί σχι;

— Διότι οὐδὲν ἔμαθον, ὅταν ἦτο καιρὸς νὰ μάθω.

— Πῶς δινομάζεσθε ;
— Ὄνομάζομαι Μιχαὴλ, Κύριε.
— Εἰσέλθετε, Μιχαὴλ, ἔξω σήμερον εἶναι φῦχος, ἐνῷ ἐν τῷ σχολείῳ εἶναι πολὺ ώραῖα. Ἐλπίζω, δτὶ καὶ τώρα ἀκόμη θὰ μάθητε κάτι τι.

Εἰσῆλθεν ὁ Μιχαὴλ καὶ ἡ θύρα ἐκλείσθη πάλιγ. Ὁ ἐργασίαν ζητῶν ἄνθρωπος θεβαίως κατὰ τὴν στυγμὴν ἐκείνην δὲν ἔγγνώριζε ποῖος ἦτο ὁ φιλοφρόνως δεχθεὶς αὐτὸν διδάσκαλος.
“Ημεῖς διμως γνωρίζομεν αὐτὸν. Ἡτο ὁ Δημήτριος.

«Οποιος σκορπάει τὸν καιρὸν δὲν τὸν ξαναμαζεύει».

«Τὸν χρόνον τὸν ταχύπτερον μὴ σπαταλᾶς παιδίον· δι χρόνος τυμιώτερος ὑπάρχει κειμηλίων».

«Ο καιρὸς φτερὰ βαστάει, φεύγει, τρέχει, ὅσαν τερός κι ὅποιος δὲν τὸν κυρηγάει δὲν τοῦ βρίσκει πλειὰ τορό».

70. Τέ πρέπει νὰ κάμινωμεν, ὅταν διέρκηταις ἢ σημαία μας.

Οἱ μαθηταὶ σχολείου τινὸς εἶχον ἔξελθει ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν διδασκάλων τῶν εἰς περίπατον ἔξω τῆς πόλεως. Ἐκεῖ ἔπαιξαν, ἔψυχαν διάφορα ἄσματα καὶ συνέλεξαν διάφορα ἄνθη. Μετὰ μίαν ὥραν, κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου τῶν, ἐτέθησαν πάλιν εἰς γραμμήν, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ σχολεῖόν των. “Ολοι, δέ, ως ἐδόθη τὸ παράγγελμα «ἔμπρός μάρος», ἔξεκίνησαν μὲ βῆμα ζωηρόν καὶ τακτικὸν καὶ ἐπέστρεφον.

“Οτε διμως ἐπέστρεφον, συνήντησαν τάγμα στρατιωτῶν, τὸ ὅποιον ἐπέστρεφεν εἰς τὸν στρατῶνά του ἀπὸ τὰ γυμνάσια. Οἱ στρατιῶται κατὰ τετράδας ἐβάδιζον ὅλοι μὲ βῆμα κανονικόν, ἔχοντες ὁρθίαν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ ὅπλον ἐπ’ ὅμου.

“Ολοι ἐβάδιζον ζωηρῶς καὶ ὑπερηφάνως, διότι ὑπηρέτουν τὴν πατρίδα των. Αἱ κάνναι τῶν ὅπλων ἔλαμπον ἀπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ δύοντος ἥλιου, νέφος δὲ πονιορτοῦ ἐσηκώνετο ὅπισθεν των. ”Εμπροσθεν αὐτῶν ἐβάδιζον οἱ σαλπιγκταὶ καὶ ἡκολούθει ὅπισθεν αὐτῶν ὁ ταγματάρχης των. Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ τάγματος ἐκυμάτιζεν ἡ ἐμνυκή μας σημαία, τὴν δοπιὰν ἐκράτει ὑπερηφάνως ὑψηλὸς ἀνθυπολοχαγός ὁ δοποῖς ἐφυλάσσετο ὑπὸ δώδεκα στρατιωτῶν, ἔχόντων τὰς λόγχας ἐπὶ τῶν ὅπλων των.

“Οτε τὸ τάγμα ἐπλησίασε πρὸς τοὺς μαθητάς, τότε οὗτοι, κατὰ διαταγὴν τοῦ διδασκάλου των, ἐστάθησαν καὶ ἔκαμον μέτωπον πρὸς τὸ τάγμα. ”Ἐπειτα ἀφῆρεσαν τοὺς πὲλους των διὰ νὰ χαιρετίσωσι τὴν ἵερὰν σημαίαν τῆς πατρίδος των, ἢ δοπιὰ ἐκυμάτιζεν ἀπὸ τὸν ἄέρα καὶ ἐδείκνυεν εἰς αὐτοὺς τὸ δραῖον κυανόλευκον χρῶμα τῆς. ”Ο ταγματάρχης, ἴδων τοὺς μαθητὰς εἰς προσοχὴν, ἔχαιρέτισεν αὐτοὺς στρατιωτικῶς. ”Οτε δὲ ὁ σημαιοφόρος διήρχετο ἔμπροσθεν τῶν μαθητῶν, ὅλοι οὗτοι ἔκλιναν τὴν κεφαλὴν καὶ ἔχαιρέτισαν τὴν σημαίαν. ”Ολοι τότε ἐσυλλογίζοντο πότε θὰ μεγαλώσωσι, διὰ νὰ ὑπηρετήσωσι καὶ αὐτοὶ τὴν πατρίδα των ὡς στρατιῶται ὑπὸ τὴν ἵερὰν αὐτῆς σημαίαν.

“Αφοῦ δὲ τὸ τάγμα διῆλθεν ὅλον, τότε εἶς τῶν διδασκάλων εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς. «Παιδιά μου, ἡ σημαία εἶναι τὸ ἱερὸν σύμβουλον τῆς πατρίδος. Οἱ στρατιῶται καὶ πᾶς πολίτης εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ σέβωνται τὴν σημαίαν, νὰ σώζωσιν αὐτὴν ἐν καιρῷ πολέμου καὶ νὰ χύνωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ αὐτῆς. ”Οστις ἐγκαταλείπει τὴν σημαίαν του ἐν καιρῷ πολέμου εἶναι αἰσχρὸς προδότης τῆς πατρίδος του! Αἱ ποίᾳ τιμὴ καὶ ποία χαρὰ θὰ εἶναι εἰς σᾶς, ὅταν θὰ ἀξιωθῆτε νὰ ὑπηρετῆτε τὴν πατρίδα μας ὡς στρατιῶται! ”Οταν βλέπητε τὴν σημαίαν,

παιδιά μου, νὰ στέκησθε καὶ ἀσκεπεῖς νὰ χαιρετίζητε αὐτήν· τοῦτο δφείλομεν νὰ κάμνωμεν πάντες οἱ "Ελληνες".

Οἱ μαθηταὶ ὅλοι μετὰ συγκινήσεως ἤκουσαν τὸν λόγους τούτους τοῦ διδασκάλου τῶν καὶ ἐφώναξαν «ζήτω ἡ σημαία μας». Ἐπειτα ἥδοντες ἔθνικὰ ἄσματα ἐπέστρεψαν εἰς τὸ σχολεῖόν των.

«Εἰς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης».

71. Πῶς εἴς κύριος ἀντήμειψε τὴν τεμεότητα ἐνὸς πτωχοῦ μικροῦ.

Ημέραν τινὰ πτωχόν τι παιδίον εἶπε πρὸς παρερχόμενον πλούσιον κύριον· «Κύριε, δώσατέ μοι, σᾶς παρακαλῶ, δλέγα χρήματα διὰ τὴν ἀσθενῆ μητέρα μου». Ο κύριος ἔθεσε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ παιδίον ἓν χρυσοῦν γόμισμα.

Ο παῖς μετὰ μεγάλου θαυμασμοῦ παρετήρησε τὸ γόμισμα καὶ ἀνεφώνησεν· «"Ω! ἐγενόμην πλούσιος διὰ μᾶς». Άλλὰ μετά τινας στιγμὰς ἐφάνη σκεπτόμενος καὶ μετά τινας πάλιν στιγμὰς ἔτρεξε ταχέως πρὸς τὸν κύριον. "Οτε δὲ ἐπλησίασεν αὐτὸν εἶπε· «Σεβαστέ μοι κύριε, βεβαίως δὲν εἶχετε σκοπὸν νὰ μου δώσητε τὸ γόμισμα αὐτό». Ενῷ δὲ ἔλεγε τὰς λέξεις ταύτας, ἔδωκεν εἰς τὸν κύριον τὸ γόμισμα, τὸ δποῖον εἶχε λάθει.

«Τέκνον μου», ἦρώτησεν δὲ κύριος, «διατί δὲν τὸ ἐκράτησες;» — «"Ω», ἀπειρίθη μὲν ἐντρόπην δὲ μικρὸς ἐντιμος παῖς, «δὲν θὰ ἥτο δίκαιον νὰ πρατήσω αὐτό, ἐὰν δὲν ἥμην βέβαιος, δτι δύεις τόσον ποσὸν ἥθελετε μου δώσει». «"Ἐντιμον παιδίον» ἦρώτησεν δὲ κύριος, «τίνος είσαι;».

Ο παῖς διηγήθη τότε εἰς τὸν κύριον, δτι ἥτο υἱὸς πτωχῆς καὶ ἀσθενοῦς χήρας, τὴν δποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἐπροστάτευε, παρὰ

μόνον αὐτός. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο πτωχός, ἡγαγκάζετο νὰ ζητῇ ἐλε-
ημοσύνην ἀπὸ καλοὺς ἀνθρώπους, ἵνα μὴ ἡ μήτηρ του ἀποθάνῃ
ὅπερ τῆς πείνης καὶ τῆς ἀσθενείας. «”Ἄχ!», προσέθηκεν δὲ παις
δακρύων, «Ἐὰν ἡ μήτηρ μου ἥδυνατο ἀκόμη νὰ ἐργάζηται, δὲν
θὰ μου ἐπετρέπετο νὰ ἐπαιτῶ».

«Ἐλθέ, τέκνον μου», εἶπε τότε δὲ κύριος, «ἐλθέ, δδήγησόν με
εἰς τὴν μητέρα σου». Ο παις ὠδήγησε τὸν κύριον εἰς τὸ μικρὸν
καὶ ἐλεεινὸν δωμάτιον, ἐν τῷ δποίφ κατέκειτο ἡ μήτηρ του, ἡ
δποία εἶχεν υἱὸν τόσον καλὸν καὶ τόσον ἔντιμον.

Ο κύριος ἐζήτησε πληροφορίας περὶ δλων, δτε δὲ ἐνόησεν,
ὅτι καὶ ἡ μήτηρ ἦτο ἐπίσης καλή, δπως καὶ δ υἱὸς της, ἀπεχαι-
ρέτισεν αὐτοὺς καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐπειτα δὲ ἐφρόντισε περὶ δλων
τῶν ἀναγκαιούντων εἰς αὐτήν, μέχρις δτου ἐγένετο ἐντελῶς κα-
λὰ καὶ ἥδυνατο νὰ ἐργάζηται. Μετὰ ταῦτα ἐφρόντισε καὶ
περὶ τοῦ παιδός, ἵνα οὔτος ἐκπαιδευθῇ. «Οτε δὲ οὔτος ἐμεγά-
λωσεν, ἔξειμαθε τὴν γεωπονίαν καὶ ἐγένετο ἐπιστάτης δλων τῶν
κτημάτων τοῦ κυρίου ἐκείνου.

«Κάμε τὸ καλὸν καὶ φίξ το ἵστο γαλό».

«Ἐνγράμμων γίνου». «Ἐνεργετοῦντας τίμα».

72. Πῶς ὁ Γεώργιος ἔδειξε τὴν μεταμέλειάν του.

Γεωργός τις εἶχε καλλιεργήσει καὶ ἀναπτύξει ἐν τῷ κήπῳ
του δπωροφόρα τινὰ δένδρα, τὰ δποία μετὰ τρία ἔτη ἔκαμον τοὺς
πρώτους καρπούς. Ο γεωργὸς περιχαρής περιέμενε μετὰ περι-
εργίας νὰ ἴδῃ δποίας ποιότητος θὰ είναι οι καρποί. Άλλὰ, γημέ-
ραν τινὰ δ υἱὸς τοῦ γείτονος, παιδίον κακόν, μετέβη εἰς τὸν
κήπον καὶ ἐπεισε σ τὸν υἱὸν τοῦ γεωργοῦ καὶ ἔκοψαν τοὺς καρ-
πούς ἀώρους ἀπὸ τὰ δενδρύλλια.

«Οτε δὲ γεωργὸς εἰσῆλθεν εἰς τὸν κήπον καὶ εἶδεν, δτι τὰ
δενδρύλλια δὲν εἶχον τοὺς καρπούς των, κατελυπήθη καὶ ἀγαφώ-

νησεν. « "Αχ! ποῖος ἔκαμεν εἰς ἐμὲ τὸ κακὸν τοῦτο; Βεβαίως κακὰ παιδία μοῦ κατέστρεψαν τοὺς κόπους μου καὶ τὴν εὐχαρίστησίν μου".

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμον ἐντύπωσιν εἰς τὸν υἱόν του, ὁ δποῖος ἀμέσως μετέβη εἰς τὸν υἱὸν τοῦ γείτονος καὶ εἶπεν « "Αχ! ὁ πατήρ μου εἶναι καταλυπημένος, ἐπειδὴ ἐκόψαμεν τοὺς καρπούς. Διὰ τοῦτο στενοχωροῦμαι πολὺ. Ο πατήρ μου δὲν θὰ μὲ ἀγαπᾷ πλέον, ἀλλὰ θὰ μὲ τιμωρήσῃ, καθὼς πρέπει».

— Τότε ἐκεῖνος ἀπεκρίθη « 'Ανόητε, διατί φοβεῖσαι; ὁ πατήρ σου δὲν γνωρίζει τίποτε καὶ οὐδέποτε θὰ μάθη. Σὺ πρέπει μόνον νὰ φροντίσῃς νὰ μὴ εἴπῃς τίποτε.

‘Αλλ’ ὅτε ὁ Γεώργιος (οὗτως ὠνομάζετο ὁ υἱὸς τοῦ γεωργοῦ) μετέβη εἰς τὸν οἰκόν του καὶ εἶδε τὸν πατέρα του, δὲν ἦδύνατο νὰ παρατηρῇ αὐτόν, ὡς ἀλλοτέ. Ἐντρέπετο νὰ παρατηρήσῃ ἐκεῖνον, τὸν δποῖον κατελύπησεν. Ἡσθάνετο βάρος εἰς τὴν καρδίαν του.

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ἔφαγον, ὁ πατήρ ἐμοίρασεν εἰς ὅλα τὰ τέκνα του διαφόρους καρπούς. ‘Ολα τὰ ἀλλὰ τέκνα ἔλαβον τούτους μετ’ εὐχαριστήσεως καὶ ἔτρωγον. Μόνον ὁ Γεώργιος δὲν ἔτρωγεν, ἀλλ’ ἀπέκρυψε τὸ πρόσωπόν του καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς. Τοῦτο ίδων ὁ πατήρ ἐσηκώθη καὶ πλησιάσας πρὸς αὐτὸν εἶπε· «Τί ἔπαθες, Γεώργιε; Διατί κλαίεις τέκνον μου;»

Τότε ἀπήντησεν ὁ Γεώργιος « "Αχ δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ λέγωμαι υἱός σου! Ἀγαπητέ μου πάτερ, νὰ μὴ μοῦ κάμης πλέον καλόν, ἀλλὰ νὰ μὲ τιμωρήσῃς, διὰ νὰ δυνηθῶ πάλιν νὰ πλησιάζω πρὸς σέ. Τιμώρησόν με, διότι ἔπταισα. Τώρα μετενόησα πικρῶς διὰ τὸ ἀμαρτημά μου, ἀλλ’ εἶναι πλέον ἀργά· σὺ κατελυπνήθης. Ἔγὼ εἶμαι ἐκεῖνος, ὁ δποῖος ἔκοψε τοὺς καρπούς ἀπὸ τὰ δενδρύλλια".

Τότε ὁ πατήρ του συγεκινήθη διὰ τὴν μεταμέλειαν τοῦ υἱοῦ του καὶ ἤπλωσε πρὸς αὐτὸν τὴν χεῖρα, τὴν δποίαν οὗτος κατεφί-

λησεν. "Επειτα ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ σφίγγων αὐτὸν εἶπε· «Σὲ συγχωρῶ, τέκνον μου· εἴθε νὰ δώσῃ δ Θεὸς αὐτῇ νὰ εἶναι τελευταῖα φορά, κατὰ τὴν ὅποιαν ἡμάρτησας. Καὶ τότε καὶ ἐγὼ δὲν θὰ λυπθῶμαι καὶ σὺ θὰ ζῆς εὐχαριστημένος».

73. Τὸ ἀπολεσθὲν νόμισμα.

Ποτὲ δὲν ἀπαντήσατε, παιδιά, καμμιὰ φτωχοπούλα,
ποῦ ἀπ' τὰ λίγα καὶ πτωχὰ
λεπτὰ ποῦ εἶχε μοναχὰ
νὰ χάσῃ μιὰ δραχμούλα;

Δὲν εἶδετε 'ς στὸ μμάτι της τὸ δάκρυν 'ποῦ στεγνώνει
καὶ μὲ λυγνάρι θαμπερὸ
'ς τὸ σπίτι της τὸ φτωχικὸ
λαχταριστὰ σαρώνει;

Δὲν εἶδετε μὲ τί καῦμό, μὲ τί ἔρμο καρδιοκτύπι
ψάχνει 'ς τὴ γῆ καὶ τὸ ζητᾶ
κ' ἐκεῖ, ἐκεῖ ποῦ περπατᾶ
βουκούρνει ἀπ' τὴ λύπη;

Μὰ ὅταν τὴν εῦροι ἥ δύστηχη ἐκεὶ ποῦ ψάχουλεύει,
μὲ τί καρὰ σὲ κάθε μιὰ
ἀπ' τὴ δικῇ της γειτονιὰ
τὸ μήνυμα θὰ λέγῃ !

"Ετσι, μικροί μου χριστιανοί, ὅταν κανεὶς μιὰ μέρα
ἀπὸ αὐτοὺς ποῦναι κακοὶ
καὶ ζοῦν 'ς τὴ γῆ ἀμαρτωλοὶ
γυρίσῃ 'ς τὸν πατέρα,

Τέτοια χαρὰ στοῦ Πλάστου μας θὰ ἔχουν οἱ ἀγγέλοι
κι' αὐτὸς ἐστὴ γῆ μας μὲ πολλὰ
θὰ ζήσῃ πάντοτε καλὰ
ποὺ δὲ Πλάστης θὰ τοῦ στέλλῃ.

Παιδιά μου, ἀν ἀμαρτήσητε καὶ σεῖ; δίχως κακία,
μετανοήσατε· γιατὶ
οἱ μέγας Πλάστης συγχωρεῖ
τὴν παιδικὴν ἀμαρτίαν.

N. Γ. Ἱγγλέσπε.

74. Ἡ συκῆ.

Ἡ συκῆ εἶναι δένδρον κοινὸν εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ
δὲν εἶναι ἀειθαλές, ὅπως ἡ πεύκη. Ἡ συκῆ μετεφυτεύθη
ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ εὔδοκιμεῖ εἰς τὰ θεο-
μὰ κλίματα. Εὔδοκιμεῖ εἰς πάντα σχεδὸν τὰ ἐδάφη, ἀλλὰ
πρὸ πάντων ἀρέσκεται εἰς τὸ ἑλλαφόν καὶ γόνιμον ἔδαφος.
Οἱ οἰδητοὶ τῆς δύναται νὰ φθάσῃ εἰς ὄψιν ὅπτῳ μέτρῳ
καὶ διακλαδοῦται εἰς κλάδους, οἵτινες εἶναι ἀραιοὶ καὶ ἔχουσι
πυκνοὺς κόμβους. Οἱ φλοιὸς εἶναι λεῖος καὶ ἔχει χρῶμα
μολύβδου. Τὰ φύλλα εἶναι πλατέα καὶ ἔχουσι τέσσαρας βα-
θείας ἐντομάς, αἱ δοποῖαι διαιροῦσιν αὐτὰ εἰς πέντε μέρη, τῶν
δποίων τὸ μεσαῖον εἶναι μεγαλύτερον τῶν ἀλλών. Τὰ φύλλα
εἶναι τραχέα, εἰς δὲ τὰ κείλη ἔχουσι μικρὰς ἐσοχὰς καὶ ἔξοχάς.
Οἱ φλοιός, οἱ κλάδοι καὶ οἱ μίσχοι τῶν φύλλων ἔχουσιν ὅπον
τινα γαλακτώδη καὶ πικρόν, δ ὁ ποιὸς ἔχει παυστικὴν γεῦσιν.
Οἱ δπὸς οὗτος, δ ὁ ποιὸς κοινῶς λέγεται γάλα τῆς συκῆς,
ἀναφαίνεται, ἀμα κόψιμεν φύλλον ἢ κλάδον τῆς συκῆς.

Ἡ συκῆ ἀρχίζει τὴν ἄνοιξιν νὰ κάμνῃ τὰ φύλλα καὶ τὸ
ἄνθη της. Τὰ ἄνθη εἶναι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ σύκου κόκκοι μι-
κροὶ καὶ λευκοί, τοὺς δποίους βλέπομεν, ἐὰν κόψιμεν ἀωροῦ
σύκου· ὥστε τὸ σύκον εἶναι ἀνθόδοχη περικλείουσα τὸ

ᾶνθη. "Οταν τὰ ἄνθη ταῦτα ωριμάσωσι, σχηματίζονται ἐντὸς τοῦ σύκου τὰ σπέρματα, τὰ δοῖα εἶναι οἱ μικροὶ ἔκεινοι κατόνοι κόκκοι.

Τὰ σῦκα, διὰ νὰ ωριμάσωσιν, ἔχουσιν ἀνάγκην κόνεώς την, ἥτις καλεῖται γῦρις. Αὕτη ἀναπτύσσεται εἰς τὰ σῦκα τῆς ἀγρίας συκῆς καὶ μεταφέρεται ὑπὸ ἐντόμου τινός, τὸ δοῖον λέγεται ψὴν τῆς συκῆς. Οψὴν οὗτος τρέφεται ἀπὸ τοὺς ὅποὺς τῶν συκῶν καὶ μεταβαίνει ἀπὸ τὰς ἀγρίας συκᾶς εἰς τὰς ἡμέρους καὶ τοιουτοτρόπως μεταφέρει διὰ τοῦ σώματός του τὴν γῦριν, ἥ δοῖα γονιμοποιεῖ οὕτω τὰ σῦκα. "Αν τὰ σῦκα δὲν ἔχωσιν γῦριν, δὲν ωριμάζουσι καὶ πίπτουσι. Τότε, διὰ νὰ ἐμποδίσωμεν τὴν πτῶσιν, δυνάμεθα νὰ κρεμάσωμεν εἰς τοὺς κλάδους τῆς ἡμέρου συκῆς σῦκα ἀγρίας συκῆς, ἀπὸ τῶν δοιῶν οἱ ψῆνες, μεταβαίνοντες εἰς τὰ σῦκα τῆς ἡμέρου συκῆς, μεταφέρουσι τὴν γῦριν, καὶ τοιουτοτρόπως ωριμάζουσιν.

"Η συκῆ πολλαπλασιάζεται διὰ σπερμάτων καὶ διὰ παραφύσιδων.

"Η συκῆ, ἵνα εἶναι περισσότερον καρποφόρος, πρέπει κατὰ τὴν ἄνοιξιν νὰ καθαρίζηται ἀπὸ τοὺς ἔηρούς καὶ ἀπὸ τοὺς πολὺ ὑψηλοὺς κλάδους. Η συκῆ ὑπόκειται εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς ψωμιάσεως ἢ ψώρας, ἥ δοῖα θεραπεύεται, ἐὰν ἀποκόψωμεν τὸ βεβλαμμένον μέρος καὶ λιπάνωμεν αὐτὴν διὰ τέφρας καὶ ἀσβεστωμάτων. Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ πλύνωμεν τοὺς πάσχοντας κλάδους δι᾽ ἀλμῆς καὶ νὰ καράξωμεν ἔλικοειδῶς ἐντομὰς ἐπὶ τοῦ φλοιοῦ.

"Η συκῆ εἶναι χρήσιμον δένδρον. Παρέχει εἰς ἡμᾶς τὰ σῦκα, τὰ δοῖα εἶναι γλυκύς, νόστιμος καὶ θρεπτικὸς καρπός. Τὰ σῦκα τρώγονται ἔηρα καὶ νωπά. Τὰ σῦκα τῆς ἀνύδρου συκῆς εἶναι νοστιμώτερα τῶν σύκων τῆς ποτιστικῆς συκῆς. Εκτὸς τῶν σύκων παρέχει τὸ ξύλον, ἐκ τοῦ δοιού κατα-

σκευάζουσι διάφορα ἔπιπλα, καὶ τὸν δόπον, ἐκ τοῦ δούλου παρασκευάζουσι τὸ ἑλαστικὸν κόμιμο.

Ἡ καλλιεργία τῆς συκῆς, ἡ δούλια δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλὸν περιποιήσεων, ἥδυνατο νὰ ἀποβῇ ἐθνικὸς πλοῦτος διὰ τὴν πατρίδα μας. Οἱ καρποὶ αὐτῆς, ὡς ψεπτικώτατοι, εἶναι περιζήτητοι εἰς τὸ ἔξωτερικόν. Ἡδύναντο δὲ ἔηροὶ νὰ χρησιμεύσωσι καὶ ως τροφή, ὥστε, ἀντὶ τὰ τέκνα τῶν χωρικῶν νὰ τρώγωσι ἔηρὸν μόνον ἄρτον, νὰ τρώγωσι τοῦτον μετὰ τῶν σύκων, τὰ δούλια εἶναι γλυκέα καὶ ψεπτικά.

75. Ηῶς πρέπει νὰ ἐκλέγωμεν τοὺς ὑπαλλήλους μας-

Ἐμπορός τις ἐγνωστοποίησε διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὅτι εἶχεν ἀνάγκην νὰ προσλάβῃ παῖδά τινα, ὡς ὑπάλληλόν του. Πεντήκοντα ἐν δλῳ παῖδες παρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν καὶ οὗτος ἐξέλεξεν ἕνα ἐξ αὐτῶν, τοὺς δὲ ἄλλους ἀπειμάκρυνε. Καθ' ἣν ὥραν ἐξέλεξε τὸν μικρόν του ὑπάλληλον ἦτο παρὼν καὶ φίλος τού τις, ὁ δούλος εἶπεν εἰς αὐτόν. «Ἐπεθύμουν, φίλε μου, νὰ μάθω, διατί προετίμησας ἀκριβῶς τὸν παῖδα τοῦτον, ὁ δούλος οὐδεμίαν συστατικὴν ἐπιστολὴν εἶχεν».

«Πλανᾶσαι», ἀπήντησεν ὁ ἐμπορος, ὁ παῖς οὗτος ἔχει πολλὰς συστάσεις. Ἐκαθάρισε τὰ ὑποδήματά του πρὶν εἰσέλθῃ εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Εἰσελθὼν δὲ ἀφῆρεσε τὸν πῦλον ἐκ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα δεικνύουσι, ὅτι εἶναι προσεκτικώτατος καὶ εὐγενής τοὺς τρόπους. Ἐπειτα, ἀνευ τιγδεσ σκέψεως, παρεχώρησε τὸ κάθισμά του εἰς τὸν χωλὸν γέροντα, ὁ δούλος ἥλθε κατὰ τὴν ὥραν ἔκεινην. Τοῦτο δεικνύει τὴν ἀγαθότητα τῆς καρδίας του. Ἀπεκρίνετο δὲ εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου ταχέως καὶ ἀπροσκόπτως. Τοῦτο δεικνύει, ὅτι εἶναι εὐφυής. Ἐσήκωσεν ἀπὸ κάτω τὸ βιβλίον, τὸ δοπιόν ἐγὼ ἐπίτηδες εἶχον θέσει ἐπὶ τοῦ πατώματος, ἐνῷ δλοι οἱ ἄλλοι ἀπώθουν αὐ-

τὸ διὰ τῶν ποδῶν των ἡ ἐπάτουν ἐπ' αὐτοῦ. Προσέτι παρετήρησα, ὅτι τὰ ἐνδύματά του εἶχε καθαρίσει μετὰ προσοχῆς, καὶ ὅτι αἱ χεῖρές του καὶ τὸ πρόσωπόν του ἦσαν καθαρά. Δὲν νομίζεις λοιπόν, φίλε μου, ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι μία ἀρίστη συστατικὴ ἐπιστολὴ; Ἔγώ, φίλε μου, δίδω περισσοτέραν προσοχὴν εἰς ὅτι ἐγώ δὲ ἕδιος βλέπω περὶ τῆς διαγωγῆς ἐνδεικθρύπου, παρὰ εἰς τὰς ἐπιστολάς, τὰς γεγραμμένας μὲ πομπώδεις λέξεις».

«Οπου ἀκοῦς πολλὰ κεράση, πᾶρε μικρὸ κοφίνι».

76. Η χελιδών.

Η χελιδών εἶναι μικρὸν καὶ κομψὸν πτηνὸν γνωστότατον εἰς τὴν πατρίδα μας. Η χελιδών εἶναι πτηνὸν φόδικόν. Η κεφαλὴ της εἶναι μετρία καὶ πολὺ εὔκινητος. Τὸ δάμιφος της μικρόν, δέξιν καὶ πυρτὸν πρόσθιον μέχρι κάτωθεν τῶν ὀφθαλμῶν. Οἱ δοφθαλμοὶ της εἶναι μικροί καὶ ζωηροί· ὁ λαιμός της εἶναι μικρὸς καὶ διορμὸς μέτριος. Αἱ πτέρυγές της εἶναι ισχυραὶ καὶ μακραὶ καὶ φθάνουσι μέχρι τῆς οὐρᾶς της καὶ διὰ τοῦτο πετᾶται κέρας καὶ εὐκόλως. Η οὐρά της εἶναι μεγάλη, πλατεῖα καὶ χωρίζεται εἰς δύο, ὡς ψαλίδιον. Οἱ πόδες της εἶναι μικροί καὶ φέρουσι τέσσαρας δακτύλους μὲ δύο χαρακτήρας. Έκ τῶν δακτύλων οἱ μὲν τρεῖς εἶναι ἔμπροσθεν, ὁ δὲ εἰς ὅπισθεν, μικρότερος καὶ διάφορος ὑψηλότερον τῶν ἄλλων. Τὰ πτερά της εἶναι λεῖα καὶ στιλπνά. Έχουσι δὲ χρῶμα εἰς μὲν τὴν κοιλίαν καὶ τὸν λάρυγγα ὑπόλευκον, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν σῶμα μέλαν. Εἴς τινας δὲ χελιδόνας, αἵτινες ζῶσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τὰ πτερὰ τοῦ λάρυγγος ἔχουσι χρῶμα κοκκινωπόν.

Χελιδόνων ὑπάρχουσι πολλὰ εἰδη καὶ εὑρίσκονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Εἰς τὴν πατρίδα μας αἱ χελιδόνες ἔρχον-

ται τὸν Μάρτιον καὶ ἐπανευρίσκουσιν ἀσφαλῶς τὰς φωλεάς των, τὰς δποίας εἶχον κτίσει κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. "Αν δὲ κακοί τινες παῖδες ἔχωσι κατακρημνίσει αὐτάς, κτίζουσι νέας. Τὰς φωλεάς των κτίζουσι μετὰ πολλῆς τέχνης ἐντὸς τῶν οἰκιῶν ἢ ύπὸ τὰς στέγας, τὸν ἐξώστας, τὰς γεφύρας καὶ ἐν γένει εἰς μέρη, προφυλαττόμενα ἀπὸ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ἀνέμου. Πρὸς τοῦτο φέρουσι διὰ τοῦ ὁμόφους βώλους πηλοῦ καὶ ἐπικολλῶσι τούτους εἰς τὸν τοίχον καὶ σγηματίζουσι τὰ θεμέλια. "Επειτα ἐξακολουθοῦσι νὰ φέρωσιν ἄλλους βώλους μετ' ἀχύρων καὶ ἐπικολλῶσι τούτους εἰς τὰ θεμέλια. Τοιουτορόπως ἐξακολουθοῦσι τὴν ἐργασίαν των καὶ κτίζουσι τὴν φωλεάν των, εἰς τὴν δποίαν ἀφίνουσι μίαν ὅπήν, διὰ νὰ εἰσέρχωνται καὶ ἐξέρχωνται. Μετὰ ταῦτα στρώνουσιν αὐτὴν μὲ πτερά, ἄχυρα καὶ τρίχας. "Οταν ὅμως δὲν εὑρίσκωσι πηλόν, δίπτονται εἰς τὸ ὄδωρ, καὶ, ἀφοῦ βραχῶσι καλά, κυλίονται εἰς τὸ χῶμα καὶ τοιουτορόπως παρασκευάζουσι πηλόν, τὸν δποῖον χρησιμοποιοῦσι διὰ τὴν φωλεάν. "Οταν δὲ δὲν εὑρίσκωσι τρίχας, κάθηνται ἐπὶ τῶν προβάτων καὶ ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτῶν τρίχας, τὰς δποίας φέρουσιν εἰς τὰς φωλεάς των.

"Η θήλεια γεννᾷ δὶς τοῦ ἔτους· καὶ τὴν μὲν πρώτην φορὰν γεννᾷ 4—6 φά, τὴν δὲ δευτέραν 3—4. "Η θήλεια ἐπωάζει ἐπὶ 16 ἡμέρας σχεδὸν συνεχῶς, ἡ δὲ ἀρρην φροντίζει νὰ φέρῃ εἰς αὐτὴν τροφὴν καὶ νὰ πετῷ περὶ αὐτὴν, διὰ νὰ τὴν διασκεδάζῃ. Τὴν δὲ νύκτα διέρχεται πλησίον της, δπως συντροφεύῃ αὐτὴν, χάριν τῆς δποίας μόλις ἀρχίζει ἡ αὔγη, ἀρχίζει νὰ κελαδῇ. Μόνον, ὅταν ἡ θήλεια ἐξέρχηται τῆς φωλεᾶς, ἡ ἀρρην ἐπωάζει τὰ φὰ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς τῆς συντροφου της. "Οταν ἐκκολαφθῶσιν οἱ νεοσσοὶ κατὰ τὰς πρώτας 4 ἢ 5 ἡμέρας, τρέφονται ύπὸ τοῦ πατρός, ὁ δποῖος φέρει τὴν τροφήν, τὴν δποίαν ἡ μήτηρ κόπτει εἰς μικρὰ τεμάχια καὶ μοι-

ράζει εἰς αὐτούς. Βραδύτερον δὲ καὶ οἱ δύο σύζυγοι ἔξερχονται καὶ φέρουσι τὴν τροφὴν εἰς τὰ τέκνα των. Οἱ γονεῖς αἰσθάνονται τόσην στοργὴν πρὸς τὰ τέκνα των, ὥστε δὲν θέλουσι νὰ πλησιάσωσι εἰς τὴν φωλεάν των οὕτε παιδία, οὕτε κύνες, πολὺ δὲ περισσότερον γαλαῖ. "Οταν δὲ ἤδωσί τινα ἐκεῖ πλησίον, ἀνησυχοῦσι καὶ κάμνουσι διαφόρους κινήσεις, διὰ νὰ ἀναγκάσωσι τοῦτον ν' ἀπομακρύνθῃ ἀπ' ἐκεῖ. "Αν δικαστικοὶ οὗτοι ἔξακουσι τὸν φάραριν, τότε δομῶσι κατ' αὐτοῦ μὲ τὸ δάμιφος των καὶ κτυποῦσι τὰς πτέρυγας, θέλουσαι τοιουτοτρόπως νὰ τρομάξωσιν αὐτόν. "Οταν οἱ νεοσσοὶ μεγαλώσωσι, διδάσκονται ὑπὸ τῶν γονέων των νὰ πετῶσι καὶ οὗτοι. Πετῶσι πρῶτοι οἱ γονεῖς εἰς τι μέρος πλησίον τῆς φωλεᾶς των καὶ καλοῦσι τοὺς νεοσσοὺς ἐκεῖ. "Αμα οὗτοι πετάξωσιν ἐκεῖ, οἱ γονεῖς ἀπομακρύνονται πάλιν καὶ καλοῦσι τούτους. "Αμα οἱ νεοσσοὶ πετάξωσι πάλιν ἐκεῖ, οἱ γονεῖς ἀπομακρύνονται πάλιν καὶ οὕτω καθεξῆς, μέχρις ὅτου οἱ νεοσσοὶ λάβωσι θάρρος.

Αἱ χελιδόνες εἶναι πτηνὰ ἐντομοφάγα. Τρέφονται ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐντόμων, τὰ δοποῖα συλλαμβάνουσι πετῶσαι. Αἱ χελιδόνες πετῶσι μετὰ μεγάλης εὔκολίας καὶ ταχύτητος. "Άλλοτε μὲν πετῶσι πολὺ ὑψηλά, ἄλλοτε δὲ πολὺ χαμηλὰ καὶ ἄλλοτε ἐπιψαύουσιν ἐλαφρῶς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, διὰ νὰ ἀρπάσωσι τὰ ἐντομα, τὰ δοποῖα ἡ βροχὴ ἢ ἡ δρόσος συνήθωσαν ἐκεῖ. Αἱ χελιδόνες λοιπὸν εἶναι ὀφελιμώματα πτηνά, διότι τρώγουσι καθ' ἐκάστην χιλιάδας ἐντόμων, τὰ δοποῖα εἶναι δχληρὰ εἰς ἡμᾶς καὶ καταστρεπτικὰ διὰ τὰ φυτά μας. Αἱ χελιδόνες πετῶσι διαρκῶς καὶ ἐπὶ πολλὴν ὕραν· βαδίζουσι δὲ κακῶς καὶ διὰ τοῦτο σπανίως ἴστανται ἡ περιπατοῦσιν.

Αἱ χελιδόνες εἶναι ἥμεροι ἀγαθαὶ καὶ καθαραί. Αγαπῶσι νὰ ζῶσι πλησίον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐμπιστεύονται εἰς αὐτούς. Φροντίζουσι νὰ ἔχωσι τὰς φωλεάς των πολὺ καθαρὰς

καὶ διὰ τοῦτο, ὅταν οἱ νεοσσοὶ εἶναι μικροὶ καὶ δὲν δύνανται γὺ σταθῶσιν εἰς τὸ χεῖλος τῆς φωλεᾶς, οἱ γονεῖς λαμβάνουσι διὰ τοῦ ἄκρου τοῦ ὁμόφους των τὰ ἀποχωρήματα καὶ ὁπτουσιν αὐτὰ ἔξω τῆς φωλεᾶς.

Αἱ χελιδόνες ἀπέρχονται τῆς πατρίδος μας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φυινοπώρου καὶ διὰ τοῦτο λέγονται ἀποδημητικὰ ἢ ἐκτοπιστικὰ πτηνά. Ὅταν πρόκειται νὰ ἀναχωρήσωσι, συναθροίζονται πολλαὶ μαζὶ ἐπὶ μεγάλων δένδρων ἢ ὑψηλῶν πύργων ἢ ἐπὶ τοῦ σύρματος τῶν τηλεγράφων καὶ τερετίζουσι. Μετὰ ταῦτα θέτουσι μίαν ἐμπροσθεν, ὡς ὀδηγόν, καὶ ὅπισθεν ταύτης ἄλλας δύο καὶ ὅπισθεν τούτων ἄλλας τρεῖς καὶ οὕτω καθεξῆς, σχηματίζουσαι γωνίαν. Τοιουτοτρόπως δὲ τοποθετούμεναι διασχίζουσι τὸν ἀέρα καὶ ἀναχωροῦσι διὰ τοὺς νοτίους θερμοὺς τόπους. Τοποθετοῦνται δὲ τοιουτοτρόπως, ἵνα μὴ κοπιάζωσιν ὅλαι συγχρόνως, ἀλλὰ μόνον αἱ 2-3 πρῶται σειραί, αἵτινες διασχίζουσι τὸν ἀέρα καὶ αἵτινες, ὅταν κοπιάσωσι, μεταβαίνουσιν εἰς τὸ τέλος καὶ μένουσι πρῶται αἱ κατόπιν αὐτῶν. Συνήθως μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Ἀφρικήν, ὅπου μένουσι μέχρι τοῦ Μαρτίου, διπότε ἐπανέρχονται πάλιν κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἔωρταζον τὴν ἐπάνοδον τῶν χελιδόνων, οἱ δὲ παῖδες, συλλαμβάνοντες χελιδόνα, ἐκράτουν αὐτὴν καὶ περιήρχοντο τὰς οἰκίας καὶ ἔψαλλον τὴν ἔλευσιν τῆς χελιδόνος καὶ τοῦ ἔαρος.

77. Αἴνεγμα.

Ἐχω ἔνα πραγματάκι
ἀπὸ πάνω σὰν τηγάνι,
ἀπὸ κάπω σὰν βαμβάκι
κι' ἀπὸ πίσω σὰν ψαλίδι

Τί εἶναι;

78. Τὸ κελεδόνε.

Τί χαρά μου ! τί χαρά !
 ἥλθες, χελιδόνι,
 μὲ τὰ μαῦρά σου φτερά.
 ἡ λευκὴ ἀμυγδαλιά
 πάλι σου ἀπλώνει
 τὴν κατάλευκη ἀγκαλιά,
 Σ τὴν μικρή μας τὴν σκεπή^τ
 πτίσε τὴν φωλιά σου.
 σὲ προσιμένει χαροπή.
 σὲ προσιμένει μὲ χαρὰ
 καὶ ἡ πασχαλιά σου
 μὲ λουλούδια δροσερά.

Ἔλθες κ' ἔφερες μαζὶ^τ
 λούλουνδα καὶ κρίνα,
 καὶ ἡ φύσις ἀναζῆ.
 Οταν φεύγῃς, συμφορά
 φεύγουνε κ' ἐκεῖνα
 μὲ τὰ μαῦρά σου φτερά
 Τί ωραια ! τί καλά !
 ἔλα νὰ σὲ πιάσω.
 μὴ πετᾶς τόσο ψηλά.
 σ' τὴν θερμή μου ἀγκαλιὰ
 θὲ νὰ σὲ χρωτάσω
 ἀπ' ἀγάπη καὶ φιλιά.

I. Κ. Πολέμης

79. Τέ ἔκαμψεν εἴς νέος τὰ χρήματα,
 τὰ ὄποια εὔρεν.

Ἐνοικιαστὴς κτήματός τυνος συγέλεξε τρεῖς χιλιάδας δραχ-
 μῶν καὶ ἐτύλιξεν αὐτὰς καλῶς ἐντὸς πανίου. Ἐπειτα ἔθηκε
 ταύτας μετὰ μεγάλης προσοχῆς εἰς τὸ θυλάκιόν του καὶ ἐξεκι-
 νησε, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν, ἵνα δώσῃ ταύτας εἰς τὸν ἰδι-
 οκτήτην τοῦ κτήματος. Καθ' ὅδὸν ὅμως ἦγοιξε τὸ θυλάκιον εἰς
 τὴν ῥαφήν, ἔνεκα τοῦ βάρους, καὶ ἐπεισε τὸ δέμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.
 Ο δυστυχὴς ἐνοικιαστὴς δὲν ἐγόησε τοῦτο, μέχρις ὅτου ἔφθασεν
 εἰς τὴν πόλιν, ἔνθα ζητήσας τὰ χρήματα εἰδεν, διτι ἔχασεν αὐτά.
 Τότε ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ ἀπελπίζεται, διότι τὰ
 χρήματα εἶχε συναθροίσει μὲ μεγάλην δυσκολίαν καὶ διότι δὲν
 ἤθελε νὰ φανῇ φεύστης πρὸς ἰδιοκτήτην τοῦ κτήματος. Ἐκτὸς
 δὲ τούτων δὲν εἶχε καὶ καμμίαν ἐλπίδα νὰ ἀνεύρῃ τὰ χρήματα.
 Οθεν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν σίκιαν του ἀπηλπισμένος καὶ μετὰ δα-
 κρύων διηγήθη τὸ δαστύχημά του. Ολοι δὲ ὅσοι ἤκουσαν τοῦτο

ένόμισαν, δτι ἀδύνατον νὰ ἀνεύρῃ τὰ χρήματα καὶ ἀπήλπισαν αὐτόν.

‘Αλλ’ ὅμως δ Θεὸς δὲν ἀφίνει τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόπονον ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Ἐργάτης εἶκοσιν ἑτῶν περίπου, μεταβαίνων διὰ τῆς Ἰδίας ὁδοῦ εἰς τὴν ἐργασίαν, εἶδε τὸ δέμα καὶ, κύψας, ἔλαβεν αὐτό. Ἐπειτα ἤνοιξε τοῦτο καὶ ἔξεπλάγη, διότι δὲν εἶχεν ἵδει ἄλλοτε τόσα χρήματα. Ἀφοῦ δὲ ἐτύλιξε αὐτά, ἔφερε μὲ προσοχὴν εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ εἴπῃ εἰς οὐδένα τίποτε περὶ τοῦ εὑρήματος.

‘Η εἰδησις τῆς ἀπωλείας τῶν χρημάτων διεδόθη παρευθὺς καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἔφθασεν εἰς τὰ ὥτα τοῦ ἐργάτου. Ο νέος τότε, ἀφοῦ ἐθεβαίώθη ἀσφαλῶς, δτι τὰ χρήματα, τὰ δποῖα εὗρε καθ’ ὁδόν, ἦσαν τοῦ ἐνοικιαστοῦ, ἔλαβεν αὐτὰ καὶ μετέβη καὶ παρέδωκε ταῦτα εἰς αὐτόν. Ο ἐνοικιαστής, λαβὼν τὰ χρήματα, ηὐχαρίστησε τὸν νέον καὶ ἔξ εὐγνωμοσύνης ἤθέλησε νὰ ἀνταμείψῃ αὐτόν. Ο νέος ὅμως οὐδὲν ἐδέχθη, ἀλλ’ εἶπεν, δτι ἡ μόνη ἀμοιβὴ δι’ αὐτὸν ἦτο, δτι ἔσωσε δυστυχῇ οἰκογενειάρχην, δ ὅποιος ἔμελλε νὰ καταστραφῇ ἐν τῆς ἀπελπισίας.

« Ἀπόδος τὰ ἔργα ». « Η ἐλπίς μου δ Θεός ».

80. ΙΙΙ περιστερά.

‘Η περιστερὰ εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερα καὶ χαριέστερα πτηνὰ τῆς πατρίδος μας. Η κεφαλή της εἶναι μικρά, στρογγύλη καὶ κομψή. Τὸ δάμφιος της εἶναι μέτριον, λεπτόν, ἀπαλὸν εἰς τὴν δίζαν καὶ ὀλίγον σκληρὸν καὶ καμπύλον κατὰ τὸ ἄκρον. Εἰς τὴν δίζαν τοῦ δάμφιους εἶναι οἱ δῶθωνες, οἱ δποῖοι σκεπάζονται ὑπὸ μελανῆς ἢ λευκῆς ἢ ὀλίγον κοκκινωπῆς μεμβράνης. Οἱ δφθαλμοὶ της εἶναι ζωηροί καὶ περιβάλλονται ὑπὸ σαρκώδους λευκοῦ ἢ ἐρυθροῦ δακτυλίου. Ο τράχηλος της εἶναι μικρὸς καὶ στρογγύλος καὶ σκεπάζεται ὑπὸ

‘Αναγνωσματάριον Γ’ τάξεως Α. Μακρυνταίου

8

πυκνῶν πτερῶν. Τὸ σῶμά της εἶναι μέτριον καὶ παχύ. Αἱ πτέρυγες εἶναι μᾶλλον μικραὶ καὶ κατὰ τὸ ἄκρον ὅξεῖαι καὶ ῥοῦρά μετρία. Οἱ πόδες της εἶναι μικροί, κοκκινωποί καὶ γυμνοί ἢ πτερωτοὶ καὶ φέρουσι τέσσαρας δακτύλους πρὸς τὰ ἔμπρός. Τὸ χρῶμα τῶν περιστερῶν εἶναι λευκόν, μέλαν,

τεφρόν, ἀνοικτὸν κυανοῦν ἢ ποτίλον καὶ περὶ τὸν τράχηλον χρυσοειδές.

Αἱ περιστεραὶ εἶναι διαδεδομέναι εἰς ὅλην τὴν γῆν καὶ ζῶσι κατ' ἀγέλας ἐν ἡμέρᾳ ἢ ἀγρίᾳ καταστάσει. Αἱ ἄγριαι ζῶσιν εἰς τὰ δάση καὶ κατασκευάζουσι τὰς φωλεάς των ἐντὸς κοιλοτήτων παλαιῶν δένδρων ἢ ἐντὸς διπῶν βράχων ἢ ὑπὸ τοὺς θάμνους. Αἱ ἡμεροὶ ζῶσιν εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία καὶ κατασκευάζουσι τὰς φωλεάς των ἐντὸς περιστερεώνων ἢ διπῶν τῶν οἰκιῶν. Κατασκευάζουσι δὲ

τὰς φωλεάς των ἀτέχνως δι' ὀλίγων μικρῶν ξυλαρίων. Αἱ περιστεραὶ ζῶσι κατὰ ζεύγη καὶ γεννῶσι δεκάκις σχεδὸν τοῦ ἔτους ἀνὰ δύο λευκὰ φά. Ἐπωάζει, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἡ θήλεια ἐπὶ 16-18 ἡμέρας. Ὁταν δὲ αὕτη ἔξερχηται τῆς φωλεᾶς, ιδίως καθ' ἐκάστην μεσημβρίαν διὰ τροφὴν ἢ ὕδωρ, ἐπωάζει ἢ ἀρρην.

Οἱ νεοσσοὶ τῶν περιστερῶν ἔξερχονται τῶν φῶν γυμνοὶ καὶ τυφλοί. Κατ' ἀρχὰς τρέφονται ὑπὸ τῶν γονέων των μὲν γαλακτῶδες παχὺ ὑγρόν, τὸ διποῖον θέτουσιν οὗτοι διὰ τοῦ δάμφους εἰς τὸ στόματων. Ὁταν δὲ μεγαλώσωσι, τρέφονται διὰ κόκκων μαλακῶν, τοὺς διποίους οἵ γονεῖς των θέτου-

τιν εἰς τὸ στόμα των διὰ τοῦ ὁμάφους. Καὶ, ὅταν οἱ νεοσσοὶ μεγαλώσωσι τελείως, οἱ γονεῖς δὲν ἐκδιώκουσι τούτους τῆς φωλεᾶς, ἀλλ ἔξακολουθοῦσι νὰ τρέφωσιν αὐτούς, μέχρις οὕτοις των ἀναχωρήσωσιν ἀπὸ τῆς φωλεᾶς. Οἱ νεοσσοὶ ἔξι μῆνας μετὰ τὴν γέννησίν των γίνονται τέλειαι περιστεραί.

Αἱ περιστεραὶ τρώγουσι σῖτον, ἀραβόσιτον, κριθήν, βρόμην, φακῆν, πόαν, σκώληκας καὶ κανθάρους. Πετῶσι ταχέως καὶ εὔκόλως καὶ βαδίζουσι καλῶς. Ὁταν βαδίζωσι, προεκτείνουσι τὸν τράχηλόν των εἰς ἔκαστον βῆμα. Πίνουσιν ὕδωρ, διοφοῦσαι αὐτὸ διὰ τοῦ ὁμάφους καὶ οὐχὶ ὅπως ἡ ὄρνις, ἥτις ὑψώνει τὴν κεφαλήν της. Αἱ περιστεραὶ ἔχουσιν ὀξεῖαν τὴν δρασιν καὶ τὴν ἀκοήν.

Αἱ περιστεραὶ εἶναι ἀθῆται, ἀγαθαὶ καὶ ἡμεροί. Εὔκόλως συνάπτουσι φιλίαν μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐμπιστεύονται εἰς τούτους. Οὐδέποτε βλάπτουσι κανένα ἢ ἐκδικοῦνται τοὺς βλάψαντας αὐτάς. Πολλάκις εἰσέρχονται εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου των ἀφόβως, διὰ νὰ εὔρωσι τροφὴν καὶ πολλάκις λαμβάνουσι ταύτην ἀπὸ τὰς χειρας τοῦ κυρίου των. Ἀγαπῶσι τὰς κοινωνίας καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε ζεῦγός τι ζῇ μόνον, ἀλλὰ πάντοτε εὐρίσκει καὶ ἄλλα.

Αἱ περιστεραὶ εἶναι σύζυγοι ἀριστοί. Ζῶσιν ἐν ἀγάπῃ καὶ διμονοίᾳ μοναδικῇ. Οὐδέποτε, ἐν ὅσῳ ζῶσιν, ἀφίνουσιν δεῖς τὸν ἄλλον. Μάλιστα, ἀν ὁ εἰς ἀποθάνη, ὁ ἄλλος σύζυγος συνήθως δὲν λαμβάνει ἄλλην σύζυγον, ἀλλὰ μένει ἐν χηρείᾳ. Πολλάκις δὲ ὁ ἐν χηρείᾳ διατελῶν σύζυγος ἀποθνήσκει ἐκ τῆς λύπης του. Οἱ σύζυγοι ἀγαπῶνται πολύ καὶ καθαρίζουσι δεῖς τὸν ἄλλον διὰ τοῦ ὁμάφους των· μαζὶ κάθηνται, μαζὶ βόσκουσι, μαζὶ πετῶσι, μαζὶ ἐκλέγουσι τὸ μέρος καὶ κατασκευάζουσι τὴν φωλεάν των.

Αἱ περιστεραὶ ἐνθυμοῦνται κάλλιστα τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς των καὶ οὐδέποτε λησμονοῦσιν αὐτόν. Διὰ τὸ χάρισμα

τοῦτο μεταχειρίζονται αὐτὰς οἱ ἄνθρωποι διὰ τὴν ἀποστολὴν ἐπιστολῶν καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς πολέμους. Τοῦτο γίνεται ως ἔξης. Λαμβάνουσι περιστεράς τινας ἀπὸ μίαν πόλιν, ἔνθα ἔχουσι τὰς φωλεάς των καὶ μεταφέρουσιν αὐτὰς εἰς ἄλλην, μακρὰν κειμένην, καὶ ἐκεῖ περιορίζουσιν αὐτὰς. Ἐπειτα, δταν θέλωσι νὰ στελλωσιν ἐπιστολήν, δένουσι ταύτην εἰς τὸν πόδα ἢ εἰς τὴν οὐρὰν τῆς περιστερᾶς καὶ ἀφίνουσιν αὐτὴν ἐλευθέραν. Ἡ περιστερὰ πετᾷ τότε πολὺ ὑψηλὰ καὶ κάμνει μεγάλους κύκλους καὶ προσπαθεῖ ἀπ' ἐκεῖ νὰ διακρίνῃ τὴν πατρίδα της ἢ τὸν δρόμον, διὰ τοῦ δποίου ὠδήγησαν αὐτήν. Μόλις δὲ διακρίνει τὴν πατρίδα ἢ τὸν δρόμον πετᾷ τάχιστα ως ἀστραπῆ, καὶ φθάνει εἰς αὐτήν. Ἡ περιστερὰ παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸ νόστιμον καὶ τρυφερὸν κρέας της, τὸ δποῖον εἶναι κατάλληλον διὰ τοὺς πάσχοντας τὸν στόμαχον. Ἡ περιστερὰ προσβάλλεται εὐκόλως ὑπὸ πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ μὴ τρέφωμεν τοιαύτας πλησίον τῶν οἰκιῶν μας. Ἐχθροὶ τῆς περιστερᾶς εἶναι αἱ γαλαῖ, οἱ ὅφεις, οἱ λέροις καὶ οἱ κίρκοι.

81. Τὰ περιστέρεα.

Ταιριαγμένα 'ς τὴν αὐλὴ
δυὸ λευκὰ περιστεράκια
παίζουν μὲ καρδιὰ καλή,
σὰν τὰ φρόνιμα παιδάκια.

Ἐχουν ὕμμάτια πλουμιστὰ
καὶ ποκκινωπά ποδάρια,
καὶ κινοῦν τρεμουλιαστὰ
τὰ πτερά τους τὰ καθάρια.

Κάποιν κάμνουν χωρατὰ
καὶ παλαιίβονν καὶ τσιμπιοῦνται·
κάποιν τῶνα σταματᾶ
καὶ γλυκὰ γλυκὰ φιλιοῦνται.

Περιστέρια τρυφερὰ·
καὶ λευκὰ ὅσὰν κρίνο,
ἡ καρδιά μου λαχταρᾶ
ὅσὰν ἐσᾶς καὶ ἐγὼ νὰ γίνω.

“Ημερο καὶ χαροπὸ
ὅς τὴν καρδιὰ μὲ δίχως κάκια,
νὰ ὑπομένω, ν ἀγαπῶ
τὰ μικρά μου ἀδελφάκια

Γιὰ νὰ ζήσουμε ὅς τὴ γῆ
ὅσὰν καὶ ἐσᾶς ἀγαπημένα
κι ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ
πρῶτον αὐτὰ καὶ ἔπειτα ὅμένα.

Γ. Βιζυηνός.

82. Τέ ἔκαμεν ὁ Εὔρυτος καὶ ὁ Ἀριστόδημος μετὰ
τὴν μάχην, κατὰ τὴν ὄποιαν δὲν ἔλαβεν μέρος.

“Οτε οἱ τριακόσιοι Σπαρτιάται, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Λεωνίδου, ἔφθασαν εἰς τὰς Θερμοπύλας, διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὴν διάβασιν τῶν Περσῶν, ἐκεῖ, δύο Σπαρτιάται, ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Εὔρυτος, ἔπαθον ἐκ τῆς κολλητικῆς νόσου ὀφθαλμίας. Διὰ τοῦτο ὁ Λεωνίδας ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἐκεῖ πλησίον χωρίον, Ἀλπηγοί, ἵνα μείνωσι μέχρις δτου θεραπευθῶσιν. Ἔντῷ μεταξὺ δύμως περικυκλωθέντες οἱ Σπαρτιάται ὑπὸ τῶν Περσῶν ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσωσι μέχρι τελευταίας ἀπαπνοῆς. Ὁ Ἀριστόδημος καὶ ὁ Εύρυτος ἔμαθον τὴν ἀπόφασιν ταύτην

τῶν συστρατιωτῶν αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὴν Σπάρτην, ἔνθα ἡδύναγτο νὰ ἐπιστρέψωσιν ώς ἀσθενεῖς. Ἐλλότι μὲν Ἀριστόδημος ἔμεινεν ἐκεῖ, ἐν Ἀλπηνοῖς, ὃ δὲ Εὔρυτος ἐζήτησε τὰ ὅπλα του παρὰ τοῦ Εἵλωτος, τοῦ ὑπηρέτου αὐτοῦ, καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ τὸν ὠδηγήσῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαχομένων συστρατιωτῶν του. "Οτε δὲ ὠδηγήθη ἐκεῖ, τυφλὸς σχεδόν, ἐπέπεσε μὲ τὴν σπάθην του κατὰ τῶν ἔχθρῶν καὶ ἐφονεύθη μετὰ τῶν λοιπῶν συστρατιωτῶν του!"

Ο Ἀριστόδημος δὲ, μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Περσῶν, μετέβη εἰς τὴν Σπάρτην. Ἐλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῶν τριακοσίων αὐτὸς μόνος ἐπέστρεψε, διὰ τοῦτο περιεφρονεῖτο. Πάντες οἱ Σπαρτιάται ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν μετὰ μεγάλης περιφρονήσεως καὶ ἐφρόντιζον νὰ μὴ βλέπωσιν αὐτόν. Οὐδεὶς ἔδιδεν εἰς αὐτὸν πῦρ νὰ ἀνάψῃ, οὐδεὶς ωμίλει μετ' αὐτοῦ. Πάντες ὕδριζον αὐτὸν καὶ ἀπεκάλουν «δειλὸν Ἀριστόδημον!» Ο Ἀριστόδημος ἵσως ἦτο ἀνόητος, διότι βεβαίως δὲν ἐπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὸς μόνον ἐκ τῶν τριακοσίων, ἀλλὰ δειλὸς δὲν ἦτο, διότι κατὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος ἐπολέμησεν ἐν Πλαταιαῖς ώς λέων. Αφήσας τὴν τάξιν του ὥρμησε κατὰ τῶν ἔχθρῶν καὶ ἔκαμεν ἀξιοθαύμαστα ἔργα ἀνδρείας καὶ ἀπέθανε κατατρυπηθεὶς ὑπὸ τῶν βελῶν καὶ κατακοπεὶς ὑπὸ τῶν ξιφῶν τῶν ἔχθρῶν. Ἕνδραγάθησε καὶ ἀνεδείχθη εἰς ἐκ τῶν πρώτων ἡρώων Σπαρτιατῶν.

«Λαμπρὸν τὸ ὑπὲρ πατρίδος τελευτᾶν».

33. Δεκτές πρέπει πρώτον νὰ ἐργαζώμεθα
καὶ ἔπειτα νὰ διεκπεριῶμεν.

Πατήρ τις εἶχε τρία τέκνα, μαθητὰς τοῦ σχολείου. "Οτε δεῖλην τινὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας του, προσεκάλεσεν αὐτὰ καὶ ὤρισεν εἰς ἔκαστον τὴν ἐργασίαν, τὴν δποίαν ἐπρεπε

νὰ κάμῃ. Ἐκ τούτων εἰς τὸ μὲν εἶπε νὰ γράψῃ, εἰς τὸ δὲ νὰ ἀπομνημονεύσῃ ἄσμά τι καὶ εἰς τὸ ἄλλο νὰ ἀναγγώσῃ. Πρὸς τούτοις εἶπε πρὸς αὐτά, δτι εὐθύς, ως τελειώσωσι τὴν ἔργασίαν των, νὰ παιξωσιν ἐν τῷ κήπῳ, μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του.

Ἄφοῦ λοιπὸν δὲ πατήρ τὰ πάντα σαφῶς διέταξε, προέτρεψε τὰ τέκνα του νὰ κάμωσι τὰς ἔργασίας των μετ' ἐπιμελείας καὶ ἀγεχώρησεν.

Ἄλλὰ τὸ δωμάτιον τῶν παιδῶν ἦτο πρὸς τὸν κήπον. Οἱ παιδεῖς, βλέποντες πρὸς τὰ ἔξω, παρετήρουν τὴν λαμπρὰν λάμψιν τοῦ ήλιου, τὰ ώραῖα καὶ διάφορα ἀνθηὶ καὶ τὰς ώραιάς φυχάς, αἱ δποῖαι ἐπέτων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἀνθος. Αἱ παικιλίαι αὗται ἔκαμον τὰ μικρότερα παιδία νὰ ζηλεύσωσι καὶ εἶπον πρὸς ἄλληλα: «Δὲν θὰ ἥτο τὸ ἴδιον, ἐὰν πρῶτον παιξωμεν καὶ ἔπειτα κάμωμεν τὴν ἔργασίαν μας; Ἐκεῖ ἔξω τώρα εἴναι τόσον ώραια, ὥστε θὰ εὐχαριστηθῶμεν πολὺ· ἐνῷ ἐδῶ εἴναι πολὺ στενόχωρα καὶ σκοτεινά».

«Ναί», ἀπήγντησεν δὲ μεγαλύτερος, «ἄλλος δὲ πατήρ μας εἶπεν, δτι πρῶτον πρέπει νὰ κάμωμεν τὴν ἔργασίαν μας καὶ ἔπειτα νὰ παιξωμεν».

«”Ω!», ἀπήγντησαν οἱ ἄλλοι, «ἀρκεῖ μόνον καὶ τὰ δύο νὰ γίνωσι καὶ εἴναι ἀδιάφορον, ποιὸν θὰ γίνη πρῶτον καὶ ποιὸν δεύτερον».

Ἄφοῦ εἶπον ταῦτα οἱ παιδεῖς, ἔρριψαν κατὰ μέρος τὰ βιβλία των καὶ πηδῶντες μετέβησαν εἰς τὸν κήπον, χωρὶς νὰ σκεψθῶσι τὴν διαταγὴν τοῦ πατρός των καὶ τὴν ἔργασίαν των. Ο μεγαλύτερος ἔμεινεν ἐν τῷ δωματίῳ, δπόθεν ἔβλεπεν αὐτοὺς παιζόντας, καὶ ἐζήλευεν, ἀλλὰ δὲν παρεπλανήθη, ἔμεινε καὶ ἐξηκολούθησεν ἔργαζόμενος. Ο γῆλος ἔξω ἦτο ἀκόμη ὑψηλὰ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ δὲν ἦτο θερμός, ἀλλ’ οἱ παιδεῖς οὐδεμίαν προσοχὴν ἔδιδον εἰς τὴν θερμότητα. Ἐπήδων ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἔτρε-

ΧΟΝ, κυνηγοῦντες τὰς ψυχάς, καὶ ἔπαιζον διάφορα καὶ ζωηρά παιγνίδια.

“Οτε δὲ μεγαλύτερος ἐτελείωσε τὴν ἔργασίαν του, μετέβη εἰς τὸν κῆπον πρὸς τοὺς ἀδελφούς του καὶ ὑπενθύμισεν εἰς αὐτοὺς τὸ καθηκόν των. Οὕτοι, ἐνθυμηθέντες τότε τὴν ἔργασίαν των καὶ, γνωρίζοντες τὴν αὐστηρότητα τοῦ πατρός των, ἐπανῆλθον εἰς τὸ δωμάτιόν των. Ἄλλα, ὅτε ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὰ βιβλία, δὲν ἤδυναντο νὰ ἀναγνώσωσι, διότι ἡσαν κατάκοποι καὶ κατακόκκινοι καὶ τὰ γράμματα ἐφαίνοντο, ὅτι ἔχόρευον πρὸ τῶν δοφθαλμῶν των. Συγχρόνως δὲ δὲν ἦλιος ἥρχισε νὰ δύῃ καὶ τὸ σκότος ἐπήρχετο καὶ διὰ τοῦτο μετέβησαν πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἀπ’ ἐκεῖ δὲ ἔβλεπον μετὰ λύπης πρὸς τὰ ἔξω καὶ παρετήρουν τὸν ὑπήκοον καὶ φιλόποιον ἀδελφόν των, δὲν δποῖος περιεφέρετο ὑπὸ τὰ δροσερὰ δένδρα, ἐπότιζε τὰ ἄγνη καὶ ηὔχαριστεῖτο ἐκ τῆς εὐωδίας αὐτῶν καὶ τῆς δροσερᾶς ἑσπέρας. Οἱ μικροὶ τότε, δακρύοντες ὑπὸ θυμοῦ, διότι ἔκαμον κακὴν χρῆσιν τῆς δοθείσης ἀδείας, ἔλαβον πάλιν τὰ βιβλία, ἀλλὰ δὲν ἤδυναντο πλέον νὰ μελετήσωσι, διότι δὲν νοῦστων ἦτο ἐσκορπισμένος. Διὰ τοῦτο περιεφέροντο ἐν τῷ δωματίῳ πεφοβισμένοι καὶ ἀνήσυχοι.

“Οτε ἐπανῆλθεν δὲ πατήρ, παρετήρησεν, ὅτι τὰ πρόσωπα τῶν δύο τέκνων του ἡσαν κατακόκκινα καὶ ὅτι τὸ ἐν προσεπάθει νὰ κρυβῇ ὅπισθεν τοῦ ἄλλου. Τότε ἐκάλεσε τὸν μεγαλύτερον υἱόν του καὶ ἡρώτησεν αὐτόν, τί συνέβη· οὕτος δὲ διηγήθη, τί συνέβη καὶ πῶς ἐκεῖνοι πρώτον ἔπαιξαν καὶ ἔπειτα ἀνέλαβον τὴν ἔργασίαν των. «Καὶ ποῦ εἶναι αἱ ἔργασίαι σας;», ἡρώτησε τότε δὲ πατήρ.

Τότε δὲ μικρότερος οἰλαίων εἶπε· «Συγχώρησόν μας πάτερ, εἴμεθα κατακόκκινοι καὶ κατάκοποι προσέτι δὲ ἔβλέπομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ μεγαλυτέρου ἀδελφοῦ μας καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν ἤδυνήθημεν νὰ κάμωμεν».

«Σεῖς εἰσθε ἀπειθεῖς καὶ δκνηροί», ἀπήντησε τότε ὁ πατήρ μετ' ὄργης «δὲν εἶπον ἐγώ, ὅτι μόνον μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀναπαύηται καὶ διασκεδάζῃ; Διατί σεῖς θέλετε νὰ μεταβάλητε τὴν φυσικὴν τάξιν τῶν πραγμάτων; Βλέπετε, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ὁ δποῖος παραβαίνει τὸ καθῆκόν του, τιμώρει ὁ ἕδιος τὸν ἑαυτόν του; Ὁ ἐπιμελῆς μετὰ τὴν ἐργασίαν του διεσκέδασε καὶ εὐχαριστήθη, ἐνῷ σεῖς, οἵτινες ἥθελήσατε πρῶτον νὰ διασκεδάσητε, στενοχωρεῖσθε, διότι δὲν ἔναμετε τὴν ἐργασίαν σας».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔκαμον ἐντύπωσιν εἰς τοὺς μικροὺς παῖδας, οἱ δποῖοι ἀπὸ τότε πρῶτον ἐτελείωνον τὴν ἐργασίαν των καὶ ἔπειτα ἀνεπαύοντο καὶ διεσκέδαζον.

«Χόρευε, κυρὰ Μαροῦ, κ' ἔχε ἔννοια τοῦ σπιτιοῦ».

84. Ηώς ἐφέρθη ὁ Λυκοῦργος πρὸς τὸν ἔχθρον τόν "Αλκανδρον.

Ο Λυκοῦργος συνέταξε νόμους σοφοὺς εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Σπάρτην. Διὰ τῶν νόμων δὲ τούτων ἡ Σπάρτη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐδοξάσθη καὶ ἔγινεν ἡ πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν νόμων ὁ Λυκοῦργος ἀπήντησε πολλὰς δυσκολίας· οἱ πλούσιοι, οἱ δποῖοι ἐζημιοῦντο ἐκ τῶν νόμων τοῦ Λυκούργου, ἐξηγέρθησαν κατ' αὐτοῦ. Ἡμέραν μάλιστά τινα, συγαθροισθέντες πολλοὶ ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἀγοράν, ἤρχισαν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Λυκοῦργον καὶ νὰ λιθοβολῶσιν αὐτόν. Ο Λυκοῦργος τότε, διὰ νὰ σωθῇ, ἤγαγκάσθη νὰ φύγῃ ταχέως ἐκ τῆς ἀγορᾶς καὶ νὰ μεταβῇ εἰς ναόν τινα. Ἐνῷ δμως εἰσήρχετο εἰς τὸν ναόν, νεανίας τις δξύθυμος καὶ αὐθάδης, "Αλκανδρος δνομαζόμενος, ἐπέπεσε κατ' αὐτοῦ καὶ διὰ τῆς ράβδου του ἐξώρυξεν ἔνα τῶν δφθαλμῶν αὐτοῦ. Ο συνετὸς Λυκοῦργος τότε δὲν ὠργίσθη, οὐδὲ τὴν ράβδον του ὑψώσε, διὰ νὰ ἀνταποδώσῃ τὸ κτύπημα, ἀλλ' ἀτάραχος ἐστράφη πρὸς τὸν

λαὸν καὶ ἔδειξε τὸ αἰματωμένον πρόσωπόν του καὶ τὸν κατεστραμμένον δφθαλμόν του. Ἡ πραότης καὶ ἡ ἀταραξία τοῦ Λυκούργου συγεκίνησε τόσον καὶ αὐτοὺς τοὺς ἔχθρούς του, ὥστε συλλαβόντες οὗτοι τὸν "Αλκανδρον παρέδωκαν αὐτὸν πρὸς τὸν Λυκούργον, διὰ νὰ τὸν τιμωρήσῃ, ὡς γῆθελε. Μετὰ ταῦτα συγώνευσαν αὐτὸν μέχρι τῆς οἰκίας του καὶ πολλάκις ἐξεδήλωσαν τὴν λύπην των διὰ τὸ ἀτύχημα, τὸ δποῖον ἐγένετο εἰς αὐτόν. Ὁ Λυκούργος ἐκείνους μὲν ηὐχαρίστησε διὰ τὴν συμπάθειάν των, τὸν δὲ "Αλκανδρον ἐκράτησεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ περιεποιεῖτο ὡς νέον. Καθ' ἑκάστην δὲ ἔλεγε πρὸς αὐτόν, δτι ηὐχαρίστεῖτο πολύ, δταν δεικνύῃ τὸν ἑαυτόν του πρῶτον καὶ ἀγαθὸν καὶ δύναται νὰ συγχωρῇ καὶ εὑεργετῇ τὸν βλάψαντα αὐτόν.

Ο δὲ "Αλκανδρος, εὑεργετούμενος καὶ ἀκούων τὰ τοιαῦτα, ἔλεγε πρὸς φίλους του, δτι προτιμότερον ήτο νὰ ἐφογεύετο ἀμέσως μετὰ τὴν ἄδικον πρᾶξίν του, διότι τότε ἐν μιᾷ στιγμῇ θὰ ἐσφύζετο ἀπὸ τὰς βασάνους του. Ἐνῷ τώρα ζῶν καὶ εὑεργετούμενος ὑπὸ τοῦ ἀδικηθέντος Λυκούργου τιμωρεῖται διαρκῶς, διότι καθ' ἑκάστην τύπτει αὐτὸν ἡ συνείδησις καὶ θὰ ὑποφέρῃ τοῦτο καθ' ὅλην του τὴν ζωὴν.

Οὕτως ὁ Λυκούργος διὰ περιποιήσεων καὶ τῶν συμβουλῶν τὸν ἄσπονδον ἔχθρον του ἔκαμεν φίλον ἐπιστήθιον καὶ ἀπέδωκεν εἰς τὴν πατρίδα του πολίτην ἐνάρετον.

«Συγγράμη τιμωρίας ἀμείνων».

85. Πόσον ἡ ἐλεημοσύνη μεᾶς τυφλῆς ωφέλησεν αὐτήν.

Εἰς τινα πόλιν τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ πτωχοὶ εἶχον πλεονάσει, δίερευς ὅμιλησεν ἀπ' ἀμβωνος περὶ ἐλεημοσύνης, καὶ παρεκίνησε τοὺς ἀκροατάς του νὰ βοηθήσῃ ἔκαστος κατὰ δύναμιν τοὺς δυστυχεῖς.

Μετὰ τὴν ὅμιλίαν πολλοὶ προσῆλθον εἰς τὸν ἱερέα, δίδοντες

ὅτι ἡδύναντο. Μεταξὺ αὐτῶν παρετήρησεν ὁ Ἱερεὺς νεάνιδα τυφλὴν, πτωχιῶς ἐνδεδυμένην, δδηγγηθεῖσαν πλησίον του καὶ δίδουσαν ποσὸν ἀνώτερον παντὸς ἄλλου.

— «”Οχι, ορη μου», τῇ εἶπεν ὁ Ἱερεὺς, «εἶσαι πτωχὴ καὶ τυφλὴ· ἡ προσφορά σου εἶναι μεγάλη· δὲν δέχομαι πάρα τὸ ἥμισυ αὐτῆς».

— «Εἶναι ἀληθές, πάτερ», ἀπήντησεν ἡ νεᾶνις, «εἴμαι τυφλὴ ἐκ γενετῆς, ἀλλὰ πτωχὴ τώρα δὲν εἰμαι. Εἰς τὸ κατάστημα τῶν τυφλῶν ἔμαθον νὰ πλέκω καλάθια καὶ ἡδη ἐκ τῆς ἐργασίας ἀπολαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὸ ζῆν. Ἡ προσφορά μου εἶναι ἡ οἰκονομία ἐκ τοῦ λύχνου, τὸν δποῖον δὲν ἀνάπτω. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ δεχθῆτε αὐτήν. Γνωρίζω, τί εἶναι πτωχεία. Πρὶν ὑπάγω εἰς τὸ κατάστημα, ἐγύριζον νυχθημερὸν ἐπαιτοῦσα· ἐνθυμοῦμαι δὲ κάλλιστα καὶ τὰς περιφρονήσεις τῶν διαβατῶν καὶ τοὺς πικρούς των λόγους καὶ τὰς ψυχρὰς νύκτας, τὰς δποίας ἡμέρυμνος καὶ ἀγυπόδητος, τρέμουσα καὶ πεινῶσα, διηγλθον ἀϋπνος εἰς τὰς δημοσίας ὁδούς. Ἡ καρδία μου κλαίει, δσάκις ἀκούω περὶ πτωχῶν, παρηγορεῖται δὲ καὶ εὐχαριστεῖται, δσάκις δύναμαι νὰ τοῖς δίδω μικρὰν βοήθειαν».

«Ολοι ἐθαύμασαν τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς τυφλῆς νεάνιδος, ὃ δὲ Ἱερεὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ ἐφώναξεν. «’Ιδού, φίλτατοι ἀδελφοί, διατί ὁ Ἰησοῦς μᾶς εἶπεν, δτι τῶν πτωχῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν!»

Τὸ παράδειγμα τῆς τυφλῆς ορης καὶ οἱ συγκινητικοὶ λόγοι τῆς πρὸς τὸν Ἱερέα συνειίνησαν τόσον τοὺς παρευρεθέντας, ὡστε ἀμέσως αἱ συνεισφοραὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν. Τοιουτορόπως οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως ἔξοικονομηθέντες ηὐλόγουν τοὺς εὐεργέτας των καὶ περισσότερον τὴν τυφλὴν νεάνιδα.

Αἱ ἐφημερίδες ἐπήγεισαν τὴν εὔσπλαγχνον καλαθοποιούν. Ἀπὸ παγτοῦ δὲ μετέθαινον εἰς τὴν κατοικίαν της, διὰ νὰ τὴν γνωρί-

σωσι προσωπικῶς καὶ ἀγοράσωσι καὶ καλάθιόν τι ἐκ τῶν χειρῶν της.

Τοιουτορόπως ή ἐλεήμων τυφλὴ ὅχι μόνον εἰς τὴν μέλλουσαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν πλουσίως ἡλεήθη παρὰ τοῦ Υψίστου· τιμωμένη δὲ καὶ ἀγαπωμένη παρ' ὅλων, ἔζησεν ἐν ἀνέσει καὶ ἐξηκολούθησε διὰ τῆς ἐλεημοσύνης νὰ παρηγορῇ τοὺς πτωχούς, νὰ εὐχαριστῇ τὴν φυχήν της καὶ νὰ εὐαρεστῇ τὸν Πλάστην της.

(Ἐκ τοῦ Γεορδάνου τοῦ Α. Μελά).

86. Θ δεακονεάρης.

Αυπηρὸν νὰ ἴδῃς ἔμπρός σου
ἔνα γέροντ' ἀσπρομάλλη
νὰ ζητάῃ τὸν ὄβιολό σου,
καὶ μὲ ξέσκεπο κεφάλι
νὰ σοῦ λέγῃ ποῦ πεῖνᾶ !

Πόσοι, πόσοι ποῦ μποροῦνε
νὰ τοῦ δώσουνε βοήθεια
μὲ ἔνα «φρεύγα» τοῦ ἀπαντοῦνε,
κι' ὁ φτωχὸς τὰ μαῦρα στήθια
κρυφοδέρονει καὶ σωπᾶ !

Ποιὸς ἔδωθε τὸν πειράζει,
ποιὸς ἐκεῖθε τὸν βαριέται·
κι' ὁ φτωχὸς ἀναστενάζει
ντροπιασμένος, καταριέται
τὴν πολύπαθη ζωή.

Ἄλλ' ὁ πλούσιος δὲν ἔέρει
τὴν ντροπὴν π' ἀκολουθάει
τὸ τρεμάμενο τὸ χέρι
τοῦ καῦμένου ποῦ ζητάει
μέσον τὸ δρόμο τὸ ψωμί.

ὦ Ω ! ποὺδος ἔέρει, δ πεινασμένος
μὴν ἐστάθη σ τὸν καιρό του
σὰν ἐμᾶς καλοθρεμμένος,
καὶ μὴν ἐσπερνε τὸ βιό του
γιὰ τοὺς φίλους μιὰ φορά !

Δυστυχῆς μαθαίνει τώρα
ποῦ δ φτωχὸς δὲν ἔχει φίλο
καὶ πολλὲς φορὲς τὴν ὥρα
τοῦ καλότυχου τὸν σκύλο
νὰ ζηλεύῃ καταντᾶ.

Εἰς τὸ δρόμο ποῦ διαβαίνει
καὶ σ τὴν θύρα ποῦ κτυπάει,
πάντα κάποια περιμένει
προσβολὴ νὰ τοῦ περνάῃ
τὴν ταλαιπωρη ψυχή.

Καὶ γυμνὸς μὲ καταφρόνια
λαχταρῶντας εἰς τὸ κρύο
σέρνει τάχαρα τὰ χρόνια
ἔνα βλέποντας σημεῖο
πάντα ἐμπρός του . . . τὸ ψωμί.

ὦ Ω ! χαρά του σ τὸ ποιὸν ἔχει
δυὸ ψωμιὰ καὶ δίνει τῶνα
Θέλ' ἦ Δέσποινα τὸν βρέχει
σ τοῦ θανάτου τὸν ἀγῶνα
μὲ τὸ δράκυ τοῦ φτωχοῦ.

Τὴν καλύβη καὶ τὸ θρόνο
πῶς ἡ τύχη δίνει, παιόνει
δὲν εἰξέρω· ξέρω μόνο
π' ὅποιος κάνει ἐλεημοσύνη
φίλος εἶναι τοῦ Θεοῦ.

Γ. Μαρτινέλις.

87. Ποέα ἡτο ἡ τελευταέα παραγγελέα τοῦ **Φωκίωνος**
πρὸς τὸν υἱόν του.

Ο Φωκίων, δ περίφημος στρατηγὸς τῶν ἀρχαίων Ἀθηναίων, κατεδικάσθη ὑπ' αὐτῶν ἀδίκως νὰ πίῃ τὸ κώνιον. Ὅτε δὲ ἔμελε νὰ πίῃ τὸ θανατηφόρον δηλητήριον, ἡρωτήθη ὑπό τινος, ἂν ἥθελε νὰ παραγγείλῃ τι πρὸς τὸν υἱόν του. «Μάλιστα», εἶπεν δ Φωκίων, «παραγγέλλω εἰς τὸν υἱόν μου νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὸ δηλητήριον τοῦτο, μὲ τὸ ὅποιον ἡ πατρὶς ποτίζει τὸν πατέρα αὐτοῦ νὰ ἀγαπᾷ δὲ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας αὐτὴν καὶ νὰ θυσιάζηται εἰς πᾶσαν περίστασιν καὶ μετὰ μεγίστης προθυμίας ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας, τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου αὐτῆς».

«Οὐδὲν τῆς πατρίδος φίλτερον τοῖς ἀνθρώποις».

88. Δεικτέ ἡ ἐργασέα εἴναι μῆτηρ τῆς εὔτυχεας.

Ο σοφὸς Σωκράτης συνήντησεν ἡμέραν τινὰ καθ' ὁδὸν τὸν φίλον του Ἀρίστραχον, δ ὅποιος ἡτο περίλυπος καὶ σκεπτικός. «Τί ἔχεις, Ἀρίσταρχε», εἶπε πρὸς αὐτὸν δ Σωκράτης, «καὶ εἶσαι τόσον λυπημένος καὶ σκεπτικός;»

— «Γνωρίζεις, ὦ Σώκρατες, δτι ἀπέθανεν ὁ πατήρ μου καὶ ἔμεινα ὀρφανός. Ή περιουσία μου εἶναι μικρά, ἔχω δὲ καθῆκον νὰ συντηρήσω τὴν μητέρα μου καὶ ἑπτὰ ἀδελφάς. Χρήματα δὲ οὐδεὶς μὲ δανείζει».

— «Λυπεῖσαι λοιπὸν διὰ τὰς ἀδελφάς σου καὶ θεωρεῖς αὐτὰς

βάρος εἰς σέ; Ἐγώ ἐνόμιζον, ὅτι εἶναι εὐτύχημα νὰ ἔχῃ τις ὅχι
μόνον ἀδελφούς, ἀλλὰ καὶ ἀδελφάς».

— «Διόλου, ὁ Σώκρατες, δὲν θεωρῶ τὰς ἀδελφάς μου βάρος.
Καὶ ταύτας ἀγαπῶ πολὺ καὶ τὴν μητέρα μου σέβομαι. Διὰ τοῦτο
ἀκριθῶς στενοχωροῦμαι, διότι βλέπω, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ δια-
θρέψω αὐτάς».

— «Καὶ τίνα ἐργασίαν κάμνουσιν αἱ ἀδελφαὶ σου;»

— «Τὰς συνήθεις ἐργασίας τῶν κορασίων, ἀπὸ τὰς ὅποιας
οὐδεμία ὠφέλεια προέρχεται. Γνωρίζουσι νὰ ῥάπτωσι καὶ νὰ κεν-
τῶσιν· ή μία ἐξ αὐτῶν γνωρίζει νὰ ὑφαίνῃ λεπτότατα ὑφά-
σματα, ή ἄλλη νὰ ζωγραφῇ ώραιάς εἰκόνας καὶ η ἄλλη εἶναι
καλλιγράφος».

— «Τότε λοιπόν, Ἀρίσταρχε, δὲν εἰσαι δσον νομίζεις πτω-
χός· σὺ ἔχεις θησαυρὸν κεκρυμμένον εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ
προσποιεῖσαι, ὅτι δὲν γνωρίζεις αὐτόν; Νομίζω ὅτι ἀδικαιολο-
γήτως λυπεῖσαι».

— «Ἐγὼ ἔχω ὑπόληψιν εἰς τοὺς λόγους σου, ὁ Σώκρατες,
ἄλλως θὰ ἐνόμιζον, ὅτι μὲ περιπαίζεις. Ἐγὼ ἔχω θησαυρὸν κε-
κρυμμένον καὶ προσποιοῦμαι, ὅτι δὲν γνωρίζω αὐτόν; Εἴμαι
λοιπὸν πλούσιος καὶ ἔγὼ νομίζω, ὅτι εἴμαι πτωχός; Καὶ ποῦ
εἶναι, σὲ παρακαλῶ, δικεκρυμμένος θησαυρός; τὸν ὅποῖον ἔγὼ
δὲν γνωρίζω;»

— «Βεβαιότατα, Ἀρίσταρχε, δύνασαι νὰ εἰσαι πλούσιος, ἐὰν
πλούσιος εἶναι ἐκεῖνος, διόποιος ἔχει τὰ ἀπαιτούμενα, διὰ νὰ
οἰκονομῇ τὰς ἀνάγκας του».

— «Εἴμαι σύμφωνος, ὁ Σώκρατες, ὅτι οὗτος εἶναι πλού-
σιος, ἐὰν προσθέσωμεν μόνον, ὅτι πλούσιος εἶναι ἐκεῖνος, διόποιος ἔχει τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς αὐτὸν καὶ μικρὸν περίσσευμα,
διὰ νὰ δύναται νὰ βοηθῇ τοὺς πάσχοντας».

— «Ἐχεις δίκαιον, Ἀρίσταρχε, καὶ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν

συμπλήρωσιν. Ἐγὼ δὲν ἔκαμον λόγον περὶ τούτου, διότι νομίζω, διὰ πάντα ἀγαθὸν ἀνθρωπὸν μία ἀπὸ τὰς πρώτας ἀνάγκας του εἶναι καὶ η ἐπιθυμία νὰ βοηθῇ τοὺς πάσχοντας».

— «Ἄλλὰ ποῦ εἶναι ὁ θησαυρὸς μου, ὁ Σώκρατες; Βλέπεις διὰ ἔγινα ἀνυπόμονος καὶ θέλω νὰ μάθω αὐτόν».

— «Εὔθυς θὰ σοὶ δεῖξω τὸν θησαυρὸν σου, Ἀρίσταρχε. Ἀγόρασον δλίγον ὕφασμα, ἔστω καὶ μὲ πίστωσιν, ἢν δὲν ἔχῃς χρήματα, καὶ δὸς αὐτὸν εἰς τὰς ἀδελφάς σου, αἱ ὅποιαι γνωρίζουσι νὰ δάπτωσι καλύτερον, διὰ νὰ κατασκευάσωσι χιτῶνας καὶ ἄλλα ἐνδύματα. Αἱ ἀδελφαὶ σου, αἱ γνωρίζουσαι καλὸν κέντημα, ἃς κεντήσωσιν ἐνδύματα η ἐπιπλα. Εἰς τὴν ἀδελφήν σου, η ὅποια ὑφαίνει, ἀγόρασον ἔρια η νήματα, διὰ νὰ ὑφάνῃ. Ἡ ἄλλη, ἃς ἀντιγράψῃ τὰ ποιῆματα τοῦ Ὁμήρου διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων. Καὶ η ἄλλη ἃς ζωγραφήσῃ εἰκόνα τινά. Δὲν νομίζεις, Ἀρίσταρχε, διὰ ἀπὸ δλας ταύτας τὰς ἐργασίας δύνασθε καὶ τὰς ἀνάγκας σας νὰ οἰκονομήτε καὶ ἄλλους νὰ βοηθήτε καὶ περίσσευμα νὰ ἔχητε;».

— «Ναὶ ὁ Σώκρατες, ἀλλὰ τί θὰ εἴπῃς ὁ κόσμος; Δὲν εἶναι ἐντροπή αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ἀριστάρχου νὰ ἐργάζωνται, διὰ νὰ ζῶσι;».

— «Διόλου δὲν εἶναι ἐντροπή. Οἱ μὲν φρόνιμοι ἀνθρωποι θὰ ἐπαινέσωσι μάλιστα τὰς ἀδελφάς σου, διὰ τὰς φλυαρίας δὲ τῶν ἀνοήτων ἀνθρώπων δὲν πρέπει νὰ σὲ μέλῃ. Καὶ διατί, Ἀρίσταρχε, εἶναι ἐντροπή νὰ ἐργάζωνται αἱ ἀδελφαὶ σου, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἐργάζονται; Λησμονεῖς, διὰ η Ἀθηνᾶ, η κόρη τοῦ Διός, λέγεται καὶ Ἐργάνη καὶ διὰ δῆ “Ηφαιστος δληγη τὴν ήμέραν ἐργάζεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του μὲ τὴν σφύραν εἰς τὰς χεῖρας; Διατί εἶναι ἐντροπή νὰ ἐργάζηται τις, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς ἐργάζονται καὶ αἱ θυγατέρες τῶν βασιλέων; Μήπως δὲν ἀνέγνωσας εἰς τὴν Ὁδύσσειαν τοῦ Ὁμήρου, διὰ η Ναυσικᾶ, η θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων, ἔπλυνεν εἰς

τὸν ποταμὸν τὰ ἐνδύματα τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν της; "Η νομίζεις, ὅτι τὸ πλύσιμον τῶν ἐνδυμάτων εἶναι ἐντιμότερον ἀπὸ τὸ κέντημα, τὴν ζωγραφικήν, τὴν ραπτικήν; "Ἀκουσον, ἀγαπητὲ Ἀρίσταρχε, τί λέγεις ὁ σοφὸς ποιητὴς Ἡσίοδος: «"Ἐργον οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δὲ τὸ ὄνειδος», δηλαδὴ ἡ δουλειὰ ἐντροπὴ δὲν ἔχει. Ὁ Ἀρίσταρχος ἡκολούθησε τὴν σοφὴν καὶ πατρικὴν συμβουλὴν τοῦ Σωκράτους καὶ δὲν μετενόησε βεβαίως διὰ τοῦτο. Διότι ἐντὸς δλέγου χρόνου ἀπηλλάγησαν ἀπὸ ὅλας τὰς στενοχωρίας, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν του ἐβασίλευεν ἡ ὑγεία, ἡ φαιδρότης καὶ ἡ χαρά, ἀντὶ τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς λύπης.

«"Ἡ προκοπὴ νικάσι τὴν φτώχειαν».

«'Ἐργάζου καὶ πορεύου», εἶπεν ὁ Θεός.

39. Ἡ ἐργασία.

Ἐργάζου νέος νὰ ἔχῃς γέρος.

Ἐπιμελοῦ, κόπιαζε, ἐν δσῳ εἰσαι νέος
διὰ νὰ μὴ μετανοῆς τὸ ὑστερὸν ματαίως.

Ἡ ἐπιμέλεια νικᾷ ὅλας τὰς δυσκολίας
καὶ ὀδηγεῖ τὸν ἀνθρώπον εἰς δρόμον εὐτυχίας.

90. Ἡ χελώνη.

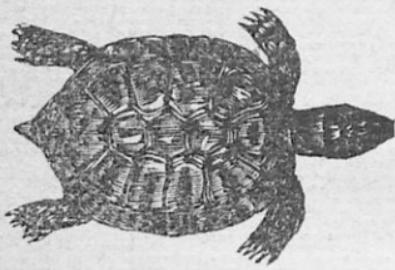
Ἡ χελώνη εἶναι ἔφον ἔρπετόν, συρόμενον μὲ τὴν κοιλίαν ἐπὶ τῆς γῆς. "Ολον τὸ σῶμά της εἶναι ἐγκεκλεισμένον ἐντὸς κελύφους τινός, τὸ δποῖον λέγεται χελώνιον ἢ χέλιον. Τὸ χελώνιον ἄνωθεν μὲν εἶναι κυρτόν, κάτωθεν δὲ ἐπίπεδον. Τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ τεμάχια ὀστεῖνα, καλῶς προσηρμοσμένα κρώματος ὑπομέλανος μὲ κιτρίνας γραμμάτων. "Εμπροσθεν καὶ ὅπισθεν τοῦ χελωνίου ὑπάρχουσιν ὄπαί, ἐκ τῶν δποίων ἢ χε-

λώνη ἔξαγει τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἐμπροσθίους πόδας, τὴν
οὐρὰν καὶ τοὺς ὀπισθίους πόδας

Ἡ κεφαλὴ τῆς χελώνης εἶναι μικρά, φοειδὴς καὶ ἄνωθεν
πεπιεσμένη. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶναι μεγάλοι, ἀναλόγως τοῦ
σώματός της, καὶ στρογγύλοι. Εἰς τὸ στόμα τῆς δὲν φέρει
δόδοντας, ἀλλὰ κεράτινα χελλῆς, διὰ τῶν ὅποιων κόπτει τὴν
τροφήν της. Οἱ πόδες τῆς εἶναι βραχεῖς καὶ ἔχουσιν οἱ μὲν
πρόσθιοι 5 δακτύλους οἱ δὲ ὄπισθιοι 4 μὲν ὄνυχας ἵσχυρούς,
ἀλλ’ οὐχὶ καὶ ὁξεῖς.

Ἡ χελώνη οὔτε νοημοσύνην ἔχει, οὔτε στοργὴν πρὸς τὰ
τέκνα αὐτῆς. Εἶναι δὲ ζῷον δειλότατον. Εἰς τὸν ἐλάχιστον

θόρυβον συστέλλει τὴν κεφα-
λὴν καὶ τοὺς πόδας τῆς ἐντὸς
τοῦ χελωνίου της, διὰ τοῦτο οὐ-
δὲν ζῷον δύναται νὰ βλάψῃ
αὐτὴν καὶ οὐδὲν φοβεῖται.

Μόνον τὸν ἀετὸν φοβεῖται,
διότι οὗτος συλλαμβάνει αὐτὴν
διὰ τῶν ὄνυχών του καὶ φέρει εἰς πολὺ ὑψος πετῶν. Ἀπ' ἐκεῖ
ἀφίνει αὐτὴν νὰ πέσῃ ἐπὶ λίθων, ἔνθα κατασυντρίβεται τὸ χε-
λώνιόν της, ὅτε ὁ ἀετὸς κατέρχεται καὶ τρώγει αὐτήν. Ἡ
χελώνη, ὅταν ἀνατραπῇ καὶ πέσῃ ὑπτίᾳ, δυσκόλως ἐπανέρ-
χεται εἰς τὴν θέσιν της. ᩩ χελώνη βαδίζει βραδύτατα. Αὕ-
τη εἶναι ζῷον ἥμερον καὶ μακροβιώτατον.

Ἡ χελώνη γεννᾶ κατὰ Ἰούνιον 4-12 φὰ στρογγύλα, λευ-
κὰ καὶ μικρά, ως κάρυντα. Ταῦτα κρύπτει ἐντὸς μικρῶν λάκ-
νων, σκάπτουσα διὰ τῆς οὐρᾶς της, καὶ καλύπτει αὐτὰ διὰ
χώματος. Μετὰ ταῦτα, ὅταν ἐλθῃ ὁ ὠρισμένος χρόνος, ἔξερ-
χονται τὰ χελωνίδια μόνα των. Τά χελωνίδια, ἔξερχόμενα τῶν
φῶν των, ζητοῦσι μόνα των τὴν τροφήν.

Ἡ χελώνη τρώγει χόρτα, ἔντομα καὶ σκώληκας. Δύναται

δημοσίας νὰ μείνῃ καὶ πολλοὺς μῆνας ἀνευ τροφῆς. Χελῶναι εἶναι διαφόρων εἰδῶν καὶ μεγεθῶν. "Αλλαι ζῶσιν εἰς τὴν ξηράν, ἄλλαι εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς λίμνας καὶ λέγονται χελῶναι τῶν γλυκέων ὑδάτων καὶ ἄλλαι εἰς τὰς θαλάσσας. Αἱ χελῶναι τῆς θαλάσσης εἶναι μεγαλύτεραι. Φθάνουσι μέχρι δύο μέτρων μήκους καὶ 300 ὁκάδων βάρους. Αὗται τρώγουσι καρκίνους καὶ ίχθυς καὶ γεννῶσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου τῆς παραλίας τὰ φά, τὰ δποῖα ἐκκολάπτονται διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἥλιου.

"Η χελώνη δύναται νὰ ζήσῃ καὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς καὶ ἐντὸς τῶν ὑδάτων καὶ διὰ τοῦτο λέγεται ζῷον ἀμφίβιον. Η χελώνη εἶναι χρησιμωτάτη εἰς τὸν ἀνθρώπον. Παρέχει εἰς ήμας τὸ χελώνιον, ἐκ τοῦ δποίου κατασκευάζουσι κτένια κοριβία, λίκνα, καπνοθήκας, κάνιστρα καὶ ἄλλα. Παρέχει τὰ φά καὶ τὸ κρέας, τὸ δποίόν τινες τῶν ἀνθρώπων τρώγουσι καὶ εὔ-ρισκουσι αὐτὸ τρυφερόν, νόστισμον καὶ πολὺ θρεπτικόν.

91. ΙΙΘΣ ἡ Ἱφιγένεια δέχεται νὰ θυσιασθῇ ὑπὲρ τῆς πατρέΩς.

"Οτε οἱ "Ελληνες εἶχον συναθροισθῇ εἰς τὴν Αὐλίδα, διὰ νὰ θυσιατεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας, ἐναντίοι σφοδροὶ ἀνεμοὶ ἥμποδίζον αὐτοὺς ν' ἀποπλεύσωσιν ἀπ' ἐκεῖ. Τότε ὁ μάντις Κάλχας εἶπεν, ὅτι γέρε "Αρτεμις ἡτο ὠργισμένη κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, φονεύσαντος τὴν ἔλαφον αὐτῆς καὶ ὅτι οὗτος ὕφειλε νὰ θυσιάσῃ τὴν μεγαλυτέραν κόρην του Ἱφιγένειαν, ἵνα ἔξιεώσῃ τὴν θεάν. "Ο Ἀγαμέμνων κατ' ἀρχὰς ἐκλογίσθη, διότι δὲν ἤθελε νὰ θυσιάσῃ τὴν ἀγαπητήν του κόρην, ἀλλ' ἐπειτα μετεπείσθη παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μενελάου, καὶ ἔγραψε πρὸς τὴν σύζυγόν του Κλυταιμνήστραν, νὰ ἀποστείλῃ αὐτῷ τὴν Ἱφιγένειαν. "Ἐγραψε δὲ εἰς τὴν σύζυγόν του οὐχὶ τὴν ἀλήθειαν,

ἀλλ' οὐ ἔμελλε νὰ ὑπαγδρεύσῃ αὐτὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως,
βασιλέως τῶν Μυρμηδόνων.

Μετά τινας ἡμέρας ἔφθασεν ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν Αὐλίδα μετὰ
τῆς μητρός της καὶ τοῦ ἀδελφοῦ της Ὁρέστου. "Ολος δ στρατὸς
ἔτρεξε διὰ τὰ ἕδη τὴν βασιλόπαιδα καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν ὥραιό-
τητά της. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Κλυταιμνήστρα ἔμαθεν, δτι δὲν πρό-
κειται περὶ γάμου, ἀλλὰ περὶ θυσίας τῆς θυγατρός της. Ο Ἀγα-
μέμνων ὅμως, μὴ γνωρίζων τοῦτο, εἶπεν εἰς τὴν σύζυγόν του, δτι
τὰ πάντα εἶναι ἔτοιμα καὶ δτι ἡ θυγάτηρ ἐπρεπε ὑπὸ τοῦ πατρός
της νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τὸν βωμὸν πρὸς τὸν γαμβρόν. Η Κλυται-
μνήστρα, ὠργισμένη τότε καὶ τρέμουσα ἐκ τῆς φρίκης, ὑπέ-
μνησε πρὸς τὸν σύζυγόν της τὸ μέγα πένθος, τὸ δποῖον θὰ φέρῃ
εἰς τὴν οἰκογένειαν δ φόνος τῆς Ἰφιγενείας. Πρὸς δὲ εἶπεν,
«δτι οἱ θεοὶ θὰ τιμωρήσωσι τὸ ἀνόσιον τοῦτο ἔργον διὰ κατα-
στρεπτικῆς ἐπιστροφῆς τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν πατρίδα των.
Οὐδεμία δέησις θὰ μεταβάλῃ τὴν ἀπέφασιν τὸν θεῶν. Οι
θεοὶ δὲν εἶναι ἀνόητοι καὶ τιμωροῦσι πᾶν ἀδίκημα».

Μετὰ ταῦτα καὶ ἡ Ἰφιγένεια, μαθοῦσα τὴν ἀλγίθειαν, ἔπεσεν
εἰς τοὺς πόδας τοῦ πατρός της καὶ, ολαίσουσα, εἶπεν. «Εἴθε νὰ
είχον τὸ στόμα τοῦ Ὁρφέως, πάτερ μου, ἵνα κινῶ διὰ τῆς μα-
γευτικῆς φωνῆς τοὺς λίθους καὶ καταπραῦνω διὰ τῶν λόγων
μου ἐκεῖνον, τὸν δποῖον ἐπεθύμουν. Ἀλλ' ἔχω μόνον θρήνους
καὶ δάκρυα. Προσπίπτω ἵκετις εἰς τοὺς πέδας σου, πάτερ μου,
καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ θυσιάσῃς εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς γλικίας
μου. "Ω! πόσον γλυκὺ εἶναι νὰ βλέπῃ τις τὸ φῶς τοῦ ἥλιου!
"Ω! μὴ μὲ ἀναγκάσῃς νὰ καταβῶ εἰς τὸ σκότος! Τί ἔπαισα
ἐγὼ διὰ τὴν φυγὴν τῆς Ἐλένης μετὰ τοῦ Πάριδος, ἵνα τιμωρη-
θῶ διὰ θανάτου; "Αν οἱ λόγοι μου, πάτερ μου, δὲν σὲ συγκινῶσι
δές μοι τούλαχιστον ἐν πατρικὲν βλέμμα καὶ ἐν φίλημα, ἵνα
ἀποθνήσκουσι ἔχω ταῦτα πρὸς ἐνθύμησιν».

Ο Ἀγαμέμνων ἔμεινεν ἀμετάβλητος. «Γνωρίζω», εἶπε,

«πότε πρέπει νὰ λυπῶμαι καὶ πότε οὐχί ! Δὲν εἰμαι ἀνόητος ἀγαπῶ τὰ τέκνα μου. Μὲ καρδίαν τεθλιμμένην, γύναι, ἐκτελῶ πρᾶξιν, τὴν δποῖαν καὶ δὲν δύναμαι ν' ἀποφύγω. Βλέπετε πέριξ ἥμῶν δποῖοι μαχηταὶ καὶ ἡγεμόνες εἶναι συνηθροισμένοι. Εἰς δῆλους τούτους ἡ ὁδός, ἡ φέρουσα πρὸς τὴν Τροίαν, εἶναι κλειστή· ἂν δὲν θυσιάσω σέ, τέκνον μου. Τοῦτο εἶπεν ὁ μάντις Κάλχας, Οἱ Ἑλληνες περιμένουσι νὰ πλεύσωσι εἰς τὴν Τροίαν καὶ τιμωρήσωσι τοὺς Τρῶας, διὰ νὰ παύσῃ πλέον ἡ ἀρπαγὴ τῶν Ἑλληνίδων. Οὐχὶ χάριν τοῦ Μενελάου, ἀλλὰ χάριν δλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος πρέπει, τέκνον μου, θέλων καὶ μὴ θέλων, νὰ σὲ θυσιάσω. Διὰ σοῦ, θύγατερ, θὰ ἔλευθερωθῇ ἡ πατρίς μας Ἑλλὰς καὶ εἰς τὸ ἔξῆς δὲν θὰ τολμῇ βάρδαρος νὰ καταπατῇ τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων καὶ νὰ ὑβρίζῃ αὐτούς».

Οἱ λόγοι οὗτοι ἔδωκαν θάρρος εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ δποία στραφεῖσα πρὸς τὴν μητέρα της, εἶπεν· «Εἰς μάτην, ἀγαπητή μου μητέρ, δργίζεσαι κατὰ τοῦ πατρός μου. Ἀπεφάσισα ν' ἀποθύνω. Ἡ ἔνδοξος πατρίς μας πρὸς ἐμὲ σύμερον στρέφει τὸ βλέμμα της. Ἀπὸ ἐμὲ ἔξαρτάται τὸ καλὸν ταξίδιον τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Τροίας. Διατί λοιπὸν νὰ λυπηθῶ τόσον τὴν ζωὴν μου, ἀφοῦ χιλιάδες Ἑλλήνων διὰ τὴν προσδολήν, τὴν γενομένην εἰς τὴν πατρίδα μας, εἶναι ἔτοιμοι νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ αὐτῆς; Υπὲρ τῆς πατρίδος μου ἀποθυνῆσιν εὐχαρίστως. Θυσιάσατε ἐμέ, διὰ νὰ σώσητε τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος καὶ καταστρέψητε τὴν Τροίαν. Τὰ ἐρείπια τῆς Τροίας ἀς εἶναι δι' ἐμὲ μνημεῖον αἰώνιον».

Ταῦτα εἶπουσα ἡ μεγαλόψυχος κόρη ἔδάδισε μὲ βῆμα σταθερὸν καὶ ἀφοδον πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος. «Ολος ὁ λαός, πέριξ τοῦ βώμου ἴστάμενος, μετὰ θαυμασμοῦ παρετίρει αὐτήν. Ο δὲ Ἀγαμέμνων προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὰ ἐπὶ τῶν παρειῶν του κατερχόμενα δάκρυα διὰ τοῦ ἐπανωφορίου του. «Ἡλθο», εἶπεν ἡ Ἰφιγένεια. «ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς θεᾶς προθύμως, προ-

φέρω τὸ σῶμά μου θυσίαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μου καὶ τῶν Ἑλλήνων ὅλων, ἀφοῦ τοιουτοτρόπως διέταξεν ὁ θεός. Εἴθε, "Ἐλληνες, νὰ εἰσθε εὐτυχεῖς καὶ νὰ ἐπιστρέψητε νικηταὶ εἰς τὴν πατρίδα μας. Οὐδεὶς θέλω νὰ μὲ βοηθήσῃ. Μόνη μου θὰ προσφέρω τὸν τράχηλόν μου εἰς τὴν μάχαιραν". "Ολος ὁ στρατὸς ἔθαύμασε διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν γενναιότητα τῆς Ἰφιγενείας. Τέτε δὲ κῆρυξ Ταλθύνιος διέταξε νὰ σιωπήσωσι πάντες καὶ νὰ προσευχηθῶσιν. Ο δὲ μάντις Κάλχας ἀνέσυρεν ἐκ τῆς θήκης τὸ ξίφος καὶ κατέφερε δι' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ τραχήλου τῆς κόρης δυνατὸν κτύπημα. 'Αλλ' ὡς τοῦ θαύματος! Τὸ ξίφος ἐφόνευσεν, ἔλαφον, διότι ἡ Ἰφιγένεια, ἀναρπασθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος, μετεφέρθη εἰς τὴν Ταυρίδα, ἔνθα ἐγένετο ἱέρεια τοῦ ναοῦ αὐτῆς.

Τὸ εὐχάριστον τοῦτο γεγονός ἀνήγγειλεν ὁ Ἀγαμέμνων εἰς τὴν Κλυταιμνήστραν, ἢ ὅποια περιχαρής ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Μυκήνας. Μετὰ ταῦτα οἱ Ἐλληνες ἐτοιμασθέντες ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Τροίαν, τὴν δοιάν καὶ ἐκυρίευσαν.

«*"Ἡ πατρὶς καὶ πατρὸς καὶ μητρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων τιμώτερον ἔστι καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον".*

92. Ηρός τὴν μητέρον Ἐλλάδα.

"Ανοιξε, μάννα μας γλυκειά, τὴν ἀφθαρτή καρδιά σου κι' ἀγκάλιασέ μας τὰ φτωχά, τὰ μαῦρα τὰ παιδιά σου. Σφίξε μας, μάννα σφίξε μας. Γῦμνὰ, ἔχαρματωμένα σὰν νᾶτανε πατάδικα, σὰν νᾶταν νικημένα ἔρχονται μέσ' σ' τὸν κόρφο σου. Δῶσέ μας τὴν εὐχή σου καὶ σβῖσε πᾶσα μας πληγὴ μ' ἐνα μεριμό φιλί σου.

"Άλλο δὲν θέλομ' οἱ πικοί. Θέλομ' ἔδῶ σιμά σου νὰ βλέπωμε τὸ δάκρυ σου κι' ἐμεῖς σ' τὰ βλέφαρά σου καὶ νὰ τάκοῦμε ἐπάνω μας ὀλόβραστο νὰ στάζῃ.

Θέλομε μέσον ταύτη σπλάγχνα μας νὰ χώνεται νὰ σφάξῃ
διστεναγμός σου κοφτερός, σάν δίκοπο μαχαίρι
Θέλομε τὴν ὀρφανιὰ σου, θέλομε νὰ μᾶς δέρῃ·
μαζὶ μὲ σένα συμφορὰ καὶ καταδίκη αἰώνια...,
Δὲν θέλομε περίγελα καὶ ξένου καταφρόνια,

Αριάδνη. Βαλαωρίτης.

93. Θάνατος ὑπέρ πατρέδος.

Πόσο γλυκὸς ὁ θάνατος ὅπωρχετεύεται! ἀπὸ τὸ βόλι!
Τὸν θάνατον τὸν πόλεμο τιμὴ τὸν ἔχουν ὅλοι
Γίνονται τῶν ἀγώνων του, σάλπιγγες ἢ πληγές του,
στολίζουν τὰ πολεμικὰ χεῖλα ἢ παλληκαρίες του.
Προσκυνητάρια γίνονται οἱ λόγγοι σου κι ὥστε οἱ τάφοι
τὸ αἷμα τὸ μαντῆλι του τὸ παλληκάρι βάφει.

Πόση ἀφίνει τὸ τοὺς γονιοὺς τιμὴ καὶ τὴν γενειά του
ὅποιος πεθάνῃ, τὸ σπαθὶ βαστῶντας τὴν δεξιά του!
Στοῦ τραγουδιοῦ τὰ δλόχρουσα φτερὰ τοὺς ἀνεβάζει,
μὲ δόξης τὴν ἀτέλειωτη ἀκτῖνα τοὺς σκεπάζει.
Βράδυ κι αὐγὴ τριαντάφυλλα ἀγνὰ καὶ δάφνες παίρνουν
τὰ παλληκάρια κλαίοντας, τὸ τὸν τάφο του τὰ σπέρνουν.

Ἄρρωστος λένε δὲν σάπισεν εἰς τάνανδρο τὸ στρῶμα,
ἀλλ᾽ ἔβρεξε τὸν πόλεμο τὸ αἷμά του τὸ χῶμα.
Κι ὅταν ὁ γυιδὸς εἰς τὸ γονιὸν νὰ πάρῃ εὐχὴ πηγαίνῃ,
δύμοιος μὲ κειόν, λέγει ὁ γονιός, δύμοις μὲ κειὸν νὰ γένῃ
Καὶ ἡ μάννα του ἡ καλόμοιρη νὰ πιθυμάῃ δὲν παύει
ἀπὸ τὴν κλήρον της κι αὐτὴ τέτοια τιμὴ νὰ λάβῃ.
Πόσο γλυκὸς ὁ θάνατος ὅπωρχετεύεται! ἀπὸ τὸ βόλι;
Τὸν θάνατον τὸν πόλεμο τιμὴ τὸν ἔχουν ὅλοι.

Σπ. Τρικούπης

94. ΜΗΔΕΣ μέτα ἀλώπηξ ἐγέλασεν ἵνα κόρακα
καὶ μῆρπασε τὸ κρέας τού.

Μίαν φορὰν κόραξ τις, ἀρπάσας κομμάτιον κρέατος, ἐκάθισεν
ἐπὶ τυνος δένδρου καὶ ἔτρωγεν αὐτό. Ἐκεῖ που πλησίον ἦτο μία
ἀλώπηξ, ἡ ὥποια ἴδοῦσα τὸν κόρακα τρώγοντα τὸ κρέας, ἐπε-
θύμησε νὰ ἀρπάσῃ αὐτό. Ἀλλὰ πῶς νὰ κατορθώσῃ τοῦτο, ἀφοῦ
ὅ κόραξ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δένδρου, αὕτη δὲ δὲν ἤδυνατο νὰ ἀγαθῇ
ἐπ' αὐτοῦ; Τότε ἐγεθυμήθη ὅτι, δταν ἦτο μικρὰ εἶχεν ἀκούσει
παρὰ τῆς μητρός της, ὅτι ὁ κόραξ εἶναι μωρὸς καὶ ἀγαπᾶ
πολὺ νὰ κολακεύωσιν αὐτόν. Ἐνόμισε λοιπὸν καλὸν νὰ ὠφε-
ληθῇ ἀπὸ τὴν μωρίαν ταύτην τοῦ κόρακος καὶ μετέβη σιγά,
σιγὰ ὑπὸ τὸ δένδρον καὶ εἶπεν. «Χαίρετε εὐγενέστατε κύριε
κόραξ· ὡς πόσον ἐπιθυμῶ γὰρ σᾶς βλέπω συχνά, διότι δὲν ἀγαπῶ
τόσον ἄλλον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, δσον σᾶς. Σᾶς ἀγαπῶ δὲ
πολὺ, διότι ἔχετε ἔξοχα προτερήματα. Τὸ ἀγάστημά σας εἶναι
θαυμάσιον· τὰ πτερά σας εἶναι ωραιότατα· ὁ λαιμός σας εἶναι
κανονικώτατος· οἱ πόδες σας εἶναι κομψότατοι καὶ ἡ οὐρά σας
λαμπρά. Ηετάτε δὲ τόσον ταχέως δσον οὐδὲν ἄλλο πτηνόν.
Μόνον φωνὴν δυστυχῶς δὲν ἔχετε πολὺ καλήν. Ἄν εἴχετε καὶ
φωνὴν γλυκεῖαν, βεβαίως οὐδεὶς ἄλλος θὰ ἦτο ἄξιος νὰ γίνη
βασιλεὺς τῶν πτηνῶν, παρὰ μόνον σεῖς».

‘Ο ἀνόητος κόραξ, ἀκούσας τοὺς ψευδεῖς τούτους λόγους τῆς
ἀλώπεκος, ἐπίστευσεν, ὅτι πράγματι εἶχεν δλα τὰ προτερήματα,
ηὑχαριστήθη πολὺ καὶ ἤρχισε νὰ ὑπερηφανεύηται. Ἐνόμισε
δὲ ὅτι ἀληθῶς ἦτο ἄξιος νὰ γίνη βασιλεὺς, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε
καὶ φωνὴν, δπως αὐτὸς ἐπίστευε. Διὰ νὰ δείξῃ λοιπόν, ὅτι εἶχε
καὶ φωνὴν καὶ ὅτι τίποτε δὲν τοῦ λείπει, ἤνοιξε τὸ στόμα του
καὶ ἐφώναξεν δσον ἤδυνατο δυνατώτερα «κρά κρά».

‘Αλλὰ μόλις ἤνοιξε τὸ στόμα του διὰ νὰ φωνάξῃ, ἐπεισε κατὰ
γῆς τὸ κρέας, τὸ δποῖον, ἀρπάσασα, ἡ ἀλώπηξ ἤρχισε νὰ τρώγῃ.

Ίδων τοῦτο δὲ κόραξ ἐλυπήθη καὶ παρεπονέθη εἰς τὴν ἀλώπεκα,
ὅτι δὲν ἔλπιζε μὲ τοιοῦτον ἀπατηλὸν τρόπον νὰ ἀρπάσῃ τὸ
κρέας ἀπὸ τοῦ στόματός του. Τότε ἡ ἀλώπηξ ἀπήντησεν.

«Αῖ! φίλε μου, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, διὰ νὰ ζήσῃ τις, πρέπει
νὰ ἔχῃ καὶ ὀλίγον νοῦν. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλὰ ποῖος εἶναι
καὶ νὰ μὴ εἶναι μωρός, ὥστε νὰ πιστεύῃ εἰς τὰς κολακείας τῶν

ἄλλων, ὅταν οὗτοι ἐπαινῶσιν αὐτὸν διὰ προτερήματα, τὰ ὅποια
δὲν ἔχει. Οἱ μωροὶ καὶ ἔξιππασμένοι παθαίγουσι πάντοτε ὅμοια
καὶ χειρότερα ἀπὸ αὐτά, τὰ ὅποια ἐπαθεῖς σὺ εἰς τὸν ιόσμον
τοῦτον».

«Οσος εἶσαι πάντα φαίνου καὶ κομιμάτι παρακάτω».

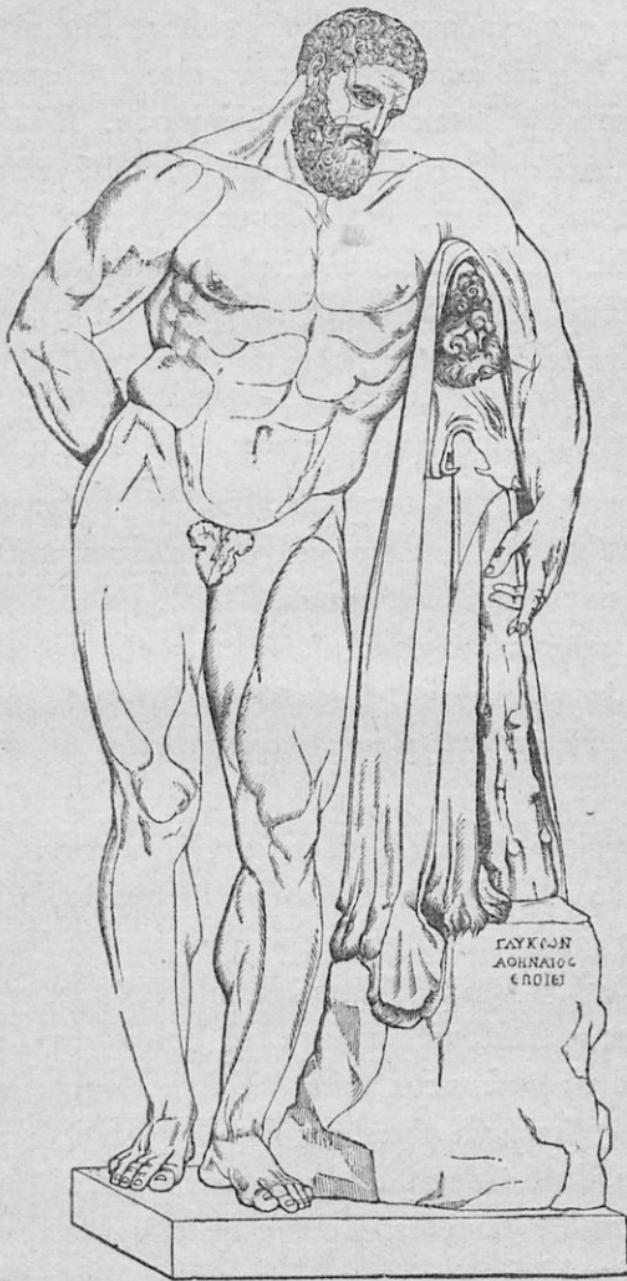
“Οπου ἵδης κεφάλι σηκωτό,
δὲν θὰ πῆ πᾶς εἶναι προκομμένο·
εἰν’ ἀπὸ μέσα ἄδειο· καὶ γι’ αὐτὸ
εἰν’ ἀπὸ τὴν ἀλαφράδα σηκωμένο.

93. Πώς πρέπει νὰ σκεπτώμεθα.

Ο Ἡρακλῆς ἐγεννήθη ἐν Θήβαις καὶ ἦτο υἱὸς τῆς Ἀλ-
κμήνης καὶ τοῦ Ἀμφιτρύωνος. Ο Ἡρακλῆς ἦτο δυνατώτα-
τος ὀλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὴν δὲ δύναμιν του μεταχει-
ρίσθη, διὰ νὰ πρᾶξῃ ἔργα καλὰ καὶ θαυμαστά, καὶ νὰ γίνη
ῷφέλιμος εἰς τοὺς ἄλλους.

Οτε δὲ Ἡρακλῆς ἐμεγάλωσε καὶ ἐφθασεν εἰς τὴν νεα-
νικὴν ἡλικίαν, ἔξελθὼν τῆς πόλεως, ἐκάμησεν εἰς μέρος τι
καὶ ἐσκέπτετο ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν βίον του,
τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς ἢ τὸν δρόμον τῆς κακίας. Ἐκεὶ
καθήμενος εἶδε νὰ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἀπὸ μακρὰν δύο
γυναῖκες μεγαλόσωμοι. Ή μὲν μία ἐκ τούτων ἦτο καθαρά,
σεμνὴ καὶ ἐφόρει ἔνδυμα λευκὸν καὶ ἀπλοῦν. Ή δὲ ἄλλη ἦτο
παχύσαρκος, αὐθάδης, καὶ ἐφόρει πολυτελῆ ἔνδυματα μὲ πολ-
λὰ στολίδια καὶ εἶχε τὸ πρόσωπόν της βεβαμμένον, διὰ νὰ
φαίνηται λευκοτέρα καὶ ώραιοτέρα ἀπὸ ὅ, τι ἦτο. Ἐβάδιζε
δὲ ὑπερηφάνως καὶ ἀπρεπῶς. “Οτε αἱ δύο γυναῖκες ἐπλησί-
ασαν πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ἡ μὲν πρώτη ἐβάδιζε μὲ τὸ αὐτὸ
ῆσυχον καὶ σεμνὸν βῆμά της· ἡ ἄλλη ὅμιτος, ἡ πολύσαρκος,

θέλουσα νὰ φθάσῃ πρώτη, ἔτρεξε καὶ, σταθεῖσα πλησίον τοῦ Ἡρακλέους, εἶπε.

«Βλέπω, ὃ Ἡράκλεις, ὅτι σκέπτεσαι ποῖον δρόμον νὰ ἔχεις εἰς τὸν βίον σου. Σὲ βεβαιώνω λοιπόν, ὅτι, ἐὰν ἀκο-

λουθήσῃς ἐμὲ καὶ μὲ κάμης φίλην σου, ἐγὼ θὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς δρόμον εὐκολώτατον καὶ πολὺ εὐχάριστον, τὸν δποῖον θὰ διέλθῃς χωρὶς κόπους καὶ φροντίδας. Θὰ σὲ κάμω νὰ ἀπολαύσῃς δλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου, χωρὶς νὰ στενοχωρηθῆς καὶ δυσαρεστηθῆς ποτε εἰς τὴν ζωήν σου. Ἐὰν ἔλθῃς μαζί μου, οὕτε περὶ πολέμου θὰ φροντίζῃς, οὕτε διὰ τὴν πατρίδα σου καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους θὰ ἀνησυχῇς. Θὰ τρώγῃς ἀπὸ δλα, θὰ πίνῃς ἀπὸ δλα καὶ θὰ κοιμᾶσαι μαλακώτατα καὶ δσον θέλεις. Ὁλα δὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ θὰ ἔχῃς χωρὶς οὕτε τὸ σῶμά σου νὰ βασανίζῃς, οὕτε τὸν νοῦν σου. Θὰ ἐργάζωνται οἱ ἄλλοι, διὰ νὰ ξῆς καλῶς σύ. Ἐὰν δὲν ἔχῃς χρήματα, θὰ ἀρπάζῃς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, οἱ δποῖοι τὰ ἀποκτῶσι μὲ κόπους. Ἐγὼ εἰς τοὺς φίλους μου δίδω τὴν ἀδειαν νὰ κάμνωσι ταῦτα, ἀρκεῖ νὰ ξῶσι καλῶς καὶ ὅπως θέλουσι, καὶ ἀδιαφορῶ διὰ τὰς κατηγορίας τοῦ κόσμου».

— «Καὶ πῶς ὀνομάζεσαι;», ἡρώτησεν δὲ Ἡρακλῆς.

— «Οἱ μὲν φίλοι μου», ἀπεκρίθη «μὲ ὀνομάζουσιν Εὔδαιμονίαν, οἱ δὲ ἔχθροι μου κακολογοῦντές με ὀνομάζουσι Κακίαν».

Τότε ἐπλησίασε καὶ ἡ ἄλλη γυνή, ἡ σεμνή, καὶ εἶπε. «Καὶ ἐγώ, ὦ Ἡράκλεις, ἥλθον νὰ σὲ συμβουλεύσω ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσῃς εἰς τὸν βίον σου, διότι γνωρίζω, δτι εἶσαι καλὸς νέος. Ἐὰν μὲ ἀκολουθήσῃς, ἐλπίζω νὰ κατορθώσῃς πολλὰ καὶ ὠφέλιμα καὶ θαυμαστὰ ἔργα. Ἐγὼ θὰ σοὶ εἴπω τὰ πράγματα, ὅπως ἀληθῶς εἶναι. Δὲν θέλω μὲ ψευδεῖς ὑποσχέσεις νὰ σὲ πείσω, διὰ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς. Δὲν θὰ σοὶ εἴπω, δτι ἀκόπως θὰ ἔχῃς ἀπολαύσεις εἰς τὴν ζωήν σου. «Κανὲν ἀγαθὸν δὲν δίδει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀνευ κόπου καὶ ἐπιμελείας». Ἐὰν θέλῃς νὰ σὲ ἐλεῇ ὁ Θεός, πρέπει νὰ σέβησαι καὶ νὰ λατρεύῃς αὐτόν. "Αν θέλῃς νὰ σὲ ἀγαπῶσιν οἱ φίλοι σου, πρέπει νὰ εὐεργετῆς αὐτούς. "Αν

Θέλης νὰ λαμβάνῃς πολλοὺς καρποὺς ἀπὸ τὰ κτήματά σου,
πρέπει νὰ καλλιεργῆς αὐτὰ καλῶς. "Αν θέλης νὰ ἔχῃς τὸ
σῶμά σου υγιές, πρέπει νὰ γυμνάζῃς καὶ καθαρίζῃς αὐτό.
"Αν θέλης νὰ σὲ τιμῇ ἡ πατρὸς σου, πρέπει διὰ τῶν κόπων
σου νὰ φανῆς ὠφέλιμος εἰς αὐτήν. «"Ανευ κόπου, ὁ Ἡρά-
κλεις, οὐδὲν καλὸν ἀποτάται». Ἐνῷ ἔλεγε ταῦτα ἡ Ἀρετὴ
— οὕτως ὀνομάζετο ἡ γυνὴ αὐτῆς,— ἡ Κακία διέκοψεν αὐτὴν
καὶ εἶπε: «βλέπεις, ὁ Ἡράκλεις, πόσους κόπους καὶ φρον-
τίδας ἔχει ὁ δρόμος, τὸν δποῖον σοῦ δεικνύει ἡ γυνὴ αὐτῆς
νὰ ἀκολουθήσῃς; Ὁ δρόμος αὐτῆς εἶναι δυσκολώτατος,
ἐνῷ ὁ ἴδικός μου εἶναι εύκολώτατος καὶ ἀνευ κόπων καὶ φρον-
τίδων θὰ ζῆς εύτυχής ».»

«Ο Ἡρακλῆς ἐσκέφθη καλῶς τοὺς λόγους καὶ τῶν δύο
γυναικῶν καὶ ἤκολούθησε τὸν δρόμον τῆς Ἀρετῆς.

«Τὰ καλὰ κόποις πτῶνται.»

96. Πῶς ἐλέγεσεν ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε· μέαν φτωχὴν χήραν.

Ο ἀείμνηστος Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως Γρη-
γόριος δ πέμπτος ἦτο τόσον φιλόπτωχὸς καὶ ἐλεήμων, ὥστε οὐ-
δέποτε ἀπέπεμπεν ἀνθρώπον, δ δποῖος ἐζήτει παρ' αὐτοῦ ἐλε-
ημοσύνην.

Ημέραν τινὰ μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πτωχὴ τις γυνὴ
χήρα καὶ παρουσιασθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου ἐφίλησε
τὴν δεξιάν του καὶ εἶπε: «Πατριάρχα μου, είμαι χήρα καὶ
πτωχὴ· ἔχω δὲ κόρην, τὴν δποίαν θὰ ὑπανδρεύσω μὲ ἔνα τί-
μιον τεχνίτην· δότε μοι, σᾶς παρακαλῶ, δ, τι εὐχαριστεῖσθε,
διὰ νὰ συμπληρώσω τὴν μικρὰν προϊκά της».

Ο Πατριάρχης ἔθεσε τὴν χεῖρά του εἰς τὸ ἐν θυλάκιόν του,

έθεσεν εἰς τὸ ἄλλο, ἀλλὰ τίποτε δὲν εὗρε. Τότε κατεστεγοχωρίθη καὶ εἶπε: «”Ἄχ! ἀδελφή μου χριστιανή, δυστυχῶς δὲν ἔχω τίποτε αὐτὴν τὴν ὅραν!».

“Η εὐλαβὴς γυνὴ, ἡ ὁποία ἐγνώριζε τὴν φιλελεημοσύνην τοῦ Πατριάρχου, εἶπεν: «”Ἄς ἔχω τὴν εὐχήν σου, Δέσποτά μου· δὲν πειράζει». Καὶ φιλήσασα τὴν δεξιάν του ἐξῆλθεν.

‘Ο ἀγαθὸς δμως Πατριάρχης κατελυπήθη, ἐπειδὴ ἡ πτωχὴ γυνὴ ἀνεχώρει τῶν Πατριαρχείων χωρὶς νὰ ἐλεηθῇ· διὰ τοῦτο ἐφώναξεν αὐτὴν νὰ ἐπιστρέψῃ. ‘Ο Πατριάρχης ἐνεθυμήθη τὴν ζώνην του, ἡ ὁποία ἦτο πολύτιμος. “Οτε λοιπὸν εἰσῆλθε πάλιν ἡ γυνὴ, ἀφήρετε τὴν ζώνην ἀπὸ τῆς δσφύσος του, ἔδωκε ταύτην εἰς τὴν χήραν καὶ εἶπεν: «”Ἀκουσον χριστιανή μου, λάβε αὐτὴν τὴν ζώνην, πώλησον αὐτὴν καὶ δ, τι λάβεις, νὰ τὸ κρατήσῃς διὰ τὴν προῖκα τῆς θυγατρός σου· ἀλλὰ νὰ μὴ εἴπῃς τίποτε εἰς πανένα».

‘Η πτωχὴ δὲν ἥθελε κατ’ οὐδένα τρόπον νὰ λάθῃ τὴν ζώνην, ἀλλ’ δ Πατριάρχης ἔθεσε ταύτην εἰς τὰς χεῖρας τῆς πτωχῆς καὶ εἶπε: «Πήγαινε, πήγαινε, ἀδελφή μου· ἔγὼ δὲν ἔχω ἀνάγκην τοιαύτης ζώνης· δύναμαι νὰ ζωσθῶ καὶ μὲ δερματίνην ζώνην».

‘Η πτωχὴ κλαίουσα ἐκ τῆς συγκινήσεως ἐφίλησε πάλιν τὴν δεξιάν τοῦ φιλανθρώπου Πατριάρχου καὶ ἐξελθοῦσα μετ’ εὐγνωμοσύνης διηγήθη εἰς τὰς φίλας της τὴν φιλελεημοσύνην αὐτοῦ.

97. Ηώς ὁ Γεροφλέσσας ἐώρταξε τὴν 25 Μαρτίου.

‘Ο Ἰωάννης Φλέσσας ἦτο δ γεροντότερος τοῦ χωρίου του· δλοι ἀπειάλουν αὐτὸν πατέρα ἡ Γεροφλέσσαν· δλοι ἡγάπων καὶ ἐσένοντο αὐτόν, διότι ἦτο ἀγαθὸς γέρων καὶ ἀγωνιστής. ‘Ο Φλέσσας, ἀν καὶ ἦτο δγδοήκοντα ἐτῶν, οὐχ ἦτον δμως ἦτο

νγιής καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸν νοῦν. Οὗτος ἦτο ἀφελῆς τοὺς τρόπους, εὐπροσήγορος καὶ δημιλητικός, καὶ εἰς ὅλους ἔδιδε καλὰς συμβουλάς. Ὁ Ἰωάννης Φλέσσας εἶχεν υἱὸν καὶ θυγατέρας, νύμφας καὶ γαμβρούς καὶ ἐγγόνους πολλούς.

‘Ημέραν τινὰ ὁ Φλέσσας προσεκάλεσε τρεῖς ἐγγόνους του ἥλικίας 10—12 ἑτῶν εἶπε·

«Παιδιά μου, νὰ μεταβῆτε εἰς τὸ δάσος, νὰ κόψητε κλάδους μυρσίνης καὶ δάφνης καὶ νὰ φέρητε αὐτοὺς εἰς ἐμέ».

«Διατί, πάππε μου;», ἡρώτησε μὲ ἐντροπὴν ὁ μεγαλύτερος τούτων, ὁ Κώστας.

«Διατί; ποία ἡμέρα είναι αὔριον;»

«Είναι τοῦ Εὐαγγελισμοῦ», ἀπήντησεν ὁ Κώστας».

«Είναι ἡ 25 Μαρτίου», ἐφώναξεν ὁ μικρότερος Λεωνίδας».

«Ναί, πάππε μου, μᾶς τὸ εἶπε σήμερον ὁ διδάσκαλος, ὅτι αὔριον είναι ἡ Ἐθνική μας ἑορτή», εἶπεν ὁ τρίτος.

«Καλῶς σᾶς τὸ εἶπε, παιδιά μου, ὁ διδάσκαλος. Αὔριον είναι ἡ μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ συνάμα ἡ Ἐθνική μας ἑορτή είναι ἡ ἐπέτειος τῆς μεγάλης καὶ ἐνδόξου ἐπαναστάσεως. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ πατέρες μας ἔλαθον τὰ ὅπλα κατὰ τῶν Τούρκων, ἐπολέμησαν ἐπτὰ ἔτη, ὑπέφερον τὰ πάνθεινα καὶ ἤλευθέρωσαν τὴν πατρίδα μας ἀπὸ τὴν δουλείαν. Ἐγὼ ἦμην τότε νέος δεκαπενταετής καὶ δσον ἡδυνήθην ἐπολέμησα εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ τοῦ Καραϊσκάκη μαζὶ μὲ τὸν πατέρα μου. Ἀκόμη ἐνθυμοῦμαι τί θαύματα ἀνδρείας ἔδειξαν ἐκεῖνοι καὶ πόσον ὑπέφερον, διὰ νὰ ἀφίσωσιν εἰς ἡμᾶς ἤλευθέρων τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς μεγάλης πατρίδος μας Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο, παιδιά μου, νὰ μοῦ φέρητε κλάδους μυρσίνης καὶ δάφνης, διὰ νὰ πάμωμεν τρεῖς στεφάνους· ἔνα διὰ τὴν ἀγίαν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔνα διὰ τὴν εἰκόνα ἐκείνην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν Γερμανοῦ, εἰς τὴν ὅποιαν, καθὼς βλέπετε, εὐλογεῖ τὴν ιερὰν σημαίαν καὶ ἐμπροσθέν του γονατισμένοι οἱ

πατέρες μας δρκίζονται νὰ ἀποθάγωσιν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, καὶ τὸν τρίτον θὰ πρεμάσω εἰς ἐκεῖνα τὰ παλαιά δπλα τοῦ πατρός μου καὶ ἐμοῦ».

Τὰ παιδιὰ εὐθὺς ἀνεχώρησαν καὶ μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθον φέροντα εἰς τὰς ἀγκάλας κλάδους μυρσίνης καὶ δάφνης.

Τότε δὲ Γεροφλέσσας προσεκάλεσε τὴν γεωτέραν τῶν νυμφῶν του καὶ εἶπεν·

«Ἄναστασία, κόρη μου, αὔριον, καθὼς εἰξεύρεις, εἶναι ἡ 25 Μαρτίου. Διὰ τοῦτο νὰ κάμης μὲ τοὺς κλάδους τούτους τρεῖς στεφάνους καλούς, διὰ νὰ στεφανώσω ὅτι οἱερὸν ἔχομεν εἰς τὴν οἰκίαν μας».

Η Ἀναστασία ἔκαμε τοὺς στεφάνους μὲ πολλὴν τέχνην καὶ φιλοκαλίαν καὶ ἔδεσεν αὐτοὺς μὲ ταινίας πυκνᾶς καὶ λευκᾶς.

Οτε ἐγένετο, ἐκάθησαν ὅλοι περὶ τὴν τράπεζαν. Ἐφοῦ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ηὐχαρίστησαν τὸν Θεόν, δὲ Γεροφλέσσας διηγήθη τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ Βότσαρη, τοῦ Καραϊσκάκη, τοῦ Διάκου, τοῦ Ὁδυσσέως Ἀνδρούτσου, τοῦ Παπαφλέσσα, τοῦ Κανάρη, τοῦ Μιαούλη καὶ ἄλλων ἥρωών τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως. Όλοι δὲ ἤκουον μὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ εὐλάβειαν τὴν διήγησιν τοῦ γέροντος. Τέλος δὲ γέρων εἶπε πρὸς τὴν γεωτέραν θυγατέρα του.

«Ἄγθιόλαχ, φέρε τοὺς τρεῖς στεφάνους, τοὺς δποίους ἔκαμεν ἡ Ἀναστασία».

Η Ἀγθιόλαχ ἔφερε τοὺς στεφάνους, δὲ γέρων σηκωθεὶς ἔλαβεν αὐτοὺς καὶ ἥρχισε νὰ ολαίη ἐκ τῆς συγκινήσεως. Επειτα ἔκρεμασε τὸν πρῶτον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἔμπροσθεν τῆς δποίας ἔκαιεν ἡ κανδήλα, τὸ δεύτερον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Γερμανοῦ καὶ τὸν τρίτον εἰς τὰ ιερὰ δπλα, τὰ δποία ἔκρεμαντο εἰς τὸν τοῖχον. Όλοι τότε, μικροί καὶ μεγάλοι, ἐσηκώθησαν δρθιοί, συγκεινήθησαν καὶ ἥρχισαν νὰ ολαίωσιν.

Μετὰ ταῦτα καθήσας δὲ γέρων μεθ' ὅλης τῆς οἰκογενείας του ἐτραγῳδησε μὲ τρέμουσαν φωνὴν τὸ ἄσμα τῆς Ἀλωνίσταινας:

«Βουνὰ τῆς Ἀλωνίσταινας καὶ τῆς ἀπάνω χώρας,
Γιατί βουρκώσατε πολὺ καὶ εἰσθε βουρκωμένα;
Μὴ σᾶς ἐφύσηξε βοριᾶς νένα κακὸ χαλάζι;
— Δὲν μᾶς ἐφύσηξε βοριᾶς οὔτε πακὸ χαλάζι,
Μπραήμ πασσᾶς μᾶς πολεμᾶ μὲ τοὺς στραβαραπάδες,
Δέκα χιλιάδες ταυτικό, ἔξη καβαλλαρία,
Πῆραν τὴν Ἀλωνίσταινα, σκλαβῶσαν τὴν Βυτίνα,
Ἐπῆγαν τὸ τὴν Μαγούλλανα, περάσαν τὰ Λαγκάδια,
Πῆραν μαννοῦλες μὲ παιδιά, γυναῖκες μὲ τοὺς ἄνδρες.
Κέκει νέαν στει κλάμματα, δάκρυα καὶ μυρολόγια.
Κλαῖνος οἵ μαννάδες τὰ παιδιά, γυναῖκες γλὰ τοὺς ἄνδρες».

Ἄφου ἔπαινεν δὲ γέρων τὸ ἄσμα καὶ ἐτραγῳδησαν καὶ οἱ ἄλλοι πολλὰ ἐθνικὰ ἄσματα, οὗτος εἶπεν·

«Ἀκούσατε παιδιά μου καὶ ἐγγόνια μου, ἐν ὅσῳ ζῆτε ποτὲ νὰ μὴ λησμονήσητε αὐτὴν τὴν ἀγίαν ἡμέραν τῆς 25ης Μαρτίου. Ποτὲ νὰ μὴ λησμονήσητε τοὺς πατέρας μας ἐκείνους, οἱ δποῖοι ἔχουσαν τὸ αἷμά των, διὰ νὰ ἐλευθέρωσωσι τὴν πατρίδα μας. Τὰς πράξεις αὐτῶν νὰ μιμηθῆτε, ἀν θέλητε, καὶ δὲ Θεὸς νὰ σᾶς εὐλογῇ καὶ η πατρίς μας νὰ δοξασθῇ καὶ νὰ γίνῃ μεγάλη».

Μετὰ ταῦτα, ἀφοῦ ηρχήθη εἰς ὅλους «τὴν καλὴν νύκνα», ἀπεσύρθη, ἵνα κοιμηθῇ. Τοῦτο αὐτὸ δὲ ἔκαμον ἔπειτα καὶ οἱ ἄλλοι.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐσηκώθησαν ἐκ τοῦ ὑπνου δλοι πολὺ ἐνωρίς καὶ ἡτοιμάσθησαν. Ο γέρων ἐνεδύθη τὴν καλήν του Ἑλληνικὴν ἐνδυμασίαν, ἐκρέμασεν ἀπὸ τῶν ὄμων του τὸ κυρτὸν

Ξέφος (πάλαν) καὶ ἐστόλισε τὸ στῆθός του μὲ τὸ παράσημον τοῦ ἀγῶνος. Ἐπειτα, ἀφοῦ δὲ γεώτερος υἱὸς ἐστησεν εἰς τὸν ἔξωστην τῆς οἰκίας των τὴν κυανόλευκον σημαίαν, ἐξεκίνησαν γὰρ ὑπάγωσιν εἰς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τοῦ χωρίου, προπορευομένου τοῦ γέροντος.

Οἱ οἱ χωρικοὶ ἔχαιρέτιζον μὲ σέβας αὐτὸν καὶ παρεμέριζον, διὰ γὰρ περάση δὲ πατριώτης καὶ καλὸς οἰκογενειάρχης Γεροφλέσσας.

98. Εἰς τὴν Θεᾶν Μαρτίου.

Σὰν τὴν σπίθα κρυμμένη ἐς τὴν στάχτη
Ἐκρυβόταν γιὰ μᾶς λευθεριά,
Ἡλθόντες δὲ μέρα, πετιέται, ἀνάφτει,
Ἐξανοίχθη σὲ πάθε μεριά.

Ἡλθόντες δὲ μέρα, φωνάξαν τὰ χεῖλη
Ποῦ κλεισμένα τὰ εἴχοντας λευθεριά,
Καὶ μὲ μιᾶς ἐπετάχθησαν χίλιοι
Κινδύνοι χίλιοι πετιῶνται μὲ μιᾶ.

Τρέχουν, ἄρματα ἀρπάζουν μὲ βία,
Τὸ σταυρόν νας γιὰ σημαία βαστᾶ.
Καὶ γυναῖκες, παιδιά τοὺς φωνάζουν.
Ορκισθῆτε γιὰ τὴν ἐλευθεριά.

Τούτον τὸν μέρα πάντα δὲ Θεὸς εἴχε στείλει
Τὸν Υἱόν του ἐς τὸ κόσμον γιὰ μᾶς
Τούτον τὸν μέρα, ἀδέρφια καὶ φίλοι,
Εἶναι μιέρα μεγάλης χαρᾶς.

Διονύσιος Σολωμός

99. Ιωάννης ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη σώζει ἔνα ἀδελφόν.

Εἰς τὸ ἄκρον κωμοπόλεως τινος ὑπῆρχε μικρά τις καὶ πτωχικὴ καλύθη, ἀλλὰ πολὺ καθαρά. Ἐν αὐτῇ κατώκει δὲ γέρων Ἰωάννης μὲ τοὺς τέσσαρας υἱούς του, διότι ἡ σύζυγος αὐτοῦ εἶχεν ἀποθάνει πρὸ ἐτῶν. Ὁ γέρων Ἰωάννης ἦτο ἐργατικός δὲν εἶχεν ὥρισμένον ἐπάγγελμα. Ἐὰν κατεσκευάζετο δρόμος τις δὲ Ἰωάννης εἰργάζετο εἰς αὐτόν, καὶ δὴμαρχος διώριζεν αὐτὸν ἐπιστάτην τῶν ἄλλων ἐργατῶν, διότι εἴξευρεν, διότι δὲ Ἰωάννης ἦτο πολὺ ἐργατικὸς καὶ τίμιος. Ἐὰν δὲ οὗτος ἔκαμψεν ἐργασίαν καλήν. Ὅτε δὲ οὗτος καιρὸς νὰ κλαδεύσωσι τὰς ἀμπέλους, δὲ Ἰωάννης προσεκαλεῖτο παρὰ πολλῶν, διότι ἐγνώριζε καλύτερον παντὸς ἄλλου νὰ κλαδεύῃ καλῶς. Ὅταν δὲ οὗτος τῆς ηριθῆς καὶ τοῦ σίτου, δὲ Ἰωάννης προετιμᾶτο πολλῶν ἄλλων, διότι ἐθέριζε πολὺ ταχέως καὶ προσεκτικῶς. Ὄλοι οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως ἐφρόντιζον νὰ ἔχωσι τὸν Ἰωάννην εἰς τὰς ἐργασίας των, καὶ, διότι οὗτος ὑπέσχετο τοῦτο εἰς αὐτούς, ἀγεχώρουν ἥσυχοι, διότι ἐγνώριζον, διότι δὲ Ἰωάννης ἐτίγρει τὴν ὑπόσχεσίν του. Ὁ δὲ Ἰωάννης, διὰ νὰ ἐνθυμῆται καλῶς καὶ νὰ μὴ ἀπατήσῃ κανένα, ἐσημείωνε μὲ τεμάχιον κιμωλίας ἐπὶ τῆς θύρας τῆς καλύθης του τὰς ἡμέρας, κατὰ τὰς διποίας ἐπρεπε νὰ ἐργασθῇ εἰς τὸν ἔνα ἢ εἰς τὸν ἄλλον.

Οἱ Ἰωάννης ἦτο ὑπερήφανος διὰ τοὺς τέσσαρας παιδάς του, οἱ διποῖοι ἦσαν ἥδη μεγάλοι, φρόνιμοι, ἐργατικοὶ καὶ εὐσεβεῖς. Οἱ μεγαλύτερος τούτων, ὁ Πέτρος, ἦτο εἴκοσιν ἐτῶν καὶ ὀνομαστὸς καὶ εἰς ὅλα τὰ πέριξ χωρία καὶ ἵδον διατί. Ὅτε τὸ βασιλειόν του ἤτοι μάζετο νὰ πολεμήσῃ πρὸς ἄλλο βασιλειόν ἐχθρικόν, δὲ Ἰωάννης εἶπεν ἐσπέραν τινὰ πρὸς τὰ τέκνα του. «Ἀγαπητά μου τέκνα, ἐδίδαξα ὑμᾶς νὰ ἀγαπᾶτε τὸν Θεόν, τοὺς γο-

νεῖς σας, τὴν πατρίδα σας καὶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Σήμερον δὲ ἡ πατρίς μας ἐτοιμάζεται, διὰ νὰ πολεμήσῃ, καὶ ἔχει ἀνάγκην στρατιωτῶν, οἱ δόποιοι γὰρ ὑπερασπίσωσιν αὐτῆς. Ἡθελον νὰ μεταβῶμεν δῆλοι μαζὶ πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς, ἀλλ᾽ ἐγὼ δυστυχῶς εἰμαι γέρων, τρεῖς δὲ ἐξ ὑμῶν εἰσθε πολὺ νέοι. Σὺ μόνον, Πέτρε μου, εἶσαι μεγάλος, εἶσαι ἴκανός, διὰ νὰ φέρῃς δπλα· θέλεις νὰ γίνῃς στρατιώτης;» Τότε ὁ Πέτρος ἀπήγνητοςεν «Ἀγαπητέ μου πάτερ, τοῦτο εἶχον ἀποφασίσει ἀπὸ πολλῶν ημερῶν καὶ ἐπεθύμουν νὰ κάμω, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησα νὰ τὸ εἶπω, διότι ἐφοβούμην μήπως στενοχωρήσω ὑμᾶς». Τότε δὲ Ἰωάννης ἀπήγνητοςεν «Ναί, τέκνον μου, θὰ στενοχωρηθῶ δλίγον, σταν σὲ ἵδω ἀναχωροῦντα, ἀλλ᾽ ἡ στενοχωρία μου θὰ περάσῃ ταχέως, διότι συλλογίζομαι, δτι ἡ πατρίς μας ἔχει ἀνάγκην στρατιωτῶν. Παρακάλεσον λοιπὸν τώρα τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς Πατρίδος μας καὶ αὔριον θὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς σου». Ἐκείνην τὴν ἑσπέραν παρεκάλεσαν περισσότερον τὸν Θεὸν καὶ ἀπεκοιμήθησαν βραδύτερον, διότι ἐσκέπτοντο τί νὰ κάμωσι τὴν ἐπομένην ημέραν.

Τὴν ἄλλην ημέραν, ὅτε ἐξημέρωσεν, δὲ Ἰωάννης καὶ οἱ τέσσαρες του υἱοὶ μετέβησαν εἰς τὸ δημαρχικὸν κατάστημα, ὅπου εὗρον καὶ ἄλλους γενναίους καὶ φιλοπάτριδας νέους, μεταβάτας, ὅπως καὶ ὁ Πέτρος, διὰ νὰ δηλώσωσιν, δτι ἐπιθυμοῦσι νὰ καταταγῶσιν εἰς τὸν στρατόν. «Ολοι οἱ νέοι ἐκεῖνοι, ἀφοῦ ἔλαβον τὰς ἀναγκαίας διαταγάς, ἀνεχώρησαν τὴν αὐτὴν ημέραν διὰ τὸ τάγμα των. «Ολοι οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως προέμπεψαν τοὺς νέους ἔξω τῆς κωμοπόλεως καὶ ηύχήθησαν εἰς αὐτοὺς νὰ ἐπιστρέψωσι νικηταὶ! Οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ φίλοι ἀπεχαιρέτισαν τοὺς νέους καὶ δὲ γέρων Ἰωάννης, φιλῶν τὸν Πέτρον, τοῦ εἶπε· «Τέκνον μου, εὔχομαι νὰ φωνῇς γενναῖος χάριν τῆς Πατρίδος μας. Νὰ μὴ μᾶς λησμονῆς· ημεῖς δὲ θὰ σὲ ἐγθυμώμεθα πάντοτε». Καὶ δάκρυα ἔβρεξαν τὰς παρειάς του».

Μετ' ὅλιγον δὲ Ἰωάννης καὶ οἱ τρεῖς υἱοί του ἐπέστρεψαν εἰς τὴν καλύβην τῶν ναί, ἐπειδὴ ἦτο πλέον μεσημβρία, ἐκάθησαν διὰ νὰ φάγωσιν. Ὁ Ἰωάννης ἐζήτησε τότε νὰ θέσωσι καὶ τὸ κάθισμα τοῦ Πέτρου πλησίον του, παρὰ τὴν τράπεζαν, ὅπως καὶ πρότερον. Τὸ κάθισμα ἐτέθη, ἀλλ’ ἔμεινε κενόν. Τὸ τοιοῦτον ἔκαμε τὸν Ἰωάννην καὶ τοὺς υἱούς του νὰ φάγωσι, χωρὶς οὐδόλως νὰ διμιλήσωσι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ, ἀλλὰ νὰ σκέπτωνται μόνον περὶ τοῦ Πέτρου. Μετὰ τὸ φαγητὸν δὲ δὲ Ἰωάννης εἶπε πρὸς τοὺς υἱούς του: «Τέκνα μου, πρέπει νὰ δειξήτε εἰς τὸν ἀδελφόν σας, ὅτι δὲν λησμονεῖτε αὐτόν. Τώρα ἐργάζεσθε καὶ οἱ τρεῖς καὶ κερδίζετε τὸν ἄρτον σας. Λοιπὸν ἐκ τῆς δραχμῆς, τὴν ὁποίαν σᾶς δίδω ἐκάστην Κυριακὴν δι' ἔξοδα, νὰ φυλάξτητε τὴν ἡμίσειαν, ὥστε εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς νὰ στείλητε εἰς αὐτὸν ἔξ δραχμάς. Εἰς ταύτας θὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ ἀλλας τέσσαρας, ὥστε νὰ στείλωμεν εἰς αὐτὸν ἐν δλῷ δέκα δραχμάς. Τοῦτο πρέπει νὰ κάμνωμεν καθ' ὅλους τοὺς μῆνας, κατὰ τοὺς ὁποίους θὰ ὑπηρετῇ τὴν πατρίδα μας δὲ ἀδελφός σας. Τοῦτο θὰ εὐχαριστήσῃ πολὺ αὐτόν, διότι οἱ στρατιῶται πολλάκις λαμβάνουσιν ἀνάγκην χρημάτων».

Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου μηνὸς δὲ Ἰωάννης εἶπε πρὸς τοὺς υἱούς του: «Τέκνα μου, δὲ μὴν παρῆλθε» καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτὰ τὴν χεῖρά του. Ἀλλά, ἀντὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν ἐκαστος τῶν υἱῶν του ἀγὰ δύο δραχμάς, ἔδωκε τὸ διπλάσιον. Οἱ καλοὶ παῖδες εἶχον φυλάξει δλα τὰ χρήματα, τὰ δποῖα εἶχε δώσει εἰς αὐτοὺς δὲ πατήρ των. Ὁ Ἰωάννης ἔλαβε μετὰ συγκινήσεως τὰ χρήματα καὶ εἶπε: «Τέκνα μου, ἀφοῦ σεῖς στέλλετε διπλάσιον ποσόν, καὶ ἐγὼ θὰ κάμω τὸ ἴδιον. Ἀντὶ τῶν τεσσάρων δραχμῶν θὰ στείλω δκτῷ εἰς τὸν Πέτρον μας».

Ο Πέτρος ἦτο ἥδη πολὺ μακράν· ἦτο εἰς τὰ σύνορα. Ἡτο δὲ ἀριστος στρατιώτης τοῦ τάγματός του· ὑπήκουεν εἰς τοὺς

ἀνωτέρους του, καὶ διὰ τοῦτο ὅλοι ἡγάπων αὐτὸν καὶ εἶχον ὡς ὑπόδειγμα. Ἡ ήμέρα τοῦ πολέμου εἶχε φθάσει, καὶ πρωίαν τινὰ ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ τάγματος εἶχον ἐξυπνήσει πολὺ ἔνωρις ἀπὸ τὰς σάλπιγγας, διότι οἱ ἔχθροι εἶχον πλησιάσει, διὰ γὰρ ἀρχίσωσι τὴν μάχην. Τότε δὲ Πέτρος ἔκαμε ταχέως τὴν προσευχὴν του καὶ ἡτοιμάσθη νὰ πολεμήσῃ γενναιώς ὑπὲρ τῆς Πατρίδος του. Ἡ μάχη ἥρχισε πλέον, καὶ δὲ Πέτρος ἐλαβε τὴν θέσιν του καὶ ἥρχισε νὰ πολεμῇ γενναιώς καθ' ὅλην τὴν ήμέραν. Ἐσιόπεις καλῶς καὶ ἐπυροβόλει ὅταν ἔπρεπεν. "Ολοὶ οἱ ἀξιωματικοὶ του ἐθαύμαζον αὐτόν, διότι ἔμενεν ἀτάραχος, ὡς νὰ μὴ διέτρεχε κανένα κίνδυνον καὶ ἐπυροβόλει ἀποτελεσματικῶς. Ἀλλὰ περὶ τὴν ἐσπέραν πληγώνεται καὶ πίπτει, δὲ διά τοῦτο ἐνόμισαν, διότι δὲ Πέτρος ἐφονεύθη, διότι τὸ αἷμα ἔρρεεν ἀφθονοῦ ἐκ τῆς πληγῆς. Ἀλλ' δὲ Πέτρος δὲν εἶχε φονευθῆ, εἶχε μόνον πληγωθῆ. "Οτε δὲ μετέφερον αὐτὸν εἰς τινὰ σκηνήν, οἱ ἱατροὶ παρετήρησαν, διότι η πληγὴ ἦτο ἐλαφρὰ καὶ μικρά. Ἡ σφαῖρα εἶχεν ὅλισθήσει, διότι ἐκτύπησεν ἐπὶ τῶν ταλλήρων, τὰ δόποια εἶχεν εἰς τὸ θυλάκιόν του. Τὰ τάλληρα ἦσαν ἐκεῖνα, τὰ δόποια εἶχον στελλεῖ εἰς αὐτὸν οἱ ἀδελφοί του καὶ δὲ πατήρ του! Ἔπειδὴ δὲ η πληγὴ ἦτο μικρά, δὲ Πέτρος ἱατρεύθη ταχέως καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε νὰ λάθῃ μέρος πάλιν εἰς τὴν μάχην. Ἀλλὰ τὴν ήμέραν ἐκείνην ὁ πόλεμος ἔπαυσε καὶ η εἰρήνη ὑπεγράφη.

Μετ' ὀλίγας ήμέρας δὲ Πέτρος ἀφέθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν κωμόπολίν του. Ἡτο εὔτυχής, διότι θὰ ἐπανέβλεπε τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφούς του, ἀλλ' ἐλυπεῖτο πολὺ, διότι δὲν ἐπολέμησεν ἐπὶ πολὺ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του. "Οτε ἔφθασεν εἰς τὴν κωμόπολίν του τὴν ἐσπέραν ἐβάδισε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν καλύβην του, χωρὶς οὐδεὶς νὰ ἴδῃ αὐτόν, καὶ ἐπλησιάσεν εἰς αὐτὴν ἡσύχως. Ἐκεῖ ἐστάθη καὶ παρετήρησε διὰ τοῦ παραθύρου τῆς καλύβης του καὶ εἶδε

τὸν πατέρα του, τοὺς ἀδελφούς του καὶ τὸ οὐθισμά του πληγίον τῆς τραπέζης. Ὡηροάσθη ἐπ' διλόγον καὶ ἤκουσε τὸν πατέρα του εἰπόντα· «ὁ Πέτρος ἔπρεπε πλέον νὰ εἶγαι ἐδῶ. Παρῆλθον ἀρνεταὶ ἡμέραι, ἀφ' ὅτου ἀφέθη ἀπὸ τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ. Πότε θὰ ἐπιστρέψῃ Θεέ μου;», Ὁλλὰ μόλις εἴπε ταῦτα, ὁ Πέτρος ἐφώναξεν· «Ίδού, ἐδῶ εἴμαι, πάτερ μου» καὶ ἀνοίξας τὴν θύραν ταχέως ἔπεσεν ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρός του. Τότε ἥρχισαν ὅλοι νὰ φιλῶσιν δὲ εἰς τὸν ἄλλον καὶ νὰ υλαίωσι καὶ νὰ γελῶσι συγχρόνως. Ὁπειτα ὁ Πέτρος ἐκάθισε νὰ φάγῃ, οἱ δὲ ἀδελφοί του ἥρχισαν νὰ ἐρωτῶσιν αὐτὸν περὶ τοῦ πολέμου. Τότε ὁ πατήρ εἴπεν εἰς τοὺς ἄλλους νὰ ἀφήσωσι τὸν Πέτρον ἥσυχον, διὰ νὰ φάγῃ, ἀλλ' οὗτος εἶπεν· «Ἀφήσατε αὐτούς, πάτερ μου, νὰ μὲ ἐρωτῶσι· τοῦτο μὲ εὐχαριστεῖ πολύ. Ὁλλως ἔχω καὶ κάτι τι νὰ διηγήθω, τὸ δποῖον πολὺ θὰ εὐχαριστήσῃ ὑμᾶς». Καὶ διηγήθη τότε ὁ Πέτρος πῶς θὰ ἐφονεύετο, ἀνὴρ σφαιρά δὲν ὠλίσθαινεν ἀπὸ τὰ τάλληρα. Φαντάζεσθε τώρα πόσον ἔχάρησαν οἱ ἀδελφοί του, μαθόντες δὲν ἔσωσαν τὸν ἀδελφόν των. Ὁλοι τότε ηύχαριστησαν τὸν Θεόν, δὲ ποῖος εἶχε ἀνταμείψει τοιουτοτρόπως τὴν ἀδελφικήν των ἀγάπην καὶ ἥρχισαν πάλιν νὰ ἐρωτῶσι τὸν Πέτρον. Τότε οὗτος εἶπεν· «Ἄκουσατε καὶ κάτι τι ἄλλο, τὸ δποῖον θὰ εἴπω» καὶ παραμερίσας τὸν μανδύαν του ἔδειξε τὸ μετάλλιον τῆς ἀνδρείας, τὸ δποῖον εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν ἀναχωροῦντα δὲ Διοικητής του. Τότε δὲ Ἰωάννης ἀνεφώνησεν· «Ἐχεις καὶ παράσημον, υἱέ μου;» καὶ ἥρχισε νὰ γελᾷ καὶ νὰ υλαίη συγχρόνως ἐκ τῆς χαρᾶς. «Οχι! οχι! δὲν ὑπάρχει ἀνθρωπος εὐτυχέστερος ἀπὸ ἐμέ», ἐπανελάμβαγεν δὲ Ἰωάννης. Καὶ εἶχε δίκαιον, διότι δὲν ἔλειπε τίποτε ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν του. Ὁπειτα ἔλαβε τὸ μετάλλιον τοῦ υἱοῦ του καὶ πατασκευάσας ὠραῖον πλαίσιον ἔθηκεν εἰς αὐτὸν τὸ μετάλλιον καὶ ἐκρέμασεν εἰς τὸν τοῖχον. Καὶ τὸ μὲν ἕαρ καὶ τὸ θέρος

έστολιζεν αὐτὸν μὲν ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, τὸ δὲ φθιγόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα μὲν οἰλάδον ἐλαίας.

100. Ποῖον καὶ τέ πρέπει πάντοτε νὰ σκεπτώμεθα.

Ο Λινναῖος ἐγεννήθη εἰς τὴν Σουηδίαν, ἀφιέρωσε δὲ δῆλην του τὴν ζωὴν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φυτῶν. Ὅσον δὲ περισσότερον τὰ ἐσπούδαζε, τόσον περισσότερον ἐθαύμαζεν αὐτά, ἀνευρίσκων τὴν ἀπανταχοῦ παρουσίαν τῆς σοφίας καὶ παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ.

Θεωρήσας δέ, ὅτι εἶναι σωτήριον εἰς τὴν διαγωγὴν παντὸς ἀνθρώπου νὰ ἐνθυμῇται πάντοτε τὴν ἀπανταχοῦ παρουσίαν τοῦ Ὑψίστου, ἔγραψε μὲν μεγάλα γράμματα ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης του τὰς λέξεις αὐτάς.

« Ἔσο ἐνάρετος, ὁ Θεὸς παρών »

Τὰς φρονίμους αὐτὰς λέξεις ἃς ἐγγράψωμεν καὶ ἡμεῖς μὲ καραπῆρας ἀνεξαλείπους εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας. Καί, καθὼς τὸ ἥλιοτρόπιον τρέπεται πάντοτε πρὸς τὸν ἥλιον, ἐκ τοῦ ὅποιου καὶ φῶς καὶ θερμότητα καὶ αὔξησιν λαμβάνει, τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς ὃς ἔχωμεν πάντοτε προστηλώμένον τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας εἰς τὸν οὐρανὸν ἡμῶν πατέρα, ὅστις τὰ πάντα ὑπὲρ ἡμῶν προνοεῖ, καὶ ἡ ζωὴ μας τότε θέλει διέλθει εὐτυχῆς.

« Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. αὕτη εἶναι ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή»· εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ναί, τέκνα μου, ἡ πρὸς τὸν Θεόν ἀγάπη εἶναι τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς ἀρετῆς καὶ ἐπομένως τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

101. ΠΙΘΑΣ Ό 'Ιωάννης ἐφινεύθη χάρεν τοῦ φέλου του.

Εἰς χωρίον τι τῆς Θεσσαλίας ἔζη παῖς τις πτωχὸς καὶ ὀρφανός, δὲ διποτὸς ὡνομάζετο Ἰωάννης. Οὐ πατὴρ τοῦ Ἰωάννου εἶχεν ἀποθάνει, δτε οὔτος ἦτο ἀκόμη εἰς ἥλικιαν ἐνδεξῆτος. Δυστυχῶς δικαῖος μετὰ πέντε ἔτη, ἥμέραν τινὰ τοῦ χειμῶνος, ἀπέθανε καὶ ἡ μήτηρ του, καὶ τοιουτοτρόπως δὲ Ἰωάννης ἐμεινει μόνος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Κατὰ τὴν ἥμέραν ἐκείνην ἡ μήτηρ του ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς οἰλίνης εἶχεν ἐναγκαλισθῆ τὸν Ἰωάννην διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ τῷ εἰπε· «Τέκνον μου, ἀγαπητέ μου Ἰωάννη, σὲ ἀφίνω πλέον. Εσσο πάντοτε φρόνιμος, ἔσσο πάντοτε καλὸς καὶ μίαν ἥμέραν θὰ σὲ ἐπανίδω εἰς τοὺς οὐρανούς» καὶ ἐξέπνευσεν. Οὐ Ἰωάννης ἔκλαυσε παρὰ πολὺ καὶ ἦτο ἀπαρηγόρητος.

Ἄφοῦ ἔθαψαν τὴν μητέρα του, μετέβαινε τακτικῶς εἰς τὸ νεκροταφεῖον καὶ περιεποιεῖτο τὸν τάφον της. Ἐκεῖ ἐνεθυμεῖτο τὰς θωπείας τῆς μητρός του. Ἐγεθυμεῖτο, δτι πολλάκις ἐκοιμήθη εἰς τὰς ἀγκάλας της καὶ ἐφιλήθη πολλάκις παρ' αὐτῆς, καὶ ἔκλαιεν.

Πολλάκις, ἐνῷ τὰ παιδία τῆς ἥλικίας του ἐπαιζον εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς ἐκκλησίας, αὐτὸς ἐκάθητο κατὰ μέρος καὶ ἐσυλλογίζετο τὴν μητέρα του. Οὐ Ἰωάννης κατὰ τὴν παιδικὴν ἥλικιαν του δὲν ἀπήλαυσεν ἥμέρας εὐτυχίας.

Μετὰ δύο ἑβδομάδας γραῖα τις, θεία τοῦ Ἰωάννου, παρέλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν της. Η θεία του εἶχε πέντε τέκνα, ἀλλὰ τὸ ἐξ αὐτῶν, δὲ Ἀνάργυρος, ἦτο καὶ διάπολον παιδίον. Ήύχαριστεῖτο πάντοτε γὰ πειράζη τὸν ἐξάδελφόν του. Ποτὲ δὲν ἀφίγεν αὐτὸν εἰς ἡσυχίαν. Μετεχειρίζετο αὐτὸν ὡς ὑπηρέτην.

«Ἴωάννη», τῷ ἔλεγε, «κάμε τοῦτο» Ἰωάννη, φέρε μοι ἐκεῖνο». Καὶ πάντοτε ἤθελε γὰ τυραννῆ τὸν Ἰωάννην καὶ γὰ

περιπαίζη αὐτὸν καὶ νὰ γελᾷ μὲ αὐτόν, ἐπειδὴ ἦτο καὶ δλίγον χωλός.

Ο δυστυχῆς ὅμως Ἰωάννης τὰ πάντα ὑπέφερε μεθ' ὑπομονῆς καὶ οὐδέποτε παρεπονέθη. Μόνον, δτε ἦτο μόνος, ἔκλαιεν, ἀλλὰ καὶ τότε ἀμέσως παρηγορεῖτο, διότι ἀνελογίζετο, δτι μίαν ἡμέραν θὰ εἶναι εὔτυχής, δταν θὰ ἐπανίδῃ τὴν μητέρα του.

Η γραῖα θεῖα του ἐβαρύνθη τὸν Ἰωάννην καὶ διὰ τοῦτο, δτε οὗτος ἦτο δέκα ἐτῶν, ἐτοπθέτησεν αὐτόν, ὡς ὑπηρέτην, εἰς ἐνοικιαστήν τινα ἐνὸς ιτήματος. Ο Ἰωάννης καὶ ἐκεῖ δὲν ἦτο εὔτυχής. Ο ἐνοικιαστής πάντοτε ἐφόβιζεν αὐτόν, δτι θὰ τὸν ἐκδιώξῃ, ἀν δὲν ἐκτελῇ καλῶς τὴν ὑπηρεσίαν του. Οἱ ἄλλοι ὑπηρέται, συγεννοθέντες, περιέπαιζον αὐτὸν καὶ ἐφέροντα κακῶς.

Οταν δ βουκόλος ἐφώναζεν αὐτὸν εἰς τὸν στάβλον, δ ποιμὴν τὸν ἐκάλει, διὰ νὰ κλείσῃ τὰ πρόβατα εἰς τὴν μάνδραν. Ἐπειδὴ δὲ δ Ἰωάννης δὲν ἥδυνατο νὰ κάμῃ δλας τὰς ἐργασίας συγχρόνως, ἐπεπλήσσετο. Εἰς τὰς ὥρας δὲ τοῦ φαγητοῦ δ Ἰωάννης ἐκάθητο εἰς τὴν τελευταίαν ἀκραν τῆς τραπέζης καὶ τελευταῖος δλων. Άλλα ποτὲ δὲν ἥδυνατο νὰ φάγῃ ἐν ἡσυχίᾳ. Πολλάκις οἱ ἄλλοι ὑπηρέται, διὰ νὰ διασκεδάζωσιν, ἔστελλον αὐτὸν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Οταν δὲ τὸ πτωχὸν παιδίον ἐπέστρεψε, δὲν εὑρισκέ τι, διὰ νὰ φάγῃ. Άλλ' δλα ταῦτα δ Ἰωάννης ὑπέφερε, διότι ἦτο παιδίον καλὸν καὶ ὑπομονητιόν.

Μετά τινα χρόνον προσελήφθη εἰς τὸ ιτήμα καὶ νέος τις ὑπηρέτης, δποτος ὧνομάζετο Ἀθανάσιος. Οὗτος ἦτο νέος καλὸς καὶ εἰλικρινής. Οταν παρετήρησεν, δτι οἱ ἄλλοι ὑπηρέται ἐκακομεταχειρίζοντο τὸν Ἰωάννην, ἤρχισε νὰ ὑπερασπίζηται αὐτόν.

Ἐσπέραν τινὰ δ βουκόλος ἔσπασε φιάλην τινά, τῆς δποίας τὸν κρότον ἥκουσε καὶ δ ἐνοικιαστής. Ο βουκόλος, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ καὶ διὰ νὰ πατηγορήσῃ τὸν Ἰωάννην, ἐφώναξεν «Αχ!

αὐτὸς ὁ χωλὸς πάλιν ἀλλην ζημίαν ἔκαμεν». — «Εἶναι φεῦδος», εὐφώνως εἶπεν δὲ Ἀθανάσιος, «σύ, δέ δποιος ἔσπασες τὴν φιάλην, δὲν ἐντρέπεσαι νὰ κατηγορήσῃς ἐν ἀθέρον παιδίον;».

Οἱ Ἰωάννης ἔξεπλάγη, δταν ἤκουσε τὸν Ἀθανάσιον νὰ τὸν ὑπερασπίζῃ. Ἐχάρη πολὺ διὰ τὴν καλὴν διαγωγὴν τοῦ Ἀθανασίου καὶ δπὸ τότε ἡγάπησεν αὐτὸν ὡς ἀδελφόν, καὶ ἦτο πρόθυμος νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ εἰς δὲ τοῦ ἥθελεν. Οἱ Ἀθανάσιος πάλιν ἔδεικνυεν εἰλικρινῆ φιλίαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ πολλάκις παρηγόρει τὸν δρφανὸν μὲ λόγους γλυκεῖς. Καὶ οἱ δύο ἡγαπῶντο εἰλικρινῶς καὶ ἔζων ὡς ἀδελφοί.

Μετά τινα χρόνον λησταί τινες μετέβησαν εἰς τὸ ιτήμα, ίνα ληστεύσωσι τὸν ἔγοικιαστήν. «Οτε δμως διήρχοντο διὰ τοῦ πλησίου ἐκεῖ δάσους, χωρικός τις, δέ δποιος ἐνήδρευεν ἐκεῖ, ἐπυροβόλησε καὶ ἐφόγευσεν ἔνα ἔξ αὐτῶν. Οἱ λησταί ἤρεύησαν τότε ἀμέσως, ἀλλ’ οὐδένα εὗρον. Ἐκεῖ δμως πλησίον τοῦ δάσους εἶδον δύο τῶν ὑπηρετῶν, τοὺς δποίους ἔτρεξαν καὶ συνέλαβον καὶ μετέφερον, κτυποῦντες, εἰς τὸ δάσος, ἵνα φονεύσωσιν αὐτούς, νομίσαντες, δτι οὗτοι ἦσαν οἱ φονεῖς. Οἱ Ἰωάννης, δστις εἰργάζετο δλίγον μακρὰν τῶν δύο συλληφθέντων ὑπηρετῶν παρετήρησεν, δτι δέ εἰς ἐκ τῶν δύο συλληφθέντων ἦτο δέ φίλος του Ἀθανάσιος. Ἀμέσως τότε εἶπε καθ’ ἔαυτόν. «Οχι, ποτὲ δὲν θὰ ἀφήσω νὰ φονευθῇ δέ Ἀθανάσιος, δέ φίλος μου, δέ εὑεργέτης μου· θὰ ἀποθάνω ἐγώ, ἀντ’ αὐτοῦ. Η ζωὴ μου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δὲν εἶναι χρήσιμος εἰς κανένα, η δὲ μήτηρ μου μὲ περιμένει ἀλλαχοῦ». Καὶ ταῦτα εἶπὼν ἔτρεξε κατόπιν τῶν ληστῶν, καὶ, δτε ἐπλησίασεν αὐτούς, εἶπε·

«Σταθῆτε, μὴ φονεύσητε ἀθέρους· δέ ἔνοχος εἴμαι ἐγώ καὶ τὸ καυχῶμαι». Μόλις ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους οἱ λησταί δὲν ἔβράδυναν, ἀλλ’ ἀμέσως ἐπυροβόλησαν καὶ ἐφόγευσαν τὸν Ἰωάννην.

Οἱ Ἰωάννης καὶ μετὰ τὸν φόνον εἶχεν ἀκόμη τὸ μειδίαμα εἰς

τὰ χείλη. Ἐθυσίασε τὴν ζωήν του, διὰ νὰ σώσῃ τὸν φίλον του καὶ νὰ μεταβῇ πρὸς συνάντησιν τῆς μητρός του.

Βραδύτερον ἐγνώσθη ποῖος ἐφόνευσε τὸν ληστήν, δὲ Ἀθανάσιος ἀνελογίζετο κλαίων τὸν Ἰωάννην, δὲ δποῖος τόσον εὐγενῶς εἶχε θυσιάσει τὴν ζωήν του ἀντ' αὐτοῦ.

«Ο καλὸς ὁ φίλος εἶναι σὰν ἀδελφός».

«Ποιοῦ φίλον, δστις ἄριστος».

102. Πόσον βλάπτει τὸ κακὸν παράδειγμα.

Ο Ἀντώνιος ἦτο μαθητὴς τακτικὸς καὶ ἐπιμελῆς πάντοτε μετέβαινεν εἰς τὸ σχολεῖον κατ' εὐθεῖαν καὶ δὲν ἴστατο εἰς τὴν δόδον νὰ κυττάζῃ ἐδῶ καὶ ἔκει ἢ νὰ παίζῃ ἢ νὰ ρίπτῃ λίθους, καθώς τινες μαθηταὶ κάμνουσιν. Ἡμέραν τινά, χαιρετίσας τὴν μητέρα του, μετέβαινεν εἰς τὸ σχολεῖον μὲ βῆμα ταχύ. «Οτε δὲ ἔστρεψεν εἰς τὴν καμπήν δόδον τινος, ἤκουσε τὸ ὅνομά του καὶ τὰς λέξεις· «Αἴ! Ἀντώνιε, ποῦ τρέχεις τόσον γρήγορο; Κύτταξε ἐδῶ αὐτὰ τὰ ἀμύγδαλα πόσον ώραῖα εἶναι καὶ πόσον μεγάλα. Κύτταξε πόσον εὐκόλως θραύνονται! Ἀν. Θέλης, ἐλθὲ γὰρ συλλέξωμεν μερικά». Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἀναστάσιος, δστις ἦτο ἐπὶ ἀμυγδαλῆς τινος. Ο Ἀντώνιος δμως ἀπήντησεν. «Οχι εὐχαριστῶ, δὲν ἔχω καιρόν. Ή μήτηρ μου μὲ συνεδούλευσε γὰρ φθάσω εἰς τὸ σχολεῖον κατὰ τὴν ώρισμένην ὥραν». «Εἰς τὸ σχολεῖον! ἀγόητος εἰσαἱ», ἀπήντησεν δὲ Ἀναστάσιος. «Καὶ ἐγὼ πηγαίνω εἰς τὸ σχολεῖον, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀκόμη ὥρα. Ἐλθέ, σὲ παρακαλῶ, νὰ μὲ βοηθήσῃς νὰ φθάσω τὸν χονδρὸν ἐκείνον κλάδον».

Ο Ἀντώνιος υπήκουε καὶ ἐβοήθησε τὸν Ἀναστάσιον. «Ἐπειτα δὲ ἤκολούθησε τὰς συμβουλὰς καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ

Αναστασίου, δόποιος δὲν ήτο τακτικὸς μαθητής καὶ ἐνάθησε καὶ ἔτρωγον ἀμύγδαλα.

Αἴφνης ἡκούσθη ἦχος κύριδωνος. Ὅτος δὲ κύριον τοῦ σχολείου! Ἐκρούσθη διὰ νὰ εἰσέλθωσιν οἱ μαθηταὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως. Ὁ Ἀντώνιος ἔξεπλάγη καὶ ἐφώναξεν. «”Ἄχ! δυστυχία μου, θὰ ἀργήσω καὶ θὰ τιμωρηθῶ». Καὶ ἀμέσως ἔτρεξε μὲ δλας του τὰς δυνάμεις, ἐνῷ δὲ Ἀναστάσιος ἐγέλα δυνατά.

Μετ’ ὀλίγον ἔφθασεν εἰς τὸ σχολεῖον δὲ Ἀντώνιος, ἀλλ’ ήτο καταπόκινος. Τότε δὲ διδάσκαλός του ἥρωτησεν αὐτὸν τὶ συνέδη, καὶ δὲ εἰλικρινῆς Ἀντώνιος διηγήθη δλα τὰ συμβάντα. «”Ἄχ!», εἶπεν δὲ διδάσκαλος, «γνωρίζω πολὺ καλὰ τὰ τεχνάσματα τοῦ κακοῦ αὐτοῦ Ἀναστασίου. Δὲν εἶναι πρώτη φορά, κατὰ τὴν ὁποῖαν φροντίζει νὰ κάμη καὶ ἄλλα παιδία ώς τὸν ἑαυτόν του. Παρατηρήσατε, παιδία μου, τί κακὸν εἶναι νὰ ἀκολουθῇ τις κακὸν παράδειγμα. Ὁ Ἀντώνιος μέχρι σήμερον ήτο δὲ τακτικώτερος τῶν μαθητῶν τοῦ σχολείου, ἀλλά, διὰ νὰ συναντήσῃ καὶ ἀκολουθήσῃ σήμερον τὸν κακὸν Ἀναστάσιον, ἥλθε τελευταῖος. Ἐκάθησεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἔτρωγεν ἀμύγδαλα καὶ, ἀν δὲ Ἀναστάσιος ἐρρίπτετο εἰς τὸν ποταμόν, ὑποθέτω, δτι καὶ δὲ Ἀντώνιος θὰ τὸν ἡκολούθει. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσέχητε μὲ ποίους θὰ συναγαστρέψῃσθε, ἵνα μὴ κατέπιν μετανοῆτε, ὅπως ἔκαμε τώρα δὲ Ἀντώνιος».

“Οποιος συναγαστρέψηται στραβοὺς τὸ πρωὶ ἀλλοιωθῷει.

103. ΙΙΙῶς ἡ φελαλήθεια ἀνταμείβεται.

Αγαθή τις μήτηρ, ξενιτεύουσά ποτε τὸν υἱόν της ἔρραψεν ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του χάριν ἀσφαλείας φλωρία τινά, διὰ νὰ μεταχειρισθῇ αὐτὰ δὲ υἱός της ἐν ὕρᾳ ἀνάγκης: ἀποχαιρετίζουσα δὲ αὐτὸν τῷ παρόντα ποτὲ εἰς τὴν ζωήν του νὰ μὴ εἶπῃ ψεῦδος, διὰ νὰ τὸν προστατεύῃ καὶ ἀγαπᾷ δὲ Θεός.

Οἱ συνοδοιπόροι τοῦ νέου ἔπεσον κατὰ δυστυχίαν εἰς χεῖρας ληστῶν, οἵτινες, ἀφοῦ ἐλήστευσαν ὅλους τοὺς ταξιδιώτας, ἔλαβον καὶ τὸ μικρὸν δισσάκιον τοῦ νέου, τὸν δποῖον συγχρόνως ἡρώτησαν ἀν ἔχῃ καὶ ἐπ' αὐτοῦ χρήματα.

‘Ο εὐπειθὴς καὶ καλὸς υἱὸς ἐνεθυμήθη τὴν παραγγελίαν τῆς μητρός του καὶ ἴδιως, ὅτι ὁ Θεὸς προστατεύει τοὺς φιλαλήθεις· ὅθεν ἄνευ τινὸς δισταγμοῦ λέγει πρὸς τοὺς ληστάς, ὅτι ἔχει φλωρία τινὰ ἐρραμένα εἰς διάφορα μέρη τῶν ἐνδυμάτων του.

Οἱ λησταί, ἀν καὶ ἐνόμισαν, ὅτι ἀστεῖζεται, ἀνέφερον δμως τοὺς λόγους αὐτοῦ εἰς τὸν ἀρχηγόν των.

‘Ο ἀρχιληστὴς ἐρωτᾷ τότε τὸν νέον ἀν ἀληθῶς ἔχη φλωρία ἐρραμένα ἐντὸς τῶν ἐνδυμάτων του. ‘Ο δὲ φιλαλήθης νέος ἀπαντᾷ, ὅτι αὐτὸς ποτὲ δὲν λέγει ψεύματα. Σχίζονται λοιπὸν τὰ ἐνδύματά του ὑπὸ τῶν ληστῶν πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀνευρίσκονται τὰ κεκρυμμένα φλωρία τοῦ νέου. Ἐκπεπληγμένοι δὲ οἱ λησταὶ ἐρωτῶσιν αὐτὸν πῶς ἄνευ τινὸς βίας ἀπεφάσισε νὰ φανερώσῃ τὰ φλωρία του.

— «Ἡ μήτηρ μου», ἀπεκρίθη ὁ νέος, «μοὶ παρήγγειλε ποτὲ νὰ μὴ λέγω ψεύματα καὶ ως καλὸς υἱὸς χρεωστῶ ὑπακοὴν εἰς τοὺς λόγους τῆς μητρός μου. Ὁ Θεός, μοὶ εἶπεν ἡ μήτηρ μου, δὲν ἀγαπᾶ τοὺς ψεύστας καὶ ἐγὼ θέλω νὰ μὲ ἀγαπᾶ ὁ Θεός».

Οἱ λησταὶ ἔμειναν ἀφονοι καὶ συλλογισμένοι· οἱ ἀφελεῖς λόγοι τοῦ νέου διεπέρασαν τὴν σκληράν ψυχήν των. Μετά τινας δὲ στιγμὰς ὁ ἀρχιληστὴς εἶπεν.—«Ἄν ὁ νέος οὗτος εἶναι τόσον ὑπήκοος εἰς τὰς παραγγελίας τῆς μητρός του, εἶναι ἐντροπὴ ἡμεῖς νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Θεοῦ, δστις βέβαια οὔτε ληστείας, οὔτε κλοπάς, οὔτε ἐγκλήματα θέλει· ἀν ὁ Θεὸς ἀποστρέφηται τοὺς ψεύστας, πολὺ

πλέον ἀποστρέφεται τοὺς κακούργους· ὅθεν ἀπὸ σήμερον
ἀποχαιρετίζω καὶ σᾶς καὶ τὸν ληστικὸν βίον».

Οἱ δὲ λησταὶ ἀμέσως ἐφώναξαν, ὅτι θέλουσιν ἀκολουθήσει
τὸ παράδειγμα τοῦ ἀρχηγοῦ των. "Ολα λοιπὸν τὰ ληστευθέντα
ἀπεδόθησαν τότε εἰς τοὺς ταξιδιώτας. "Ο δὲ φιλαλήθης
νέος, διασώσας διὰ τῆς φιλαληθείας του καὶ τοὺς ληστὰς ἀπὸ¹
τὸν ληστρικὸν βίον καὶ τὸ δισάκιον καὶ τὰ φλωρία του,
ἔξηκολούθησε τὸ ταξίδιόν του καὶ πιστὸς πάντοτε εἰς τὴν
παραγγελίαν τῆς μητρός του ἀποκατέστη ἐπὶ τέλους εὐτυχής.

(Κατὰ τὸν Α. Μελάνη)

Τ Ε Λ Ο Σ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

0020561319
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής